



Johan Derksen

Voetbal voor Volwassenen

voetbal
instituut

Johan Derksen

Voetbal voor Volwassenen

Gaat dat zien, Eupen is om de hoek

Door het structurele gekissebis tussen Vlamingen en Walen, vergeten we bijna dat het gecompliceerde België ook nog een Duitstalige gemeenschap kent. Na de opheffing van het Hertogdom Limburg en de annexatie van de Zuidelijke Nederlanden werd de stad Eupen onderdeel van de Franse Republiek en opgenomen in het destijds gevormde departement Ourte. Tijdens de Duitse keizertijd werd het stukje Oost-België Duits, maar na afloop van de Eerste Wereldoorlog werd die regio toegewezen aan België. Dat was een probleem, want de inwoners van Eupen voelden zich Duitsers. Een hoge legerofficier, die de nodige ervaring had opgedaan in Belgisch Congo, werd naar Eupen gestuurd om de inwoners tot Belgen te maken. Daar kwam niets van terecht, waardoor de bevolking de Duitse inval in 1940 vierde als een bevrijding. De stad hing vol met spandoeken pro-Adolf Hitler. Daardoor zien veel Belgen de oudere inwoners van de Duitstalige gemeenschap nog steeds als notoire land-verraders. De Belgische historicus Selm Wenselaers schreef er zelfs een boek over: *De laatste Belgen. Een geschiedenis van de Oostkantons*.

Vanaf Maastricht is het slechts een half uur rijden. Langs de snelweg van Luik naar Aken komt u de afslag Eupen tegen. Het is op een steenworp afstand van Dison en Verviers, waar veel Nederlanders neerstrijken tijdens een tocht naar de Ardennen. De streek grenst aan het Duitse Noordrijn-Westfalen. Eupen hoort tegenwoordig bij de provincie Luik, telt achttienduizend inwoners en is de hoofdstad van de Duitstalige gemeenschap in België. Voor Nederlanders ademt Eupen de sfeer van een buitenlandse stad uit. Een pittoresk marktplein met het patriciërshuis uit 1752, een schilderachtige benedenstad langs de oevers van de Vesder, terwijl in de bovenstad het station staat. Eupen is goed bereikbaar via een intercityverbinding vanuit Oostende en Brussel. Veel studiemogelijkheden zijn er niet. De stad kent de enige Duitstalige hogeschool in België en er is een bacheloropleiding voor onderwijzers en verpleegkundigen. Studerende jongeren zijn aangewezen op de Duitse universiteitstad Aken. En er wordt natuurlijk gevoetbald in Eupen, waar de flamboyante Nederlander Wim Hendriks ooit nog trainer was. In het verleden investeerde de stad veel geld in sport en cultuur, maar dat heeft nooit sterren met een landelijke uitstraling opgeleverd. De plaatselijke topclub KAS Eupen heeft slechts een kleine achterban. Het prachtige natuurgebied Hoge Venen klieft de streek in tweeën. Het noordelijke deel, met Eupen als centrum, is vooral gericht op het nabije Duits-land. Veel voetballiefhebbers zijn daar supporter van Alemannia Aachen, 1. FC Köln en Borussia Dortmund. Het zuiden van het Duitstalige gebied, met de stad St. Vith als middelpunt, is meer gefocust op Luxemburg en de voetballiefhebbers daar volgen Standard Luik. Daardoor leidde KAS Eupen jarenlang een zieldogend bestaan, zonder uitzicht op betere tijden.

Er gebeurde een wonder, want dit seizoen speelt KAS Eupen voor het eerst in de historie

in de hoogste klasse van België. In oktober 2008 was daar nog geen sprake van. Toen stond de armlastige club nog onderaan in de Tweede Klasse en leek degradatie slechts een kwestie van tijd. Heel toevallig kwam de leiding in contact met spelers-makelaar David Lasaracina uit het Belgische Bergen, een vertegenwoordiger van een Italiaanse investeerder. Deze Antonio Imborgia uit Palermo speelde als verdediger voor Matera, Lecce, Reggiana en Catanzaro in de Serie B. Na zijn voetbalcarrière werd hij spelers-makelaar, hij behartigde de belangen van Gabriel Batistuta, Nuno Gomes, Francesco Baiano en Predrag Mijatovic. In 2001 werd hij technisch directeur van Como. Vervolgens werkte Imborgia voor Genoa, Salernitana en Piacenza. Het leverde hem een integer imago op. De algemeen directeur van KAS Eupen stelde desondanks een onderzoek in, als voormalige commissaris van politie. Imborgia had geen besmet verleden; niet als spelersmakelaar en niet als technisch directeur. Hij kwam weliswaar van Sicilië, maar onderhield geen contacten met de maffia.

Imborgia was al langer op zoek naar een Belgische club die te koop was. Hij zocht een kleine ploeg uit de lagere klassen en onderhandelde met Union, Olympic en Doornik. Uiteindelijk werd het KAS Eupen, maar de Italiaan benadrukte dat hij het niet deed uit winst-bejag, maar uit liefhebberij. Hij stelde een sponsorplan voor door spelers binnen te halen om zo binnen vijf jaar in de hoogste afdeling te spelen. De zittende beleidsbepalers mochten gewoon in functie blijven. Als trainer werd de door Olympique Charleroi ontslagen Danny Ost aangesteld. Onder zijn leiding handhaafde het team zich eerst in de Tweede Klasse en promoveerde het vervolgens naar het hoogste niveau. Imborgia heeft een schat aan ervaring en is een slimme man. Hij was bewust op zoek naar een kleine Belgische club, doordat in België een budget van twee miljoen euro volstaat om naar de hoogste afdeling te promoveren. Met een dergelijk bedrag is het onmogelijk uit de Italiaanse Serie C te komen. Eupen was tevens aantrekkelijk doordat de Duitse gemeenschap bereid was het stadion ingrijpend te verbouwen en geschikt te maken voor voetbal op het hoogste niveau. Dat was hard nodig, want het Stadion am Kehrweg telt slechts zesduizend plaatsen, waarvan vijfhonderd zitplaatsen. Er moet een grotere zittribune komen, veldverwarming en sterkere lichtmasten om tv-uitzendingen mogelijk te maken. In Eupen wordt hard gewerkt om de accommodatie aan te passen aan de normen van de hoogste klasse, waarvoor vijf miljoen euro is uitgetrokken.

Om de promotie te realiseren haalde Imborgia allerlei afdankertjes van Italiaanse topteams. Hij blijft vreemd dat bij een piepkleine club in een Duitstalige enclave in België spelers onder contract staan met een verleden bij Inter, Pescara, Livorno, AC Milan, Udinese, Fiorentina, Parma en Bari. De Italiaanse eigenaar wil van KAS Eupen een volwaardige eersteklasser maken, maar toen de resultaten op het hoogste niveau tegenvielen, waardoor de club troosteloos onderaan staat, vertoonde hij heel snel opportunistische trekjes. Trainer Ost kreeg de zwarte piet en werd vervangen door de extraverte Italiaan Eziolino Capuano. Deze kleurrijke coach is een bekend figuur in het Italiaanse voetbal. Hij heeft nooit een club uit de Serie A getraind, maar is mateloos populair bij het volk en heeft zelfs diverse fanclubs. Capuano zou dit seizoen aan de slag gaan bij Messina, maar na de degradatie uit de Serie B haakte hij af en koos hij voor een

avontuur in een uithoek van België. Daar hield hij het slechts negentien dagen vol. De Franse trainer Albert Cartier moet nu proberen Eupen te redden. Het is intussen de vraag of de Italiaanse clubs voor Capuano in de rij staan. Bij Taranto kreeg hij ontslag, terwijl de club bovenaan stond. Ook bij Nocerina en Juve Stabia moest hij voortijdig vertrekken. Bij Potenza werd hij na vijf speeldagen ontslagen, maar een paar maanden later opnieuw aangesteld als trainer. Capuano pocht over zijn opleiding aan de prestigieuze trainersschool van Coverciano, maar hij hielp KAS Eupen in drie wedstrijden aan slechts één punt. Zijn ervaringen in Eupen hebben een realist van hem gemaakt. Capuano was al zo ver dat hij handhaving van Eupen op het hoogste niveau vergeleek met het winnen van de Champions League, al voegde hij er meteen aan toe dat hij zijn verblijf in België vooral als een springplank naar een grote competitie zag. Tot op heden ziet hij zijn prestatie bij Potenza als zijn meesterwerk, hij noemt het zelfs zijn Nobelprijs. Na de veroordeling voor het vervalsen van wedstrijden wist Capuano toch degradatie nog te voorkomen.

Karl-Heinz Lambertsz, de socialistische minister-president van de Duitstalige gemeenschap, is dolblij dat KAS Eupen zich profileert en een stuk vergeten België op de kaart zet, maar hij moet zich diplomatiek opstellen en mag zich vooral geen supporter noemen. In zijn Duitstalige bananenrepubliek heeft hij te maken met nóg zeventien voetbalclubs die zich sinds het succes van KAS Eupen genegeerd voelen. In de schaduw van Nederland gebeuren op voetbalgebied ludieke, spannende en kolderieke dingen. Duitstalige Belgen en in Italië mislukte spelers acteren op het hoogste niveau onder leiding van een idealistische miljonair en de voormalige commissaris van politie. Gaat dat zien, het is om de hoek.

Het leven van Johnny Rep is een film

Johnny Rep, geboren op 25 november 1951 in Zaandam, was een mooie jongen, een cultheld en een van de eerste Nederlandse voetballers met het charisma van een popidool. Ajax ontdekte hem niet eens. Zijn oom Jan ging in 1968 naar de grammofoonplatenzaak van voorzitter Jaap van Praag in de Spuistraat in Amsterdam, met de boodschap dat er bij ZFC een geweldige voetballer in de jeugd liep. Zonder dat Johnny Rep het wist, bekeek Cor Brom, de assistent van trainer Rinus Michels, hem tijdens een wedstrijd van de interregionale jeugd tegen Haarlem. Vervolgens ontving Rep een brief thuis met overschrijvingsformulieren. Bij Ajax speelde hij met de iconen Johan Crujff en Piet Keizer. Hij won met de Amsterdamse club twee keer de landstitel, de nationale beker, twee keer de Europa Cup I, twee keer de Europese Super Cup en de Wereldbeker. Vervolgens speelde Rep twee jaar voor de Spaanse topclub Valencia, met het Franse SC Bastia bereikte hij in 1978 de UEFA Cup-finale en met Saint-Etienne werd hij in 1981 kampioen van Frankrijk. Tussen 1973 en 1981 speelde hij 42 interlands, waaronder de WK-finales in 1974 en 1978.

Dezelfde Rep woont nu op een sober flatje in Wormerveer en nam op advies van zijn eerste vrouw en jeugdliefde Trudy contact op met een psychiater om wat aan zijn alcoholprobleem te doen. Vorige zomer verbleef hij in een afkickklinik op de Veluwe. In 1994 was zijn flamboyante levenswandel er de oorzaak van dat Trudy hem het huis uitzette. Rep trok meteen in bij een andere vrouw, Paula. Ze trouwden in stilte, doordat Rep geen afstand kon nemen van Trudy en haar vooral niet wilde kwetsen. Het was nooit zijn bedoeling geweest Trudy en de kinderen te verlaten. In 2001 werd Sylvester geboren, de zoon van Paula en Johnny Rep. Het was een gecompliceerde bevalling, waardoor er wat spanningen ontstonden. Een week nadat Sylvester was ontslagen uit het ziekenhuis, kwam Rep dronken thuis, waardoor ook Paula hem buiten de deur zette. De scheiding kostte hem opnieuw een vermogen, waardoor hij zijn huis moest verkopen. Om niet dakloos te worden betrok hij, met de eveneens net gescheiden ex-Feyenoorder André Stafleu, een appartement in Zaandam. Daarna verbleef Rep veel op een kamer boven café-restaurant Henk-Jan Klok in De Koog op Texel, waar zijn vriend woont, de dichter Theun de Winter. Intussen gaat Rep gefrustreerd door het leven. Bij zijn amateurclub Hellas Sport komt hij niet meer, doordat de vereniging hem negeerde als trainer, terwijl er in het gedenkboek over het honderdjarig bestaan geen enkele aandacht aan de beroemdste speler uit de clubhistorie werd besteed.

Bovenstaande feiten heb ik uit het onlangs verschenen boek *Rep, een roerig (voetbal)leven*. Boeken over ietwat verloederde en aan lager wal geraakte voetballers zijn prachtig en treurig tegelijk. De openhartigheid van deze spelers verdient respect, maar als lezer weet je meteen dat je slechts kennisneemt van het topje van de ijsberg. De werkelijke

gang van zaken is nog veel triester en zou daardoor te gênant voor woorden zijn. Voetballers werken mee aan een boek vanwege de eventuele inkomsten en staan weer even, net als vroeger, in het middelpunt van de belangstelling. Verder wil ik niet de amateurpsycholoog uithangen, want het gaat om volwassen kerels met veel levenservaring en ze kennen het effect van de media als geen ander. Ik heb het boek van Johnny Rep in één ruk uitgelezen. Het zijn verhalen die ook geschikt zijn voor een film. Zoals de Braziliaanse superster Garrincha die dakloos en straatarm overleed, Queens Park Rangers-aanvaller Stan Bowles die ten onder ging aan een gokverslaving en de Belgische spits Roger Claessen die zelfmoord pleegde. De Duitse topscorer Gerd Müller was alcoholist en werd opgevangen en begeleid door zijn vroegere werkgever Bayern München. Franz Beckenbauer en Uli Hoeness zorgden voor professionele hulp en een baan voor het leven bij hun club.

Die warmte is Ajax vreemd. In Amsterdam worden spelers met een roemrucht verleden, die in een sociale dip komen, op geen enkele wijze geholpen. Ajax trekt trainers aan op basis van een psychologische test. Kan het nog killer? Johnny Rep en Wim Suurbier, die het moeilijk hebben in het leven, hoeven niet te rekenen op een helpende Ajax-hand. Toen Suurbier serieuze problemen kende, schoten directeur Maarten Fontein en Piet Keizer op persoonlijke titel te hulp. Nadat hij was getroffen door twee tia's, trok de voormalige rechtsback zich terug in het appartement van zijn dochter in Amstelveen. Als sociaal gebaar laat Jaap de Groot, chef-sport van *De Telegraaf*, Rep en Suurbier wedstrijden bezoeken in de Eredivisie om de spelers cijfers te geven. Het zijn vaak smeüige verhalen in de krant, maar er gaat bijna altijd een drama schuil achter zo'n publicatie. Willy Krauss, ooit een verdediger van Go Ahead, werd in Duitsland gearresteerd voor een bankoverval. De tabloids houden iedereen op de hoogte over de avonturen met vrouwen, drugs en drank van Paul Gascoigne. De legendarische George Best dronk zich dood, terwijl Arsenal-verdediger Peter Storey na zijn voetbalcarrière furore maakte in de Londense onderwereld. In Nederland kennen we de verhalen over Glenn Helder. Ooit een gevierde linksbuiten bij Arsenal, vervolgens kwam hij voortdurend in aanraking met justitie. Feyenoord-verdediger Ulrich van Gobbel verkocht zijn lease-auto's en eiste op een nogal ongebruikelijke wijze een voorschot op bij het pensioenfonds CFK. Ook voetbalanalyticus Wim Kieft is afgegleden, maar wordt vooralsnog op de been gehouden door Sport1-baas Kees Jansma. Je kunt van clubs niet verwachten dat ze zich als sociale instellingen profileren, maar voetballers die in de problemen raken nadat ze echt iets hebben betekend voor een ploeg, hebben wél recht op wat steun in moeilijke tijden.

Ik heb Johnny Rep bij alle clubs meegemaakt en geïnterviewd. Een wereldgozer, altijd goed gehumeurd, wars van sterallures en hij maakte altijd tijd vrij; of het nu in Jisp, Bastia, Zwolle of Buenos Aires was. Rep hield van het leven, hij zag er goed uit en de vrouwen hielden van hem. Hij heeft er optimaal van geprofiteerd, totdat het thuisfront hem erop aansprak. Als voetballer overleefde hij na zijn succesperiode nog bij PEC Zwolle, Feyenoord, Haarlem en ZFC, dat later na een fusie Hellas Sport werd. Een trainerscarrière had zijn leven in het gareel kunnen houden, maar hij kwam niet verder dan De Zwarte Schapen, Sporting Flevoland, FC Omniworld, Texel '94 en RKSVC Pancratius; een afgang voor een speler met zo'n roemrucht verleden. Hij heeft een trainersdiploma en een schat

aan praktijk-ervaring, maar alleen FC Den Bosch heeft ooit geïnformeerd. Rep heeft een besmeurd imago, dan ben je kansloos in Nederland. Hij werd afgerekend op gedrag waar anderen straffeloos mee wegcamen. Het siert hem dan ook dat hij in zijn boek niets loslaat over de losbandigheid van ex-collega's. Het boek gaat over zijn leven, hij betreft er geen anderen bij, omdat hij niemand in verlegenheid wilde brengen.

Rep verdiende zó veel, dat hij onbezorgd had moeten kunnen rentenieren. Uit het boek blijkt dat hij prachtige jaren had als voetballer. Het zwarte geld kwam met bakken tegelijk binnen, de dope lag voor het grijpen en de dames boden zich spontaan aan. Ook in zijn nadagen vulde Rep zijn zakken nog moeiteloos. Na Saint-Etienne was PEC Zwolle een club onder zijn niveau, maar voorzitter Marten Eibrink haalde hem binnen door als projectontwikkelaar een vrijstaand huis met een wijnkelder te bouwen in het landelijke Jisp. Toch wordt Rep dagelijks gekweld door frustraties, hij voelt zich miskend. Hij volgde de trainerscursus met Willem van Hanegem, Arie Haan, Huub Stevens, Ronald Spelbos en Wim Rijsbergen. Rep zakte als enige, terwijl Van Hanegem een extra stage moest lopen bij zijn vriend Jan Boskamp, destijds trainer van Anderlecht. Het zit Rep dwars dat technisch directeur Jeffrey Kooistra hem niet als trainer bij FC Omniworld wilde hebben, maar koos voor Jan Schulting en later Peter Boeve. Het doet Rep pijn dat bijna iedereen hem liet vallen, waardoor hij zonder toekomstperspectief uit het raam van een flatje in Wormerveer zit te staren. Vol bewondering kijkt hij naar spelers als Van Hanegem en Tscheu La Ling, die óók tegenslagen kenden, maar er niet aan kapotgingen. Hij had graag net als Ruud Krol, Johan Neeskens en Arie Haan een leuke club getraind of als assistent voor Guus Hiddink gewerkt. Rep beseft dat hij te weinig aan zijn netwerk heeft gedaan en daarom hoopt hij, tegen beter weten in, nog steeds op een telefoontje van een topcoach die hem als rechterhand wil meenemen.

Voetbal garandeert altijd gespreksstof

Het magische aan voetbal is dat het altijd gespreksstof oplevert. Iedere week vullen we 134 blanco pagina's in *Voetbal International*. Twee keer per week anderhalf uur praten bij RTL 7 en op zondagavond nog een half uur discussiëren met Wilfred Genee voor Eredivisie Live. Op woensdag vragen van lezers beantwoorden op internet en de presentatoren van VI Radio trekken me om de haverklap de studio in. En elke dag is er weer iets nieuws te bespreken, want de door kwetsbare ego's bevolkte voetballerij levert een structurele golf van conflicten, meningsverschillen, zinloze prestigestrijdjes, leedvermaak en ordinaire ruzies op. Willem J. Kramer schreef onlangs in zijn column dat er te veel voetbal op de televisie zou zijn, maar dat betwijfel ik. De kijkers bepalen de programmering. Zodra de kijkcijfers tegenvallen, wordt een programma meteen van de buis gehaald. En ik hoor de klagers over te veel voetbal nooit over alle woonprogramma's, kooklessen, talentenjachten, sullige talkshows en als je wat later thuiskomt de stuitende porno, maar ook dáárvoor moet een doelgroep zijn. Aan de stamtafel, op het werk en in de kantine bij de club zijn de ontwikkelingen in het topvoetbal nog steeds een bron van boeiende borrelpraat en felle discussies. En achter mijn bureau word ik dagelijks bedolven onder de relevante onderwerpen.

Verbijsterd las ik op de site van *De Telegraaf* het bericht over de ongepaste grap tijdens de training van Manchester City. De beenbreuken die Nigel de Jong zijn tegenstanders Stuart Holden en Hatem Ben Arfa bezorgde, staan nog steeds op ons netvlies. En het is een wonder dat er geen Japanse, Italiaanse, Deense en Spaanse slachtoffers vielen tijdens interlands van Oranje, want De Jong toonde geen enkel respect voor tegenstanders en gedroeg zich als een gevaarlijke recidivist. Bondscoach Bert van Marwijk nam de enige juiste beslissing door De Jong uit de selectie te zetten. Daar denken de spelers en de technische staf van Manchester City blijkbaar anders over. Daar werd zelfs de spot gedreven met de horrortackles van de Nederlander. Na een duel met De Jong tijdens de training stortte Kolo Touré theatraal ter aarde. Hij acteerde een ernstige blessure, tot grote hilariteit van De Jong en zijn medespelers. Een lid van de technische staf leverde een grappig bedoelde bijdrage door De Jong een rode kaart te tonen. Kan het nog smakelozer?

Ik vermoed dat er vorige week dinsdag tijdens Nederland-Zweden een wat minder uitbundige stemming heerste in de huiskamer van De Jong. Noodgedwongen moest Van Marwijk alle voetballiefhebbers op hun wenken bedienen door Rafael van der Vaart op te stellen. Totdat de bondscoach De Jong uit de selectie zette, verklaarde hij hem heilig op basis van de drogreden dat de zich misdragende speler voor evenwicht op het middenveld zorgde. Nederland-Zweden bewees dat ook een bondscoach wel eens ongelijk heeft, al werkten de Zweden mee, want tegen bijvoorbeeld Moldavië, dat als een handbalteam verdedigt, is nauwelijks aantrekkelijk voetbal mogelijk. En ik begrijp Van Marwijk wel,

want als hij met een aanvallend elftal ten onder gaat aan de vijandelijke counter, wordt hij neergezet als een tactisch zwakke en naïeve coach. Daarom moeten we de spectaculaire resultaten van Oranje koesteren en ons realiseren dat oogstrelend voetbal niet altijd mogelijk is, doordat veel tegenstanders louter aan de wedstrijd beginnen om Nederland het voetballen onmogelijk te maken. De fantastische wedstrijd tegen Zweden heeft wel aangetoond dat Oranje heel goed zonder De Jong kan. En hij moet eerst maar eens in Engeland aantonen dat hij zich waardig kan gedragen, voordat hij weer wordt geselecteerd voor het nationale elftal.

Oranje is publiek bezit. Iedereen heeft er een mening over, zelfs Guus Hiddink. Dat is opzienbarend, want de succescoach heeft doorgaans weinig te melden in de publiciteit. Toen hij twee biografen op bezoek kreeg, die zijn ultieme boek schreven, vertelde hij dat hij niets meer heeft met Oranje. Hij ontmoette overal mensen die teleurgesteld waren in het elftal en hij zette zichzelf neer als een romanticus die wil winnen met mooi voetbal. Dat zijn leuke demagogische teksten, maar ietwat hypocriet. Een romanticus zou zijn grote liefde De Graafschap gaan helpen zodra hij financieel onafhankelijk is. Maar de levensgenieter gaat in de herfst van zijn carrière nog even het grote geld ophalen in Rusland en Turkije. Dat bepaalt hij zelf, maar dan is de titel romanticus misplaatst. En na de nederlagen van Turkije tegen Duitsland en Azerbeidzjan bagatelliseerde hij zijn mening haastig, doordat Van Marwijk boos was. Slap en karakterloos, want als zijn opmerkingen oprecht zijn, is de gemoedstoestand van de Nederlandse bondscoach verder niet relevant.

Intussen maakt de afgezwaaide directeur betaald voetbal Henk Kesler ongepaste opmerkingen over de clubarts van Bayern München, Hans-Wilhelm Müller-Wohlfahrt. Natuurlijk is deze overjarige playboy Müller-Wohlfahrt een zelfingenomen man. Het gaat echter wat ver de gerespecteerde arts neer te zetten als een clown uit een comedyserie. Er bestaat een zakelijk verschil van mening tussen de Duitse club en de KNVB. Daar gaat Bayern München-voorzitter Karl Heinz Rummenigge heel chic mee om. Hij houdt de communicatie correct en zakelijk, terwijl de bond best wat meer begrip mag hebben voor de argumenten van de werkgever van de internationals Arjen Robben en Mark van Bommel. Robben keerde geblesseerd terug van het WK en is na de winterstop pas weer inzetbaar, terwijl Van Bommel geblesseerd terugkeerde na de interland tegen Zweden. De Duitse club investeerde miljoenen in deze spelers, betaalt hun salarissen en heeft de indruk dat er bij Oranje roofoverval op haar werknemers wordt gepleegd. Dat zijn integere argumenten, maar de KNVB zwaait met de reglementen en gaat blijkbaar niet gebukt onder morele verplichtingen. Op de pedante Müller-Wohlfahrt is van alles aan te merken, maar ik kan me niet voorstellen dat hij bij de twee belangrijkste voetballers van zijn club fictieve blessures bedenkt om zijn prestigestrijd met de Nederlandse medische staf te beslechten.

Louis van Gaal, Guus Hiddink, Dick Advocaat, Bert van Marwijk en Co Adriaanse gelden op basis van hun prestaties als topcoaches. PSV-trainer Fred Rutten en zijn Ajax-collega Martin Jol hunkeren óók naar een dergelijke status. Daarom moeten de heren dit seizoen een prijs winnen. Ik ben benieuwd of ze die stap realiseren. Bij Hamburger SV en Tottenham Hotspur hebben de beleidsbepalers hun twijfels over Jol. In Duitsland is HSV

geschrokken van het feit dat hij binnen de club alleen macht probeerde te vergaren door zo veel mogelijk paladijnen mee te nemen, terwijl hij tot op heden nooit een prijs won. HSV was eigenlijk helemaal klaar met FC Jol en was blij met de interesse van Ajax. Ook uit Engeland komen er vooral kritische kanttekeningen. De leiding van Tottenham Hotspur werd doodmoe van het gezeur om spelers. Vooral zodra de club een paar goede resultaten behaalde, stond Jol de volgende dag op de stoep met allerlei nieuwe eisen, doordat de selectie in zijn ogen nooit volledig was. Ajax-directeur Rik van den Boog komt dit bekend voor, want hij wordt wekelijks lastiggevallen door de om versterking zeurende Jol.

Het karakter van Fred Rutten zit zijn ontwikkeling als trainer in de weg. Hij is wantrouwend en achterdochtig, Rutten ziet achter elke boom een vijand. Bij Schalke 04 vond de clubleiding dat er niet op een redelijke wijze met hem te communiceren viel. Ook bij FC Twente heeft hij al zijn krediet verspeeld. Hij vertrouwde er niemand en dreigde voortdurend op te stappen zodra iemand in de organisatie iets zei of deed wat hem niet beviel. Op een bepaald moment was voorzitter Joop Munsterman dat gedrag zó zat, dat hij zijn trainer naar het stadion liet komen om na het zoveelste dreigement zijn contract te ontbinden. Toen vroeg Rutten plotseling begrip voor alle stress en emoties, en noemde hij de voorzitter een uitlaatklep die begrip moest hebben voor zijn overspannen gedrag. Het resultaat is wel dat FC Twente nooit meer een beroep zal doen op de huidige trainer van PSV, zolang Munsterman er voorzitter is.

Joop Munsterman wil geen hekel aan zichzelf hebben

Het succes van een club wordt vaak bepaald door de aanwezigheid van één man, een sterke persoonlijkheid. Een leider die nadrukkelijk zijn stempel op het beleid drukt. Riemer van der Velde was het ultieme voorbeeld bij SC Heerenveen. Een voorzitter met een voetbalvisie en gezegend met een gezond verstand. Karel Aalbers realiseerde bijna het onmogelijke met Vitesse, maar struikelde uiteindelijk over zijn eigen megalomane hersenschimmen. Harry van Raaij maakte van PSV een topclub, maar president-commissaris Jan Timmer moest aan de handrem trekken, omdat de blinde ambitie van zijn voorzitter de continuïteit van de club in gevaar bracht. Nol Hendriks had een neus voor talent, waardoor heel Nederland Roda JC serieus nam. Dirk Scheringa kocht de landstitel voor AZ, maar goochelde met geld van de DSB Bank, met alle gevolgen van dien. Jorien van den Herik hield het zieltogende Feyenoord jaren in het gareel en Jan Smit maakte, met een beperkt budget, een financieel gezonde provincieclub van Heracles Almelo. En op het moment dat FC Twente op de rand van een faillissement balanceerde, verscheen Joop Munsterman aan het front.

Munsterman groeide op in het Van Heek Park, de thuisbasis van de arbeidersclub Enschedese Boys. Hij vergaapte zich wekelijks aan Willem de Vries, Egbert ter Mors, Ned Bulatovic, Darius Dhlomo en Abe Lenstra. Later bekeek hij regelmatig vanaf de tribune in het Diekman Stadion de thuiswedstrijden van FC Twente, maar hij zette zich vooral in voor de Hengelose amateurclub ATC '65. Toen hij daar voorzitter werd, had de club een schuld van veertigduizend euro. Tegenwoordig is ATC '65 een kerngezonde vereniging met dertienhonderd leden. Intussen maakte hij bij het krantenconcern Wegener, waar hij ooit als jongste bediende begon, furore met het samenvoegen van regionale bedrijfsonderdelen en het reorganiseren en afslanken van de organisatie. Saneren werd zijn specialiteit. Zijn relatie met het zieltogende FC Twente kreeg inhoud op het moment dat hij als directeur van Wegener een skybox huurde in het Arke Stadion. In september 2002 trad Munsterman toe tot de raad van commissarissen. Hij ontwierp het noodscenario *FC Twente In De Steigers*, volgde in januari 2003 Herman Wessels op als voorzitter van de rvc en werd vervolgens door de gevestigde orde in het vaderlandse topvoetbal versleten als een luchtfietser.

FC Twente moest méér dan een voetbalclub worden. De achterstandwijk Berflo Es in Hengelo werd geadopteerd en sindsdien helpt het management van de club met het oplossen van sociale problemen. Verder is FC Twente een breed platform, waar alles samenkomt: supporters, businessclubleden en sociaal-maatschappelijke projecten. Na een bezoek aan de Turkse topclub Fenerbahçe wist Munsterman precies wat hij wilde. In de Fenerbahçe-community kreeg hij het idee FC Twente Village te realiseren. Sindsdien is het gebied rond De Grolsch Veste voortdurend in ontwikkeling. Een zalen- en

congrescentrum, grand cafés, een ijsbaan, een megabioscoop, scholen, een gezondheidscentrum, je kunt er klimmen in Go Planet, karten op een heuse racebaan en er wordt gesproken met de Nederlandse Spoorwegen over een nieuw Centraal Station. *The sky is the limit*. En vriend en vijand nemen de voormalige luchtfietser Munsterman intussen serieus. Hij begon met een schuld van twaalf miljoen euro op een begroting van tien miljoen, maar FC Twente is inmiddels de gezondste club van Nederland, heeft een voorbeeldfunctie voor alle clubs die dankzij mismanagement en wanbeleid worden geteisterd door rode cijfers en werd vorig seizoen ook nog eens kampioen van Nederland, terwijl het veel minder financiële mogelijkheden heeft dan Ajax en PSV.

De zich in de media profilerende Munsterman is slechts een slap aftreksel van de flamboyante entertainer achter de schermen. Munsterman is een artiest, hij zingt, speelt verdienstelijk gitaar en liet een nieuw clublied componeren door de lokale held Adje Vandenberg, de voormalige gitarist van de Amerikaanse rockband Whitesnake. Munsterman is de bedenker, inspirator, regisseur en beleidsbepaler van het hele succesverhaal, met commissaris Aldo van der Laan als sidekick. Een avond naar Munsterman luisteren is een feest, want hij heeft de gave iedereen uit zijn omgeving te persifleren. Van Fred Rutten tot en met Steve McClaren en van Michel Preud'homme tot en met Theo Janssen. Munsterman staat tussen de spelers en zijn supporters, maar als het erop aankomt is hij de baas. Zijn visie is glashelder en genadeloos hard, maar hij zal dat nooit via de media ventileren. Niemand hoeft hem te vertellen dat Romano Denneboom, Nashat Akram, Bernard Parker, Youssouf Hersi, Vagif Javadov en de voor miljoenen aangetrokken Marc Janko miskopen waren. Hij verkocht Ronnie Stam en Marko Arnautovic op het juiste moment, zoals hij dat dit seizoen ook met Theo Janssen zal doen. McClaren was succesvol in Enschede, maar de voorzitter liet de trainer vanwege diens kleurrijke levensstijl naar VfL Wolfsburg vertrekken. Vervolgens haalde hij de Belgische oud-keeper Preud'homme binnen. Roda JC vroeg een vermogen voor Willem Janssen, wat voor FC Twente reden was even in de wacht-kamer plaats te nemen, waardoor de club hem nu transfervrij naar Enschede kan halen. En de voorzitter wacht geduldig op het moment dat hij sterspeler Bryan Ruiz voor de hoofdprijs kan verkopen. Het meeste respect heeft Munsterman voor clubtopscorer Blaise Nkufo, die zo wijs was de competentiestrijd met Kenneth Perez, in het belang van de club, niet op de spits te drijven.

Munsterman is nauw betrokken bij al deze ontwikkelingen. Hij is FC Twente. Munsterman oogt als een aimabele softie, maar niets is minder waar. Als CEO van Wegener saneerde hij op een genadeloze wijze het krantenconcern gezond. Toen de winst weer spectaculair hoog was, weigerde hij de Engelse aandeelhouders te behagen. Zij wilden ook de ICT-afdelingen van de zeven regionale dagbladen en de ruim tweehonderd huis-aan-huisbladen reorganiseren, waardoor alle ICT-werkzaamheden naar het veel goedkopere India konden verhuizen. Tijdens vergaderingen in Kopenhagen en Londen met het bestuur van grootaandeelhouder Mecon – met activiteiten in Noorwegen, Denemarken, Polen en Nederland – vormde Munsterman het middelpunt van een niet te winnen machtsstrijd. Mecon-topman David Montgomery eiste dat Munsterman nogmaals een sanering zou doorvoeren in Nederland. Alle aanwezige directeuren van buitenlandse vestigingen en de raad van bestuur van Mecon volgden het hectische drama verbijsterd, want Munsterman weigerde de ontslagronde uit te voeren. Hij liet zijn hoogste baas

Montgomery weten dat hij niemand zou ontslaan, omdat de winst zodanig was, dat hij er de noodzaak niet van inzag. ‘*Sign or die*’, schreeuwde Montgomery, die het verschijnsel tegenspraak niet kende en 87 procent van de aandelen van Wegener bezat. Om Munsterman te pesten voorkwam Montgomery hoogstpersoonlijk dat Wegener de sociale netwerksite Hyves overnam. Na een eerste bod weigerde Montgomery mee te werken aan een tweede. Nadat Munsterman zijn Mecon-baas daarop had aangesproken en hem had laten weten dat hij in Nederland de beslissingen nam zolang hij de leiding had, verliet hij de vergadering en keerde hij terug naar Enschede. Daar leverde zijn trouwe directiechauffeur dezelfde avond nog wat dozen af met de persoonlijke bezittingen van zijn baas. De volgende dag zat de door Mecon gestuurde Noor Truls Velgaard al achter het bureau van Munsterman.

Voor het Wegener-personeel is Munsterman een held, maar zijn Noorse opvolger is wél loyaal aan Montgomery en is meteen aan het saneren geslagen. Munsterman vocht voor de belangen van zijn mensen, maar werd geliquideerd omdat de Engelse aandeelhouders nog meer dividend wilden. De achtergebleven staf en de hoofdredacteuren van de kranten vrezden nu een roofridderschap van het Britse moederbedrijf. Munsterman sluit dat niet uit, maar na ruim veertig jaar heeft hij geen enkele invloed meer op de toekomst van het krantenconcern. Als werkloze voorzitter heeft hij alle tijd zijn energie in FC Twente te steken. De verbeterde strijd tegen centralisatie in het krantenimperium kostte hem uiteindelijk de kop, maar Munsterman heeft er vrede mee. Het doet hem pijn dat hij zijn mensen in de steek moest laten, maar als hij zijn oren had laten hangen naar de Mecon-leiding, had hij de rest van zijn leven een hekel aan zichzelf gehad.

Een MG-B, Kick Wilstra en Skibbeldibabdibaby

Jan Mulder is deze week hot. Grote interviews in kranten en tijdschriften, zijn herkenbare stem schalt voortdurend door de autoradio en ieder televisieprogramma met literaire en elitaire trekjes besteedt aandacht aan het door uitgeverij de Buitenspelers geproduceerde 528 pagina's tellende standaardwerk *Jan Mulder*. Het leven van de levenskunstenaar Mulder is een spannend jongensboek, het stripverhaal van Kick Wilstra. Iedereen kent het *character* Jan Mulder als sidekick op de televisie, als voetbalanalyticus, schrijver en columnist. Alleen de oudere jongeren kennen hem nog als de snelle, tweebenige superspits, al heette dat in zijn tijd nog midvoor, van Anderlecht en later Ajax, waar een chronische knieblesure een eind aan zijn carrière maakte. Voor Mulder bestond er geen zwart gat, nadat hij was afgekeurd als profvoetballer, begon zijn leven pas echt. Hij werd geen anonieme sigarenboer, maar een flamboyante tv-persoonlijkheid, een begenadigd schrijver en een gerespecteerd columnist van kwaliteitskranten. Mulder is een fascinerende man, een fenomeen met zelfspot. Hij is vermakelijk, scherp, ongenueanceerd, vertederend, chagrijnig, blijmoedig, heldhaftig, grillig, nors en charmant. En hij woont niet eens in de Amsterdamse grachtengordel, maar in het Oost-Groningse Nieuwolda.

Begin jaren zestig verhuisde ik als jongen van dertien jaar vanuit mijn geboortestreek, de regio Nijmegen, naar Drenthe. Daar lag ik wakker van, want ik moest al mijn sociale contacten achterlaten en mijn grote liefde NEC werd me ontnomen. Vanaf dat moment zag ik mijn club alleen nog uitwedstrijden spelen tegen Zwartemeer, Be Quick, Veendam, GVAV, Heerenveen en Leeuwarden. Uiteindelijk viel het reuze mee, want Drenthe was een warm bad, een feest om op te groeien. De stormachtige jaren zestig gingen namelijk niet aan de provincie voorbij. We hadden zelfs lokale helden. De bluesband Cuby + Blizzards kreeg een Edison voor de elpee *Desolation* en Daan Gonlag, de stopper van Achilles uit Assen, werd gekozen in het Nederlands amateurelftal. Gonlag was mijn held, jaren later zou ik samen met hem bij SC Cambuur spelen, hij was echt uniek in zijn soort. Dat vond Jan Mulder, de talentvolle midvoor van WVV uit het naburige Winschoten en tevens amateurinternational, ook. Mulder: 'Ik denk met grote liefde terug aan het amateurelftal. Al was het alleen om Daan Gonlag. Ik adoreerde hem om zijn uitstraling. Hij had schijt aan de hele wereld en was een aangenaam soort schuinsmarcheerder. Veel van hem geleerd.' Gonlag en Mulder waren een paar jaar ouder dan ik, maar mijn ultieme droom was ooit in hun voetsporen te treden. Assen was maar een kwartier fietsen, maar ik kan me nu nauwelijks meer voorstellen dat ik op de fiets via Gieten, Wildervank, langs dat stinkende kanaal in Oude Pekela naar Winschoten fietste om Jan Mulder in dat prachtige rood-zwart gestreepte shirt van WVV aan het werk te zien. Een schoenmakerszoon uit de provincie die destijds al het charisma van een heuse vedette had. Daar was ik oprecht jaloers op en vanaf dat moment volgde ik de midvoor van WVV op de voet en nam ik me voor om ook te slagen als voetballer.

Het waren boeiende tijden en 1965 was zelfs een gedenkwaardig jaar. *Goldfinger*, *A Hard Day's Night*, *Mary Poppins*, *My Fair Lady* en *The Pink Panther* waren succesvolle films. De Engelse beatbands The Beatles, The Animals, Manfred Mann, The Dave Clark Five, The Searchers, The Four Pennies, The Rolling Stones, The Kinks en Herman's Hermits bevolkten de hitparade. En we namen afscheid van zanger Sam Cooke, schrijver Ian Fleming, filmster Peter Lorre, countryster Jim Reeves en de Indiase staatsman Jawaharlal Nehru. Er werden plannen gepresenteerd voor de aanleg van een tunnel tussen Frankrijk en Engeland. Jack Ruby, de moordenaar van Lee Harvey Oswald, werd in Dallas veroordeeld tot de doodstraf. In Harlem, New Jersey en Philadelphia kwamen de zwarten in opstand en Martin Luther King won de Nobelprijs voor de Vrede. Ik stond er niet echt bij stil, er waren andere prioriteiten. De op 4 mei 1945 in Bellingwolde geboren Jan Mulder had aanbiedingen van Ajax, GVAV, Veendam, SC Cambuur, Holland Sport, Heracles, SC Enschede, KFC en het Belgische Racing Tienen afgeslagen, maar zette wel zijn handtekening onder een contract met de deftige Belgische topclub Anderlecht. Tot dat moment had Mulder met zijn buurmeisje uit de Engelstilstraat in Winschoten een prestigestrijd uitgevochten wie daadwerkelijk de beroemdste inwoner van *small town* was. Dat buurmeisje, Janneke Peper, was door Gert Timmerman ontdekt als kindzangeresje en had in Duitsland zelfs een hit met het liedje *Skibbeldidabdibaby*. Wie kent het niet? Vanaf dat moment berichtten de *Drentse Courant*, *De Noord-Ooster*, *De Winschoter Courant* en *Het Nieuwsblad van het Noorden* alleen nog over de regionale wondermidvoor. Jan Mulder was in mijn ogen de Zonnekoning. Hij had verkering met Johanna, het mooiste meisje van de klas, was in één klap rijk en ik staarde uren naar de krantenfoto's waarop Mulder poseerde, in Anderlecht-shirt, met zijn fonkelnieuwe MG-B sportwagen.

Zaakwaarnemers bestonden destijds nog niet. Jeugdleider en vertrouwensman Engel Wubs, bijgenaamd *De Oude Mongool*, en vader Mulder besloten het contract door de plaatselijke notaris te laten regelen. Anno 2010 beschrijft Jan Mulder die bijeenkomst op een hilarische wijze. 'Het was een fijne optocht die door Winschoten naar de Emmastraat trok, waar notaris Denijs zetelde. De beroemdheid annex miljonair in spe, zijn aanstaande echtgenote Johanna, de vader van de jongen, de heren Roosens en Buyle als gedelegeerden met een grote mate van macht van de Royal Sporting Club Anderlechtois, 7 Avenue Theo Verbeeck, Brussel. Joppe Wiersum, zijn dochters, slager Jan Roege, Bientje Roege, mevrouw Westerhuis die zoiets ook nog nooit had meegemaakt, en nog wat loslopend jong en oud spul dat uit nieuwsgierigheid en trots de karavaan begeleidde. Voorwaar een waardige opvolger van de dat jaar precies honderd jaar oude Winschoter *optogt* die ter gelegenheid van de herinnering aan de herstelling van Nederlands volksbestaan was georganiseerd en bestond uit muziek, twee kozakken, twintig vrijwilligers, acht piketkozakken, vijf beambten met vaandel, vijf beambten te voet, de sousprefect, de Substitut du Procureur Impérial, twee erewagens met beleggers van Delfzijl en andere veteranen, zes Franse douaniers, een wagen met koloniale waren, twee Franse officieren te paard, acht Franse onderofficieren en soldaten, een markentenster, twee trompetters te paard, een Nederlandse officier te paard met vaandel van Winschoten, twee mastklimmers, de winnaar van het geblinddoekt eieren slaan, zes Russische

kruitstoppers, een kar met door het regiment veroverde ingewanden en de heer Pieroelie en zijn dienstbodes en achthonderd zwaargestraften. Onze stoet werd aangevoerd door meneer Wubs op de fiets, hoed op, horizontaal de arm uitstekend bij bochten en hier en daar voetballende kinderen in een steeg terechtwijzend: Wreef, wreef!’

Toen Mulder naar Brussel vertrok was ik een grillige linksbuiten van Rolder Boys. We wonnen de beslissende wedstrijd van het sterke Bakkeveen, met de gevaarlijke midvoor Riemer van der Velde. En een jaar later trad ik in de voetsporen van mijn voorbeeld en tekende een contract bij Go Ahead. Het leverde helaas geen MG-B op, maar een Austin Seven en in Deventer werd ik razendsnel op mijn tekortkomingen gewezen. Linksbuiten Cor Adelaar was veel beter dan ik en in de jeugd speelde Bert van Marwijk op mijn positie, waardoor ik me gefrustreerd moest neerleggen bij een avontuurlijke tocht langs SC Cambuur, Veendam, Haarlem en MVV. Maar ik ben Jan Mulder altijd blijven volgen. Hij dineerde in het chique restaurant Chez Stans in Brussel, ik zat aan de bar bij De Witte Bal in Assen. Zijn interviews waren boeiend, zijn manier van praten was enerverend en hij schopte het zelfs tot in Oranje. Ook na zijn voetbalcarrière maakte hij indruk op me, zoals zijn samenwerking met Remco Campert en als auteur van *Labradoedel*, dat verscheen ter gelegenheid van de Boekenweek van 2009. Met gevoel voor eigenwaarde heb ik zijn prachtige boek gelezen en ik moet concluderen dat hij eigenlijk overal beter in was. Mulder kon beter voetballen, ging handiger en zeker verstandiger met vrouwen om, reed in mooiere auto's, kon beter schrijven en heeft een uitstraling op de televisie waarvan ik alleen maar kan dromen. U hoeft overigens geen medelijden met me te hebben, ik kan goed leven met mijn beperkingen en ik vind het helemaal niet erg om van een fenomeen te verliezen.

Rust prediken betekent rust uitstralen

Trainer Jan van Dijk verdiende krediet bij VVV-Venlo. Hij leidde de club in 2009 naar de titel in de Jupiler League en eindigde vorig seizoen eervol op de twaalfde plaats in de Eredivisie. Desondanks is Van Dijk het middelpunt van een ordinaire dorpsrel. De succesvolle en nuchtere ondernemer Hai Berden sloeg als voorzitter op hol. Na een tip van de voormalige VVV-trainer Sef Vergoossen haalde Berden de Japanner Keisuke Honda naar Venlo, en verkocht hem vervolgens voor miljoenen aan CSKA Moskou. Daardoor kreeg de voorzitter de smaak te pakken, hij overschatte zichzelf door te denken dat ieder jeugdig talent VVV een stap verder zou brengen en daarna een vermogen zou opleveren. Terwijl alle andere clubs door schade en schande wijs werden en niet meer investeerden in Afrikaanse talenten, doordat die jongens aanpassingsproblemen hadden in ons koude kikkerland, haalde Berden jonge voetballers uit Nigeria binnen. En de komst van Maya Yoshida van Nagoya Grampus maakte duidelijk dat niet iedere Japanner een schot in de roos is. Ook de getalenteerde jeugdspelers die overkwamen van FC Porto waren een bezienswaardigheid, maar nog geen structurele versterking. Van Dijk moest zich maar redden met zijn vreemdelingenlegioen. Over het vertrek van Adil Auassar, Ruud Boffin, Sandro Calabro, Kevin van Dessel, Henrico Drost, Gonzalo García, Ruben Schaken, Sjors Verdellen en natuurlijk sterspeler Honda, die de daadwerkelijke kwaliteit van het elftal camouflerde, werd niet gerept. De door blinde ambitie gedreven voorzitter hunkerde naar sportief succes en zette zijn trainer onder druk, terwijl VVV een te onevenwichtig elftal heeft om in het linkerrijtje te spelen. De afgelopen weken communiceerde Berden zelfs via de media en het ontslag van Van Dijk leek slechts een kwestie van tijd. Dat ontslag kwam er ook, maar toen werd de voorzitter geconfronteerd met allerlei geledingen in de club die het opnamen voor de trainer, waardoor de maatregel na een lachwekkende vergadering werd ingetrokken.

De pioniers van het profvoetbal in Nederland kwamen uit Venlo. De ouverture had plaats op 14 augustus 1954 in Alkmaar. Onder auspiciën van de Nederlandse Beroeps Voetbal Bond speelden de Venlose profs tegen hun kersverse collega's uit Alkmaar. De thuisploeg won met 3-0. Op 26 november 1954 tekenden de NBVB en de KNVB de vrede in Den Haag en was het profvoetbal in Nederland ook officieel een feit. Op zondag 29 november speelde VVV onder de KNVB-vlag de eerste wedstrijd, uit tegen Ajax, met de roemruchte spelers Gijs Nass, Piet Gubbels, Coy Koopal, Jan Klaassens, Frans Swinkels en Herman Teeuwen. Venlo werd een voetbalbolwerk. Eerst op Sportpark De Berckt in Baarlo, later in De Kraal en sinds 1972 in De Koel. Het was altijd een komen en gaan van kleurrijke voetballers. Faas Wilkes kwam in 1956 van Valencia, in 1963 werden de Amsterdammers Dick Schenkel en Arie de Oude gecontracteerd. In de jaren zeventig waren de Joegoslaven Stefan Kurcinac en Mikan Jovanovic mateloos populair, Dick Advocaat buffelde op het middenveld, Peter Ressel en Pleun Strik speelden er in hun nadagen, Stan Valckx werd er

groot, Earnest Stewart was er topscorer en John de Wolf zorgde voor veel publiciteit.

Er gebeurde altijd van alles in Venlo, maar in 2001 was VVV op sterven na dood. De ploeg was als laatste geëindigd in de Eerste Divisie en trok nog zo'n duizend trouwe aanhangers in De Koel. De club had een negatief vermogen en zat volledig aan de grond. Ten einde raad besloot burgemeester Jan Schrijen een commissie samen te stellen met vertegenwoordigers uit het plaatselijke bedrijfsleven. Onder leiding van Jeu Sprengers, de in 2008 overleden ex-voorzitter van VVV en de KNVB, werd de toekomst van betaald voetbal in Venlo onderzocht. Hai Berden maakte deel uit van die commissie en zag kansen voor de club waar hij als jeugdspeler voetbalde. Daarna was hij jaren als supporter bij de thuiswedstrijden aanwezig en hij was sponsor. Berden kwam tot de conclusie dat Limburg uit twee werelden bestond. In Zuid-Limburg vochten Roda JC, MVV en Fortuna Sittard om een achterland van zeshonderdduizend mensen, in Noord-Limburg had VVV een achterland van een half miljoen. De directeur van Seacon Logistics in Venlo-Blerick werd voorzitter van VVV en doordat hij met allerlei avontuurlijke plannen kwam, kreeg hij de bijnaam *Kuifje*. Berden leverde een uitstekende prestatie door van het zieltogende VVV weer een florerende provincieclub te maken. Na de verrassende twaalfde plaats in de Eredivisie verloor de voorzitter de realiteit uit het oog en liet hij zich verleiden tot emotiemanagement.

Het begon met een interview met Jan van Dijk in *Voetbal International*. De trainer dekte zich wat in, maar kwam met realistische teksten. 'Ik maak me zorgen', zei hij. 'Volgens de voorzitter heeft VVV-Venlo een sterke en brede spelersgroep. Dat is niet waar. De groep is wel breed, maar niet sterk genoeg. Ik tel twaalf Eredivisiewaardige spelers. We hebben wel een aantal talenten in huis, maar die hebben tijd nodig. In principe zal het mij een zorg zijn waar de spelers vandaan komen, voor mijn part uit Timboektoe. De club speculeert op toppers op jeugdniveau, dat blijft altijd een gok. Dit seizoen moeten wij vechten tegen degradatie. Dat red je niet met aardige talenten.' Verstandige teksten van een coach die een aanbieding uit het Midden-Oosten afsloeg, omdat hij veel vertrouwen had in VVV, maar de voorzitter was woedend en reageerde een week later in *Voetbal International*. Berden: 'De uitspraken van de trainer veroorzaken alleen maar onrust in en rondom de club. Een ervaren trainer moet dat toch weten. Dit werkt demotiverend voor de overige spelers. Een van de speerpunten binnen ons beleid is dat we ons richten op betaalbare, talentvolle spelers met groeipotentieel. Goede voorbeelden uit het verleden zijn Nordin Amrabat, Keisuke Honda, Marcel Meeuwis, Willem Janssen en Adil Auassar. Rust prediken betekent vooral rust uitstralen. Ik hoop daarom dat de trainer dit seizoen nog zijn eigen ongelijk gaat bewijzen. Ik ben er overigens van overtuigd dat VVV-Venlo weer een prima seizoen tegemoet gaat.'

Het kwam niet meer goed tussen de uitstekende voorzitter en de goed functionerende trainer. Jammer, want Berden had ongelijk. Hij overschatte de kwaliteiten van zijn selectie, want met dit materiaal wordt het een moeilijke opgave de play-offs om promotie/degradatie te ontlopen. Door het structurele puntenverlies schoof hij de schuld stelselmatig in de schoenen van zijn trainer. Dat deed Berden heel ongebruikelijk via de

media, waardoor Van Dijk vogelvrij werd verklaard. De houding van de voorzitter was onredelijk, want geen enkele andere trainer zou méér punten pakken met dit elftal. Gedreven door zijn clubhart is Berden te ver gegaan en dat ging ten koste van een loyale werknemer, wat onfatsoenlijk en onrechtvaardig is.

Tijdens een sponsorbijeenkomst in de schouwburg van Roermond werd hij vorige week geheel onverwacht tot de orde groepen door bondscoach Bert van Marwijk. Tijdens de forumdiscussie onder leiding van Wilfred Genee, met René van der Gijp, Hans van Breukelen, Jan van Dijk en mij, probeerde Berden de zaal nog te overtuigen van zijn gelijk, totdat de bondscoach zich in de discussie mengde. Van Marwijk viel vooral over de uitspraak van de voorzitter dat hij de trainer via zijn uitspraken in de media even op scherp had willen zetten. Het siert Berden dat hij onder het toezien oog van zijn sponsors, de spelers en de media zichzelf ter discussie stelde en concludeerde dat hij zich niet al te handig had uitgelaten in de pers. Dankzij de solidaire spelersgroep, de media en de bondscoach, die met Van Dijk opgroeide in de jeugd van Go Ahead, mag de VVV-trainer het seizoen afmaken. Ik kan me nauwelijks voorstellen dat Berden ook nog over contractverlenging met zijn coach gaat praten, maar indien Van Dijk de play-offs ontloopt, heeft hij daar wel recht op.

Het was een spetterende apotheose van een oervervelende avond, die werd gedomineerd door praatzieke heren die eigenlijk niets te vertellen hadden, waardoor de sponsors gapend in het pluche hingen. Alleen KNVB-voorzitter Michael van Praag zorgde voor opschudding door te vertellen dat Fortuna Sittard niet meer bestond. Vervolgens werd hij het slachtoffer van een ongepaste grap van de presentator en even later kwam hij in de problemen toen Genee hem wilde doorzagen over omgekochte FIFA-officials. Nee, het was niet zijn avond, maar Hai Berden met het boetekleed aan zal ik nooit meer vergeten. Ook de spelers, sponsors en Jan van Dijk keken ervan op.

Guus Hiddink is vooral gek op Guus Hiddink

Het moet eind jaren zeventig zijn geweest. Guus Hiddink vocht als een klassieke nummer 10 met NEC vier seizoenen lang succesvol tegen degradatie. Hiddink koesterde het leven, hij hield van de Nijmeegse studentenkroegen, vrouwen, blues en mannenpraat aan de stamtafel. Hij was een ongecompliceerde plattelandsjongen die zich prima vermaakte in de stad en na thuiswedstrijden pas diep in de nacht terugkeerde naar zijn vertrouwde Achterhoek. In die periode volgde ik de scheidsrechterscursus. Niet dat ik enige ambitie in die richting had, maar ik wilde eens weten wat je opsteekt op zo'n cursus. Heel veel! Het is confronterend na twaalf jaar betaald voetbal als journalist van een toonaangevend voetbalweekblad tot de conclusie te komen dat je eigenlijk slecht in spelregelkennis bent. En dan ga ik er voor het gemak maar van uit dat ik niet de enige was. Hiddink had gehoord dat ik die cursus volgde en wilde er werkelijk alles van weten. Hij speelde met de gedachte na zijn voetbalcarrière verder te gaan als scheidsrechter en tijdens dat gesprek proefde ik bij hem geen enkele ambitie trainer te worden. Hiddink was als jongen van zeventien al naar het Centraal Instituut Sportleiders in Overveen gegaan, waardoor hij als gediplomeerd trainer zijn eerste contract als voetballer tekende. Het structurele degradatievoetbal van NEC had het heilige vuur om furore te maken als trainer blijkbaar gedooft.

Hiddink was een aimabele man. Als jongens uit respectievelijk Varsseveld en Heteren konden we goed praten over het leven in een dorp. Vaders reden in een Opel Kadett, Volkswagen Kever of Morris Minor, moeders waren geabonneerd op *Margriet* of *Libelle*. In de leesportefeuille grepen we naar *De Lach* of *Piccolo*, de rooms-katholieken lazen de *Katholieke Illustratie*, protestanten gaven de voorkeur aan *Revu* of *Panorama*, het was de tijd van de familiebladen. Als jongen was je melkbrigadier, je kreeg zelfs een *Internationaal M Paspoort*, al moest je wel beloven dagelijks drie glazen melk te drinken. De dorpskruidenier bezorgde de wekelijkse boodschappen nog aan huis en er werd overall gerookt; thuis, op het werk, in de kantine, het café, het openbaar vervoer en het fietsenhok op school. De televisie bepaalde je agenda, want *Peyton Place*, *The Forsyte Saga*, *Bonanza* of *De Wrekers* wilde niemand missen. En als jongens uit Gelderland hadden we natuurlijk de Duitse tv, wij hoorden Frank Sinatra en Jane Fonda al jaren vloeiend Duits spreken. Er werd gelachen om Snip en Snap, Fons Jansen, Wim Kan, Wim Sonneveld en Toon Hermans. Willeke Alberti, Rob de Nijs, Trea Dobbs, Conny Froboess, The Blue Diamonds, Peter Koelewijn en Anneke Grönloh waren tieneridolen. Even later kwamen Cuby + Blizzards, ZZ en de Maskers, en The Outsiders naar de danszalen op het platteland. Het leven was goed in de provincie. Iedereen had *Ik Jan Cremer* en *Kort Amerikaans* van Jan Wolkers in de boekenkast staan of verstopt voor de ouders. En opgroeiende jongens droomden van een Kreidler Florett, een Zündapp of een Royal Nord. Onvervalste buikschuivers. Doordat trendy bromfietsen nogal duur waren, moest ik me

behelpen met een Typhoon, terwijl Guus Hiddink op een Rap Rocky reed, waarmee hij als vetkuif stoer poseert in het nieuwe 510 pagina's tellende standaardwerk *Guus Hiddink*.

Hiddink is geen man van gepeperde uitspraken. Zijn uitlatingen zijn meestal voorspelbaar, oppervlakkig en saai, terwijl hij wél over alles en iedereen een mening heeft. Hiddink heeft bijvoorbeeld een ontzettende hekel aan Van Gaal, maar zal nooit iets over zijn collega zeggen. De topcoach Hiddink is eigenlijk niet geschikt als voetbalanalyticus, doordat hij als een sluwe diplomaat de tijd doodt. Onlangs liet hij zich in een overmoedige bui ontvallen dat hij niets meer had met het Oranje van Bert van Marwijk, waarna de boze bondscoach hem publiekelijk tot de orde riep. Het succes heeft Hiddink erg veranderd. Doordat Hans Kraay senior afhaakte als coach maakte hij onverwacht promotie bij PSV, waar hij het uitstekend deed, maar Fenerbahçe werd geen succes en vervolgens had hij het aan Johan Crujff te danken dat Valencia hem contracteerde. Crujff werd in die jaren dagelijks overspoeld met aanbiedingen, maar adviseerde elke club Hiddink te benaderen. Crujff vond hem een sympathieke, nette man. Als bondscoach van Oranje kreeg Hiddink te maken met de zogeheten *Kabel* en stuurde hij Edgar Davids zelfs tijdens het EK van 1996 naar huis. Er volgde een kort verblijf bij Real Madrid en Sevilla, maar als bondscoach van Zuid-Korea was hij weer succesvol. PSV-voorzitter Harry van Raaij haalde hem terug naar Eindhoven, gaf hem alle macht en beloofde hem onverantwoord veel geld. Zó veel zelfs dat president-commissaris Jan Timmer ingreep, waardoor Van Raaij mokkend achterbleef en Hiddink gepikeerd een baan erbij nam, door in 2006 met Australië naar het WK te gaan.

Het feit dat Hiddink een topsalaris verdiende bij PSV, maar des-ondanks de Australische ploeg ging coachen, zegt veel over zijn instelling. Het hele leven van Guus Hiddink draait vooral om Guus Hiddink. Daardoor was het logisch dat hij vervolgens voor het grote geld in Rusland koos. Hij was op een leeftijd dat hij even zijn pensioen moest veiligstellen. Hiddink hielp zijn Russische vriend en geldschieter Roman Abramovich nog even uit de brand door met Chelsea de FA Cup te winnen; de Engelse titel bleef buiten bereik. Vervolgens haalde hij in Rusland de rest van zijn schat op en leek hij te gaan rentenieren in de Amsterdamse grachtengordel, waar hij al enige jaren woont. Hiddink was intussen steenrijk, maar zodra Turkije op de stoep stond met een miljoenensalaris, pakte hij opnieuw zijn koffer, terwijl hij de media zoet hield met doorzichtige praatjes over sportieve uitdagingen. Hiddink koos ordinair voor geld. Dat mag, dat bepaalt hij, maar zeg dat dan gewoon. Het is echter een tweede natuur van hem geworden nooit te zeggen hoe het is.

Zijn kredietwaardigheid en het succes hebben van Hiddink een andere man gemaakt, en bepaald geen aardiger mens. Hij verschijnt uren te laat op afspraken en doet alleen aardig zodra hij iets of iemand nodig heeft. Zijn geliefde Achterhoek lijkt geen rol meer te spelen. Hij schurkt graag aan tegen semi-intellectueel Amsterdam. De dorpskroeg heeft plaatsgemaakt voor het literaire café. Bennie Jolink spreekt hij niet meer, Hiddink trimt nu met Freek de Jonge, een man die het schurken heeft uitgevonden.

Aardig en boeiend vind ik Hiddink al jaren niet meer, maar hij was wél een goede coach.

Hiddink was de moderne people manager, hij had de gave te kunnen omgaan met voetballers uit allerlei culturen. En zijn grootste kracht was zijn ietwat luie karakter. Hiddink was niet dag en nacht met zijn elftal bezig. Hij creëerde een bruin leven voor zichzelf, trok de juiste assistenten aan die op de winkel pasten, maar maakte weinig uren voor dat gigantische salaris. De KNVB zag de belangrijkste werknemer alleen rond interlands, verder liet hij zich zelden zien in Zeist. De Russen keken er vreemd van op dat hun bondscoach vaker in Amsterdam verbleef dan in Moskou en ook de Turken klagen nu over frequente absentie van hun wonderdokter.

Ooit speelde hij met de gedachte scheidsrechter te worden. Destijds ontbrak het heilige vuur voor een leven als trainer. Misschien is die ambitie er wel nooit geweest en was het de gemakkelijkste weg om zorgeloos financieel onafhankelijk te worden. Dat is gelukt. Hiddink heeft nooit zijn hele ziel en zaligheid in het voetbal gestoken. Enige passie heb ik bij hem nooit kunnen ontdekken. Hij was de relati-verende wijze man die boven alle partijen stond en vooral dacht aan zichzelf. Dat is overigens wel degelijk een gave. Hiddink pakte zijn rust, deed leuke dingen en was optimaal ontspannen voor belangrijke wedstrijden. Rond die duels nam hij meestal de juiste beslissingen, waardoor hij recht heeft op een positie tussen drie andere toptrainers, Louis van Gaal, Rinus Michels en Ernst Happel, die allemaal de Europa Cup I hebben gewonnen met een Nederlandse club en daarna ook in het buitenland succesvol waren.

Johan Cruijff is een geschenk uit de hemel

Johan Cruijff is een integere man. Dat weet ik zeker. Met Jaap de Groot en Frits Barend vormde ik tijdens zijn actieve periode een select groepje journalisten dat kind aan huis was in Vinkeveen en later in Barcelona. Ik trok jaren met hem op en kan niets naars over hem melden. Hij was eigenlijk teleurstellend bescheiden voor zo'n grote voetballer. Cruijff hanteerde ouderwetse fatsoensnormen en runde zijn gezin alsof het om de ultieme hoeksteen van de samenleving ging. Zijn voetbalvisie is uniek, Cruijff streefde altijd naar oog-strelend en spectaculair aanvallend spel. Hij weigerde via een sluwe counter te winnen. Daardoor nam hij af en toe roekeloze risico's, wat voor zijn tegenstanders een reden was met het nodige leedvermaak te melden dat Cruijff geen verstand van verdedigen had. Hij heeft me meermalen verteld dat een coach van een topclub financieel onafhankelijk moet zijn, zodat hij dan bij het nemen van zijn beslissingen geen rekening hoeft te houden met de eventuele gevolgen voor zijn gezin. Cruijff wilde zich niet schamen voor het voetbal waarvoor hij verantwoordelijk was. Hij is een echte liefhebber, een fijnproever. En hij heeft vreemde trekjes. Er bestaan maar twee clubs voor hem: Ajax en Barcelona. In het souterrain in Barcelona regende het via de fax aanbiedingen van alle Europese topclubs, maar meestal las Cruijff die brieven niet eens. En na zijn vertrek in 1996 zette hij definitief een punt achter zijn actieve carrière.

Bij Barcelona maken de beleidsbepalers inmiddels dankbaar gebruik van de adviezen van de voormalige *Nummer 14*. Niemand voelt zich aangevallen of bedreigd, want iedereen weet dat Cruijff geen enkele functie ambieert en dat hij het beste met de club voor heeft. Die houding staat haaks op het achterdochtige en angstige gedrag van de Ajax-bobo's. Zij ervaren Cruijff als een luis in de pels en als een man die de macht in Amsterdam wil overnemen. Om zichzelf tegen het dreigende grote gevaar te wapenen, braken voorzitter Uri Coronel, directeur Rik van den Boog en trainer Martin Jol voortdurend denigrerende teksten uit over de man die hun club groot maakte.

Zwakke broeders en mensen met een slecht geweten zien achter elke boom een vijand. Zonder het te beseffen speldt de Ajax-leiding zichzelf een brevet van onvermogen op, want Cruijff wil alleen maar helpen. Hij groeide op in Betondorp, op een steenworp afstand van De Meer. Zijn vader Manus was een Ajacied, zijn stiefvader ome Henk was terreinknecht, zijn moeder was huishoudster bij trainer Vic Buckingham en Cruijff zelf was na Piet Keizer de tweede fullprof op de loonlijst. De voormalige sterspeler is een oprechte supporter die zijn club vanuit Barcelona volgt en zich al jaren zorgen maakt. Hij laat dat keer op keer blijken, maar de raad van commissarissen en de directie zijn te trots en te bang om hem uit te nodigen voor een gesprek en de op- en aanmerkingen van het wereldberoemde erelid serieus te nemen.

Cruijff houdt van een pragmatische aanpak, hij is bepaald geen zachte heelmeeester. Hij wil de volgens hem noodzakelijke reorganisatie bij de basis starten, omdat de jeugdopleiding in zijn ogen niet goed functioneert. Twee jaar geleden leek het er eindelijk van te komen, maar trainer Marco van Basten stond niet toe dat ook zijn vrienden slachtoffer zouden worden van de sanering, waardoor Cruijff alweer afreisde naar Barcelona voordat hij was begonnen. Doordat hij via een schotel alle wedstrijden van Ajax volgt en door zijn boezemvriend Rolf Groteboer bijna dagelijks op de hoogte wordt gehouden van alle interne ontwikkelingen, maakt hij zich opnieuw zorgen. Hij ziet zijn jeugdliefde afglijden en verloederen tot een zieletoegende club. Hij gebruikt zijn column in *De Telegraaf* als spreekbuis, maar heeft niet door dat de grootste krant van Nederland zijn boodschap als een hetze misbruikt. Dezelfde krant scheidt er ook genoeg in directeur Van den Boog structureel af te schilderen als de kwade genius achter de faillissementen van zanger Marco Borsato, terwijl de rechter die conclusie nog niet heeft getrokken.

Ik begrijp overigens heel goed waarom de heren Coronel, Van den Boog en Jol elke opmerking van Cruijff bagatelliseren. Ze weten dat ze wanbeleid voeren en daardoor kwetsbaar zijn, en ze willen ten koste van alles overleven, doordat hun ego's veel groter zijn dan het belang van Ajax. De drie verschuilen zich voortdurend achter het feit dat ze met de erfenis van hun voorgangers te maken hebben. Dat is niet onjuist, maar sinds de huidige beleidsbepalers aan de macht zijn, is het mismanagement schrijnender dan ooit tevoren. Coronel schreef een uitstekend beleidsrapport, nadat zijn voorgangers al die trainers die de laatste tien jaar langskwamen veel te veel macht hadden gegeven en er daardoor een onthutsende kapitaalsvernietiging was geweest. Nieuwe passanten zouden hun eigen hofhouding niet meer mogen meebrengen, maar moesten werken met de door Ajax aangestelde technische staf en er zouden geen breedteaankopen meer worden toegestaan. Aankopen moesten daadwerkelijk iets toevoegen aan het elftal. Als Coronel karakter zou hebben was hij al opgestapt, want vanaf zijn eerste dag als voorzitter heeft hij zijn eigen rapport genegeerd. Voor het enige lid met een voetbalachtergrond in de ledenraad, Theo van Duivenbode, was dat een reden op te stappen. Ook Van den Boog heeft boter op zijn hoofd. Hij geeft Jol de ruimte voortdurend veteranen aan te trekken die niets toevoegen aan de ploeg, waardoor het gevoerde beleid een minachting van de eigen jeugdopleiding is. Er is tien jaar intensief geïnvesteerd in een jong talent en op het moment dat hij als wisselspeler aan het eerste elftal kan ruiken om ervaring op te doen, wordt zijn plaats ingenomen door de met kilo's overgewicht kampende Mido, terwijl André Ooijer de goed functionerende Toby Alderweireld verving. En ondanks verontrustende rode cijfers werd Mounir El Hamdaoui gekocht, waardoor de club nog steeds geen specifieke vleugelspits onder contract heeft, terwijl sindsdien de transferwaarde van Luis Suarez gehalveerd is. Tel uit je winst.

In het verleden kregen de passanten veel macht, maar sinds de komst van Jol heeft de beroemde Ajax-cultuur plaatsgemaakt voor de Jol-cultuur. De club had het kunnen weten, want ook bij Tottenham Hotspur en Hamburger SV werd de leiding gek van zijn gezeur om spelers en het feit dat hij op allerlei posities in de club relaties wilde aanstellen. Bij Ajax is de passant Jol nu trainer/coach én technisch directeur. Hij bepaalt alles. Jol weet

dat er geen geld is, maar blijft desondanks zaniken om voetballers die het elftal niet sterker maken. Hij is niet *on speaking terms* met de enige Ajacied in de technische staf, Danny Blind, en zijn broer Cock, een voormalig leraar en gemeenteraadslid, functioneert als zijn invloedrijke rechterhand. Dezelfde Martin Jol durft met zijn Soprano-act het beroemde rapport terzijde te schuiven als niet *relevant* en Cruijff neer te zetten als een notoire querulant die al jaren op de achtergrond voor onrust zorgt. Een fatsoenlijke club roept een werknemer die een erelid als een onbeduidende lastpost afschildert tot de orde, maar de heren hebben allemaal hetzelfde doel: overleven. De directeur laat zich chanteren door Jol die naar Fulham dreigt te vertrekken en herhaalt steeds dat hij hem nooit zal ontslaan. Dat is nobel en het is niet aan de orde, maar Van den Boog kan in de situatie komen dat Jol in het belang van Ajax móét worden ontslagen.

Als Ajacied, supporter en buitenstaander hoef je de club maar te volgen om tot de conclusie te komen dat het de hoogste tijd is eens naar Cruijff te luisteren. Net als bij Barcelona wil hij overal in de organisatie van Ajax mensen met een clubverleden. Niet iedere ex-speler is daarvoor geschikt, maar Keje Molenaar en Theo van Duivenbode hebben tijdens hun maatschappelijke carrière bewezen dat ze die verantwoordelijkheid aankunnen. Marc Overmars kan in de toekomst een ideale technisch of algemeen directeur worden, want hij heeft geen trek in een positie in de ledenraad. Als beleidsbepaler kun je jezelf en de buitenwereld wel blijven wijsmaken dat alle voetballers dom zijn en dat de zittende staf het uitstekend doet, maar Cruijff is met zijn 63 jaar nu op een leeftijd dat hij voor de laatste keer zijn nek wil uitsteken. En mensen die bang zijn voor de confrontatie met hem, verdienen het niet een functie bij Ajax te bekleden. Cruijff is namelijk een geschenk uit de hemel. Hij heeft een Ajax-hart, wil geen baan, geen geld en geen macht. Cruijff wil louter helpen om de club weer op poten te zetten. Zo'n interim-manager moet je koesteren. Hij heeft het al eens bewezen, hij heeft Ajax groot gemaakt en bezit de juiste voetbal- en toekomstvisie. Cruijff is geen man die zich op het ereterras van leedvermaak op de dijen slaat. Hij is de enige met de status en het charisma om Ajax te kunnen renoveren. Dat gaat ten koste van bepaalde personen, mensen die altijd roepen dat de club groter is dan wie ook. Ik ben benieuwd welke beleidsbepalers tot de oprechte Ajacieden behoren.

Cock Jol, butler en sidekick van Martin

‘Ik heb twee helden: Johan Cruijff en Mohammed Ali. Cruijff was ongelooflijk. Hij was de enige sporter die maakte dat ik er trots op was Nederlander te zijn, zó emotioneel dat ik wel kon janken. Dat was vreemd, omdat ik niet zo emotioneel ben. Als hij scoorde en we Liverpool in hun glorie tijd versloegen... En dat Ajax drie keer de Europa Cup won. Een Nederlandse club! Daarvóór was het Nederlandse voetbal wel oké, maar niet goed. En toen kwam Cruijff. Hij maakte ons trots. Iedereen zat aan de televisie gekluisterd als hij speelde. Toen ik jong was, was ik eigenlijk Feyenoord-fan, maar Cruijff speelde voor Ajax. Het ging niet om Feyenoord of Ajax, het ging om Johan Cruijff.’

Omdat we ons allemaal laten meesleuren door de waan van de dag, verrast dit citaat van Martin Jol u waarschijnlijk. Het staat wel degelijk op pagina 217 van het door de Engelse journalist Alasdair Gold geschreven boek *Martin Jol Voor De Duvel Niet Bang*. Daarom begrijp ik niet waarom Jol zijn held niet heeft gebeld om eens uitgebreid over de technische problemen bij Ajax te praten. De legendarische *Nummer 14* is uitermate kritisch over de beleidsbepalers bij Ajax en vindt het stuitend dat er in de organisatie geen ex-spelers met voetbalverstand functioneren, maar hij zegt er steeds nadrukkelijk bij dat het geen enkele zin heeft de trainer te ontslaan. Volgens Cruijff speelt Jol geen rol in de teloorgang van de club. Het heeft er alle schijn van dat de coach solidair wil zijn met alle officials in de club die bang zijn dat Cruijff grote schoonmaak komt houden. Het kan natuurlijk ook een rol spelen dat Jol denkt dat zijn onaantastbare imago en zijn status als trainer worden aangetast zodra hij zich door zijn held laat adviseren. Het heeft opnieuw met ego's te maken die blijkbaar zwaarder wegen dan het clubbelang. Autoriteitsvrees hoort niet bij een sterke persoonlijkheid. Zoals ik ook niet begrijp waarom Jol bij Tottenham Hotspur, Hamburger SV en Ajax zijn territorium liet bewaken door allerlei paladijnen. Waar is hij bang voor? Waarom heeft hij zo'n krampachtige obsessie voor macht?

In de nadagen van Jol als voetballer voorspelde de toenmalige FBO-directeur Gerard Slager al dat de Scheveninger een toekomstige toptrainer was. Met Roda JC veroverde hij de KNVB-beker en bij het bescheiden RKC Waalwijk toonde hij aan dat een goede coach met beperkte middelen een rol van betekenis kan spelen in de Eredivisie. De stap naar een grote club kon niet uitblijven, maar de realisatie van zijn droom maakte van Jol een ander mens. Zijn spontaniteit, flair en Haagse humor maakten plaats voor achterdocht en wantrouwen. Sindsdien acteert hij een geroutineerde topcoach die immuun is voor vreugde en verdriet, en alles onder controle heeft; overacting in plaats van emotie. Off the record een man met een genadeloze mening over alles en iedereen, maar in de publiciteit een voorspelbare sprekende pop die alle gebeurtenissen bagatelliseert.

Maarten Cornelis Jol werd op 16 januari 1956 geboren in Scheve-ningen, als zoon van Maarten Jol en Jannetje Mazereeuw. Zijn vader verdiende de kost als visser op zee, zijn moeder kwam van Urk. Daar was nauwelijks werk voor vrouwen, daarom trokken veel meisjes van Urk naar de mondaine vissersplaats Scheveningen. Doordat moeder Jol haar vijfde kind altijd Marti noemde, werd zijn roepnaam uiteindelijk Martin. De oudste zoon Ger was vijftien jaar ouder, twee jaar later kwam Klaas en vijf jaar later Tineke. Cock is van 1952 en na Martin werd het zesde en laatste kind geboren, Maritsa. Maarten en Jannetje trouwden in 1938 en het huwelijk werd bepaald niet goed ontvangen in hun geboorteplaatsen, waar de sociale controle groot was in die jaren. Scheveningen en Urk waren gesloten gemeenschappen, het was ongebruikelijk dat mensen trouwden met iemand van buiten. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd Maarten Jol echter een held in de ogen van bevolking van Urk. Hij was betrokken bij een overval op een Duits transport, waardoor de hongerige bevolking de beschikking kreeg over kaas en eieren. Jol senior ontvreemde steenkool van de Duitsers en bezorgde de plaatselijke slager op illegale wijze verkregen koeien, waardoor de inwoners weer iets te eten hadden.

De Ajax-coach komt uit een vroom protestants gezin. De gezinsleden gingen op zondag twee keer naar de kerk, de kleine kinderen 's ochtends en daarna naar de zondagsschool. In de familie Jol was de zondag een rustdag. Andere activiteiten waren niet toegestaan, voetballen zéker niet. Als kind proefde Martin wel een cultuurverschil tussen zijn ouders. In Scheveningen huurden de vissers een huis, doordat ze kopen te risicovol vonden. Op Urk werd daar totaal anders over gedacht, daarom adviseerde zijn moeder haar jongste zoon zo snel mogelijk in bakstenen te investeren. Dat was niet tegen dovemansoren gezegd, want Jol stak vervolgens al zijn voetbalgeld in de aankoop van panden. Hij bezit intussen een indrukwekkende portefeuille met onroerend goed, waardoor hij financieel onafhankelijk is.

Martin Jol noemt zijn vier jaar oudere broer Cock altijd zijn inspiratiebron. Cock is niet alleen zijn broer, maar tevens zijn beste vriend. Hij verdiende de kost als lokale politicus en leraar Duits, en was een succesvol trainer in het amateurvoetbal. De laatste jaren fungeert hij als vertrouwensman, rechterhand en sidekick van Martin. In de Ajax-cultuur valt dat slecht. Niemand in De Arena begrijpt waarom de welbespraakte broer van de coach voor een salaris waarvoor de premier zijn vingers zou aflikken zo'n dominante rol mag spelen in hun club. Hij vormt binnen Ajax een bron van ergernis, maar de leiding kreeg Cock Jol door de strot geduwd, want zonder zijn broer zou Martin niet aan de klus zijn begonnen. Ze zijn altijd onafscheidelijk geweest. Als kwajongens wilden zij zich aanmelden bij SV '35, maar ze verdwaalden en belandden bij het veld van JAC in Wassenaar. Toen de gebroeders Jol zagen dat JAC in oranje shirts en witte broeken speelde, werden ze spontaan lid, want dat waren de kleuren van het Nederlands elftal. Vanaf dat moment bepaalde voetbal het leven van de twee. Vreemd, want hun oudere broers Ger en Klaas hadden niets met voetbal. Martin en Cock waren de sterren van JAC, ze stonden samen in het eerste elftal. Martin werd zelfs als enige speler van een amateurclub gekozen in het Nederlands jeugdelftal en kwam op Wembley uit tegen Engeland. Nederland verloor met 5-1, maar hij nam zich heilig voor te slagen als

voetballer.

Op zestienjarige leeftijd tekende Martin Jol zijn eerste profcontract bij FC Den Haag. Hij verdiende honderdvijftig gulden per maand, vroeg tijdens de onderhandelingen een nieuwe fiets om naar de dagelijkse trainingen te kunnen komen, maar kreeg uiteindelijk een tramkaart. Vervolgens speelde hij voor Bayern München, FC Twente, West Bromwich Albion, Coventry City en opnieuw FC Den Haag. In het begin van de jaren tachtig speelde hij drie interlands, tegen West-Duitsland, Uruguay en Italië. Zijn trainerscarrière begon hij bij de amateurs van ADO. Hij bleef er vier jaar, met broer Cock als rechterhand. Scheveningen was zijn volgende club. Ambitieuus als hij was, nam hij de vijf beste spelers van ADO mee en doordat de club weigerde voetballers te betalen, betaalde Jol ze uit eigen zak. Nadat hij goed had gepresteerd met Roda JC en RKC Waalwijk, leek Feyenoord de volgende stap, maar Jorien van den Herik vond de Scheveninger ietwat te bijdehand. Spelersmakelaar Rodger Linse schoof hem naar voren bij Manchester United, maar toen Wim Suurbier in Engeland op bezoek was bij zijn vriend René Meulensteen, vertelde manager Sir Alex Ferguson dat hij Jol te afstandelijk vond. Hij bespeurde weinig passie en vond hem voor een veldtrainer te dik. Tottenham Hotspur gunde hem wél een kans en vervolgens benaderde de KNVB Jol als bondscoach. Toen broer Cock zijn mond voorbijpraatte, waardoor het uitlekte, was directeur betaald voetbal Henk Kesler zó boos, dat hij een streep door de onderhandelingen zette. Even later tekende Jol een contract bij Hamburger SV.

In potentie is Jol een uitstekende trainer, dat heeft hij gedurende zijn hele carrière bewezen. Bij Tottenham, HSV en ook Ajax functioneerde hij niet slecht. Hij steekt echter erg veel zinloze energie in het regisseren van de club, het uitschakelen van vermeende tegenstanders of vijanden en het oeverloze gebedel bij de beleidsbepalers om spelers die niets aan het elftal toevoegen en niet passen in het clubbeleid. Als Jol dat irritante alter ego van een toptrainer terzijde schuift, weer zichzelf wordt en de onder contract staande voetballers beter maakt, wint hij ongetwijfeld een prijs, waardoor hij zich daadwerkelijk toptrainer mag noemen. Dáárvoor heeft Ajax hem ook naar Amsterdam gehaald. En dan neemt iedereen in de club die lachwekkende butler van de hoofdtrainer/technisch directeur, broer Cock, op de koop toe.

Luchtfietsers bepalen wat goed is voor Nederland

Nederland maakte de afgelopen weken kennis met de tegen de bierkaai vechtende en tegen beter weten in sprookjes vertellende drs. Harry Been. Hij bleef het volk maar wijsmaken dat de organisatie van het WK 2018 goed zou zijn voor het land, het leverde geld op en we maakten een goede kans het evenement te mogen organiseren. Die extreme eisen van de FIFA vielen wel mee en hij was op de valreep nog even in Brazilië op bezoek geweest bij de invloedrijke Ricardo Teixeira, de man die naar verluidt de meeste steekpenningen incasseerde. Het was een zeer positief gesprek geweest en FIFA-baas Sepp Blatter was ook al erg onder de indruk van het *groene* WK waarmee Nederland koketteerde. Nee, we waren beslist niet kansloos. Ach gut, die drs. Been toch. Op de fiets voorrijden bij het FIFA-hoofdkantoor, terwijl de Russische president Vladimir Poetin de officials van de wereldvoetbalbond met een gepantserde limousine van het vliegveld liet halen, de heren ontving als staatshoofden en alle belachelijke eisen inwilligde. Zijn rechterhand, Chelsea-eigenaar en oliemiljardair Roman Abramovich, was verantwoordelijk voor de financiën en dan hebben FIFA-officials hun keus snel bepaald. Engeland was nog wel een serieuze concurrent, maar de BBC bedreef journalistiek en dat ging ten koste van de FIFA. Tja, daar houden de heren in Zürich niet van. Dan val je als land meteen af, waardoor we kunnen concluderen dat een democratie met een vrije pers onder de huidige FIFA-leiding nooit meer in aanmerking komt om een WK te organiseren. Het organiserende land draagt de lasten, de FIFA is louter geïnteresseerd in de lusten en van een kritische houding kan geen sprake zijn. Een beschaafde voetbalbond en een democratie als Nederland zouden geen zaken met een dergelijke partner moeten doen, maar Been en zijn ingehuurde papegaai Ruud Gullit wekten de indruk dat we de hoofdprijs konden winnen, terwijl de belastingbetaler voor de kosten zou opdraaien. René van der Gijp merkte laatst op dat Been ongetwijfeld ook nog in Sinterklaas moest geloven. Treffender had hij het niet kunnen zeggen. En toch is Harry Been geen onverstandige of opportunistische man.

Harry Been komt uit het Drentse Zweelo, waar zijn ouders het dorpscafé exploiteerden. Hij was een van de steunpilaren van de plaatselijke voetbalclub ZBC. Na de hbs ging hij Scheikunde studeren in Enschede. Een jaar later verhuisde Been naar Groningen, waar hij Sociologie – met als hoofdbijvak Economie – en Planologie studeerde. Doordat zijn vrouw uit het Friese Haulerwijk kwam, speelde hij daar een paar seizoenen voor de dorpsclub. Hoewel hij uit een VVD-milieu kwam, was hij tijdens zijn studententijd actief voor de PvdA. Na zijn studie begon Been bij de gemeente Nijmegen als sociaal coördinator stadsvernieuwing. Gedurende die periode voetbalde hij bij Quick. Vervolgens werd hij chef van de afdeling stadsontwikkeling en economische zaken bij de gemeente Veendam, waardoor hij de kleuren van Veendam 1894 verdedigde. Als broekje van 29 jaar werd hij adjunct-secretaris van de gemeente Zwolle en zes jaar later gemeentesecretaris. Toen hij een advertentie zag waarin de KNVB een algemeen directeur vroeg, informeerde

hij bij de in Zwolle wonende bondsvoorzitter Jo van Marle. Even later zat Been aan tafel bij de voorzitter betaald voetbal André van der Louw en de voorzitter amateurvoetbal Marten Kastermans; toevallig twee PvdA-politici, al heeft dat volgens Been geen enkele rol gespeeld. De toenmalige KNVB-bobo mr. Jacques Hogewoning vertelde me destijds dat Harry Been qua niveau met kop en schouders boven de andere sollicitanten uitstak. Been voetbalde intussen bij Union SV in zijn woonplaats Nieuwleusen, tussen Zwolle en Meppel, waar hij altijd bleef wonen, en trad op 1 maart 1989 in dienst van de KNVB als algemeen directeur. Als jongen van de Drentse zandgronden had Been ambities. Topvoetballer worden zat er niet in. Hij was technisch heel aardig, maar kwam handelingssnelheid tekort. Als zoon van een kroegbaas kon hij goed biljarten, maar hij was tevens een getalenteerd pianist. Ik kan me nauwelijks voorstellen dat hij droomde van een baan als gemeentesecretaris of algemeen directeur. Nee, Been hield van The Rolling Stones, pianovirtuoos Jerry Lee Lewis en bluesicoon John Lee Hooker. Hij trok langs de muziekbolwerken in Amerika en nam spontaan deel aan jamsessions. Been wilde Chuck Leavell of Kevin McKendree worden, maar bleef steken in onbeduidende bluesbands en jazzcombo's. Bij de KNVB profileerde hij zich voor het eerst toen hij, samen met de Belgen, Euro 2000 foutloos organiseerde. Hij werd overladen met loftuitingen, kreeg de smaak te pakken, werd overmoedig en wilde het onmogelijke realiseren door een WK naar de Lage Landen te halen. Zonder zich te bekommeren om de mening van het volk en zonder vooroverleg met de media, begon hij met boegbeeld Gullit aan een kansloze kruistocht.

Met zijn obsessieve gedrag wilde Been een geldverslindend voetbaltoernooi organiseren op kosten van de belastingbetaler. Er werd gegoocheld met rapporten om maar aan te tonen dat een WK geld zou opleveren, maar alle neutrale instanties produceerden documenten die duidelijk maakten dat zo'n toernooi in Nederland veel geld zou kósten. Dat heette dan plotseling *Holland-promotion*. Leuk bedacht als een land zich die luxe kan veroorloven, maar er zijn de komende jaren wel andere prioriteiten dan een peperduur voetbalfeestje. Iedereen moet inleveren, maar desondanks wilde Been een WK organiseren waarvan de kosten moeilijk te voorspellen waren. Zo moest in Amsterdam, Rotterdam, Eindhoven, Enschede en Heerenveen aan de stadions worden gesleuteld, maar Den Haag en de gemeentebesturen waren het er niet over eens waar de rekening heen moest. Hoe dan ook, die rekening zou uiteindelijk door de belastingbetaler worden voldaan. Terwijl de FIFA, onder leiding van de 76-jarige dictator Sepp Blatter, continu in het nieuws kwam met corruptieschandalen, toonde Been geen spoor van gezond wantrouwen en bleef hij Blatter publicitair behagen. Been en KNVB-voorzitter Michael van Praag moeten zich schamen dat ze in hun hunkering zich te profileren binnen de wereldvoetbalbond hun oren kritiekloos lieten hangen naar een voorzitter die om te worden herkozen zelfs stemmen zou hebben gekocht en alle corruptiegevallen van zijn naaste medewerkers met de mantel der liefde bedekt. Zolang Blatter de macht heeft, zou de KNVB geen zaken met de FIFA moeten doen.

De KNVB miste een kans voor open doel. Nederland had geschiedenis kunnen schrijven door openlijk afstand te nemen van de verloederde FIFA en de kandidatuur in te leveren.

Maar tot op het laatste moment werd er op een truttige manier actie gevoerd. Het was g^{ên}ant, de FIFA-officials hadden de keiharde financiële garanties van Rusland en Qatar al binnen, waardoor de beslissing vaststond, maar Nederland huurde nog twee bussen met figuranten in en dat smakeloze dweilorkest Kleintje Pils om geforceerd voor een geregisseerd schijtlollig Oranje-feest te zorgen. Ik denkt niet dat zo'n actie Jacques Anouma uit Ivoorkust, Marios Lefkaritis uit Cyprus of Nicolas Leoz uit Paraguay aan het twijfelen heeft gebracht. De uiteindelijke uitslag bevestigde het beeld dat we al hadden van de FIFA: alles draait om geld. Iedere realist had het voorspeld, maar Harry Been maakte het volk structureel wijs dat Nederland een goede kans had. Het grootste deel van onze bevolking haalde opgelucht adem toen het WK naar Rusland ging. Dat geldt misschien niet voor Been en Gullit, maar veel voetballiefhebbers hebben wel iets anders aan hun hoofd dan een duur voetbalfeest. En dat feest komt er toch wel zodra Oranje meedoet. De rekening, het verlies, kun je beter aan Rusland gunnen en dan kunnen de vaderlandse voetballiefhebbers de straat versieren en met een kist bier de wedstrijden via de televisie volgen. Dat scheelt zó veel geld dat iedere buurtvereniging Kleintje Pils kan inhuren voor die knusse, kneuterige gezelligheid die in Zürich geen enkele indruk maakte. Harry Been kan even afreageren achter de piano, maar er heeft zich al een nieuwe luchtfietser aangediend. Maurits Hendriks, de technisch directeur van NOC*NSF, klaagde zijn nood, omdat de negatieve stemming in dit land had bijgedragen aan het mislopen van het WK in 2018. Hendriks vindt het onthutsend hoe Nederland met de kandidatuur is omgegaan. Hij wil de Olympische Spelen naar ons land halen en de huidige ontwikkelingen komen hem blijkbaar niet goed uit. Hendriks maakt dus dezelfde fout als Been. Hij vraagt zich geen moment af of het volk, en tegen welke prijs, de Spelen in Nederland wil. Nee, Hendriks wil historie schrijven. En het zal hem een zorg zijn wie zijn feest betaalt. Onze topsport wordt blijkbaar gerund door megalomane ijdeltuiten die zich persoonlijk willen profileren en geen moment rekening houden met de mening van het publiek. Het treurige is dat zij bepalen of iets goed is voor Nederland.

Frank de Boer geniet vertrouwen van iedereen

Het is slechts een gevoel, maar wel een góéd gevoel. Ik denk dat Ajax met Frank de Boer de juiste trainer in huis heeft. Dat is overigens geen enkele garantie voor succes, want ik vond ook dat Gertjan Verbeek bij Feyenoord paste en ik dacht dat Huub Stevens de ideale coach voor PSV zou zijn. Met een nuchter verstand kom je een heel eind in de voetballerij, maar wijsheid bestaat niet. Waarom mislukte Fred Rutten bij Schalke 04? Hoe is het mogelijk dat Willem van Hanegem voortijdig bij FC Utrecht moest vertrekken? Trond Sollied was overal succesvol, maar voelde de cultuur van SC Heerenveen totaal niet aan. Dat geldt eigenlijk ook voor Martin Jol bij Ajax. Hij heeft bewezen zijn vak te beheersen, maar ging in De Arena uiteindelijk ten onder doordat hij zijn lachwekkende aankoopbeleid bleef camoufleren door zijn miskopen voortdurend op te stellen. Ajax had behoefte aan een echte Ajacied als technische baas. Het is het stokpaardje van erelid Johan Crujff, hij was er als coach succesvol mee; eerst in Amsterdam, later bij Barcelona. *Nummer 14* zal de komst van De Boer toejuichen en de kracht van de nieuwe trainer is dat hij de steun en het vertrouwen geniet in alle geledingen van de club. Het komt bijna nooit voor, maar ik kan niemand bedenken die tégen de aanstelling van De Boer is en iedereen gunt hem het succes. Dat kan snel veranderen in het topvoetbal, maar het is wel een prachtige basis om te starten. Daarom waren de overwinningen op AC Milan en Vitesse erg belangrijk, dat had zelfs De Boer even nodig.

Het leven van Frank de Boer leent zich voor een spannend jongensboek. Op 15 mei 1970 werd het gezin van Gitta en Cees de Boer uit Grootebroek verblijd met de tweeling Ronald en Frank. Ronald kwam eerst, Frank tien minuten later. Gitta en Cees hadden al een dochter van vier jaar, Anja. Plotseling was het pittoreske huis in de Melkstraat 11 aan de krappe kant. De nieuwe trainer van Ajax groeide op in een beschermd milieu op het veilige West-Friese platteland, tussen Hoorn en Enkhuizen, zo'n zestig kilometer van Amsterdam. De bevolking is er grotendeels katholiek, de drie kinderen werden dan ook gedoopt en gingen op zondagmorgen trouw met vader en moeder naar de kerk. Ronald en Frank sliepen gedurende hun hele jeugd samen op één kamer. Eerst hadden ze allebei hun eigen bed, later lagen ze in een stapelbed. Het leven van de tweeling draaide om voetbal. Vader Cees was de vedette van de plaatselijke club en stond begin jaren zestig nog anderhalf jaar onder contract bij Alkmaar '54. Hij maakte zelf een eind aan zijn profcarrière door ook te blijven turnen. Daarbij liep hij een gecompliceerde enkelblessure op en na een operatie werd hij afgekeurd voor het spelen van betaald voetbal. Ook moeder Gitta kwam uit een voetbalgezin, vier broers van haar speelden in het eerste elftal van De Zouaven. Ronald en Frank bezochten de katholieke basisschool Josmar in Grootebroek en kwamen er al snel achter dat de school door twee groepen werd bevolkt. Je hoorde bij de *boeren* of de *disco's*. Boeren kwamen op klompen naar school en droegen hardrock T-shirts, disco's waren wat moderner. Ronald en Frank waren echte disco's en werden lid

van de katholieke vereniging De Zouaven. Deze ietwat ongebruikelijke naam voor een voetbalclub betekent letterlijk de strijders van de paus.

Halverwege de negentiende eeuw deed de toenmalige paus een oproep aan alle katholieke jongemannen zich te melden voor het Zouaven-leger om de kerkelijke staat, die ten onder dreigde te gaan tegen de Garibaldisten, te redden. Een paar duizend Zouaven, onder wie 24 uit Grootebroek, vochten vervolgens in Italië voor de paus en de katholieke kerk. Als eerbetoon kreeg de in 1931 in Grootebroek opgerichte voetbalvereniging de naam De Zouaven. De ploeg speelde dan ook in grijs en rood, dezelfde kleuren die de strijders in de negentiende eeuw droegen.

De tweeling De Boer maakte al snel furore op de voetbalvelden. Ronald was stijf rechts, Frank een geniale linkspoot en volgens alle kenners het grootste talent van het duo. Ze waren geen studieballen. Onder hun Cito-toets zette hoofdonderwijzer Bonnema de aantekening dat ze als leerlingen zeer onrustig zijn. Het hield in dat ze niet naar de mavo mochten, maar naar de lts gingen. Met frisse tegenzin begonnen de broers op de lagere technische school De Hoeksteen. Ronald werd metaalbewerker, Frank koos voor elektrotechniek. In die periode begonnen ze regelmatig thuiswedstrijden van Ajax te bezoeken. Ze raakten vooral onder de indruk van de grillige rechtsbuiten Tscheu La Ling, linksbuiten Jesper Olsen en de teruggekeerde Johan Crujff.

Toen Ronald en Frank twaalf waren, werden ze gevraagd voor de voetbalschool van AZ. Een dergelijke uitnodiging hadden ze ook al van Ajax ontvangen, maar met de Amsterdamse club viel niet over reiskostenvergoeding te praten. Daarom gingen ze elke woensdagmiddag in Alkmaar trainen onder leiding van Co Adriaanse. In die periode maakte Johan Crujff voor de KRO de televisieserie *Crujff en Co*, waaraan de jeugdselecties van alle KNVB-districten deelnamen. Crujff zag meteen dat Ronald en Frank de Boer twee geweldige talenten waren en haalde de broers alsnog naar Ajax. De reiskostenvergoeding was geen probleem meer. Tussen 1988 en 1999 speelde Frank de Boer elf seizoenen onafgebroken in het eerste elftal van Ajax. Hij won er vijf landstitels, twee KNVB-bekers, drie Nederlandse Super Cups, de Wereldbeker, de Champions League, de UEFA Cup en de Europese Super Cup. In de volgende vijf jaar voetbalde hij voor Barcelona, Galatasaray, Glasgow Rangers en Al-Rayyan en Al-Shamal in Qatar. Tussen 1990 en 2004 speelde De Boer 112 interlands. Met zijn curriculum vitae is niets mis en ook zijn trainerscarrière startte hij weloverwogen bij de jeugd van Ajax. Daar heeft hij sinds 2006 alle voorspelbare fouten gemaakt en het vak geleerd. Op 2 juni 2007 behaalde hij zijn diploma Coach Betaald Voetbal en nu is hij na een stage van vier jaar verantwoordelijk voor de zielogende Amsterdamse topclub.

Sinds 1994 versleet Ajax aan de lopende band trainers: Louis van Gaal, Morten Olsen, Jan Wouters, Hans Westerhof, Co Adriaanse, Ronald Koeman, Danny Blind, Henk ten Cate, Adrie Koster, Marco van Basten, John van 't Schip en Martin Jol. Een treurige lijst coaches die allemaal de ruimte kregen als passant hun eigen beleid te voeren, met als resultaat dat de club wordt geteisterd door rode cijfers, terwijl het voetbal haaks staat op het oogstrelende spel waarmee Ajax groot werd. De beleidsbepalers gaven die passanten

de vrijheid voortdurend spelers te kopen van wie de ploeg niet sterker werd. Zij zijn verantwoordelijk voor een vorm van kapitaalsvernietiging die zijn weerga niet kent in het Nederlandse topvoetbal. In sommige gevallen zal het ook aan de trainers hebben gelegen, maar zij waren vaak coaches met een status die elders hadden bewezen hun vak te beheersen.

Frank de Boer is de ideale man op de juiste plaats en ook nog eens op het perfecte moment. Hij is een product van Johan Crujff en Louis van Gaal, een betere combinatie kan ik niet bedenken. Hij verdient nu respect, krediet en steun. Na jaren van wanbeleid is Ajax moreel verplicht een ijzersterke organisatie rond De Boer op te bouwen. Johan Crujff en Keje Molenaar zouden daarin een belangrijke rol kunnen vervullen. De raad van commissarissen en de directie beginnen nu ook in te zien dat deze twee ex-spelers geen functie of macht ambiëren, maar worden gedreven door clubliefde en Ajax alleen willen helpen. Die uitgestoken hand weigeren zou het toppunt van arrogantie betekenen. Zoals het onrechtvaardig en dom zou zijn De Boer ten onder te laten gaan in het wespennest waarin eigenbelangen en ego's een grotere rol spelen dan de toekomst van Ajax. De beleids-bepalers hebben de afgelopen jaren een spoor van vernieling achtergelaten, waardoor de club totaal verloederd is. De Boer is het gedroomde boegbeeld om het bolwerk te renoveren en de vaak geroemde Ajax-cultuur in ere te herstellen. Hij heeft zijn visitekaartje al afgegeven. Ajax heeft eindelijk een trainer die de achterban via de media nuchter uitlegt wat zijn voetbalvisie is en daar is geen speld tussen te krijgen. Hij neemt logische en begrijpelijke beslissingen en dat boezemt vertrouwen in. Dit is het moment om alle zwakke schakels uit de organisatie te vervangen door Ajacieden met een voetbalverleden, die samen met de nieuwe coach Ajax weer tot een trotse topclub kunnen maken.

De babyboomers gaan met pensioen

Collega Frans Lomans, hoofdredacteur van *Nieuwe Revu* en *Panorama*, en ik komen elkaar beroepsmatig nooit tegen. Toch bestaat er een band, want we hebben dezelfde afwijking. We houden van Americana en ontmoeten elkaar regelmatig bij concerten van zwaarmoedige singer-songwriters en obscure bands die driehonderd keer per jaar moeten optreden om de kost te verdienen en zelden op de radio te horen zijn. Lomans is een aimabele Amsterdamse Brabander, die de voormalige familiebladen overeind probeert te houden. Hij is niet te benijden, want familiebladen zijn gedateerd, er bestaat geen doelgroep meer voor een dergelijke formule, maar hij doet het met bezieling. Ik hoop dan ook dat hij slaagt met zijn moeilijke missie. Hij is niet jaloers op de losse verkoop van *Voetbal International*, hij gunt mij een radiostation, een televisieprogramma en een druk bezochte internetsite. Toch vertoonde hij ooit wat jaloerse trekjes, toen onze cult-held Jimmy LaFave uit het muziek-bolwerk Austin mijn naam op zijn album *Trail* vermeldde. In ons piepkleine Americana-wereldje ben je dan somebody. Gedreven door rancune bedacht hij vervolgens voor het kerstnummer van *Nieuwe Revu* het thema: Alle ouwe lullen moeten weg in 2011. Volgens mijn collega was 2010 het jaar van de bejaarden; het ging voortdurend over de AOW-leeftijd, grijze graaiende bankiers, CDA-mastodonten, het Rollator-kabinet en overbetaalde omroepdino's in Hilversum. En tot slot vroeg hij mij een column te schrijven over de vraag of het geen tijd wordt dat ik een stap terug doe en plaatsmaak voor de jeugd.

Ik begrijp heel goed dat het publiek wel eens moe wordt van mijn zelfingenomen mening. Een gemankeerde ex-voetballer van Go Ahead, SC Cambuur, Veendam, Haarlem en MVV waarschuwt Feyenoord, PSV, Ajax, de bondscoach, Louis van Gaal, Guus Hiddink en de KNVB voor de laatste keer. Soms heb ik een hekel aan mezelf, maar ik ben ook maar toevallig verdwaald op het Mediapark. Ik ambieerde nooit een televisiecarrière, ik was er zelfs huiverig voor, want je bent je anonimiteit kwijt en gekrenkte supporters kunnen onthutsend primitief reageren in en rond stadions. Het is allemaal de schuld van Hugo Borst. Hij was ooit eindredacteur van het programma *Sport aan Tafel* en paaide me met het argument dat ik uitermate geschikt zou zijn voor een praatprogramma over voetbal. Hij kreeg me zo ver, dat ik incidenteel zou aanschuiven bij presentator Ruud ter Weijden. De eerste uitzending was ik aan de beurt en twaalf jaar later zit ik er nog steeds. Het is me gewoon overkomen. Het heeft ook niets te maken met eventuele kwaliteiten, het heeft alles te maken met het gegeven dat er in Nederland geen mensen meer te vinden zijn in de voetballerij die hun mening durven en willen ventileren. Het topvoetbal is monddood gemaakt door mediatrainers, adviseurs, zaakwaarnemers en opgeblazen belangen. Mensen uit de voetballerij komen alleen nog naar de studio om zo weinig mogelijk te zeggen. Ik hobbelt nu al jaren mee, na *Sport aan Tafel* werd het *Sunday United*, *Voetbal Insite* en de laatste jaren *Voetbal International*, maar ik kan geen tien mensen noemen uit de

voetbalwereld die vrijuit over hun metier durven praten. Ik vind dat stuitend, het is minachting van de kijker. Als iemand zo ijdel is om aan te schuiven, heeft hij de morele verplichting om eerlijk zijn mening te geven. Anders kan hij beter thuisblijven. De situatie is zo schrijnend, dat ik het liefst met journalisten of onafhankelijke geesten aan tafel zit, want dat is een garantie voor een boeiend gesprek. De pedante Wilfred Genee is een perfecte gespreksleider en de ervaring heeft me geleerd dat de chemie aan tafel optimaal was met René van der Gijp en Hans Kraay junior. Dat zijn characters, om wie je kunt lachen en aan wie de kijker zich heerlijk kan ergeren. En ze hebben natuurlijk een schat aan ervaring in het betaalde voetbal als bagage. Dat laatste geldt ook voor mij; ik maak sinds 1966 deel uit van het wereldje, ik was overal bij, interviewde iedereen en ik heb een mening over alles en iedereen. Dan ben je blijkbaar geschikt voor dergelijke programma's. Onze kracht is dat we het gelukkig met de nodige zelfspot doen. We benaderen het voetbal niet wetenschappelijk, waardoor het ook voor de kijker begrijpelijk blijft.

Zodra je in Nederland een mening hebt en dat ook nog binnen een paar minuten kunt verwoorden, word je meteen geëxploiteerd. Dan hoor je plotseling bij het selecte groepje wijsneuzen dat overal opdraaft. Als je dan je beperkingen niet kent, word je een clown. Ik heb vriendelijk bedankt voor de show van Paul de Leeuw, *Ik hou van Holland*, *Raymann is laat*, *De nationale nieuwsquiz*, *Het grote dictee*, *Tijd voor Max*, *Boulevard*, *Showtime* en programma's over bijbelkennis, milieu en politiek. *Pauw & Witteman*, *De wereld draait door* en *Knevel & Van den Brink* hebben wel eens een voetbalonderwerp, maar ik wil geen Maarten van Rossem worden of, nog erger Prem Radhakishun of Frits Barend.

Frans Lomans hoeft zich geen zorgen te maken. De babyboomgeneratie vertrekt op natuurlijke wijze uit de spotlights. Ieder jaar vallen er een paar bekende koppen weg. Maar het feit dat die babyboomers nog steeds aan de macht zijn, zegt veel over de jongere generaties.

Ik overschat mijn eigen positie nooit, want tijdens mijn vakantie ontvangen de abonnees *Voetbal International* ook op woensdag, indien de postbodes niet staken. En na het vertrek van Mart Smeets blijft *Studio Sport* gewoon bestaan, al schijnt Smeets daar twijfels over te hebben. Na het vertrek van Henk Kesler wordt er nog steeds gevoetbald in Nederland en dat blijft zo als Michael van Praag met pensioen gaat. Het heeft natuurlijk ook te maken met het gegeven dat mijn generatie over een schat aan levenservaring en kwaliteit beschikt. Als er jonge toptrainers waren, hadden Louis van Gaal, Dick Advocaat en Guus Hiddink de clubs niet meer voor het uitkiezen. Het is geen toeval dat Felix Meurders nog steeds radio maakt en dat Youp van 't Hek en Freek de Jonge volle zalen trekken. Moeten Eric Clapton, Van Morrison en Mick Jagger stoppen, omdat ze zestigers zijn? Mogen Jack Nicholson, Robert De Niro en Jeff Bridges om die reden niet meer acteren? Niet de jeugdige scribenten, maar Nico Dijkshoorn, Hugo Camps en Frits Abrahams zijn de topcolumnisten. De onvermijdelijke Kees Jansma werkt aan zijn memoires. Ik maak misschien wel deel uit van een irritante generatie, maar het is tevens een getalenteerde generatie. Daarom is de kreet dat alle ouwe lullen moeten opstappen me wat tekort door de bocht.

Ik wil de jeugd absoluut niet in de weg zitten. Zodra de geschikte hoofdredacteur zich aandient, maak ik graag plaats, want ik zit nog boordevol plannen waar ik nu niet aan toekom. In mijn vak ontvang je signalen van de lezer, luisteraar en kijker zodra het tijd wordt om op te stappen. Televisie is helemaal een genadeloos hard medium. Af en toe hoor ik dat mensen van mening zijn dat er te veel over voetbal gepraat wordt op televisie. De heilige kijkcijfers logenstraffen die opinie. Op het moment dat de consument afhaakt, trekt iedere programmadirecteur meteen de stekker eruit. Het valt me op dat ik als kijker bedolven word onder de kookprogramma's, woonprogramma's, talentenshows, soaps en als je laat thuiskomt platte seksadvertenties. Daar moet een doelgroep voor zijn. Zo is er ook een doelgroep voor praatprogramma's over voetbal. En de kracht van *Voetbal International* is, dat alles spontaan gebeurt. Er is vooraf geen enkel overleg. René van der Gijp en ik weten vaak niet eens wie de gast is en weten ook niet welke onderwerpen Wilfred Genee aansnijdt. Omdat we slechte acteurs zijn, is er niets gespeeld. De grappen, de analyses, de meningen en de ruzies zijn allemaal echt en spontaan. We zijn slechts onszelf en dan houd je het blijkbaar lang vol.

Ik ben overigens helemaal niet bang voor het befaamde zwarte gat. Het grootste deel van mijn leven kwam ik nooit in een televisiestudio. Als het afgelopen is, kan ik daar heel goed mee leven. Maar als echte babyboomer wil ik dat moment wel graag zelf bepalen. De komende jaren kunt u zich nog met me vermaken of aan me ergeren. Het is natuurlijk niet zo, dat een gewaardeerd collega van een blad uit de leesportefeuille bepaalt dat ik moet plaatsmaken voor de jeugd. Welke jeugd, waar zijn ze dan? Maar natuurlijk nadert het eind. Er zijn weken dat ik na een volledige dagtaak vijf avonden naar Hilversum moet om over voetbal te praten. Het ergste is nog, dat je dan ook al die wedstrijden moet bekijken. Dat is echt werken. Af en toe hunker ik naar een ontspannende flauwe Amerikaanse romantische comedy. Ik verbeeld me niets, ik ken mijn beperkingen, maar de voetballerij zonder Johan Derksen kunt u zich toch niet voorstellen, dat wordt oersaai en dat gun ik niemand.

De Zwarte Panter, charismatische playboy

Mijn jeugdidool is dood. Frans de Munck, geboren op 20 augustus 1922 in Goes, overleed op Kerstavond in Arnhem. Hij werd 88 jaar. Als jongen adoreerde ik mijn held. Ik kende hem van de voetbalplaatjes die destijds bij de kauwgum zaten, doordat topvoetballers geen verstand van portretrechten hadden en sluwe zaakwaarnemers nog niet bestonden. Oranje beleefde je via de radio. Als Nederland op zondagmiddag tegen België speelde, kon je buiten een kanon afschieten. De internationals kwamen van modale clubs uit de provincie zoals VVV, 't Gooi, Scheveningen, NAC, SC Enschede en Fortuna '54. De legendarische radioverslaggevers Ad van Emmenes, Dick van Rijn en Leo Pagano brachten de wedstrijden bij je thuis. Tijdens de rust luisterde het volk ademloos naar een lullig liedje van Jan Declèr, truttige jarenvijftigleut, maar prachtig jeugdsentiment. De internationals hadden namen die uit een spannend jongensboek leken geplukt. Roel Wiersma, Jan Notermans, Kees Kuijs en Jan Klaassens waren helden, maar vanaf 1956 had ik nog slechts één idool. De elftalfoto's van Oranje verschenen in die jaren razendsnel op de markt bij een pakje kauwgum. Zodra ik het team dat op 16 oktober 1955 in Rotterdam 2-2 speelde tegen België in mijn bezit kreeg, wist ik het zeker. Nozems, vetkuiven, trendy bromfietsen, tieneridolen en meisjes in petticoats interesseerden me niets meer; ik wilde Frans de Munck zijn. Hij zag er oogverblindend mooi en indrukwekkend uit op de elftalfoto. Zwarte kousen, witte klassieke knielappen, zwarte broek en een zwarte trui met twee witte horizontale strepen. Die outfit droeg hij tegen Noorwegen nóg een keer, daarna heb ik nooit meer een keeper gezien die er zo gelikt uitzag.

De vader van Frans de Munck was de zoon van een Belgische binnenvaartschipper en verdiende de kost als tweede stoker bij het gasbedrijf van de gemeente Goes. Hij had de Nederlandse nationaliteit en was getrouwd met Johanna Maria Labeur. Frans senior was een verdienstelijk wielrenner en regelde ook voor zijn zoon een racefiets. Frans junior won wat plaatselijke koersen, maar was ook een actief atleet, handballer en korfballer. Vanaf het moment dat hij in 1937 debuteerde in het eerste elftal van Goes tegen TSC, koos hij voor een carrière als keeper. De Belgische doelman Badjou, de Italiaan Combi en de beroemde Spanjaard Zamora waren zijn voorbeelden. Op 17 maart 1940 reisde Frans de Munck vanuit Goes naar Antwerpen, waar Oranje in de Hel van Deurne aantrad tegen de *Rode Duivels*. Het werd 7-1 voor België en Frans de Munck kwam tot de conclusie dat hij een veel betere keeper was dan Niek Michel van VSV die het Nederlandse doel verdedigde.

Als keeper kreeg hij de bijnaam *Het Wonder van Goes*. Tijdens de oorlog kreeg hij via een in Zeeland gelegeerde Duitse officier een aanbieding om voor Turu Düsseldorf te gaan spelen. Nadat hij voor die eer had bedankt, moest hij in een Duitse wapenfabriek gaan werken. Sittardse Boys zorgde voor een oplossing. De club regelde een *Ausweis* als

medewerker in de aardappelvoorziening en hij kreeg tevens de toezegging dat hij na de oorlog politieagent zou worden. Na de bevrijding, op 18 september 1945, werd Frans de Munck agent in Sittard en keeper van het Nederlands politie-elftal. Tijdens de Kerstdagen van 1947 speelde Sittardse Boys vriendschappelijk in en tegen Barcelona. De Spaanse topclub wilde de stijlvolle Nederlandse keeper meteen contracteren, maar Frans de Munck koos in 1949 voor Ajax, dat hem een goede baan in het vooruitzicht stelde als kantoorbediende op een confectiefabriek. Toen dat verhaal in de krant verscheen, sloeg de machtige KNVB-bobo Karel Lotsy toe. Hij had een bloedhekel aan de charismatische keeper en hield hem hoogstpersoonlijk buiten de Oranje-selectie. Plotseling hing de hypocriete official de oprechte amateur uit en vaardigde een speelverbod uit voor Frans de Munck, omdat hij prof zou zijn. Sportjournalist Wil Paulsen van het sportblad *Marathon* ontmoette tijdens een bokswedstrijd in Frankfurt de voorzitter van 1. FC Köln, Franz Kremer, en regelde dat de werkloze keeper prof werd in Duistland, voor 1.500 gulden per maand en een handgeld van dertigduizend gulden, destijds een fortuin.

Omdat de invloedrijke Karel Lotsy zo'n hekel had aan Frans de Munck, debuteerde de keeper pas op 26-jarige leeftijd in Oranje, op 13 april 1949 tegen Frankrijk. De ijdele, knappe verschijning was een ster, had een geweldige reputatie als keeper en ladykiller. Maar De Munck gedroeg zich tevens als een over het paard getilde provinciaal die nooit zijn portemonnee trok, zich als een geldwolf gedroeg, alleen maatkostuums wilde dragen, in een statusverhogende Mercedes reed en weigerde met de andere spelers naar uitwedstrijden te reizen, omdat hij in de eerste klasse wilde zitten. Nederlanders hadden daar moeite mee, de Duitsers helemaal niet. Daar werd Frans de Munck zelfs filmster. Hij nam in Berlijn de speelfilm *Das Ideale Brautpaar* op. Hij speelde de rol van de beroemde keeper Jürgen Busse. In Duitsland kreeg hij ook de bijnaam *Die Schwarze Katze*, waardoor hij in eigen land als *De Zwarte Panter* door het leven ging.

Na de gewonnen Watersnoodwedstrijd op 1 februari 1953 tussen Frankrijk en de in het buitenland spelende Nederlandse profs in het Parc des Princes, met Frans de Munck in de hoofdrol, konden de KNVB-officials het profvoetbal niet langer tegenhouden. Frans de Munck tekende een contract bij het roemruchte Fortuna '54 uit Geleen. In 1957 ging hij naar DOS, waar hij een jaar later kampioen van Nederland werd. Hij bouwde zijn carrière af bij Veendam, Cambuur en Vitesse. Op het moment dat hij verder wilde als trainer, lag KNVB-official Lo Brunt dwars, omdat Frans de Munck niet over de juiste diploma's zou beschikken. Hij volgde een opleiding aan de Sporthogeschool in Keulen. De invloedrijke sportjournalist Dick van Rijn en zelfs Prins Bernhard moesten er aan te pas komen, voordat hij als trainer van Vitesse aan de slag kon. Zijn trainerscarrière was overigens allerminst succesvol. Hij was twee keer in dienst bij Vitesse, trainde in België Club Brugge en Lierse SK, maar hij moest al snel genoeg nemen met de amateurclubs Minerva uit Utrecht en Arnhemse Boys, terwijl hij zijn trainerscarrière afsloot als jeugdtrainer bij FC Dordrecht.

Het leuke aan mijn vak is dat je alle jeugdhelden kunt interviewen. Ik heb Faas Wilkes, Cor van der Hart, Kees Rijvers, Abe Lenstra en Coen Moulijn nog zien voetballen en ik

heb ze allemaal geïnterviewd. Frans de Munck heeft altijd iets speciaals gehouden. Als kwajongen ging ik niet naar het voetballen, maar naar Frans de Munck. Hij was niet eens een aardig en warm mens, hij was een egoïst die louter in zichzelf was geïnteresseerd, maar ik kon uren naar hem luisteren. Nadat hij met pensioen was gegaan, praatten we nog regelmatig wat bij in de coffeeshop van Hotel Haarhuis in Arnhem. Daar zat hij graag met koffieleutende huisvrouwen van middelbare leeftijd te flirten. Hij hield altijd die unieke uitstraling van een overjarige playboy. Frans de Munck reed dan voor in een stokoude Ford Mustang, maar die auto paste wel perfect bij hem. Hij was verbitterd over het feit dat hij slechts 31 interlands speelde, omdat de KNVB-officials hem niet pruimden. Het zat hem niet lekker dat hij van een minimumloon moest leven in een sobere Arnhemse volkswijk, omdat hij nooit het grote geld verdiende. En hij was van mening dat de media hem exploiteerden en aan hem verdienden, terwijl hij pro deo moest meewerken. Frans de Munck was op zijn oude dag geen gelukkig en zeker geen vrolijk mens. Hij mopperde er lustig op los, maar zodra hij over zijn verleden mocht vertellen, fleurde hij weer wat op. Voor zo'n grote voetballer won hij teleurstellend weinig prijzen. In 1958 werd hij met DOS kampioen van Nederland, als veteraan tussen de Utrechtse jongens Dirk Lammers, Hans Kraay, Wim Visser, Henk Temming, Ton van der Linden, Louis van den Bogert en Cor Luiten. Frans de Munck maakte het verschil, want zonder hem speelde DOS nooit een rol van betekenis. In dat kam-pioensjaar schreef hij geschiedenis door de Amerikaanse filmster Jayne Mansfield – zij verrichtte de aftrap bij Sparta-DOS – voor de wedstrijd op de mond te zoenen, terwijl zijn medespelers nerveus toekeken. Als jongen uit de provincie was hij een man van de wereld. Frans de Munck was een geweldige keeper, de ideale prof, de eerste Nederlandse voetballer met de uitstraling van een filmster en hij was ondeugend. Financieel heeft hij niet optimaal geprofiteerd van zijn unieke kwaliteiten, maar hij heeft wel geleefd, 88 jaar lang.

Afwezigheid Hugo Borst is verschraling

De wondere wereld van het topvoetbal is veranderd. Als ik in het verleden na een vakantie terugkeerde op de redactie, waren er spelers verkocht, trainers ontslagen en beleidsbepalers opgestapt. De rode cijfers hebben de voetbalcultuur ingrijpend veranderd. Het grootste nieuws was dat mijn vriend Hugo Borst helemaal klaar is met de voetballerij en zich terugtrekt als columnist van het *AD* en analyticus bij *Studio Voetbal*. Dat betreurt ik zeer. Ik heb Hugo als kwajongen zien binnenkomen bij *Voetbal International* en hem vervolgens zien uitgroeien tot misschien wel het grootste talent in de vaderlandse voetbaljournalistiek. Hij is een jongen met een gebruiksaanwijzing, maar zodra je de bijsluiter hebt bestudeerd valt er prima met hem te werken. Hugo is gevoelig, een echte familieman, loyaal en driftig; niemand kan zo gemakkelijk stampvoeten als een boze Borst. Hij heeft een Rotterdams gevoel voor humor en is af en toe somber. Zodra Hugo de blues heeft, maakt hij van elke mug een olifant en worden zijn problemen plotseling onoverkomelijk. Hugo is meer schrijver dan journalist. Hij haat deadlines en loopt de hele dag tegen het maken van een verhaal of een column aan te hikken, waardoor hij regelmatig de hele nacht werkt om zijn commentaar op tijd bij de eindredactie te krijgen. Ik had daar nooit moeite mee, want het resultaat was uiteindelijk altijd goed tot geniaal. Hugo leverde nooit *do-re-mi-fa-sol alweer een blaadje vol-stukjes* in. Hij is een generatie jonger dan ik, maar heeft veel meer talent.

De lezers en de kijkers hebben slechts kennisgemaakt met het topje van de ijsberg. Hugo Borst zit zijn eigen ontwikkeling in de weg, doordat hij zich aan alles en iedereen ergert. Een paar weken geleden had hij me al verteld dat hij zich stoorde aan bijna alle gasten die aanschoven in praatprogramma's en niet verder kwamen dan het uitbraken van clichés. Dat demotiveerde hem, waardoor de uitzending voortkabbelde. Als twee zelfingenomen wijsneuzen kwamen we die middag tot de conclusie dat wij de enigen waren die nog een mening durven te ventileren, terwijl René van der Gijp uniek in zijn soort is. Hij heeft de lach aan zijn kont hangen en daar zullen veel cabaretiers jaloers op zijn. Ik begrijp Hugo volkomen, wij functioneren in een wereld waarin de buitenstaanders Wouter Bos en Andries Knevel boeiender over voetbal praten dan professionals die louter open deuren intrappen. Ik had niet verwacht dat Hugo zo rigoureuus zou kappen met zijn werkzaamheden. Dat betekent een verschraling van de voetbalmedia. Hij is scherp, onvoorspelbaar, kan oprecht boos worden en ontploffen, en de lezers en kijkers kunnen zich heerlijk ergeren aan zijn pedante mening. Met veel plezier denk ik terug aan de tijden dat ik hem 's morgens moest wekken. Hugo kan namelijk heel slecht uit zijn bed komen en slaapt zelfs door afgaande wekkers heen. Als ik hem belde, kreeg ik zijn wanhopige vrouw Carina aan de lijn die me na verloop van tijd vertelde dat ze haar echtgenoot niet wakker kreeg. Dan adviseerde ik haar de dekens weg te trekken of een emmer koud water over hem heen te gooien. Uiteindelijk kwam hij wel opdagen, gekweld door een

ochtendhumeur, maar vóór een uur of twee 's middags had je niets aan hem. Hugo werd met fluwelen handschoenen benaderd, want als hij goed in zijn vel zit bestaat er geen betere schrijver en columnist.

De Nederlandse profclubs staan voor ruim zeventig miljoen euro in het rood. Normale bedrijven zouden failliet worden verklaard, maar het wanbeleid in het betaalde voetbal werd in het verleden gecamoufleerd door de verkoop van spelers en tegenwoordig worden de ziel-togende clubs op de been gehouden via emotiesponsoring, door rijke supporters of de overheid. Het vreemde is dat al die beleidsbepalers in hun dagelijks leven géén riskante deals afsluiten, géén problemen met de fiscus hebben en nooit worden geconfronteerd met een deurwaarder. Het Nederlandse voetbal is zo goed als failliet, doordat de verantwoordelijke bestuursleden van grote clubs tegen beter weten in de aansluiting met de Europese top willen realiseren, terwijl modale clubs geobsedeerd zijn door het spelen van Europees voetbal. Er worden onverantwoorde investeringen gedaan en als het doel niet wordt behaald, zijn de gevolgen catastrofaal. De traditionele grootmachten Ajax, Feyenoord en PSV zijn in de problemen gekomen doordat de trainers en spelers een veelvoud van het jaarsalaris van de premier verdienen. Opgejaagd door de concurrentie en de publieke opinie nemen beleidsbepalers onrealistische beslissingen. Zelfs bij de modale clubs zijn nauwelijks spelers te vinden die, ondanks hun beperkingen, willen voetballen voor het salaris van Mark Rutte. Het is te gek voor woorden. Daarom heb ik met interesse het betoog van de jurist Pim de Vos in *VI* gelezen. Het wordt de hoogste tijd dat voetbalbestuurders persoonlijk worden aangeklaagd wegens wanbeleid. Zodra er sprake is van ernstig falen, wanbeleid of mismanagement, kunnen directeuren, bestuurders, toezichthouders en commissarissen aansprakelijk worden gesteld voor de tekorten. Volgens de wet moeten deze mensen altijd het belang van de organisatie dienen. Bij een faillissement gaat de curator bekijken of er sprake is van ernstig tekortschieten van het bestuur. Volgens de jurisprudentie uit onbehoorlijk bestuur zich in ernstige onverantwoordelijkheid, verwijtbare nalatigheid, onbezonnenheid, te veel geld uitgeven, roekeloosheid of schrijnende onbekwaamheid. Het lijkt me voor een curator kinderlijk eenvoudig aan te tonen dat beleidsbepalers hebben gefaald. Zodra *Voetbal International* in de rode cijfers belandt ben ik, met uitgever Dick Holstein, verantwoordelijk. Dat geldt voor alle directies van bedrijven, dus ook voor clubs met de rechtsvorm van een bv of een nv. Ik begrijp nooit waarom mensen die hun eigen bedrijf genuanceerd en verstandig leiden, volledig op hol slaan als voetbalbestuurder. Dan maakt het gezonde verstand plotseling plaats voor emotiemanagement. Die mensen moeten zo snel mogelijk uit het voetbal worden verbannen en aansprakelijk worden gesteld. Hunkerend naar status laten ze zich leiden door een kinderlijke ambitie naar sportief succes, maar zij zijn verantwoordelijk voor de dramatische financiële situatie van het betaalde voetbal. En de drogreden dat de clubs dan geen goede bestuurders meer vinden is lachwekkend. De beleids-bepalers die het tekort van ruim zeventig miljoen euro hebben gerealiseerd, kan het profvoetbal missen als kiespijn. Niemand maakt mij wijs dat er geen bestuurders te vinden zijn die niet méér geld uitgeven dan er binnenkomt. Bij heel veel bedrijven in Nederland lopen dergelijke mensen rond.

Ondanks alle financiële problemen en technische beperkingen blijft de Eredivisie een prachtige en spannende competitie. Ik denk dat Frank de Boer bij Ajax voor zó veel stabiliteit zorgt dat de club alsnog een serieuze gooi naar de titel doet. En ik hoop dat de verantwoordelijke beleidsbepalers nu eindelijk inzien dat ze er de afgelopen jaren een chaos van hebben gemaakt en dat Johan Crujff vanuit Barcelona die broodnodige discussie op gang moest brengen. Intussen blijft Martin Jol roepen dat hij het goed gedaan heeft in Amsterdam. Jammer, want de Scheveninger heeft bewezen een goede coach te zijn, maar bij Ajax maakte hij de fout de Jol-clan belangrijker te vinden dan de clubcultuur en de voetbalvisie die was vastgelegd in het rapport-Coronel. Dat valt Jol kwalijk te nemen, maar de directie gaf hem ook de ruimte zich van de clubvisie te distantiëren en een lachwekkende deal met Mido erdoor te drukken. In Eindhoven mag Tiny Sanders de chaos van zijn voorgangers saneren en herstructureren. Ik krijg het idee dat hij de juiste man is voor deze ondankbare klus. In De Kuip staat de contractverlenging van Leo Beenhakker ter discussie. Hij moet een technisch beleid voeren met een lege portemonnee. Dat is onmogelijk, maar als boegbeeld is hij in deze moeilijke tijden wel belangrijk, doordat algemeen directeur Eric Gudde niet geremd wordt door enig charisma. Beenhakker wil de eer aan zichzelf houden en heeft de ontslagbrief al geschreven, maar Mario Been dreigt zich solidair te verklaren. Dan ontstaat er een groot probleem, want Beenhakker en Been zijn de enigen die de club door deze zware periode kunnen loodsen. Hoewel ik vermoed dat Been uiteindelijk tot de conclusie zal komen dat hij zijn grote liefde niet in de steek kan laten. Indien Beenhakker wordt ontslagen, komt Gudde in de problemen, want de achterban zal ongetwijfeld Beenhakker steunen. En dan kan Gudde zich niet meer verschuilen achter zijn raad van commissarissen. Spannende tijden in De Kuip dus. Ik weet niet of het toeval is, maar ik ben nog niet terug van vakantie of er gebeurt weer van alles. En dan grijp ik tevergeefs naar het *AD* en hoef ik *Studio Voetbal* niet te volgen, want Hugo Borst zit in een dip. Kom op, Hugo, alléén kan ik die rol van notoire querulant niet aan. Vanaf nu bel ik je elke morgen weer wakker.

Selectieve verontwaardiging nekt Leo Beenhakker

Natuurlijk heeft Leo Beenhakker fouten gemaakt bij Feyenoord. Dat geleuter over de Coolsingel was een schrijnende vorm van zelfoverschatting en hij had kunnen weten dat voetballers die gratis mochten vertrekken bij FC Nantes, Borac Cacak, VVV-Venlo, Dinamo Moskou en Zenit Sint-Petersburg geen versterkingen voor Feyenoord zouden zijn. Hij liet zijn oren hangen naar zijn protégé Mario Been, die Sekou Cissé en Dani Fernández per se wilde hebben, en hij bleef tegen beter weten in met een lege portemonnee spelers zoeken die iets aan het elftal moesten toevoegen. Passie kan Beenhakker niet worden ontzegd. Hij werd twee jaar geleden binnengehaald om de onervaren trainer Been uit de wind te houden en als boegbeeld de club te vertegenwoordigen in de media en naar de achterban. Als trainer behoorde Beenhakker nooit tot mijn favorieten, maar als coach, technisch directeur en people manager was hij een fenomeen. Een man met een schat aan ervaring. Hij deed kennis op als hoofd jeugdopleiding, werkte voor modale clubs en won prijzen met Ajax, Feyenoord en Real Madrid. De Rotterdammer was bovendien bondscoach van Nederland, Saoedi-Arabië, Trinidad en Tobago en Polen en deed ook internationale ervaring op in Spanje, Zwitserland, Turkije en Mexico. Er lopen in het Nederlandse topvoetbal weinig mensen rond met zo veel praktijkervaring als Beenhakker. In dat kader was zijn aanstelling als technisch directeur van Feyenoord heel logisch. Beenhakker en Been waren de ideale persoonlijkheden, met veel krediet en charisma in Rotterdam, om de club door deze moeilijke periode te loodsen.

Beenhakker is nu geliquideerd door een trio lichtgewichtigen, dat niet wordt geremd door enige voetbalkennis. Algemeen directeur Eric Gudde is een voormalige topambtenaar van de gemeente Rotterdam. Hij bekleedde allerlei functies bij Excelsior Maassluis, maar hield er geen rekening mee dat het runnen van een profclub een vak is. Feyenoord heeft niet zo veel aan de ervaring die hij opdeed in de kantine en op de bijvelden van zijn amateurclub. Gudde maakte alle fouten die iedere *rookie* maakt. Door schade en schande wordt hij hopelijk snel wijs. Hij was er verantwoordelijk voor dat Jonathan De Guzman transfervrij De Kuip verliet en nog niet zo lang geleden dacht hij dat trainer Gertjan Verbeek uitstekend functioneerde, terwijl er geen enkele basis meer bestond voor een vruchtbare samenwerking. De hele voetbalwereld wist dat, behalve Gudde. Ik heb nooit begrepen waarom hij werd aangesteld, maar nu hij een paar tropenjaren achter de rug heeft, is het zinloos afscheid van hem te nemen. Hij heeft de afgelopen jaren vooral in zichzelf geïnvesteerd, het is nu maar te hopen dat Feyenoord daarvan in de toekomst profijt heeft. Maar Gudde komt geen moment over als een zelfverzekerde leider. Zijn gebrek aan ervaring en voetbalkennis camoufleerde hij door de destijds 66-jarige Beenhakker aan te trekken. Inmiddels schermt hij plotseling met een vijfjarenplan en past de nu 68-jarige technisch directeur niet meer in de toekomstplannen. De paladijnen van Gudde –

financieel directeur Onno Jacobs en commercieel directeur Mark Koevermans – waren het daar roerend mee eens. Jacobs is er verantwoordelijk voor dat de schuld zó hoog opliep dat de club de komende jaren een marginale rol vertolkt en terwijl Beenhakker al ruim veertig jaar in het topvoetbal functioneert, kan Koevermans bogen op een ervaring van ruim veertig dágen. Deze drie heren adviseerden in al hun wijsheid de raad van commissarissen het contract met Beenhakker niet te verlengen.

De afgelopen weken had ik medelijden met Beenhakker. Hij bleef zich van 's morgens vroeg tot 's avonds laat inzetten voor Feyenoord, maar weigerde ondanks alle waarschuwingen te geloven dat zijn collega-directieleden hem de genadeklap zouden geven. Pas tijdens het trainingskamp in Oman werd het hem duidelijk dat hij als een kwajongen werd behandeld en nam hij kennis van alle drogredenen die aan zijn vertrek ten grondslag liggen. Beenhakker is woedend – en terecht. Gudde begrijpt nog steeds niets van de wereld waarin hij zo graag functioneert. Als de verbintenis van een ambtenaar niet wordt verlengd kraait daar geen haan naar, maar Gudde had zich moeten realiseren dat het niet verlengen van het contract van de kleurrijke technisch directeur van Feyenoord voorpaginanieuws is. Ik heb de indruk dat Gudde een integere man is, maar ik vraag me af of hij geschikt is voor zijn huidige functie. Hij had veel eerder, onder vier ogen, met Beenhakker moeten gaan praten. En hem moeten uitleggen dat de club het contract niet wilde verlengen. In het voetbal gebeurt zoiets, Beenhakker weet dat als geen ander. Dan had de *td* alles even kunnen laten bezinken om vervolgens tijdens een pers-conferentie zijn afscheid aan te kondigen, waardoor een man met status met opgeheven hoofd en eervol De Kuip had kunnen verlaten. Ook op het gebied van people management kan Gudde nog veel van Beenhakker leren.

Beenhakker heeft een paar zaken onderschat. Nadat een groep supporters erin was geslaagd Jorien van den Herik uit De Kuip te verjagen, voelt deze groepering zich machtig en eisen die heren min of meer een persoonlijke tekst en uitleg van de directie en de sponsors. Beenhakker lichtte de achterban altijd heel realistisch via de media voor, hij legde geen verantwoording af tegenover individuele fans en dat werd hem kwalijk genomen. Hij had zich verder moeten realiseren dat geldschieters bijna altijd naar macht hunkeren. Zeker investeerders die voortdurend in de media opduiken zijn gevaarlijk voor professionals. Gudde schurkte slim tegen die sponsors aan, trok met ze op, paaide de heren en moet als golfer spectaculaire vorderingen maken, want het beleid van Feyenoord wordt tegenwoordig op de golfbaan bepaald. Gudde proefde de stemming onder de mensen die een vordering omzetten in aandelen en adviseerde haastig zijn raad van commissarissen niet verder te gaan met Beenhakker, want de algemeen directeur is wel een overlever.

Ook het feit dat de technisch directeur zijn trainer voortdurend in bescherming nam, zelfs na de smadelijke 10-0 bij PSV, was niet verstandig. Mario Been acteert een door clubliefde gedreven supporter, maar zijn hele leven lijkt toch vooral om hemzelf te draaien. Hij beschikt niet over topmateriaal, maar met deze spelers moet Feyenoord moeiteloos onder aan het linkerrijtje of boven aan het rechterrijtje staan. Iedereen kan constateren dat geen speler zich onder de huidige coach heeft ontwikkeld. Been werkt

keurig zijn geplande trainingen af, maar de geluiden dat hij niets extra's doet en zich na de training haastig in het schnabelcircuit stort, beginnen tegen hem te werken. Been zou het vreselijk vinden als hij Willem van Hanegem naast zich krijgt, maar de voetbaltechnische progressie stopt dusdanig dat de komst van *De Kromme* heel logisch zou zijn. Van Hanegem predikt de mening van het volk, ook hij vindt dat er uit deze groep veel meer rendement is te halen. Been strijkt een vermogen op, zeurt voort-durend dat bepaalde spelers erg veel verdienen, maar vergeet zichzelf ter discussie te stellen. In dat kader was de opmerking dat hij met de gedachte speelde solidair te zijn met zijn technisch directeur hypocriet en lachwekkend.

De sponsors en hun sprekende pop Gudde hebben Martin van Geel nu als de ultieme verlosser op de korrel. Als hij hetzelfde budget krijgt als Beenhakker kan hij beter bij Roda JC blijven, want zeker in het topvoetbal gaat voor niets alleen de zon op. Dan moet het trouwe Legioen zich realiseren dat de club nog jaren een zieltogend bestaan zal leiden. Een technisch directeur zonder budget is een zinloze onkostenpost. Van Geel beschikt over de nodige ervaring, was succesvol bij Willem II, AZ en Roda JC, maar sneuvelde bij Ajax. Zijn vakkennis staat niet ter discussie, al vraag ik me af of zijn formele stijl bij Feyenoord past. Indien de nieuwe *td* wél een budget krijgt om een weloverwogen beleid neer te zetten, is dat heel onrechtvaardig ten opzichte van Beenhakker. Hij moest bedelend en smekend de internationale voetbalwereld afstropen op zoek naar afdankertjes. Dan is de kans op miskopen erg groot. Toch is er in Rotterdam sprake van selectieve verontwaardiging. Iedereen mag blijkbaar fouten maken en falen in De Kuip. Behalve Leo Beenhakker.

Anarchie werkt averechts bij Feyenoord

De onder druk staande beleidsbepalers van Feyenoord moeten ondanks alle stress ook nog het primitieve gedrag van een groep zichzelf supporters noemende aanhangers tolereren. De indruk ontstaat dat het trouwe Legioen louter uit militante, opportunistisch en agressief reagerende onredelijke heethoofden bestaat. Niets is minder waar. De meeste Feyenoordfans zijn brave, redelijk denkende mensen die begrip hebben voor de situatie waarin hun club verkeert. Voor kenners, insiders en mensen met een nuchter verstand is de teloorgang geen verrassing. Het is allemaal aangekondigd en uitgelegd. Dit seizoen, en als het financieel wat tegenzit ook de komende jaren, moet de club zien te overleven. De als kwajongens ietwat over het paard getilde talenten ontwikkelen zich niet of zijn overschat, waardoor het elftal bedroevend presteert en Feyenoord niet in de grauwe middenmoot staat, maar op de vijftiende plaats. Feitelijk maakt dat niets uit, doordat de Rotterdammers het geluk hebben dat Willem II, VVV-Venlo en Excelsior zó zwak zijn dat het degradatiespook De Kuip niet zal bezoeken. Trainer Mario Been slaagt er niet in een groep aardige spelers – geen toptalenten – aan het voetballen te krijgen. Meer is er niet aan de hand. In plaats van op de tiende plaats, staat Feyenoord een paar posities lager.

Been heeft even wat hulp nodig van een gelouterde coach met een Feyenoord-achtergrond. Wim Jansen, Jan Boskamp en Willem van Hanegem zouden een dergelijke rol kunnen vertolken, maar het kwetsbare ego van Been staat dat niet toe. In zijn column in het *AD* voorspelt Van Hanegem de club, ondanks alle problemen, een gouden toekomst. Hij is ervan overtuigd dat deze spelers veel beter kunnen voetballen dan dat ze wekelijks laten zien en dat neemt Been weer op als een motie van wantrouwen. Met frisse tegenzin ging de trainer, in opdracht van de sponsors, met Van Hanegem praten. Een dag later reageerde Been volkomen misplaatst en overspannen op de uitspraken van *De Kromme* in het *AD*. Als voormalige protégé ziet Been zijn leermeester als een bedreiging, terwijl Van Hanegem alleen maar wil helpen. Zoals Johan Crujff zich zorgen maakt om Ajax, ligt Van Hanegem wakker om Feyenoord. Jansen en Boskamp blijven op afstand, maar *De Kromme* wil zijn nek uitsteken. Het zegt alles over de persoonlijkheid van Been dat hij een goedbedoelde en broodnodige helpende hand als een gevaar voor zijn eigen positie ziet. De Feyenoord-coach heeft zichzelf wijs gemaakt dat hij niet meer serieus wordt genomen indien hij hulp van buitenaf accepteert. Hij roemt zijn technische staf, maar de voor driehonderdduizend euro bij NAC Breda weggekochte assistent-trainer Leon Vlemmings voegt niets toe aan de ontwikkeling van de spelers. Feyenoord heeft behoefte aan een man die de op een dood spoor zittende voetballers weer wat zelfvertrouwen geeft en daar zou Been het roerend mee eens moeten zijn. Nu hij zich verzet tegen de komst van Van Hanegem is zijn mening niet relevant meer, want hij staat de ontwikkeling van de spelers, voor wie hij verantwoordelijk is, in de weg. De houding van de coach is onbegrijpelijk; niemand pleit voor zijn ontslag, iedereen wil hem juist helpen. Het is een zwaktebod. Als

zijn trots belangrijker is dan het rendement van zijn elftal, dwingt hij de beleidsbepalers een beslissing te nemen.

Die heren zijn toch al niet te benijden. Ze zijn dag en nacht op zoek naar geld om de schulden af te lossen, waardoor Feyenoord weer een beleid kan voeren. Daar zijn mensen bij die medeverantwoordelijk zijn voor de huidige financiële situatie, maar anderen hebben er part noch deel aan. In de merkwaardige wereld van het topvoetbal camoufleren sportieve resultaten de daadwerkelijke situatie. Daardoor zijn nederlagen tegen Excelsior, NAC Breda, NEC en De Graafschap dodelijk voor de noodzakelijke rust rond de ziel-togende club. Een groep fanatieke aanhangers laat zich leiden door onderbuikgevoelens die zó primitief zijn dat het zeer bedreigend overkomt. Het is een minderheidsgroepering, maar de leiders zijn volleeerde volksmenners en daardoor zeer gevaarlijk. Mensen die er nog niet zo lang geleden in slaagden het ultieme boegbeeld Jorien van den Herik niet alleen uit De Kuip, maar tevens uit Rotterdam te verjagen, moeten we serieus nemen. Zij zijn in staat iedereen uit het stadion te verbannen. Als alibi voor hun terreur verschuilen deze aanhangers zich achter de drogreden dat ze een Feyenoord-hart hebben. Echte supporters zouden nooit met het mes op de keel gesprekken met de beleidsbepalers afdwingen en mensen met een clubhart zouden ook geen onredelijke en lachwekkende eisen stellen. Uit pure angst schuiven sommige bestuurders voortdurend aan zodra deze militante aanhangers tekst en uitleg eisen. Daardoor denken ontevreden aanhangers dat ze recht op deze persoonlijke service hebben. De argumenten die ze aandragen zijn gebaseerd op vooroordelen, teleurstelling en zinloze agressie. Na de thuisnederlaag tegen De Graafschap stonden ze weer voor het Maasgebouw en dan is de sfeer zó bedreigend dat iedereen haastig aanschuift om de gemoederen te bedaren.

Deze lieden, die zich Feyenoord-supporters noemen, eisen vervolgens per brief dat Been met Van Hanegem moet gaan praten, anders moet hij op non-actief worden gesteld. Financieel directeur Onno Jacobs moet weg, de spelers dienen zich respectvoller te gedragen tegenover fans en Leo Beenhakker moet meteen vertrekken. Die laatste eis is intussen gehonoreerd. Het wordt nog schrijnender als deze mensen eisen dat de club op 1 juli 2011 klaar moet zijn voor de wederopstanding. Vanaf dat moment dient Feyenoord weer te worden vertegenwoordigd door een boegbeeld. Algemeen directeur Eric Gudde moet naar de achtergrond, president-commissaris Dick van Well dient te vertrekken en in zijn plaats moet Boudewijn Poelman terugkeren. Ook willen de supporters meepraten over het vijfjarenbeleidsplan, terwijl ze laten weten dat alleen commercieel directeur Mark Koevermans als aanspreekpunt aanvaardbaar is. Koevermans komt net kijken in De Kuip, maar is blijkbaar zó onderdanig naar de harde kern dat de heren hem heilig verklaren. Ze slaan de spijker op z'n kop als ze stellen dat rekening houden met persoonlijke belangen niet opportuun meer is, en dat het clubbelang boven alles prevaleert. Ze beseffen niet dat ze met hun intimiderende gedrag goede beleidsbepalers en sponsors ervan weerhouden tijd en geld in de club te steken. Supporters horen op de stoel van een seizoenkaarthouder en niet aan de vergadertafel, waar het beleid wordt bepaald. De heren overschatten zichzelf schromelijk en hun gedrag werkt averechts. Daardoor heeft Feyenoord drie problemen. Naast de technische stagnatie en de financiële nood, wordt de club ook nog beschadigd

door mensen die koketteren met het feit dat ze alles uit liefde voor Feyenoord doen. Natuurlijk zijn supporters emotioneel bij de club betrokken, maar zodra ze dat uiten via vernielingen, agressie of intimidatie verliezen ze de status van supporter. Dan zijn ze ordinaire vandalen en hooligans.

Zodra modale elftallen karakter tonen, komt elke vaderlandse topclub in de problemen. FC Utrecht demonstreerde dat eerder tegen Ajax en afgelopen zondag leverde Feyenoord, met alle beperkingen, een topprestatie tegen FC Twente. De Rotterdammers hadden recht op drie punten in Enschede, maar keerden opnieuw met lege handen terug naar huis. Een overwinning had voor een knusse week gezorgd in De Kuip. Aan waardering en schouderklopjes heeft de club niet zo veel, alleen punten zijn een garantie voor interne rust. Nu wordt de niveauloze soap weer voortgezet. De directie probeert te overleven, de spelers hopen op een nieuwe club met meer mogelijkheden, de sponsors proberen Been de beoogde rechterhand Van Hanegem door zijn strot te duwen, Martin van Geel blijft lonken en de harde kern supporters stort zich ongetwijfeld weer op internet met onbeschaafde en kwetsende teksten. Het zal best opluchten, maar het is zo zinloos en beschamend. De renovatie van Feyenoord kost tijd. Ik schat drie tot vijf jaar. Het heeft geen enkele zin nu zwartepieten uit te delen. Niet alleen fans verschuilen zich achter hun ontembare clubliefde. Ook directieleden, trainers en spelers hebben daar een handje van. Het zou die anonieme leiders van de harde kern sieren als zij vanaf heden het goede voorbeeld geven. Ze kunnen een optimaal werkklimaat creëren, waardoor alle verantwoordelijke officials optimaal aan de wederopstanding van Feyenoord kunnen werken. Zodra de supporters het personeelsbeleid, de technische zaken en de financiën willen controleren en regelen, is er sprake van anarchie in De Kuip. En daar is geen enkele reden voor. Dat moet de Feyenoord-leiding deze ontevreden groepering deze week duidelijk maken. Anders ontstaat er een onwerkbaar situatie.

De Eredivisie is wekelijks een feest

Ik ging er eens goed voor zitten. De meneer die in beeld kwam, trok een gezicht alsof hij het verlossende woord zou spreken. Hosni Mubarak was opgestapt! Op het Tahrirplein in Caïro liepen voor- en tegenstanders van de Egyptische dictator samen de polonaise! De teleurstelling was groot, toen het Robert Veenstra bleek te zijn, de voorzitter en algemeen directeur van SC Heerenveen. Het nieuwe boegbeeld van de ambitieuze provincieclub had werkelijk niets te melden. Blijf dan uit beeld, maar Veenstra vond het nodig de kijkers lastig te vallen met een paar ontwijkende clichés over Bas Dost. Het oogde allemaal erg slap en amateuristisch. Op dat niveau verliep de hele transfersoap rond Dost. Met als treurig resultaat dat de rel louter verliezers kende. De beleidsbepalers in het Abe Lenstra Stadion wilden Nederland even laten zien dat ze zich niet lieten piepelen door die arrogante Ajacieden, maar kwamen uiteindelijk als een stelletje stuntelaars uit de strijd. Ajax bood een fatsoenlijk bedrag voor Dost, maar Heerenveen eiste het onderste uit de kan. Veenstra wilde een woekerwinst voor een in Friesland mislukte speler.

Niet alleen de beleidsbepalers van SC Heerenveen vertilden zich aan de affaire, ook de doorgaans zo verstandig opererende trainer Ron Jans lijkt in de war. Met een opgewonden kleur koketteerde hij met zijn eigen integriteit en trok hij vervolgens die karaktereigenschap bij de begeleiders van Dost in twijfel. Dezelfde Jans adviseerde zijn bestuur vier miljoen euro aan transfersom, salaris en handgeld in Dost te steken, maar vervolgens is hij ontevreden over zijn duurste aankoop en zet hij hem op de bank. Onder Gertjan Verbeek was de spits een bezienswaardigheid bij Heracles Almelo, maar van dat rendement is geen sprake onder Jans. Hij wil Dost diens identiteit afnemen door hem zijn voetbalvisie op te dringen. Het evangelie van de trainer heeft de club tot op heden teleurstellend weinig punten opgeleverd, maar Jans maakt er een zinloze prestigestrijd van en blijft met drogredenen strooien over het collectief, spelopvattingen en teambuilding. Door zijn eigen visie heilig te verklaren, slaagt hij erin een speler die bij elke andere club in de Eredivisie een basisplaats zou hebben buiten het elftal te laten. De opportunistische voetbalwereld heeft al een oordeel geveld: hiermee bewijst Jans dat hij geen top-trainer is. Dat is mij net iets te kort door de bocht, maar het is wel teleurstellend dat Jans, met een uitstekende staat van dienst bij FC Groningen, zó'n ego heeft dat hij zich laat verleiden tot een openbaar haantjesgevecht. Dan denk ik met weemoed terug aan Riemer van der Velde. Onder zijn leiding werden dergelijke vetes in de kiem gesmoord. Het zal ook geen toeval zijn dat alle opvolgers van de legendarische voorzitter tot op heden mislukten in Heerenveen. Van der Velde vertelde me ooit dat Afonso Alves top-scorer was doordat hij zijn trainer Verbeek niet verstond. Zo eenvoudig is het vaak. Indien Jans zijn groeibriljant Dost in de basis zet en hem het vertrouwen geeft, zijn alle technische problemen in een mum van tijd de wereld uit. Nu staat de coach in de spelersgroep te boek als een amateurpsycholoog en vernietigt hij zijn zorgvuldig opgebouwde status.

Na twee goede wedstrijden, tegen FC Twente en Vitesse, is iedereen de door Feyenoord weggestuurde Leo Beenhakker vergeten. Uit betrouwde bron verneem ik dat de gebeurtenissen het 68-jarige voetbaldier behoorlijk hebben aangegrepen. Ik benijd hem niet, want Beenhakker kocht een appartement in Rotterdam-Zuid, met uitzicht op De Kuip. Zo wordt hij dagelijks geconfronteerd met zijn publieke afrekening. Sentimenten tellen niet in het topvoetbal, Feyenoord heeft een nieuwe verlosser op het oog. Roda JC-directeur Martin van Geel is intussen heilig verklaard. Volgens mensen die er verstand van zouden moeten hebben, kan hij van niets iets maken. Tja, zo'n geniale man moet meteen voor onbepaalde tijd worden gecontracteerd. En uit het gênante gelonk van Van Geel concludeer ik dat hij er ook niet afwijzend tegenover staat. Hij heeft een goede staat van dienst opgebouwd, al wordt er kritiekloos naar zijn carrière gekeken. Van Geel mislukte als technisch directeur bij Ajax en veroorzaakte binnen AZ ooit een incident door Olaf Lindenberg aan de Amsterdammers te verkopen, zonder toestemming van de toenmalige baas Dirk Scheringa. Dat incident werd zelfs een rel, toen even later bleek dat Van Geel in het geniep een contract had getekend in De Arena. De selectieve verontwaardiging van de AZ-leiding was ietwat hypocriet, want eerder profiteerde de club van het gewetenloze gedrag van de directeur. Daarom maakt Roda-icoon en geldschietster Nol Hendriks zich ernstig zorgen. Als directeur van Willem II kende Van Geel de inhoud van alle contracten. Hij had nog niet getekend bij AZ of er verhuisden allerlei dragende spelers gratis of voor weinig geld naar Alkmaar. De Brabander roofde zijn vorige club leeg en AZ had geen morele bezwaren. Indien Van Geel naar Feyenoord gaat, vreest het goed presterende Roda JC dat de vertrekkende directeur dit onbeschaafde trucje herhaalt, waardoor de club, evenals Willem II, in ernstige problemen komt.

Intussen koester ik onze Mickey Mouse-league. Sport1 laat wekelijks zien dat in Engeland, Spanje, Italië en Duitsland beter wordt gevoetbald, maar ik vermaak me kostelijk met de Eredivisie. Echte toppers spelen in de grote buitenlandse competities, we zitten in Nederland naar de nationale middelmaat en tweederangs buitenlanders te kijken, maar PSV-ADO Den Haag, Excelsior-AZ, Vitesse-Feyenoord en FC Utrecht-FC Twente waren prachtige wedstrijden, met veel spanning, passie en drama. Het is onbegrijpelijk dat al die lokale nota-belen, op een enkeling na, het vaderlandse topvoetbal met een megaschuld hebben opgezaald. De Eredivisie bewijst wekelijks dat modale spelers wel degelijk garant kunnen staan voor aantrekkelijk voetbal. De obsessie aansluiting te krijgen bij de Europese top is zinloos en pure kapitaalsvernietiging. Al die internationale scouts, die de hele aardbol over trekken, kunnen op vrijdagavond beter duels uit de Jupiler League bezoeken. Overal ter wereld staan ze achteraan in de rij, doordat de grote clubs uit de belangrijke competities veel meer status en geld hebben. Internationaal scouten is geldverspilling en de praktijk wijst uit dat de Eerste Divisie bol staat van de verborgen talenten. Gerespecteerde voetballers als Rob Penders, Bas Sibum, Otman Bakkal, Willem Janssen, Nacer Chadli, Dries Mertens, Klaas Jan Huntelaar, Ruud van Nistelrooy, Demy de Zeeuw, Niklas Moisander, Glynor Plet, Maikel Kieftenbeld, Koen van de Laak, Michel Breuer en Bas Dost manifesteerden zich in de Jupiler League. Het is te hopen dat de roekeloze beleidsbepalers door schade en schande wijs zijn geworden. Aansluiting met de

Europese top is een gepasseerd station. De hele bedrijfstak kan alleen gezond worden gerund als de Eredivisie een boeiende en spannende competitie blijft met weinig krachtsverschil en wedstrijden die niet te voorspellen zijn.

In een dergelijke structuur kan op financieel verantwoorde wijze beleid worden gevoerd. In zo'n competitie verdelen PSV en Ajax de prijzen niet meer. Internationaal is het misschien lachwekkend, maar voor de nationale competitie is het een goede zaak dat AZ en FC Twente de afgelopen twee jaar kampioen werden. Zoals het ook goed is dat FC Groningen plotseling een rol van betekenis speelt, dat ADO Den Haag misschien wel doorgroeit en dat FC Utrecht potentie heeft. Het is natuurlijk frustrerend dat clubs met een goede jeugdopleiding worden gestraft voor hun inspanningen, doordat de aasgieren van de internationale grootmachten de beste talenten wegroven voordat de clubs er zelf profijt van hebben, maar die moeten dan maar genoegen nemen met de wat mindere spelers. Soms moet je je plaats weten in het leven. Champions League-succes is voor Nederlandse clubs niet meer te financieren. Alleen met Oranje kunnen we buiten de landsgrenzen nog imponeren. Dat heeft dan weer te maken met het feit dat Onze-Lieve-Heer ons goed gezind is en opvallend veel talent in Nederland dropt, al mag je niet uitsluiten dat ook de degelijke jeugdopleiding een rol speelt. Die beloften spelen allemaal bij internationale topclubs en doen wekelijks ervaring op onder hoge weerstand en veel druk. De tijden dat Manchester United, Bayern München, AC Milan en Barcelona met angst en beven aan een wedstrijd tegen een Nederlandse ploeg begonnen, behoren tot het verleden. Het heeft niets met voetbalverstand of talent te maken, maar alles met geld. Daarin zie ik ook geen verandering meer komen. Mensen die voorspellen dat een Nederlands team nog wel degelijk de Champions League kan winnen, vertellen sprookjes. De vaderlandse clubs spelen internationaal geen rol meer, maar kunnen op low budget-basis een feest van de Eredivisie maken. En dat feest wil ik voor geen goud missen.

Johan Cruijff gelooft nog in Sinterklaas

Zou Johan Cruijff nog steeds in Sinterklaas geloven? Liefde maakt blind, zegt een klassiek spreekwoord. Dat zal het zijn. Doordat Cruijff zo veel van voetbal houdt, laat hij zich voortdurend in de maling nemen door mensen die andere motieven hebben. Tijdens zijn actieve carrière was ik, met Jaap de Groot en Frits Barend, een vertrouweling van Cruijff. We waren kind aan huis in Vinkeveen en later in Barcelona. Zodra Cruijff iemand vertrouwde, had hij geen geheimen meer en wist je precies wat er speelde. Cruijff is in mijn ogen de beste voetballer aller tijden. Completer dan Pelé en Diego Maradona, doordat hij al vroeg de baas in de kleedkamer was, de regisseur en leider op het veld en een sterke persoonlijkheid in de maatschappij. Pelé en Maradona waren weliswaar geniale voetballers, maar na hun actieve carrière werden ze sprekende poppen van de commercie en clowns. Cruijff hield zó veel van voetbal, dat hij een mooie wedstrijd belangrijker vond dan winst. Een trainer met zo'n unieke visie ben ik in al die jaren nooit meer tegengekomen. Natuurlijk wilde Cruijff graag winnen, maar dan op oogstrelende wijze. Hij wilde het publiek vermaken, een goede wedstrijd aanbieden, en niet via een laffe counter de punten pakken. Daar schaamde hij zich voor. Cruijff was de ultieme ambassadeur van het vaderlandse topvoetbal. Hij is een wereldster en voor een man met zo'n status gedraagt hij zich teleurstellend burgerlijk. Cruijff is altijd de zoon van een groenteboer uit Betondorp gebleven. Een jongen van de straat, hij is dan ook streetwise. En iemand die vriendschappen heel serieus neemt. Cruijff laat oude makkers nooit vallen. Hij hanteert bijna ouderwetse normen en waarden. Maar Cruijff was ook heel naïef en ging er erg snel van uit dat anderen even oprecht waren als hij, waardoor hij regelmatig werd besodemieterd.

Rinus Michels profiteerde als coach optimaal van de kwaliteiten van zijn pupil. Cruijff maakte van Michels de legendarische trainer, de uitvinder van het Totaalvoetbal. Toch had Michels een hekel aan Cruijff, doordat de populaire voetballer, in de ogen van de coach, te veel eer opstreek. Het stoorde *De Generaal* dat hij niet alle credits kreeg voor het spel van Ajax en Oranje. Toen Cruijff zelf trainer wilde worden, deed Michels er alles aan dat te verhinderen. Vervolgens kreeg Cruijff de hoon van het volk over zich heen, doordat hij drie keer te kennen gaf bondscoach te willen worden maar nooit een verbintenis bij de KNVB tekende. De publieke opinie was genadeloos; hij zou laf zijn, hij durfde geen verantwoordelijkheid te nemen. De waarheid is dat Michels er als KNVB-official steeds een stokje voor stak omdat hij Cruijff het succes niet gunde. Zeker nadat Oranje in 1988 Europees kampioen was geworden, zag Michels het als zijn levenswerk ervoor te zorgen dat Cruijff geen wereldkampioen met het Nederlands elftal zou worden. Dergelijke nare karaktereigenschappen beïnvloeden de historie van het vaderlandse topvoetbal. Daarom heeft hij mij altijd gestoord dat Michels in Nederland bijna heilig werd verklaard en dat Cruijff, geheel ten onrechte, de zwartepiet kreeg. Michels heeft wel degelijk zijn

verdienste gehad, maar hij was een jaloeerse en achterbakse man.

Na de tropenjaren van Johan Cruijff als coach bij Ajax en Barcelona, en zijn gezondheidsproblemen, drong Danny Cruijff er bij haar man op aan gas terug te nemen. Bij de familie Cruijff is het gezin de hoeksteen van de samenleving. Cruijff volgde het welgemeende advies op en trok zich terug uit de voetballerij. Hij daagde de nieuwe generatie uit zijn taken over te nemen, want hij vond het trainersvak vooral geschikt voor jonge en fitte ex-topvoetballers. De kinderen en de kleinkinderen kregen alle aandacht, maar tussen neus en lippen door stampte hij zijn Johan Cruyff University en Johan Cruyff Foundation uit de grond, waardoor zijn agenda weer overvol was. Als adviseur speelde hij een anonieme rol achter de schermen bij Barcelona. Daar had hij volop eer van zijn werk, want de club kende nauwelijks technische problemen. Door de komst van satelliettelevisie volgde Cruijff vanuit Spanje zijn grote liefde Ajax op de voet. Hij zag dat allerlei trainers naar eigen inzicht spelers kochten, maar dat het beroemde Ajax-voetbal verloederde. Hij schoof zijn vriend Piet Keizer naar voren als technisch directeur, maar de beleidsbepalers stelden achtereenvolgens Leo Beenhakker, Louis van Gaal en Martin van Geel aan. Diezelfde beleidsbepalers misbruikten Cruijff, door het erelid schijninspraak te gunnen, terwijl ze de beslissing al hadden genomen. Ze waren vooral bang dat een sterke persoonlijkheid als Cruijff met veel voetbalverstand zich met de gang van zaken zou bemoeien. En het was voor de heren een pak van hun hart dat Cruijff geen functie ambieerde en dat hij slechts af en toe in zijn appartement in Amsterdam vertoefde. Al die officials die de trainers – passanten – het technisch beleid lieten bepalen, waardoor de voormalige Europese topclub zelfs diep in de rode cijfers belandde, deden er alles aan Cruijff buiten de deur te houden. Om de kritische Cruijff de mond te snoeren, stelden ze wel Marco van Basten aan als coach, maar hij kreeg als *rookie* tevens de verantwoordelijkheid over het aan- en verkoopbeleid, met alle gevolgen van dien.

In februari 2008 kon Cruijff de teloorgang van zijn club niet langer aanzien en wilde hij zijn protégé Van Basten helpen door de bezem door de in zijn ogen falende jeugdopleiding te halen. Toen Van Basten zich realiseerde dat zo'n schoonmaakt ten koste van een paar van zijn vrienden zou gaan, vond hij de aanpak te rigoureuus, waardoor Cruijff vertrok voordat hij was begonnen. Sinds de komst van voorzitter Uri Coronel en algemeen directeur Rik van den Boog was Cruijff nog net geen persona non grata in Amsterdam. Hij werd als erelid getolereerd, maar daar hield het mee op. De heren riepen voortdurend in de media dat Cruijff geen rol meer zou spelen bij Ajax, omdat hij, in hun ogen, niets toevoegde aan de club. Nadat trainer Martin Jol ook weer allerlei zinloze en geldverslindende aankopen had mogen doen, het publiek zich begon te roeren en Cruijff zijn ongenoegen via zijn column in *De Telegraaf* had geventileerd, raakten de heren blijkbaar in paniek. Met frisse tegenzin werd er contact met Cruijff gezocht en *Nummer 14* liet zich inpakken door een paar farizeeërs die wilden overleven. Er dreigde een paleisrevolutie, maar de sterke man wilde de macht niet overnemen. Daardoor kunnen alle bobo's op het pluche blijven zitten. Om de gemoederen te bedaren werden er oud-spelers in de ledenraad gekozen en werden er drie klankbordgroepen met twaalf zogeheten adviseurs in het leven geroepen. Voor ijdele baantjeszieke mensen zijn dat aantrekkelijke

functies, maar het stelt me teleur dat Cruijff zich voor deze schijnvertoning liet paaien. Hij had zijn medewerking nog niet toegezegd, of Van den Boog bralde in de media dat Cruijff niets te zeggen krijgt; hij mag vrijblijvend adviseren, maar de algemeen directeur neemt alle beslissingen. Formeel is dat juist, maar het is zeker niet chic dat van de daken te schreeuwen als je Cruijff misbruikt als alibi voor het gevoerde wanbeleid. Alle trainers hebben zinloos geïnvesteerd en werden als zondebokken terzijde geschoven, maar de verantwoordelijke beleidsbepalers die deze trainers de ruimte gaven geld te verspillen blijven op hun post.

Het technisch platform moet het clubbeleid toetsen en suggesties geven om het technisch beleid te optimaliseren. Een nobel streven, maar er worden gewoon een paar oudvoetballers misbruikt. Peter Boeve wordt niet serieus genomen, Dick Schoenaker maakt deel uit van het meubilair en wil geen problemen, en Piet Keizer heeft de kater van een eerdere functie als adviseur nog niet verwerkt. Zijn ervaringen hebben Keizer wantrouwend gemaakt, hij wil eerst duidelijkheid over het functioneren van het technisch platform en houdt voorlopig de boot af. Hij is door schade en schande wijs geworden. Het komt er dus op neer dat Cruijff een paar keer per jaar aanschuift voor een schertsvertoning. Hij is gewend dat hij de baas is en de beslissingen neemt, maar hij heeft in zijn lijfkrant *De Telegraaf* kunnen lezen hoe Van den Boog de functie van Cruijff ziet. Als Cruijff iets wil, moet hij zich volledig beschikbaar stellen voor Ajax. Een betere technisch directeur dan hij bestaat er niet, maar een incidentele vrijblijvende vergadering met een paar figuranten bijwonen heeft geen zin. Cruijff kan als enige van Ajax weer een trotse florerende topclub maken, maar dan moet hij de dagelijkse strijd aangaan met de gevestigde orde. Als hij die ambitie mist, kan hij zich beter neerleggen bij een rol als supporter, want als adviseur van een flutplatform wordt hij niet serieus genomen. Eigenlijk wordt hij gewoon met een sluwe truc *kaltgestellt*. En daar zou hij zich niet voor moeten lenen. Johan Cruijff is de ideale wijze man op de achtergrond of het boegbeeld om wie alles draait. De grootste Ajacied moet zich niet monddood laten maken als een onbeduidende pion in een woud van adviseurs. Ajax misbruikt de ultieme Godenzoon. Sinterklaas bestaat niet.

Rik van den Boog, marionet van de waan van de dag

Elke morgen slaat Rik van den Boog met angst en beven *De Telegraaf* open. De grootste krant van Nederland voert een genadeloze hetze tegen de algemeen directeur van Ajax. Hij was betrokken bij de ondergang van The Entertainment Group en dat feit greep *De Telegraaf* aan om hem structureel af te schilderen als een incompetente falende manager en een oplichter. Voor een beursgenoteerd bedrijf als Ajax is dat vervelend, voor Van den Boog is het kwetsend en onrechtvaardig. Hij werd regelmatig als een randcrimineel neergezet, terwijl het om een civiele procedure ging, geen strafzaak. Maar *de krant van wakker Nederland* weet van geen ophouden, want de laatste tijd beschadigt zij Van den Boog structureel ook als algemeen directeur van Ajax. Hij krijgt werkelijk overal de schuld van, met journalistiek heeft het weinig te maken. Voor de journalistieke hotemetoot van het *AD*, chef-voetbal Chris van Nijnatten, is dat een reden het tegenovergestelde te doen. In een ultieme poging via een wit voetje een netwerk op te bouwen in Amsterdam, bagatelliseert hij alle onrust rond de algemeen directeur. Volgens het *AD* deugen de mensen die een meningsverschil hebben met Van den Boog weer niet. Ook dat is a-journalistiek, maar zo functioneert het medialandschap blijkbaar. Het zal Van den Boog een zorg zijn, hij is in deze moeilijke tijden ongetwijfeld blij met de onverwachte steun uit Rotterdam.

Rik van den Boog is plotseling wereldberoemd in de vaderlandse voetbalwereld. Hij heeft een verleden als speler bij Ajax en noemt zichzelf een echte Ajacied, maar hij is wél van het kaliber Louis van Gaal. De grote voetballers van Ajax lachen altijd meesmuilend zodra Van Gaal zich als een ex-speler profileert, want hij voetbalde slechts een blauwe maandag in het tweede elftal en mocht zelfs nooit met de selectie trainen. In 1980 speelde Van den Boog met de jeugdige spits Wim Kieft in het tweede in De Meer. Hij hoorde bij de lichtung van Jan Weggelaar, Johnny Holshuijsen, Guido Pen, Piet Wijnberg en Peter van der Hengst. Binnen Ajax is die generatie nooit serieus genomen, want het wachten was op Marco van Basten, Gerald Vanenburg, Sonny Silooy en Frank Rijkaard. Van den Boog kwam als jongen van twaalf jaar over van Meerboys. Hij werd getransformeerd van linkeraanvaller naar verdediger en kreeg op vijftienjarige leeftijd een jeugdcontract. Spelers die bij Ajax mislukten, waren altijd nog goed genoeg voor een kleine club. Zo verhuisde Van den Boog in 1981 naar SC Amersfoort. Toen die club aan het eind van het seizoen de salarissen niet meer kon betalen, vroeg de clubleiding om begrip bij de spelers. Rik van den Boog was een van de drie voetballers die weigerden. SC Amersfoort werd even later opgeheven, de intussen ernstig geblesseerde Van den Boog speelde nog jarenlang bij de Amsterdamse amateurclub DCG en werd tevens zaalvoetbal-international.

Na zijn actieve carrière concentreerde Van den Boog zich op zijn maatschappelijk positie. Hij volgde de thuiswedstrijden van Ajax trouw vanuit zijn eigen skybox en was leider van

het D-elftal bij FC Weesp, waar zijn zoon voetbalde. Toen Van den Boog contractspeler werd bij SC Amersfoort, begon hij tevens als leraar wiskunde. In 1986 stapte hij over naar het bedrijfsleven. Hij begon bij Rank Xerox als salesman en had er vervolgens verschillende internationale directiefuncties. Eind jaren negentig accepteerde Van den Boog een directiefunctie bij Vodafone/Libertel en in 2003 werd hij commercieel directeur van Orange. Even later werd hij ook nog mede-eigenaar van The Entertainment Group, samen met Marco Borsato, Unico Glorie en Paul Brinks. Dat avontuur liep niet goed af. Volgens *De Telegraaf* speelde Van den Boog een dubieuze rol, de rechter was tot op heden ietwat genuanceerder.

Op 1 januari 2009 trad Van den Boog als algemeen directeur in dienst van Ajax. Op dat moment had hij belangen in dertig bedrijven, vooral op het gebied van media. Doordat Ajax leiden en ondernemer spelen niet samengaan, stootte hij zijn belangen in het bedrijfsleven af. In De Arena begon hij aan zijn ultieme uitdaging. Hij is er verantwoordelijk voor beleids- en bestuurszaken, communicatie en pers, marketing, sales en commercie, media, merchandising en public relations. Van den Boog wordt geassisteerd door commercieel directeur Henri van der Aat en financieel directeur Jeroen Slop. De directie rapporteert aan de raad van commissarissen, met Uri Coronel als voorzitter. Het headhuntersbureau De Vroedt & Thierry presenteerde hem bij Ajax, doordat hij een indrukwekkend zakelijk cv heeft, terwijl ook zijn verleden bij de club meespeelde.

Ajax werd in 2004 voor het laatst kampioen van Nederland. Dat houdt automatisch in dat het onrustig is in Amsterdam. PSV bezorgde Eindhoven de eretitel Voetbalhoofdstad van Nederland, terwijl de provincieclubs AZ en FC Twente de laatste jaren het arrogante Ajax aftroefden. De Amsterdammers voelden een geseling van leedvermaak over zich heen komen, waardoor Ajax naar prijzen hunkert. In de gulzigheid dat doel te bereiken mochten de passanten Ronald Koeman, Danny Blind, Henk ten Cate, Marco van Basten en Martin Jol het technisch beleid bepalen en zelf spelers kopen. Met het treurige resultaat dat de club onlangs vedette en publiekslieveling Luis Suarez aan Liverpool moest verkopen om uit de rode cijfers te geraken. Van den Boog had de pech dat Van Basten er al zat toen hij aantrad. Om onbegrijpelijke redenen kreeg de beginnende trainer carte blanche over de clubkas, wat bij geen enkel ander beursgenoteerd bedrijf mogelijk zou zijn. Het werd een chaos, want leidinggeven aan een ingewikkeld en mediagevoelig bedrijf is een vak, dat leer je niet in de spits bij AC Milan. Van Basten deed overigens nog een vertwijfelde poging Kees Jansma, zijn perschef bij Oranje, binnen te halen als algemeen directeur, maar Jansma kreeg tijdens een kennismakingsgesprek niet de indruk dat voorzitter Coronel daar erg enthousiast over was. Een Ajacied die werd aanbevolen door een gerenommeerd headhuntersbureau genoot de voorkeur. Het zegt veel over de debuterende Van den Boog dat hij nooit grip op Van Basten kreeg en dat de oud-spits de handdoek gooide, doordat zijn managementstijl vooral garant stond voor onrust.

Zowel de raad van commissarissen als de algemeen directeur leerde niets van de periode Van Basten en de jaren daarvoor. Martin Jol werd binnengehaald, een ervaren coach met

een goede staat van dienst, maar ook hij mocht weer naar hartelust investeren. Van den Boog stond toe dat het in de rode cijfers verkerende Ajax lachwekkende aankopen deed: Nicolas Lodeiro, Jeroen Verhoeven, Marko Pantelic, Timothée Atouba, Hyun-Jun Suk, André Ooijer, Teemu Taino en als klap op de vuurpijl Mido. Het stond haaks op het door voorzitter Coronel geschreven beleidsplan en de traditie dat bij Ajax eigen talenten de voorkeur krijgen boven dure spelers die niets toevoegen. Theo van Duivenbode stapte principieel uit de ledenraad en Johan Crujff, over wie Van den Boog en Coronel voortdurend zeiden dat de club geen beroep meer op hem zou doen, kaartte het aan in zijn column. Van den Boog en Coronel reageerden met *dédain* en vroegen als twee beginnelingen om problemen. Crujff is de belangrijkste Ajacied uit de historie en verkondigt nooit onzin over voetbal. Zo'n boegbeeld is niet te negeren en je weet dat je meteen vogelvrij wordt verklaard door *De Telegraaf* als je dat wél doet. Coronel kreeg een draai om zijn oren, doordat hij te veel petten op heeft en zichzelf controleert bij Ajax, en de hetze richting Van den Boog werd gecontinueerd. De arme Jol, die alles deed met toestemming van de algemeen directeur, werd als zondebok weggewerkt en toen Van den Boog hoofdscoot Hans van der Zee zonder juridisch dossier wilde ontslaan, ontstond er een ordinaire strijd bij de arbitragecommissie. U mag raden voor welke partij *De Telegraaf* in de bres sprong.

Intussen is de macht van Crujff veel groter dan de Ajax-leiding wilde, heeft hij overal pionnen en moet hoofd opleiding Jan Olde Riekerink zich ernstig zorgen maken, want hij is verantwoordelijk voor het stokpaardje van Crujff, die staat te popelen de bezem door de jeugdopleiding te halen. Door zijn inconsequente gedrag is Van den Boog verantwoordelijk voor alle onrust. Alleen sportieve successen en zwarte cijfers op de jaarafrekening kunnen hem nog redden. Ook Frank Kalis, Leo Beenhakker, Louis van Gaal, Danny Blind en Martin van Geel gingen ten onder in Amsterdam, al weet Van den Boog als geen ander recht te praten wat krom is. Misschien stak hij daarom met kop en schouders boven de andere kandidaten uit die het headhuntersbureau presenteerde. Het gaat allemaal nergens over in De Arena. Aan het niveauloze gesputter en geneuzel in de catacomben kan slecht op één manier een eind worden gemaakt. Ajax moet weer eens kampioen worden, dan keert de rust pas terug. Rik van den Boog is slechts een marionet van de waan van de dag.

Volgend seizoen leren de Feyenoord-spelers ook koken

Zelfoverschatting door te denken dat je wel degelijk een nuttige functie hebt in de maatschappij is een veel voorkomend menselijk trekje. Niets menselijks is mij vreemd, maar in mijn geval duurt het nooit lang. Ik word altijd door de actualiteit tot de orde geroepen. Vorige week eiste de gevaarlijke gek Moammar Kadhafi alle aandacht op. Protesterende landgenoten in Libië ging hij te lijf met scherpschutters en moordeskaders, onder leiding van zijn zoon Khamis, en gedrogeerde en dronken huurlingen uit andere Afrikaanse landen kregen de vrijheid op alles te schieten wat bewoog in de hoofdstad Tripoli. Hij gaf de Libische luchtmacht zelfs opdracht vanuit vliegtuigen op de betogers te schieten. Het zal je leider maar zijn. Allerlei landen haalden met kunst en vliegwerk hun onderdanen uit het gekkenhuis van de op hol geslagen dictator, want er dreigde een humanitaire ramp. Zelfs de voorspelbare schermutselingen tussen Emile Roemer, Mark Rutte, Job Cohen en Geert Wilders waren niet relevant. En weet u waar ik me mee bezighield? Met Tijs van den Brink van de EO sprak ik over damesvoetbal, bij RTL 7 heb ik drie avonden zitten babbelen over het ontslag van Ajax-scout Hans van der Zee, er was wat sms-verkeer met Ajax-directeur Rik van den Boog, ik maakte nog een radioprogramma over het vijftigjarig jubileum van de Bintangs voor Radio Rijnmond en ik speelde mijn gebruikelijke rol in het vervaardigen van *Voetbal International*. Als je dan de actualiteit op de voet volgt, kom je vanzelf tot de conclusie dat je slechts een marginale rol speelt in de samenleving en dat we ons in de voetballerij vooral druk maken om peanuts.

Wat moet FC Twente nog meer doen dan kampioen van Nederland worden voordat de directie van RTL 7 de club serieus neemt? RTL 7 is de mannenzender, al hoor ik niet bij de doelgroep. Tractor pulling, eindeloze achtervolgingen van de politie, racende vrachtwagens op het ijs, poker, kroegtijgers met gedateerde matjes, bierbuiken en tatoeages blijven pijltjes gooien, er komen regelmatig wat blote borsten langs en je stuit nog weleens op worstelende dwergen. Het is niet mijn kopje thee. RTL 7 scoort alleen indrukwekkende kijkcijfers met voetbal. Tijdens het WK in Zuid-Afrika trokken Wilfred Genee, René van der Gijp en ik zelfs negenhonderdduizend kijkers met pretentieloze amusante prietpraat. U hoort het in elk café, maar rond ónze stamtafel staan camera's. Niet alleen de voetballerij, ook de tv-wereld staat bol van het toeval. Ik sluit niet uit dat RTL 7-directeur Peter Lubbers zijn nieuwe baan als AVRO-topman aan deze kijkcijfers te danken heeft. Lubbers heeft het goed gedaan, met minimale financiële middelen moest hij een zender runnen, maar ik ervaar het als stuitend dat de programmadirecteur niet van televisie of voetbal houdt, maar zich helemaal laat leiden door kijkcijfers. Daarom was ik verbijsterd dat RTL 7 vorige week de voorkeur gaf aan Ajax-Anderlecht en PSV-Lille, terwijl het FC Twente-Rubin Kazan aan Eredivisie Live gunde. PSV-Lille stond niet ter discussie, daar zou een beslissing vallen. Ajax begon echter met een 3-0 voorsprong aan

de thuiswedstrijd tegen Anderlecht. Dan weet je dat het een verplicht nummer wordt. Zelfs de Belgen geloofden niet meer in een positief resultaat en lieten zich gedwee naar een nieuwe nederlaag spelen. RTL 7 koos blind voor de uitstraling van Ajax, waardoor de tv-kijkers anderhalf uur gapend voor de buis hebben gehangen. Een dergelijke beslissing is niet uit te leggen in Enschede. FC Twente is qua beleidsvoering een voorbeeld voor alle zieltogende clubs, ook voor Ajax en PSV. De ploeg speelt aantrekkelijk voetbal en verdient het serieus te worden genomen door de landelijke media. In Moskou hadden Rubin Kazan en FC Twente onder barre omstandigheden gespeeld. Op de uitstekende nieuwe grasmat in De Grolsch Veste beloofde het een echte wedstrijd te worden. RTL 7 deed Twente onrecht aan, al zullen de heren op het Mediapark direct met de weer verrassend goede kijkcijfers wapperen. Maar heel af en toe mogen er ook journalistieke afwegingen worden gemaakt, zelfs als die de kijkcijfers negatief beïnvloeden. Dan neem je als directie in je ivoren toren het voetbal pas serieus.

Een technisch directeur aanstellen zonder budget is geldverspilling. Leo Beenhakker heeft een geweldige staat van dienst en dito reputatie, maar met een lege portemonnee was hij machteloos. Na Jorien van den Herik is ook hij op een onrechtvaardige wijze geliquideerd in De Kuip. Beenhakker paste bij Feyenoord, maar ik begrijp dat algemeen directeur Eric Gudde problemen heeft met sterke persoonlijkheden om zich heen. Daarom heeft hij nu een technisch directeur gecontracteerd die veel minder goed bij de clubcultuur past, maar wél goed bij hem. Martin van Geel zou het overal zo goed gedaan hebben. Bij Willem II en Roda JC wel, maar AZ en Ajax zijn minder enthousiast. Als ook hij geen geld tot zijn beschikking krijgt, is hij evenals zijn voorganger kansloos en overbodig. Krijgt Van Geel wél een budget, dan is dat bijzonder onfatsoenlijk ten opzichte van Beenhakker. Feyenoord krijgt bovendien Annet van Geel er gratis bij en daar zou ik niet blij mee zijn. Annet is een gezellige en spontane vrouw, altijd even vriendelijk en hartelijk. Eigenlijk is er niets mis mee. Maar ze wijkt geen meter van haar echtgenoot, ze volgt hem als een schaduw en vindt zichzelf een dominant type. Dan weet u het wel. Zij heeft de nare gewoonte leuke, knusse, sociale en gezellige dingen te organiseren. Ik moet er niet aan denken, maar bij Willem II regelde ze dat de spelersvrouwen in een paar auto's de uitwedstrijden bezochten en ook bij AZ en Ajax stond ze aan de basis van allerlei activiteiten. Een fotoshoot voor de dames, terwijl de voetballers moesten koken. Er werden kappers en visagisten geregeld, er werd een cursus sieraden maken georganiseerd en als klap op de vuurpijl kwam er ook nog een volkszanger optreden. Bij Ajax organiseerde Annet een fitnessclubje voor de spelersvrouwen, waar ze zelf bodyshapelessen gaf. Als Eric Gudde van steengrillen, paintballen, paas-eieren zoeken, macrameeën en figuurzagen houdt, kan hij zijn hart ophalen. Ik houd niet zo van vrouwen die zich via de functie van de echtgenoot opdringen in de club.

Met het gevaar voor een vrouwonvriendelijk type te worden versleten, begreep ik de commotie niet over het feit dat AZ en Willem II niet verdergaan met vrouwenvoetbal. Beide clubs hebben steekhoudende argumenten. Het was een financiële afweging. Sponsors trokken zich terug, de kosten liepen op, het publiek toonde geen interesse en geen televisiezender wil vrouwenvoetbal uitzenden. AZ en Willem II hebben het vanaf

2007 geprobeerd, maar het experiment is mislukt. Dat is ook niet zo vreemd, want vier jaar geleden kregen wat vrouwen van amateurclubs het shirt van een profclub en plotseling werd er professioneel vrouwenvoetbal bedreven. Zo werkt dat niet, het Nederlandse vrouwenvoetbal staat nog in de kinderschoenen en mist het niveau om het publiek te kunnen boeien. De vrouwencompetitie is tot mislukken gedoemd. Die dames moeten vooral blijven voetballen, maar het duurt nog jaren voordat ze ook voor het publiek, de sponsors en de media aantrekkelijk zijn. De clubs hebben andere prioriteiten en een extra kostenpost is wel het laatste waarop de financieel directeurs zitten te wachten.

Tussen al het echte nieuws door heb ik me nog wel verbaasd over de houding van SC Heerenveen-trainer Ron Jans. Ik heb hem als coach van FC Groningen leren kennen als een nuchtere, intelligente voormalige leraar Duits. Een man met fatsoensnormen, iemand die kon relativiseren. In de media profileerde hij zich als een welbespraakte persoonlijkheid, met humor en ik ging er maar van uit dat zo'n man ook met de nodige zelfspot zou omgaan met kritiek. In moeilijke tijden komt de werkelijke aard pas boven. En in dat kader was ik ietwat teleurgesteld dat ik Jans afgelopen zaterdag na de nederlaag bij Willem II hoorde zeggen dat hij de strontkar wel weer over zich heen zou krijgen. Jans gedroeg zich als een miskende kleuter die groot onrecht wordt aangedaan, doordat hij zijn elftal niet aan het voetballen krijgt, een deel van zijn selectie hem ziet als een amateurpsycholoog van de koude grond en hij met niemand in de club over zijn beslissingen wenst te discussiëren. Als het hem voor de wind gaat, profileert Jans zich graag als een lenig met woordspelingen en grappen spelende geëngageerde trainer. Nu het even tegenzit, acteert hij een verbitterde betweter die alle kritiek als nergens op gebaseerd terzijde schuift. De man die ik enig niveau toedichtte, gedraagt zich als een huis-tuin-en-keukentrainer. Jammer.

Jan van Schijndel, de vergeten international

Even uw parate kennis testen. Wanneer zat er een recordaantal toeschouwers in De Kuip? Niet bij een Europa Cup-finale, niet bij een belangrijke wedstrijd van Feyenoord en ook niet bij een kwalificatieduel van Oranje. Op 4 juni 1949 werden er 64.368 toeschouwers in De Kuip gepropt voor de beslissende wedstrijd tussen SVV en Heerenveen, met als inzet het kampioenschap van Nederland. Het stadion was binnen een paar dagen uitverkocht, maar de voetbalbond was vergeten kaarten naar Heerenveen te sturen. Dat probleem werd opgelost door noodtribunes te bouwen, zodat er ruimte werd gecreëerd voor supporters uit Friesland. Dankzij onder meer twee doelpunten van midvoor Henk Könemann won het elftal van trainer Kees van Dijke met 3-1 van Heerenveen. SVV was kampioen van Nederland, met louter jongens uit de Schiedamse volkswijk De Gorzen. Als beloning voor deze unieke prestatie ontvingen alle spelers een nieuwe fiets. Dat komt nu lachwekkend over, maar destijds was het een geweldig cadeau. De voetballers van SVV waren oprechte amateurs, jongens met een rood-groen-wit hart en klassieke beroepen als bankwerker, dakdekker, metaaldraaier, kraanmachinist, koper-slager en automonteur. Alleen spil Jan van Schijndel liep altijd in een kostuum, doordat hij ambtenaar was bij de gemeente Schiedam.

Onder de naam SVVSMC speelt de voormalige kampioen van Nederland tegenwoordig als fusievereniging een marginale rol in het amateurvoetbal, naast het deftige Hermes DVS, óók een ex-profclub. Gedurende de jaren tachtig van de vorige eeuw kwam SVV in de financiële problemen. In 1988 werd de Rotterdamse autohandelaar John van Dijk voorzitter. Hij nam de schuld van 300 duizend gulden over en benoemde op advies van Johan Crujff Feyenoord-icoon Wim Jansen als technisch directeur. Dick Advocaat werd trainer en leidde de club naar het kampioenschap in de Eerste Divisie, maar het publiek liet de club in de steek. SVV probeerde in de Eredivisie te stunten door zijn thuiswedstrijden in De Kuip af te werken, maar ook dat werd geen succes. Er volgde nog een fusie met Dordrecht'90 tot SVV/Dordrecht'90, maar uiteindelijk gooiden Van Dijk en zijn Dordtse collega Kees den Braven de handdoek en keerde SVV terug naar de amateurs.

Voor mij bestaat er geen enkele aanleiding te pochen over mijn actieve jaren, maar ik heb wél twaalf seizoenen tegen SVV gespeeld. Voetballen op Sportpark Harga was een feest. De vertederende sfeer van een veredelde amateurclub, met een gezellig kantineleven, sprak me aan. En SVV had altijd goed voetballende elftallen. De keepers Eddie van der Roer en Jan van der Velden, Leen Warnaar, Slobodan Dutina, de spitsen Wout van Meeteren en Aad Koudijzer, Rinus Steenbergen, John van der Spek en de van Feyenoord teruggekeerde rechtsback Piet Romeijn waren een garantie voor goed voetbal. Het aardigste aan een uitwedstrijd tegen SVV vond ik altijd de ontmoeting met mijn

jeugdhelden van de Esso-foto uit 1958 en de spelers die SVV de landstitel bezorgden. De legendarische trainer Rinus Gosens was in het roemruchte elftal een speler met een fluwelen techniek, zijn rechterhand Könemann speelde ruim vijfhonderd duels in dat team en was vervolgens veertien seizoenen lang een loyale assistent-trainer. Oud-international Van Schijndel sloeg geen thuiswedstrijd van zijn club over. Ik kon uren luisteren naar de verhalen van die mannen. Van Schijndel was voor het grote publiek geen bekende Nederlander, maar hij speelde meer interlands dan bijvoorbeeld Dick Schoemaker, Peter Boeve, René van der Gijp, Hans Kraay senior, Tscheu La Ling en Gerrie Mühren. Van Schijndel kwam zeventien keer uit voor Oranje, in een tijd dat het Nederlands elftal slechts een paar wedstrijden per jaar afwerkte.

In het begin van de vorige eeuw speelde SVV op een veld aan de Oosterhaven, later voetbalde het naast Scheepswerf Smulders, maar uiteindelijk belandde de club op Sportpark Sterrebos, aan de Wilhelminahaven in Schiedam-Zuid. Vanaf dat moment loopt de volkswijk De Gorzen als een rood-groen-witte draad door de clubgeschiedenis. In 1949 werd SVV met sensationeel offensief voetbal landskampioen. Van dat elftal haalden rechtsback Frans Steenbergen, rechtsbuiten Jan Schruppf, midvoor Henk Könemann en de aanvallende spil Jan van Schijndel het Nederlands elftal. De latere trainer Gosens bleef steken in Nederland-B. Na het behalen van de landstitel was het groot feest in De Gorzen. Van Schijndel was de vedette van het team. Hij speelde altijd met een zakdoek die over de rand van zijn voetbalbroek wapperde en werd destijds de speler met de uitschuifbare benen genoemd. Met zijn zeventien interlands is hij recordinternational van SVV.

Toch verliep zijn Oranje-carrière merkwaardig. De eerste vijftien caps verdiende hij tussen 1949 en 1954. Daarna was hij in 1955 als semi-prof nog twee keer aanvoerder van het Nederlands elftal en in 1959 kwam hij nog een keer voor het Nederlands amateurelftal uit tegen Italië, dat met 1-0 won. Van Schijndel zei ooit over die periode: ‘SVV was een onvervalste volksclub. De supporters kwamen ons doordeweeks op straat tegen en tijdens de thuiswedstrijden stonden de buurtbewoners langs de lijn. Ik ben nooit benaderd door andere clubs, dat gebeurde in die tijd eigenlijk niet. Dat was ook geen probleem, want ik had mijn werk en het voetbal, en dat kon ik heerlijk combineren.’

Oud-international Romeijn denkt met weemoed terug aan Van Schijndel. ‘Ik heb veel te danken aan Jan’, zegt Romeijn. ‘Hij was als een tweede vader voor me. Ik was in het begin een nogal wilde voetballer. Jan kwam dan op het veld naar me toe om me in het gareel te houden. Daar heb ik veel steun aan gehad. Jan was een echte leider. Hij heeft zelfs nog op de nominatie gestaan om burgemeester van Schiedam te worden. Vroeger nam je als jonge speler nog iets aan van een routinier. Daar keek ik tegenop, ik respecteerte Jan. Toen ik net in het eerste elftal stond, gingen de oudere spelers na een uitwedstrijd in Amsterdam samen stappen. Ik wilde natuurlijk mee, maar ze zetten me keurig op de trein naar Schiedam.’

De lokale helden van SVV speelden hun thuisduels in een decor van huizenhoge kranen en kolossale vrachtschepen, langs de Schiedamse kade in het havengebied. De club van

havenarbeiders voetbalde in het economische centrum van een bruisende stad. Het geluid van de scheepswerven Gusto en Wilton-Fijenoord bepaalde het ritme van de dag. Toen de club in 1954 overstapte naar het betaalde voetbal, was SVV bepaald niet arm, want de penningmeester had een vermogen overgehouden aan de landstitel. Ook destijds was Van Schijndel de sterspeler die werd omringd door zijn makker Könemann en de steunpilaren Gerrit van Pelt, Jacques Heijster en Arend van Kampen. Later maakte Van Schijndel als trouwe supporter ook de ondergang van zijn club van nabij mee. Als SVV/Dordrecht'90 ontsnapte zijn grote liefde in 1992 maar net aan degradatie naar de Eerste Divisie. In oktober van dat jaar stapte voorzitter Van Dijk uit de fusieclub, waardoor de naam SVV voorgoed uit het profvoetbal verdween. Als amateurclub fuseerde SVV in 1997 met SMC.

Hoewel Van Schijndel bij SVV spil speelde, werd hij in Oranje vaak als middenvelder ingezet om het vuile werk op te knappen voor Abe Lenstra, Faas Wilkes en Kees Rijvers. Hij was de ultieme balveroveraar op het middenveld. Na zijn voetbalcarrière werd Van Schijndel een anonieme burger. Hij was jaren ambtenaar van de burgerlijke stand in Schiedam en eindigde als directeur van het woningbeheer in zijn woonplaats. In april 2004 gaf hij ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van SVVSMC zijn laatste interview. Van Schijndel: 'We promoveerden van de Tweede Klasse naar de Eerste Klasse en een jaar later waren we kampioen van Nederland. Met allemaal Schiedamse jongens. We verdienen niets, maar daar maakte niemand een probleem van. Hoeveel voetballers kunnen zeggen dat ze kampioen van Nederland zijn geweest? Het heeft geen zin om de tijden van toen te vergelijken met die van nu. Ik heb een prachtige tijd gehad. Het was onvergetelijk. SVV was een deel van mijn leven, maar wel een heel groot en belangrijk deel. Ik had het voor geen goud willen missen. Mijn plakboeken raakte ik jaren geleden kwijt wegens een lekkage in de kelder. De mooie momenten zitten nog wel allemaal in mijn hoofd.'

Veel jeugdige voetballiefhebbers hebben Marco van Basten niet meer zien spelen. De meeste redacteuren van *Voetbal International* hebben Johan Crujff nooit live aan het werk gezien. Mijn generatie heeft de roodharige Jan van Schijndel nog zien schitteren, maar het grote publiek was hem allang uit het oog verloren. Op 28 februari overleed de man met de uitschuifbare benen op 83-jarige leeftijd.

Respect, onrecht en het eeuwige leven

Het waren uitgekauwde platitudes. Over de Marokkaanse cultuur. Respect tonen. Niet tegen onrecht kunnen en eerlijk zijn. Mounir El Hamdaoui heeft gesproken. Het was voorspelbaar, hij trapte louter open deuren in, probeerde zijn structurele wangedrag te bagatelliseren met het poneren van drogredenen en hij verzuimde kritisch in de spiegel te kijken, laat staan berouw te tonen. Dan komt zijn trots weer in het geding, het is een gebed zonder eind. Ajax-directeur Rik van den Boog gaat ongetwijfeld gebukt onder een schuldcomplex, want hij stond zijn voormalige protégé Martin Jol toe de notoire lastpost binnen te halen. Met een telefoontje naar AZ-collega Toon Gerbrands had hij al dat kapitaalvernietigende leed kunnen voor-komen. In Alkmaar maakten Louis van Gaal, Ronald Koeman, Dick Advocaat en Gertjan Verbeek kennis met de infantiele egocentrische fratsen van de spits. Streetwise als Advocaat is, had hij de minste problemen met El Hamdaoui. Hij negeerde alle grillen en gaf de speler een vrije rol. *Zoek het maar uit en als hij scoort, is dat mooi meegenomen.* Als interim-coach had Advocaat geen trek in een zinloze prestigestrijd, terwijl de speler de aanpak van zijn trainer zal typeren als respectvol, oprecht en eerlijk. In zijn ogen zal Advocaat een coach zijn die heel goed met de Marokkaanse cultuur kan omgaan.

Frank de Boer verkeert in een andere positie. Hij wil geen passant zijn, maar Ajax renoveren en na jaren wanbeleid aan een degelijke Nederlandse topclub bouwen. De Boer is met Ajax bezig en heeft geen tijd, en waarschijnlijk ook geen zin, om een speciale aanpak te ontwikkelen voor zijn spelers uit Marokko, België, Kameroen, Spanje, Denemarken, Zweden, Uruguay, Zuid-Korea en Servië. De huidige trainer van de Amsterdammers behandelt zijn selectie als volwassen profs, want het zijn stuk voor stuk werknemers die voor een veelvoud van het salaris van premier Mark Rutte op de loonlijst staan. En uitgerekend El Hamdaoui is de bestbetaalde, met een waanzinnig pakket secundaire arbeidsvoorwaarden, waaronder een grotere en duurere Mercedes dan de andere voetballers. Onderhandelaar Van den Boog was destijds van mening dat hij de deal niet op een peperdure auto kon laten afketsen, want dat zouden Jol & Jol niet accepteren. Indien de Ajax-directeur gezegend was geweest met een gezonde portie mensenkennis, had hij toen al kunnen weten dat hij de ellende in huis haalde. En het feit dat De Boer niet wenst mee te doen aan deze lachwekkende soap, maakt duidelijk dat hij de coach is die Ajax nodig heeft. Alleen het clubbelang telt en alle gekrenkte ego's die zichzelf boven dat heilige doel plaatsen zijn ongeschikt voor topvoetbal op dit niveau. Doordat ik niet geloof in het nuchtere verstand van El Hamdaoui, moet Ajax dit verlies er nog maar bij pakken. In De Arena zijn passanten de afgelopen jaren de baas geweest, maar zodra de soldaten de baas worden, is de oorlog verloren. Daarom verdient De Boer in dit principiële conflict de volledige steun.

Ruud Bonewit is een voormalige sportjournalist die later directeur van AZ werd en inmiddels ruim dertig jaar de kost verdient als voetbalmakelaar. Ik was hem volledig uit het oog verloren, maar sinds kort ligt er een heus boek met waargebeurde verhalen uit het leven van een voetbalmakelaar in de winkels. Het is een teleurstellend niemendalletje met gedateerde anekdotes. Maar de auteur heeft een zwak voor de schoonvader van Johan Crujff, de roemruchte en een paar jaar geleden overleden Cor Coster. Bonewit typeert Coster als een pure levensgenieter. Handige zakenman, primitief op z'n tijd, maar ook een humorist. Daar sluit ik me volledig bij aan. Coster heeft ervoor gezorgd dat voetballers voor het eerst in de historie geld gingen verdienen, daarvóór incasseerden alleen de clubs en waren de spelers verkapte lijfeigenen. Coster was de godfather van alle voetbalmakelaars. Niet geliefd bij clubbestuurders, KNVB-officials en vakbondsmensen, en als enige liet hij zich niet door de jeugdige coach Louis van Gaal uit het spelershome van Ajax sturen. Coster was een ondeugende man, maar ik bewonderde zijn Amsterdamse branie en kon uren naar hem luisteren. Na acht uur 's avonds mocht ik hem niet bellen als hij geen tonnetje aan zo'n telefoongesprek overhield. Maar hij belde me wél regelmatig om in Amsterdam koffie te komen drinken en even bij te praten. Dan had hij huisarrest, zoals hij dat noemde. Als Coster een slokje op had, wilde hij weleens een paar dagen onderduiken en dan stuurde zijn vrouw Dien schoonzoon Johan Crujff de stad in om haar man op te sporen. Vervolgens kreeg Coster huisarrest en dan maakte hij thuis zakelijke afspraken, al wisten die relaties wel dat ze een fles whisky in hun binnenzak naar binnen moesten smokkelen. Zodra *ome Cor* gestommel hoorde, voorspelde hij dat de KGB in aantocht was en schoof hij het glas whisky met een geroutineerde voetbeweging onder de canapé. Als *tante Dien* – een schat van een vrouw – koffie kwam brengen, manifesteerde Coster zich met een dosis Amsterdamse humor. 'Wat ziet ze er nog goed uit, hè?', zei hij dan. 'Ze is inmiddels 103 jaar oud, maar nog steeds een lekker ding. Of niet soms?' Vervolgens kwam er een verzorgd uitziend neefje binnen, dat informeerde of opa nog iets nodig had. 'Geef jij meneer Derksen eens een hand. Nee, ik heb niets nodig.' Als de keurige jongeman was verdwenen, keek opa vertederd voor zich uit. 'Een wereldgozertje', zei hij uit de grond van zijn hart. 'Hij neukt hier de hele buurt.'

Coster was een pionier in de jungle van voetbalmakelaars. Dankzij zijn beroemde schoonzoon gingen alle deuren voor hem open, maar hij had ook een neus voor talent. Dan bezocht hij 's avonds de ouders van zo'n jongen en legde hij tienduizend gulden op de keukentafel. 'Voor jullie', zei hij dan tegen de verbaasde vader en moeder. 'Maar dan ga ik de belangen behartigen van jullie zoon.' Coster heeft goed verdiend aan de handel in voetballers, maar hij heeft ook veel gedaan voor de generatie uit de jaren zeventig, zoals Johan Neeskens, Johnny Rep, Ruud Krol en Willem van Hanegem. Hij had altijd veel begrip en ietwat medelijden met zijn schoonzoon. Crujff, zoals hij hem altijd noemde, was volgens Coster niet te benijden. 'Danny is een schat van een meid, maar erg lastig', zei hij over zijn dochter. 'En dat heeft Crujff aan mij te danken. Ik heb haar zo gemaakt. Toen ze veertien jaar was, kon ze in Amsterdam al geen jurkje meer vinden. Dan ging ik met haar naar Dior in Parijs'.

Om de spiedende ogen van Dien en Danny te ontvluchten, heb ik eens uren met Coster op

het zonnige terras voor een café in Barcelona gezeten. Voor een paar glazen Dimple had ik een kostelijke middag. Zijn driftbuien en woedeuitbarstingen waren befaamd. Dan was hij een ongeleid projectiel, maar hij kon er met de nodige zelfspot over praten. Hij gooide dan met flessen, schrijfmachines en stoelen, het maakte hem niet uit. En hij was voor niemand bang. Coster deed in Amsterdam altijd boodschappen in een Mini Cooper, maar vond dat hij in het drukke verkeer asociaal werd behandeld door een medeweggebruiker in een grote Mercedes. Bij het eerste het beste stoplicht ging Coster verhaal halen. Dat liep enigszins uit de hand, waardoor hij zich genoodzaakt voelde de twee buitenspiegels van de Mercedes te slaan en een deuk in de wagen te trappen. De politie kwam eraan te pas en er volgde een rechtszaak. Coster kon echter overtuigend acteren. Hij stak een wereldverhaal af over een oude man die de stress van het hedendaagse verkeer niet meer aankon, volkomen ten onrechte geagiteerd had gereageerd, erg veel spijt van zijn agressie had en het betreurde dat de andere partij schade had geleden. De rechter toonde begrip voor de argumenten van de beschaafde ogende grijze oudere heer. Als Coster de schade met de andere partij zou regelen, zou de zaak worden geseponeerd. Na afloop stond de bestuurder van de Mercedes op Coster te wachten om de schade af te handelen, waarop Coster de magische woorden sprak: 'Hier heb je een meier (een briefje van honderd gulden) en als je het in je stomme kop haalt opnieuw naar de rechter te stappen, sla ik al die fraai gestileerde kunsttanden uit je bek. Ik weet nu waar je woont, ik weet je te vinden, patser.' Nippend aan een nieuw glas whisky vertelde hij dat hij nooit meer iets van de tegenpartij had vernomen.

Zonder wangedrag goed te praten, moet ik bekennen dat ik nooit echt boos op Coster kon worden. Ook niet toen hij me in Zwitserland, in *the middle of nowhere*, uit een taxi schopte omdat ik een afwijkende mening had en zo dom was dat ook uit te spreken. Ik ben het roerend met Bonewit eens die in zijn boek schrijft verbaasd te zijn over de dood van Coster. Hij hield er serieus rekening mee dat een levensgenieter met de oerkracht van Cor Coster het eeuwige leven zou hebben.

De kameleon van Ajax overleeft iedereen

Soms hebben beleidsbepalers uit het topvoetbal behoefte even bij te praten, om wat achtergrondinformatie te verschaffen over bepaalde beslissingen. Daar sta ik altijd voor open, want ik zit wekelijks uren op de televisie te zwammen en ook voor *het blad Voetbal International* is het uitermate belangrijk dat de gepubliceerde feiten kloppen. Zo dronk ik de afgelopen maanden een kop koffie met Leo Beenhakker, Toon Gerbrands en Joop Munsterman. Toen de secretaresse van Ajax-directeur Rik van den Boog belde of ik tijd had om even bij te kletsen, vond ik dat niet onlogisch. Van den Boog werd regelmatig onrechtvaardig behandeld door *De Telegraaf*. Niets menselijks is hem vreemd, hij kon wel wat steun gebruiken. Het was niet ongezeellig in De Arena, ik kreeg zelfs een rondleiding op De Toekomst, waar Martin Jol nog aan de macht was en waar je in de wandelgangen altijd op de onvermijdelijke Sjaak Swart stuit. Van den Boog was vooral trots op de technische hulpmiddelen en alle jeugdspelers beschikten in de kleedkamer over een beeldscherm waarop alle informatie van de club stond en waarop ze via beelden hun eigen trainingen en wedstrijden konden analyseren. Dezelfde beelden konden ze thuis ook op hun computer bestuderen. Via chips in het trainingsjack werden alle looplijnen zichtbaar. Volgens Van den Boog was dit de toekomst, op die manier zou Ajax weer toptalenten produceren. Bij de Amsterdamse club was geen ruimte meer voor gedateerde voetbalvisies van ex-topspelers, alles gebeurde wetenschappelijk verantwoord. En dat alles onder leiding van systeembeheerder en hoofd opleiding Jan Olde Riekerink.

Ook de sollicitatieprocedures verliepen, volgens de zelfverzekerde Van den Boog, anders dan in het verleden. Ajax stelde voorheen vooral jeugdtrainers aan op basis van hun voetbalverleden bij de club. Die tijden waren voorgoed voorbij, iedere jeugdtrainer werd nu benoemd op basis van een psychologische test. Tijdens de laatste sollicitatieprocedure stak er één sollicitant met kop en schouders boven de andere kandidaten uit. Als u belooft niet in lachen uit te barsten, wil ik u de naam wel verklappen. Het was Albert van der Dussen, een Haagse vriend van Martin en Cock Jol. Ook ex-international Orlando Trustfull kwam goed uit de test, maar Van den Boog en Jol kozen in het belang van Ajax voor Van der Dussen. Het was een interessante ochtend in Amsterdam, maar waarschijnlijk had Van den Boog mijn komst niet aangekondigd, want 's middags hoorde ik via de tam-tam dat de directeur mijn aanwezigheid had verklaard als een soort noodzakelijk kwaad. Ik zou een bezoek aan alle topclubs brengen en daarom had hij mij ook maar even te woord gestaan. Zijn secretaresse moet hem intussen een geweldige hansworst vinden, want zij weet wel beter. Ze blééf bellen en mailen, want het was een hele puzzel een gaatje in de agenda te vinden.

Van den Boog is een kameleon, een opportunist die om te overleven praat zoals zijn pet staat. Onder zijn leiding mislukte Marco van Basten, die uiteindelijk moedeloos de

handdoek in de ring gooide. Vervolgens werd Jol heilig verklaard en liet de directeur zich chan-teren door de trainer die naar Fulham dreigde te vertrekken en vervolgens een lachwekkend en geldverslindend transferbeleid mocht voeren. Verder stond Van den Boog toe dat Jol het door voorzitter Uri Coronel geschreven rapport volledig negeerde. Van den Boog en Coronel hadden wél afgesproken er alles aan te doen dat vervelende erelid Johan Cruijff buiten de deur te houden. De beroemde bemoeial werd gezien als een gevaar, daar hadden de heren geen trek in. Ze bagatelliseerden zijn kennis en zijn waarde voor de club, en verkondigden respectloos in de media dat Cruijff niets kon toevoegen aan het moderne Ajax. De voormalige *Nummer 14* ergerde zich in Barcelona zó aan de voetbaltechnische verloedering van zijn grote liefde, dat hij zich niets aantrok van de schimpscheuten uit Amsterdam en via *De Telegraaf* de aanval zocht. Coronel en Van den Boog spraken er schande van, maar zongen al snel een toontje lager toen Cruijff binnen Ajax opvallend veel steun kreeg. Hij werd gestald in een technisch comité, waar de directeur de leiding dacht te hebben, maar Cruijff walste gewoon door. De vroegere sterspeler kreeg aanhangers in de ledenraad en alle Ajacieden met een voetbalverleden kozen zijn kant. Coronel beraadt zich geschrokken over zijn toekomst, maar Van den Boog koos intussen karakterloos het wiel van de grote meester en omarmde het technisch plan van Cruijff, terwijl dat haaks staat op de visie van de directeur over de technologische vooruitgang op De Toekomst. Cruijff wil terug naar de basis, toen er op Voorland, naast het oude stadion De Meer, intensief werd gewerkt met jeugdige talenten. Dat gebeurde altijd onder de deskundige leiding van voormalige topvoetballers en daardoor vergaarde de opleiding van Ajax status. Die situatie wil Cruijff opnieuw creëren met Frank de Boer, Dennis Bergkamp, Wim Jonk en nog wat Ajacieden van naam en faam. Dat er voor Olde Riekerink geen beleidsmatige taak meer is, kan nauwelijks een verrassing zijn. Op de steun van Van den Boog hoeft het hoofd jeugdopleiding niet te rekenen, hij predikt intussen het evangelie van Cruijff. Laf en inconsequent, maar een zegen voor Ajax.

Door de nederlagen bij Spartak Moskou en ADO Den Haag wordt de daadwerkelijke teloorgang binnen Ajax niet langer gecamoufleerd. De afgelopen tien jaar is het, ondanks een peloton passanten, bergafwaarts gegaan met de club. Allerlei uitvinders, luchtfietsers en betweters kregen de ruimte van de beleidsbepalers. De kapitaalsvernietiging was onverantwoord groot, maar voetbaltechnisch is de club er niets mee opgeschoten. Daarom moeten al die tegenstanders van Cruijff zich schamen. Het is een geschenk uit de hemel dat de beste Ajacied uit de historie de club wil renoveren en zijn nek uitsteekt. Bij Barcelona had hij als adviseur een korte lijn met voorzitter Joan Laporta. Zoiets is bij Ajax helaas onmogelijk, daar is de structuur te log voor. Voor de Amsterdamse club is het nu te hopen dat al die baasjes met kwetsbare ego's niet dwarsliggen maar Cruijff de ruimte geven, waardoor Ajax weer kan uitgroeien tot een voetbalbolwerk, met voetbalmensen als Keje Molenaar en Theo van Duivenbode aan de leiding, mensen die de taal en de visie van Cruijff spreken en begrijpen. Officials die niet achter de plannen staan, moeten in het belang van de club opstappen, terwijl de directeur zichzelf een brevet van onvermogen heeft opgespeld. Hij waait met alle winden mee. Dat is nu even handig, al moet Cruijff zich wel realiseren dat Van den Boog zich morgen weer bij de vijfde colonne kan aansluiten, want tot op heden heb ik de directeur nog niet op principes kunnen betrappen.

De beleidsbepalers van Ajax hebben de afgelopen jaren dusdanig gefaald, dat ze eigenlijk geen andere keus hebben dan Crujff de volledige macht te geven. Hun trots speelt nog wat op, maar zijzelf hebben de dooddoener bedacht dat Ajax groter is dan wie ook. Crujff trekt altijd medewerkers aan die iets toevoegen en voetbalverstand hebben, maar hij omringt zich vaak met twijfelachtige adviseurs. Zijn nieuwste goeroe is de voormalige bankier Rutger Koopmans. Naar verluidt heeft hij het technisch plan geschreven. Het zou me niet verbazen als Crujff zijn nieuwe rechterhand ook bij Ajax wil binnenloodsen. Meneer Koopmans staat wel heel onrealistisch in het leven. Hij is van mening dat een groep voetbaljournalisten ter ere van de 65ste verjaardag van Crujff als passend cadeau en eerbetoon gratis een boek moet schrijven. Koopmans kwam tot die conclusie, doordat Crujff de voetbaljournalistiek en de literatuur een enorm financieel-economische impuls heeft gegeven en voetbalverslaggevers daardoor een prima boterham hebben verdiend gedurende de carrière van zijn beroemde cliënt. Ik respecteer Crujff zeer en ben ervan overtuigd dat hij Ajax kan terugbrengen op het oude niveau, maar zijn club kan een filosoof van de koude grond zoals Koopmans missen als kiespijn. In 2007 maakten die voetbaljournalisten al pro deo een ruim vijfhonderd pagina's tellend standaardwerk over Crujff, omdat de opbrengst naar de Johan Cruyff Foundation ging, maar het is ongehoord dat Koopmans nu opnieuw een beroep doet op deze mensen terwijl de opbrengst deze keer op de bankrekening van *De Verlosser* wordt gestort. Als het over voetbal gaat, moeten de Ajax-bobo's hun oren naar Crujff laten hangen, maar met het binnenhalen van Koopmans zou ik heel voorzichtig zijn. Al sluit ik niet uit dat Van den Boog razend enthousiast is over de nieuwe Crujff-souffleur.

Ajax is volledig afhankelijk van Johan Crujff

De selectieve verontwaardiging is even treurig als vermakelijk. Rik van den Boog gaat nu heel hypocriet de directeur van een nv acteren. De algemeen directeur van Ajax was vroeger altijd het knapste jongetje van de klas, hij is intussen financieel onafhankelijk, maar zijn ego wordt gekrenkt door Johan Crujff. *Nummer 14* laat zich niet monddood maken in een volkomen zinloos comité. Crujff legt panklare oplossingen op tafel en dankzij zijn nieuwe rechterhand Rutger Koopmans is zijn visie nu ook vastgelegd in een heus rapport. Van den Boog is allang niet meer met Ajax bezig, het mannetje in hem moet overeind blijven. Zijn leven leek een spannend jongensboek, als voetballer schopte hij het niet verder dan SC Amersfoort, maar zakelijk was hij wel degelijk succesvol. Vervolgens dacht Van den Boog dat hij de hele wereld aankon. Zijn avontuur met Marco Borsato mislukte en als boegbeeld van Ajax neemt niemand hem nog serieus. Als je dan verstandig bent, zet je er een punt achter en ga je leuke dingen doen. Deze strijd kan Van den Boog niet winnen. Hij overschat zichzelf schromelijk door het publicitaire gevecht aan te gaan met een volksheld. Zelfs als Crujff ongelijk heeft, zal de publieke opinie voor hém kiezen. Maar Crujff heeft geen ongelijk, hij maakte de club eerst als speler groot en vervolgens bepaalde hij midden jaren tachtig de marktwaarde van Marco van Basten, John Bosman, Ronald Koeman, Frank Rijkaard, John van 't Schip, Sonny Silooy, Gerald Vanenburg, Aron Winter en Rob Witschge. Voordat Crujff op 4 januari 1988 vertrok uit het oude stadion De Meer, liet hij Dennis Bergkamp, Ronald de Boer, Bryan Roy en Richard Witschge debuten en haalde hij Jan Wouters naar Amsterdam.

Vervolgens liet hij als trainer Barcelona droomvoetbal spelen en prijzen winnen. Ook als persoonlijk adviseur van voorzitter Joan Laporta was hij succesvol met de club en stond hij aan de basis van de huidige organisatie. Overall waar Crujff de baas is, worden alle technische posities ingevuld met ex-topvoetballers. Vanuit Catalonië zag hij zijn grote liefde de afgelopen jaren verloederen. De bobo's die verantwoordelijk waren voor het beursgenoteerde bedrijf Ajax, delegeerden de leiding in handen van de passanten Co Adriaanse, Ronald Koeman, Danny Blind, Henk ten Cate, Marco van Basten en Martin Jol. Koeman werd in 2004 voor het laatst kampioen met de club, maar de teloorgang zette zich onverminderd voort. Van den Boog had geen enkele invloed op de onervaren clubtrainer Van Basten, die ondanks een doorlopend contract ermee stopte en vervolgens mocht de zoveelste passant doen en laten wat hij wilde. Martin Jol kreeg de ruimte om lachwekkende aankopen te doen, zijn broer Cock kreeg een baan en hun Haagse relatie Albert van der Dussen werd jeugdtrainer bij Ajax. Van den Boog zat erbij en keek ernaar. Toen vond hij het blijkbaar níét nodig de bevlogen directeur van een nv uit te hangen. Iedere toevallige voorbijganger mocht voor een vermogen investeren en zijn lusten botvieren op het personeelsbeleid. De krokodillentranen van de Ajax-directeur zijn fake, terwijl zijn betrokkenheid opborrelt om te overleven. Hij gaat plotseling voor zijn

personeel staan. Cruijff wordt als de vijand neergezet en met sentimentele prietpraat probeert Van den Boog in te spelen op de onderbuikgevoelens van de personeelsleden. 'Ajax is een warme club en staat niet toe dat er mensen aan de kant worden geschoven. Wij staan voor onze mensen, we respecteren jullie', oreerde hij tijdens een haastig georganiseerde bijeenkomst. Dat was dezelfde directeur die vorig jaar zeven trainers ontsloeg en onlangs scout Hans van der Zee wilde liquideren. Door de plannen van Cruijff moet er voor precies drie werknemers een vervangende functie worden gevonden en ze hoeven niet, zoals Van den Boog rancuneus naar *NRC Handelsblad* lekte, 'op te rotten', terwijl de vroegere sterspeler ze ook niet wil opzadelen met 'een baan achter de grasmaaier'. Cruijff wil Ajax reoveren, hij droomt van een structuur met louter oud-topvoetballers op alle technische functies. En hij verdient het voordeel van de twijfel, aangezien alle mensen die zich met de beste bedoelingen hebben ingezet voor de club er niets van bakten. Het ooit zo trotse Ajax wordt tegenwoordig weggespeeld in de provincie en speelt geen rol van betekenis in de Europa League. De man die al een paar keer heeft bewezen dat hij de ideale interim-manager voor een dergelijke klus is, wordt nu bruusk geblokkeerd, doordat de directie en de raad van commissarissen dit als een vorm van gezichtsverlies zien, maar zich heel schijnheilig achter clubbelangen verschuilen.

Door de hele operatie Cruijff moet er voor drie coaches een alternatieve functie worden gezocht. Cruijff denkt totaal anders over de jeugdopleiding dan het huidige hoofd van die tak, Jan Olde Riekerink. Het verschil tussen beide heren is dat Cruijff weet waarover hij praat, terwijl er onder Olde Riekerink nog nooit een speler is doorgebroken die iets aan Ajax toevoegde. Van den Boog heeft zelfs de brutaliteit vraagtekens te zetten bij de capaciteiten van Bergkamp, die volgens Cruijff de jeugdopleiding moet gaan runnen. Als Bergkamp in Engeland was blijven wonen, had hij allang een topfunctie bekleed binnen Arsenal, maar de wijze man die leidinggeeft aan een beursgenoteerd bedrijf serveert hem af als een kwajongen. Gelukkig zegt dat niets over de kwaliteiten van Bergkamp, maar alles over het karakter van Van den Boog. Als het hem uitkomt, neemt hij graag het woord respect in de mond, maar de Ajax-leiding laat een clubicoon heel plat beledigen door een directeur in het nauw. In de nieuwe opzet heeft Cruijff de sympathieke Heini Otto niet meer nodig, maar er moet voor Otto toch een andere functie te vinden zijn. Nu wordt deze bijzaak opgeblazen tot een hoofdzaak, maar de toekomst en de financiële situatie van een beursgenoteerd bedrijf wegen toch zwaarder dan het sentimentele geneuzel over een aardige collega die overbodig is als jeugdtrainer. Ook voor Danny Blind valt het doek als Cruijff zijn zin krijgt. Blind is een overlever. Hij had een slechte relatie met de trainers Jan Wouters en Martin Jol, hij werd als trainer en technisch directeur gewogen en te licht bevonden. Hij verdiende in de club de bijnaam *Scholletje*, doordat hij tussen alle problemen en incidenten door gleed en zichzelf in stand hield. Cruijff eist loyale coaches die allemaal één doel nastreven. Hij is van mening dat Frank de Boer, Dennis Bergkamp en Wim Jonk over zó veel kennis beschikken dat een geldverslindende technisch directeur helemaal niet nodig is.

Zolang Van den Boog botst met Cruijff, wordt de directeur in *De Telegraaf* neergesabeld. Dat is een gegeven, maar wel een feit om rekening mee te houden. Van den Boog vecht nu

terug door allerlei feiten te laten lekken via andere media, die vooral onrust in de club veroorzaken. Dat werkt averechts. Hij moet toch ook inzien dat hij, Uri Coronel, Joop Krant, Cor van Eijden, Jeroen Slop en Henri van der Aat nooit iets hebben bijgedragen aan de topclub Ajax. Johan Crujff, Dennis Bergkamp, Wim Jonk, Frank de Boer, Theo van Duivenbode en Keje Molenaar hebben dat wél gedaan en kunnen niet langer met dedain worden weggezet als domme voetballers. Molenaar en Van Duivenbode hebben niet alleen voetbaltechnische bagage, maar ze weten waarschijnlijk méér over het runnen van een beursgenoteerd bedrijf dan de hele Ajax-directie.

Crujff is heel duidelijk: hij wil zijn club terugbrengen aan de top. Van den Boog komt wanhopig over. Hij voert onbelangrijke bijzaken als drogredenen aan om te overleven. In zijn geval speelt Ajax geen enkele rol. Het wordt een spannende week in De Arena. Voorzitter Rob Been heeft een buitengewone ledenraadsvergadering uitgeschreven. Met de raad van commissarissen zullen al die wijze mannen bepalen of Ajax het spoor van Crujff moet blijven volgen. Het lijkt me een fluitje van een cent. Het alternatief is namelijk de visie van Van den Boog en Olde Riekerink heilig te verklaren, waardoor de club nog in lengte van jaren een zieltogend bestaan zal leiden. Al die ijdele baasjes hebben babbels voor tien, maar ze staan met al hun poeha met de rug tegen de muur. Ze weten niet hoe het verder moet en omringen zich, om te overleven, met zwakke broeders. Ze kunnen wel een vergadering uitschrijven, maar veel keus is er niet. Ajax is voetbaltechnisch gezien zó diep gezonken dat de club volledig afhankelijk is van Crujff. Het is verder niet relevant hoe Coronel en Van den Boog daarover denken. Zonder die twee gaat het leven gewoon door, maar zonder Crujff is het de vraag of Ajax ooit nog iets van de oude trots terugkrijgt.

Uri Coronel verdient royement en stadionverbod

Op 9 augustus 1974 moest de Amerikaanse president Richard Nixon aftreden. Hij was ten onder gegaan aan het Watergate-schandaal. Twee jaar eerder, op 17 juni 1972, waren vijf mannen gearresteerd tijdens een inbraak in het Watergate Hotel in Washington D.C., het hoofdkantoor van de Democratische Partij. Vanaf dat moment ging er een stinkende beerput open. In allerlei kantoren had Nixon af luisterapparatuur laten plaatsen, geheime documenten waren gefotografeerd, medewerkers werden gehanteerd en de geheime dienst maakte deel uit van dit smerige spel. Totdat twee journalisten van de *Washington Post*, Bob Woodward en Carl Bernstein, allerlei smeugige details boven water haalden. Ze gebruikten rancuneuze ambtenaren en lekkende agenten van de FBI en CIA, en stap voor stap kwam de waarheid aan het licht. De voor veel geld ingehuurde adviseurs van Nixon probeerden de rel een andere wending te geven door alle tegenstanders in diskrediet te brengen en te beschadigen via de media, maar uiteindelijk brachten Woodward en Bernstein de president ten val met hun publicaties. De heren schreven nog een paar bestsellers over het schandaal-van-de-eeuw en de film *All The President's Men*, met Robert Redford en Dustin Hoffman als de twee journalisten, werd in 1976 een kaskraker. Ik had nooit durven dromen dat een Ajax-voorzitter zijn eigen Watergate zou creëren, maar het is de integriteit acterende Uri Coronel gelukt. En hij is minstens zo genadeloos als Nixon. Ook hij huurde een peperduur bureau in om zijn tegenstanders te liquideren.

Uri Coronel, geboren op 24 december 1946, is een man van stand. Vóór zijn pensioen was hij voorzitter van de raad van bestuur van Alexander Holding BV en vice-preses van Aon Groep Nederland. Hij is nog steeds voorzitter van VNO-NCW Amsterdam en Noord-Holland, maar was de afgelopen jaren vooral actief voor Ajax. Van 1989 tot 1997 was Coronel verantwoordelijk voor de portefeuille commerciële zaken in het bestuur van de club. Tot eind 2007 zat hij in de ledenraad, hij schreef het rapport *Ajax De Weg Naar Winst* en toen de gedroomde kandidaat Leo van Wijk bedankte voor de eer, werd Coronel voorzitter van het bestuur en de raad van commissarissen. Voordat hij aan die klus begon, liet hij in een interview al weten niet geïnteresseerd te zijn in de adviezen van Johan Crujff. 'Nee, we gaan Crujff niet bij de club betrekken', zei Coronel. 'Hij is de grootste Ajacied aller tijden, er is niemand aan wie de club meer te danken heeft dan aan hem. Dat wil echter niet zeggen dat we, na alle gebeurtenissen van de laatste tijd, moeten kijken of hij nog iets voor Ajax kan betekenen. Als we hem nu proberen binnen te halen gaan we een stuk problematiek oprakelen dat de club niet helpt. Ik zou niet weten welk doel we daarmee dienen.'

Crujff stoorde zich echter zó aan de voetbaltechnische verloedering van zijn club, dat hij zich niet liet tegenhouden. Hij beweert al jaren dat hij de oplossing voor alle problemen in huis heeft, maar de Ajax-leiding gaf elk jaar de voorkeur aan een passant, met als treurig

resultaat dat de club in 2004 voor het laatst landskampioen werd. De steun voor Cruijff groeide zó snel, dat Ajax hem monddood trachtte te maken in een comité, waarin directeur Rik van den Boog de vinger aan de pols moest houden. Het Cruijff-rapport is inhoudelijk niet spectaculair, het komt erop neer dat de juiste mensen op de juiste plaats moeten werken en dat betekent op elke technische positie een ex-topvoetballer. Frank de Boer, Dennis Bergkamp en Wim Jonk vormen samen het boegbeeld, maar ook alle andere posities worden ingevuld door voormalige Ajax-spelers. Elke reorganisatie gaat ten koste van werknemers, maar in dit geval hoeft er slechts voor een paar mensen een andere functie te worden gezocht. Doordat Coronel en Van den Boog de komst van Cruijff vreselijk vonden, bleven ze creatief in het bedenken van drogredenen om de plannen af te blazen. ‘Een ex-topvoetballer is nog geen goed bestuurder’, hoorde ik voortdurend. Onzin, stemmingmakerij. Cruijff wil helemaal geen bestuurder zijn, hij wil zich alleen met voetbal bezighouden. Als voetballeken als Coronel en Van den Boog die voetbalvisie ter discussie stellen, reageert Cruijff geagiteerd. Zo zou hij enige tijd geleden tijdens een gesprek bij Coronel thuis hebben gezegd dat Van den Boog zijn adviezen moest uitvoeren. Anders zou hij iedereen kapot schrijven. Als Coronel zou ik niet op een dergelijke intimiderende toon toegesproken willen worden door een gast in mijn eigen huis, maar toen was het blijkbaar acceptabel, gezien de emotionele discussie. Het is dan ook wat hypocriet en goedkoop met terugwerkende kracht zo’n opmerking op te blazen en dat, met gevoel voor drama, aan de pers te vertellen, nadat de voorzitter is afgetreden. Dan wil hij bewust onrust veroorzaken en mensen beschadigen.

Het zal ongetwijfeld te maken hebben met de komst van spindoctor Kees Boef van het roemruchte strategiebureau Burson-Marsteller. Dat is erin gespecialiseerd recht te praten wat krom is en tegenstanders te liquideren. Coronel werd blijkbaar door blinde haat gedreven, want zodra je Burson-Marsteller inhuurt om Cruijff een kopje kleiner te maken, ben je gewetenloos. Dat bureau werkte in het verleden voor de regering van Nigeria om de schending van mensenrechten te bagatelliseren, de Argentijnse junta maakte gebruik van de adviseurs nadat er 35 duizend politieke gevangenen waren *verdwenen*, en de Indonesische regering riep de hulp in van Burson-Marsteller na het bloedbad in Oost-Timor. De koninklijke familie van Saoedi-Arabië liet zich adviseren om een beter imago te krijgen en de Roemeense president Nicolae Ceausescu was een goede klant, al schoot hij er niet veel mee op. Ook beursgenoteerde bedrijven maakten gebruik van het strategiebureau. In 1979 was er een meltdown in de kerncentrale Three Mile Island, vijf jaar later raakte Union Carbide in paniek toen in India vijftienduizend mensen overleden aan de gevolgen van een gaslek. In 1967 adviseerde het bedrijf BP, nadat de olietanker Torrey Canyon was gezonken, met alle milieuproblemen van dien. Burson-Marsteller speelt wel degelijk een belangrijke rol bij de totstandkoming van de publieke opinie. Maar de voorzitter van Ajax kan hoofd- en bijzaken niet meer scheiden als hij genadeloze adviseurs inhuurt om Cruijff uit De Arena te weren. Dan ben je een wolf in schaapskleren, een rancuneuze gek. Het gaat namelijk nergens over, er bestaat slechts een meningsverschil over de organisatie van de jeugdopleiding op De Toekomst.

Sinds de komst van Kees Boef wordt bij Ajax bewust gelect naar de media, worden

vergaderingen in het geheim opgenomen en e-mails naar het *AD* gestuurd, omdat concurrent *De Telegraaf* pro-Cruijff is. Intussen durft niemand meer vrijuit te praten in de club, het wantrouwen creëert een achterdochtige sfeer, want je weet nooit of Big Brother meeluistert. Handig was dat lekken naar het *AD* overigens niet, want al die intimiderende e-mails bleken uiteindelijk heel zakelijk van toon, waardoor Coronel en Boef hun doel voorbijstreefden. Uit die e-mails bleek namelijk geenszins dat Cruijff van Danny Blind afwilde. Maar meneer Boef vindt feiten niet relevant, als het publiek Cruijff maar uitkotst, dan kan hij zonder gêne een rekening naar Ajax sturen. Toch is ook Cruijff zelf schuldig aan dit niveauloze modderballet. Hij heeft weliswaar de voetbalwijsheid in pacht, maar heeft er ook een neusje voor steeds de verkeerde adviseurs aan zich te binden. Zijn nieuwste goeroe is voormalig ING-bankier Rutger Koopmans, die nu wel heel nadrukkelijk tegen zijn jeugdidoel aanschurkt. Sinds 2008 opereert de geboren Limburger vanuit trendy Amsterdam als directeur van Rutger Koopmans Beheer BV, gespecialiseerd in beheer en gelden. Daarnaast runt hij Golfbreker BV, een management- en adviesbureau. Sinds hij zichzelf bij Cruijff heeft opgedrongen, twittert hij er lustig op los en doordat de vroegere sterspeler nog nooit een e-mail heeft verzonden en als enige Nederlander geen mobiele telefoon heeft, onderhield Koopmans de communicatie met de Ajax-leiding, waarvan Cruijff nu de schuld krijgt.

Johan Cruijff wil Ajax voetbaltechnisch renoveren. Hij wil geen baan, geen macht en geen geld; hij wil alleen helpen en indien nodig plaatsnemen in de raad van commissarissen. Cruijff heeft Coronel en Van den Boog laten weten dat ze geen verstand van voetbal hebben en hij had niet door dat zijn adviseur Koopmans met hem naar binnen wilde glippen bij Ajax, als financieel of misschien wel als algemeen directeur. Koopmans had kunnen weten dat Cruijff, zodra die positie vacant wordt, het liefst Marc Overmars als opvolger voor Van den Boog ziet. Het trieste van deze rel is dat de falende voorzitter Coronel, gedreven door haatgevoelens, erin slaagde dankzij een bureau dat doorgaans dictators die de mensenrechten schenden uit de wind houdt, opdracht gaf het erelid Cruijff te beschadigen. En hij zal ongetwijfeld zeggen dat hij het in het belang van Ajax deed. Een grotere afgang kon hij zichzelf niet bezorgen. Uri Coronel verdient een royement en een levenslang stadionverbod.

Hans Boskamp, levenskunstenaar en Ajacied

In het voetbal heerst de waan van de dag. We laten ons leven door rellen, incidenten, opportunisme, resultaten en persoonlijke voorkeuren. Doordat er sprake is van emotiemanagement, spelers en trainers die willen overleven en beleidsbepalers die aan het pluche kleven, belandt alle vuile was op straat. Daardoor krijgen de media een dominante rol, want alle partijen zijn gebaat bij de steun van de publieke opinie. Ook journalisten worden meegesleurd door deze gekte van de voetbaljungle, waardoor u als lezer de smeüige Ajax-rel van alle kanten belicht kreeg, maar het feit dat de kleurrijkste Ajacied aller tijden overleed, leek even niet relevant. Dat misverstand wil ik niet op mijn naam hebben.

Op 22 maart 2011 overleed in Dordrecht de op 7 mei 1932 in Rotterdam geboren Johannes Hendricus Gerardus Hölscher. Dat zegt u waarschijnlijk niets, maar als Ajax-speler kwam Hölscher in de jaren vijftig vier keer uit voor Oranje en zat hij zeven keer op de bank. Hij was een flamboyante persoonlijkheid, kunstenaar, artiest, rokkenjager, playboy en een begenadigd voetballer. De zoon van acteur Johan Boskamp voerde reeds als teenager de artiestennaam van zijn beroemde vader. Nadat het gezin Boskamp naar Amsterdam was verhuisd, meldde Hans zich als kwajongen bij Ajax aan. Hij doorliep alle jeugdelftallen en debuteerde in 1949 als linksback in het eerste elftal. Boskamp was zijn tijd ver vooruit, want hij was de eerste opkomende en aanvallende back in Nederland, waardoor hij werd vergeleken met de roemruchte Belgische international Léopold Anoul. Op 18 maart 1950 bestond Ajax een halve eeuw. Het hoogtepunt van de festiviteiten was de jubileumrevue, met Rinus Michels, Cor van der Hart en Hans Boskamp in de hoofdrollen. De revue werd twee keer opgevoerd in een bomvol Hotel Krasnapolsky en werd geregisseerd door vader Johan Boskamp. Doordat Ajax in 1954 twijfelde of het de overstap naar het betaalde voetbal moest maken, verkaste Boskamp naar de profclub Amsterdam. Het werd hem door zijn clubgenoten kwalijk genomen, maar Boskamp ging altijd zijn eigen weg. Na de fusie met DWS speelde hij tot 1962 voor DWS/A. Hij voetbalde zich niet rijk, met gevoel voor zelfspot zei hij altijd dat hij er alleen een zilveren oogkas aan overhield. In 1957 kwam hij tijdens een kopduel namelijk in botsing met MVV-verdediger Jo Toennaer. De Limburger had een schedelbasisfractuur en Boskamp liep een breuk in zijn voorhoofdsbeen op. Er werd zelfs even voor zijn leven gevreesd en hij moest diverse operaties ondergaan om botsplinters uit zijn hoofd te verwijderen, maar een paar maanden later stond hij weer als een rots in de branding in het Olympisch Stadion. Boskamp beweerde altijd recordreserve van Oranje te zijn, hetgeen aantoonbaar onjuist is. Desondanks organiseerde hij in 1960 tijdens een bezoek met het Nederlands elftal aan Praag een groot jubileumfeest in het spelershotel vanwege zijn vijftigste reservebeurt.

Bij DWS/A speelde Boskamp nog met doelman Bob Bouber, de zanger van ZZ en de

Maskers, en later met Jan Jongbloed. De Algerijn Paul Amara en de Amsterdamse volksheld Arie de Oude waren bij die club gevaarlijke aanvallers, Cees Kick en Jos Vonhof hadden een fluwelen techniek. Boskamp combineerde zijn voetbalavontuur met een serieuze carrière als acteur. Hij speelde 's middags in het Olympisch Stadion met DWS/A en een paar uur later stond hij met de Nederlandse Komedie in de Schouwburg op het Leidseplein. Nadat hij in Zandvoort de buurman van Toon Hermans was geworden, adviseerde die laatste hem een keus te maken. Daardoor zette Boskamp in 1962, na dertien jaar topvoetbal, een punt achter zijn loopbaan op het veld. Na het Barlaeus Gymnasium wilde hij naar de toneelschool, maar zijn vader had zó weinig vertrouwen in het artiestenvak, dat Hans Boskamp een rechtenstudie deed en daarna een internationale bankopleiding volgde, waardoor hij zeven jaar de Amsterdamse beursvloer onveilig maakte. Vervolgens was hij kastelein en nachtclubeigenaar, maar uiteindelijk belandde hij altijd weer ergens op een toneel. Met zijn vrouw Nan scoorde hij een hit met het door Pieter Goemans geschreven lied *Aan De Amsterdamse Grachten* en even later aanvaardde hij een topfunctie bij platenmaatschappij Bovema/EMI. Hij verzorgde zelf het voorprogramma van chansonnier Jacques Brel, begeleidde Charles Aznavour, Diana Ross en The Jackson Five, en Boskamp organiseerde de legendarische Bed-In in het Amsterdamse Hilton Hotel met John Lennon en Yoko Ono.

Zijn vader en Johan Kaart maakten van de voorstelling *Potasch & Perlemoer* een beroemd toneelstuk. Later nam Boskamp de rol van zijn vader over, hij werd de producent van het stuk en bezat tientallen jaren de rechten het in Nederland op te voeren. In 1966 werd hij de voorloper van Joop van den Ende door de musical *Anatevka* op de planken te brengen. Vervolgens produceerde Boskamp de musicals *Hair* en *Oh Calcutta*. In 1975 speelde hij met Willeke Alberti en Coen Flink in het toneelstuk *Kiss Me Kate* en in de musical *My Fair Lady* vertolkte hij de rol van Alfred Doolittle.

Boskamp was een veelzijdig acteur, waardoor hij ook regelmatig op televisie te zien was. In de tv-serie *Floris* van regisseur Paul Verhoeven speelde hij de rol van Lange Pier, hij acteerde de Griekse gastarbeider Dirk in *Ja Zuster, Nee Zuster* en had rollen in *Ti-Ta Tovenaar*, *Pipo de Clown*, *Piraten Van Toen* en *Sil De Strandjutter*. Zijn laatste grote televisierol vertolkte hij tussen 1994 en 2003 als Jopie Geleïnse in de serie *Oppassen*. Verder deed Boskamp voor het kinderprogramma *Sesamstraat* jaren de nasynchronisatie van Oscar Mopperkont.

Als voetballer realiseerde Boskamp zijn droom niet, doordat er in zijn achterhoofd altijd die andere droom speelde: hij wilde ook als artiest slagen. In 1937 ging midvoor Beb Bakhuis al voor geld naar FC Metz en in 1949 tekende Frans de Munck een contract bij 1. FC Köln.

Vervolgens vertrokken ook Arie de Vroet, Bram Appel, Rinus Schaap, Kees Rijvers, Theo Timmermans en Bertus de Harder als prof naar het buitenland. Cor van der Hart was de eerste Ajacied die de stap als betaald voetballer naar Olympique Lille maakte. Boskamp gaf hem groot gelijk. De stadions in Nederland waren uitverkocht, maar de spelers ontvingen geen cent. Dat stuitte hem tegen de borst. Boskamp moest in eigen land blijven, doordat hij 's avonds verplichtingen had in de schouwburg. Toen in 1954 wilde profclubs

van start gingen in Nederland, was Boskamp de eerste Ajacied die een contract tekende bij profclub Amsterdam, terwijl elftalgenoot Wim Huis naar Fortuna '54 vertrok. In 2009 keek Boskamp nog een keer terug op zijn voetbalcarrière. In een interview zei hij dat hij destijds niet veel keus had. Hij móést zich wel indekken voor de periode na het voetballen, maar indien hij in de jaren vijftig en zestig zo veel had verdiend als de huidige generatie, dan was hij zo lang mogelijk blijven spelen. Zijn nog in leven zijnde elftalgenoten herinneren zich vooral de humor van Boskamp. Tot voor kort bepaalde hij nog steeds de sfeer tijdens bijeenkomsten van Lucky Ajax. Zodra Hans Boskamp ergens verscheen, werd er gelachen. Daardoor was hij zo belangrijk tijdens busreizen naar uitwedstrijden en in de kleedkamer. Boskamp stond garant voor een fijne sfeer en wist zelfs de stugge Rinus Michels te ontgooien. Geen enkele oud-voetballer zet hem echter neer als een clown, want ook als speler werd Boskamp gewaardeerd en gerespecteerd. Zowel op als naast het veld was hij creatief. De toenmalige bondscoach Elek Schwartz gaf hem de bijnaam *Schauspieler*. Ajax-trainer Jack Reynolds maakte van de getrukte linksbuiten een sierlijke linksback.

De man die we de afgelopen jaren zagen langs komen in *Turks Fruit*, *Herenstraat*, *Het Zonnetje In Huis*, *Baantjer*, *De Bende Van Hiernaast*, *Drie Is Teveel* en *Een Fijn Span* was sinds 2008 wat uit beeld verdwenen. Hij lag maanden in het ziekenhuis en er werd zelfs voor zijn leven gevreesd. Boskamp had problemen met zijn nieren, uitdrogingsverschijnselen en liep een streptokokkenbesmetting op. Hij herstelde, maar op 14 maart 2011 werd hij met een herseninfarct opnieuw opgenomen in een ziekenhuis. Een week later overleed Hans Boskamp op 78-jarige leeftijd. Hij was vier keer getrouwd. Zijn eerste vrouw was de dochter van cabaretier Harry Boda, zijn derde echtgenote was de actrice Hannah de Leeuwe. Hij had drie kinderen; twee uit zijn eerste huwelijk en één uit zijn tweede. Hans Boskamp was niet de beste Ajacied uit de rijke historie van de club, maar wel de kleurrijkste, ondeugendste, origineelste en creatiefste.

Een voetbalclub als Dinky Toy

Mannen van mijn leeftijd blijven jongens. Dat is de charme van onze generatie, maar het is tevens onvolwassen en naïef. Vroeger hadden we Dinky Toys of een miniatuurspoorwegcomplex van Märklin. We keken uit naar de leesmap, thuis of bij de kapper, want daar zat *De Lach* in, met pikante tekeningen en foto's van filmsterren in bikini. We droomden van een Kreidler, Zündapp, Puch of Tomos en we keken naar *Ivanhoe*, *Rawhide* en *Bonanza*. Ook kunnen we zelfs de liedjes van De Sclera's, Spelbrekers en het Cocktail Trio nog meegalmen. Wij verslonden Koetjesrepen en deden boodschappen bij de SRV-man. We zijn allemaal met schoolreis naar De Efteling geweest en hebben via Radio Luxembourg – 208m – Buddy Holly, Elvis Presley, Chuck Berry, Paul Anka en The Everly Brothers ontdekt. Veel volwassen jongens zie ik tegenwoordig met een jongere vrouw zeulen, ik zie ze op een stoere Harley Davidson de macho uithangen en zodra Piet Paulusma aardig weer voorspelt, zitten ze met hun grijze of kalende hoofden te barsten van de kou in een trendy cabriolet. De sportieve typen lopen een marathon, bij voorkeur in New York. En op zondagmorgen rijden ze op een peperdure racefiets, waarmee Robert Gesink de Amstel Gold Race reed, als levende reclamezuilen van de Rabobank door de polder. Ik zie het allemaal, maar ik mag er niets van zeggen, want ik maak me er zelf ook schuldig aan. Elke morgen kijkt mijn ietwat jongere vrouw me hoofdschuddend na. Ze vindt het lachwekkend dat een man van 62 jaar op gele, rode of groene schoenen naar zijn werk gaat. Iedere zaterdagmorgen presenteer ik bij Radio Rijnmond een muziekprogramma voor sentimentele oudere jongeren en in Amerika kijk ik altijd met jaloezse blikken naar de drummer van een obscure bluesband. Volslagen onzin, want ik kan er geen pepernoot van, terwijl in zo'n achterafzaaltje een emmer bij de deur staat, waar de bezoekers een paar dollar in gooien. Van die opbrengst kan ik mijn hypotheek niet eens betalen.

Hoewel ik niet de indruk heb dat we in onze jeugd iets tekort zijn gekomen, blijven we op zoek naar speeltjes. Het ultieme speelgoed voor de maatschappelijk geslaagde vijftigplusser is een voetbalclub. Er zijn weinig succesvolle carrières die roem opleveren, daarom hunkeren opvallend veel volwassen mannen naar een functie in het betaalde voetbal. In hun eerste interview acteren ze innerlijke rust. Ze gaan de club bedrijfsmatig runnen, zoals ze dat in het dagelijks leven ook altijd hebben gedaan. Ik kan het intussen wel dromen. Vervolgens slaan ze volledig op hol en laten ze zich bij de minste of geringste tegenslag verleiden tot emotiemanagement. In het dagelijks leven hebben ze geen deurwaarders op de stoep, geen problemen met de fiscus, ze betalen hun werknemers geen idiote salarissen en de lonen worden op tijd overgemaakt. De voetballerij heeft niets met de gewone maatschappij te maken. Het resultaat is dan ook dat al die notabelen het profvoetbal vorig jaar opzadelden met een tekort van tachtig miljoen euro. Hun bedrijven zouden allang failliet zijn verklaard, maar in het voetbal duiken er rijke suikerooms, politici en creatieve supportersgroeperingen op om de noodlijdende clubs overeind te

houden. Na verloop van tijd druipen mijn generatiegenoten gefrustreerd en beschadigd af, en dan hebben ze nog het geluk dat ze niet hoofdelijk aansprakelijk worden gesteld.

De tragische voorbeelden liggen voor het oprapen. Dirk Scheringa werd heilig verklaard door de AZ-fans. Zonder hem was de club nooit kampioen geworden, ondanks de aanwezigheid van Louis van Gaal. Ik begrijp de emoties van al die supporters wel, maar op het moment dat Scheringa zich als een vorst liet bejubelen tijdens het kampioensfeest, schreef de Autoriteit Financiële Markten al jaren waarschuwendende brieven naar de bankier, aangezien hij allerlei wetten en regels niet nakwam. In september 2007 werd zijn DSB Bank zelfs onder verhoogd toezicht geplaatst en op 30 juni 2009 kreeg DSB publiekelijk drie boetes wegens misleiding van klanten. Toen Scheringa in oktober 2009 failliet werd verklaard, moesten we concluderen dat hij niet AZ kampioen maakte, maar al die modale gezinnen in rijtjeshuizen die bij hem verzekeringen, hypotheek en persoonlijke leningen hadden afgesloten. Al die anonieme burgers betalen nog tot in lengte van jaren voor de peperdure hobby – het speeltje – van de gevallen volksheld Dirk Scheringa.

Vorige week trof ik Jorien van den Herik weer eens. Als redder van Feyenoord en als mens respecteer ik hem zeer. Hij maakte de fout de dagelijkse leiding in De Kuip over te laten aan professionals: Mark Wotte, Peter Bosz, Jan D. Swart, Chris Woerts en Ruud Gullit. Vervolgens dacht hij via e-mails vanuit alle hoeken van de wereld zijn club in het gareel te houden. Maar de professionals maakten er een chaos van en Van den Herik bleef verantwoordelijk. De publieke opinie keerde zich tegen hem en hij werd uitermate onrechtvaardig uit Rotterdam verjaagd, want supporters kunnen onthutsend primitief reageren. Van den Herik is een man met wie je geen medelijden hoeft te hebben, maar hij had een eervoller afscheid verdiend.

Theo Aalbers, een succesvol bankier, maakte van FC Utrecht een florerende club en werd zelfs de belangrijkste financiële man bij de KNVB. Maar zijn wereld stortte in nadat zijn foto op alle voorpagina's had geprikt, doordat hij in Zeist zijn hormonen even niet in bedwang wist te houden. Vanaf dat moment was hij persona non grata in het voetbal en nam zijn werkgever zelfs geen afscheid meer van hem. Nol Hendriks was jaren uitermate belangrijk voor Roda JC. Hij ontdekte als eerste het talent op de Deense velden. Op het moment dat alle clubs op zoek gingen naar spelers in Denemarken, verlegde Hendriks zijn werkterrein naar België, waar hij zich concentreerde op de tweede elftallen. Eigenwijze trainers en directieleden negeerden vervolgens de man die de club jaren op de been hield, waardoor hij nu verbitterd al zijn tijd steekt in zijn tweede passie, postduiven. Mijn voorganger bij het blad *Voetbal International*, Cees van Cuilenborg, had het begrip zelfoverschatting tot kunst verheven. Dat deed hij ook als lid van de raad van commissarissen van Sparta Rotterdam. Achter de rug van trainer Wiljan Vloet om contracteerde hij Gert Aandewiel voor drie jaar. Na drie maanden werd Aandewiel al ontslagen en hij kreeg drie jaar salaris mee. Vervolgens trapte Van Cuilenborg de belangrijkste sponsor van Sparta, Hans van Heels-bergen, op diens hart, waardoor de financier zich terugtrok. Van Cuilenborg is geruisloos door een zijdeur afgegaan en Sparta leidt sportief en financieel een zieltogend bestaan, waardoor de zelfingenomen

commissaris met goed fatsoen zijn grote liefde niet meer kan bezoeken op Het Kasteel.

Riemer van der Velde ontfermde zich over SC Heerenveen toen die vereniging op sterven na dood was. Toen hij afscheid nam, was Heerenveen een stabiele topclub die regelmatig Europa introk. Sinds zijn afscheid ziet hij zijn levenswerk verloederen, doordat allerlei lichtgewichten de macht grepen toen de grote leider met zijn Annie van een welverdiende oude dag wilde gaan genieten. De betrokkenheid van de voormalige voorzitter bij zijn club is zó groot, dat de gebeurtenissen in het Abe Lenstra Stadion zijn hele leven dreigen te vergallen. Daar heeft Renze de Vries geen last van. Zijn FC Groningen doet het goed, maar sinds zijn gedwongen vertrek ziet zijn leven er totaal anders uit. Hij rommelde zó met zwart geld, dat de FIOD ingreep en hij zelfs werd veroordeeld. De Vries kan niemand iets kwalijk nemen, maar hij verrijkte zichzelf nooit; hij rommelde om de goede spelers aan boord te houden. Die voetballers profiteerden daar gretig van, maar De Vries betaalde de rekening. Uri Coronel kijkt terug op een onberispelijke carrière in het bedrijfsleven, maar als voorzitter van Ajax liep de regie hem volledig uit de hand en hij neemt straks beschadigd afscheid. Karel Aalbers begon op 15 februari 1984 bij Vitesse. Op dezelfde datum, zestien jaar later, werd hij weggestuurd. De man was geniaal, maar helaas ook megalomaan. De Arnhemmers hebben veel aan hem te danken en Aalbers worstelt nog steeds met de kater. Zakelijk heeft hij weinig zorgen, maar zijn echte passie ligt in Stadion Gelredome en hij volgt de ontwikkelingen bij zijn club met zorg en wantrouwen, doordat er geen clubmensen meer bij betrokken zijn. Aalbers voelt zich in de steek gelaten door mensen die hij als vrienden zag.

Generatiegenoten die vernederd, geliquideerd en beschadigd willen worden, moeten zich vooral in een voetbalavontuur storten. Je bent even wereldberoemd in de kleine jungle, maar vervolgens moet je jaren op de blaren zitten. Niet doen! Koop een cabriolet, racefiets of Harley Davidson, neem een jongere vrouw, schaf een paar vuurrode schoenen aan en ga bij een radiostation plaatjes draaien. Dat maakt het leven een stuk aangenamer.

Wiel Coerver, gepassioneerd, maniakaal en geniaal

Zes weken Wiel Coerver als kostganger over de vloer. Ik had het voor geen goud willen missen, maar ik zou het niemand aanbevelen. Ik geloofde heilig in de voetbalvisie van Coerver, maar hij was zo maniakaal, dat een vruchtbare samenwerking nauwelijks mogelijk was. We hebben samen oefenstofboeken gemaakt, een televisieserie voor de jeugd met de latere profs Kees van Wonderen en Jan Michels, maar tevens met de huidige spelersmakelaar Rodger Linse en Barbara Barend, die als kind opvallend goed kon voetballen. Later hebben we nog een hele serie dvd's op de markt gebracht, doordat we van mening waren dat de trainers en de jeugd kennis moesten nemen van de unieke oefenstof die Coerver ontwikkelde. Het vervelende was, dat de oefenstofgoeroe nooit gas terugnam. Hij wilde van 's morgens vroeg tot 's avonds laat aan zijn project werken. Om een uur of zes 's morgens scheurde hij de sportpagina's uit de ochtendkranten, de rest interesseerde hem niets. Vervolgens kreeg ik een sneer, doordat ik pas om zeven uur mijn bed uit kwam en gedurende de dag was er geen ruimte voor koffie of een lunch. Als ik even wilde eten, haalde Coerver een wekfles met gemalen sojabonen uit zijn tas en dan lepelde hij met een soeplepel die lekkernij naar binnen. Hij goot er een fles mineraalwater achteraan en ging over tot de orde van de dag. *Het Journaal* van acht uur vond hij onzin. Iedere avond schoof hij alle meubels aan de kant en stond hij passeerbewegingen te demonstreren of maakte hij slidings door de huiskamer.

Coerver was niet af te stoppen. Hij vond trainers bezigheidstherapeuten die zo goed waren als het beschikbare spelersmateriaal en het stoorde hem dat er geen spelers meer doorkwamen met een indivi-duele actie. Daarom was het ontwerpen van oefenstof voor voetballers met technische beperkingen zijn levenswerk geworden. In alle hoeken van de wereld wordt er met de Coerver-methode gewerkt, de KNVB negeerde hem altijd, doordat de bondscoaches bang waren voor zijn genadeloze visie over de wijze waarop het voetbal in Zeist werd benaderd. Daar had Coerver geen goed woord voor over.

Coerver groeide op bij de mijnwerkersclub Bleijerheide uit Kerkrade. Bij de start van het betaalde voetbal in Nederland vormden de beste spelers van Bleijerheide en concurrent Juliana de nieuwe profclub Rapid JC. Routinier en local hero Wiel Coerver was de aanvoerder van de regionale trots. Het eerste seizoen werd Rapid JC tweede achter PSV, maar op 14 juli 1956 werd de club uit Kerkrade landskampioen door in Stadion De Vliert in Den Bosch met 3-0 van NAC te winnen. Omdat het vaderlandse topvoetbal nog niet uitgebreid op de televisie werd uitgezonden, waren de spelers van het Limburgse kampioensteam geen bekende Nederlanders. Maar Huub Hanneman, Wiel Smeets, Noud van Melis, Sjef Mommertz, Hein Schaffrath en Wiel Coerver waren wel degelijk topvoetballers. Na debutant PSV was Rapid JC de tweede Nederlandse club die uitkwam in het Europa Cup I-toernooi. De Limburgers stuitten op het beroemde Rode Ster

Belgrado. Op Kaalheide verloor Rapid JC met 3-4, in Belgrado werd het 2-0 voor Rode Ster.

Aanvoerder Coerver had snel door dat het succes van Rapid JC niets te maken had met de aanwezigheid van trainer Victor Havlicek. De van MVV overgekomen trainer dulde geen enkele tegenspraak en kwam dagelijks met hetzelfde advies: 'Drink en rook niet, ga vroeg naar bed en laat de bal lopen.' Maar tijdens de trainingen liet hij vooral de spelers lopen. Daarna kwamen de medicineballen tevoorschijn, moesten de spelers touwtjespringen en tot slot hordelopen. Aan creativiteit en individuele acties werkte Havlicek nooit. De trainer nam genoegen met het talent van zijn spelers. Voor Coerver was dat een reden om de trainerscursus te volgen. Om zijn A-diploma te halen in Zeist stopte hij zelfs met voetballen. Naast een volledige baan bij de Staatsmijnen reisde hij wekelijks met Fortuna '54-vedette Cor van der Hart naar het KNVB Sportcentrum. Ook Rinus Michels was destijds een van de cursisten. Het was een kwelling voor Coerver, hij was van mening dat de docenten louter onzin vertelden over voetbal. Met alleen de lagere school als basisopleiding had Coerver vooral problemen met de theoretische vakken. Om alle kennis erin te stampen nam hij zijn studieboeken mee naar zijn werk. Vervolgens hees hij zichzelf als lid van de onderhoudsploeg omhoog in een van de pijpen van de staatsmijn. Omdat zijn voorman hoogtevrees had, kon hij daar ongestoord de hele dag studeren.

In 1962 verdween de naam Rapid JC, vanaf dat moment heette de club Roda JC. Coerver debuteerde er als trainer. De voormalige PSV-speler Jan Louwers wist niet wat hij meemaakte in zijn nadagen. De naamgever van het Eindhoven-stadion is er nog steeds van overtuigd dat er geen betere trainer bestond dan Coerver. Ook bij Sparta was de Limburger succesvol, daar verving hij doelman Pim Doesburg door het jeugdige talent Jan van Beveren. Bij NEC produceerde hij de jeugdspelers Jan Peters, Frans Thijssen en Jan van Deinsen, die international werden. Met topclub Feyenoord won hij als opvolger van de legendarische Ernst Happel in 1974 de landstitel en de UEFA Cup door Tottenham Hotspur in de finale te verslaan. Vervolgens bewees hij bij Go Ahead Eagles dat zijn oefenstof ook ideaal was voor oudere spelers. Onder Coerver debuteerde stormramspits Cees van Kooten na zijn dertigste nog in Oranje. Gezondheidsproblemen maakten vervolgens voortijdig een eind aan zijn trainerscarrière. Coerver onderging meerdere hartoperaties in Houston en Nijmegen en moest op doktersadvies overwinteren in een warm klimaat, waardoor hij geen Nederlandse club meer kon trainen. Doordat Coerver zich ergerde aan alle voorspelbare eenheidsworsten die hij wekelijks zag, begon hij oefenstof te ontwerpen om spelers creatiever te laten voetballen. Zijn boeken werden in achttien talen uitgebracht, zijn videobanden en dvd's veroverden de wereld. Hij werkte onder bondscoach Bobby Robson voor de Engelse voetbalbond en verzorgde in alle hoeken van de wereld lezingen en demonstraties. Zijn voormalige rechterhand René Meulenstein is al jaren de assistent van Sir Alex Ferguson bij Manchester United en een andere Coerver-pupil, Ricardo Moniz, werkt bij Red Bull Salzburg. In Amerika runt Chelsea-vedette Charlie Cooke de Coerver Course, een keten van voetbalscholen. In Japan, Azië, Canada en Australië werken trainers volgens de Coerver-methode. Alleen in Nederland werd hij nauwelijks gewaardeerd, al had dat vooral te maken met zijn moeilijke

karakter. Dat begreep Coerver heel goed. Hij kreeg op zijn examen een negen voor psychologie, maar voegde daar met de nodige zelfspot aan toe dat hij vervolgens met bijna iedereen ruzie kreeg. Ook met de meeste spelers had hij een haat-liefdeverhouding. Beperkte spelers geloofden heilig in de trainer, doordat ze steeds beter werden, maar de grote talenten vonden Coerver vooral lastig en veeleisend. Willem van Hanegem had bij Feyenoord zijn trainer niet nodig om de belangrijkste speler te zijn, terwijl Wim Rijsbergen international werd dankzij Coerver.

Coerver belde me regelmatig en niet altijd tot mijn genoegen, want hij trad in herhaling. Hij was zo vol met passie voor zijn visie, dat hij steeds hetzelfde verhaal vertelde. ‘Robben, Van der Vaart, Van Persie en Sneijder geven de werkelijke situatie niet weer. Zij parasiteren op aangeboren talenten. Nederland staat bol van de beperkte voetballers. Wie kan er nog een man passeren? Noem nog eens een paar talenten? Het topvoetbal wordt steeds vaker op kracht en inzet beslist, doordat we de spelers niet goed opleiden. Natuurlijk heeft Johan Crujff gelijk, hij is nooit naar de trainerscursus geweest. Hij slaat gelukkig nog geen onzin uit. De internationale topclubs geven miljoenen uit voor beperkte spelers. Bijna alle spelers in de Eredivisie kun je zelf opleiden, maar er wordt in Nederland bedroevend slecht getraind. Ik kan het niet vaak genoeg herhalen. Ik vecht al jaren tegen de bierkaai, maar ooit krijg ik gelijk.’

De laatste tijd belde Coerver niet meer. Ik dacht dat het te maken had met de slechte gezondheid van zijn vrouw. Vorige week ontving ik een mail van zijn zoon Ben. ‘Na een moeilijke ziekteperiode is mijn vader vannacht overleden. Conform zijn wens zal het afscheid in stilte plaatsvinden.’ Wiel Coerver, een gepassioneerde, geniale en maniakale trainer werd 86 jaar. Er bestaan ongetwijfeld betere coaches, maar een betere trainer ben ik nooit tegengekomen. Wat zou hij trots geweest zijn op die indrukwekkende en respectvolle minuut stilte voor Feyenoord-PSV.

De provincieclubs zijn de baas in Nederland

Johan Cruijff zal het allemaal hoofdschuddend hebben gelezen, al kijkt hij er waarschijnlijk niet eens van op. Vanuit Barcelona heeft hij de afgelopen jaren de schokkende kapitaalsvernietiging in Amsterdam gevolgd. Allerlei passanten mochten naar hartelust investeren en vertrokken vervolgens voortijdig, waardoor Ajax met de brokken en het verlies achterbleef. Cruijff heeft zich er nooit mee bemoeid, hij maakte zich veel meer zorgen over het niveau van de eigen jeugdspelers die een kans kregen en niet over de technische bagage beschikten om iets toe te voegen aan het elftal. Toen Cruijff in de jaren tachtig de technische baas was bij Ajax, lag de nadruk op voetbal. Marco van Basten, Frank Rijkaard, Dennis Bergkamp, Wim Jonk, Gerald Vanenburg en John van 't Schip beschikten over een geweldige functionele techniek. Louis van Gaal borduurde daarop voort met Patrick Kluivert, Clarence Seedorf en Frank en Ronald de Boer. De natuurtalenten Wesley Sneijder en Rafael van der Vaart camouflerden het niveau van hún generatie. De laatste jaren breken in Amsterdam louter jeugdspelers door die meevoetballen, maar niets meer toevoegen. Zij hebben het door de nivellering van de Eredivisie ook nog eens gemakkelijk, doordat een Ajax-speler zich tegen VVV-Venlo, Excelsior, Willem II, De Graafschap, Vitesse of NEC vrij eenvoudig handhaaft. Het ontging Cruijff niet dat de kwaliteit van de individuele techniek en het positieospel achteruitholde en daar bleef hij tegen ageren. Op die onderdelen kan worden getraind; het kost niets extra, maar het rendement is aanzienlijk groter. Cruijff wilde geen geld, geen macht en al helemaal geen functie, al heeft hij daar niet aan kunnen ontkomen. Hij wilde alleen de juiste trainers bij de jeugd, ex-spelers die hij zelf had opgeleid, waardoor ze precies wisten waarover hij sprak. Cruijff vindt het onbegrijpelijk dat Ajax, met alle mogelijkheden, ondersteboven wordt gespeeld door modale provincieclubs. Geld om topvoetballers te kopen is er niet meer, maar ook met een iets andere aanpak op De Toekomst kan de club progressie boeken. Daarom wil Cruijff terug naar de basis, naar de periode in De Meer, toen hij met zijn staf alle details erin sleep bij de jeugd, waardoor de jeugdopleiding wereldwijd respect afdwong.

Hij had die interne machtsstrijd nog niet gewonnen of de directie-leden Rik van den Boog en Henri van der Aat presenteerden hun persoonlijke prestigeobject. Ajax beschikt sinds vorige week over het modernste voetbalontwikkelingscentrum van Europa. Kosten: vier miljoen euro. Onder het motto *meten = weten* beschikt de jeugd-opleiding over gps-tracking, fysiologische meting, database en videoanalyse. Henk van den Heuvel, de directeur van Biotrics uit Almere, demonstreerde wat biometrie kan betekenen voor de voetballerij. Hij beschikt zelfs over een eigen laboratorium op De Toekomst. Een andere wetenschapper, *embedded scientist* Toke Hilgeholt van de Vrije Universiteit, ondersteunt alle testprogramma's. Zo moet een totaalbeeld ontstaan van het individuele Ajax-talent, een röntgenfoto van iedere jeugdspeler. Commercieel directeur Van der Aat oreerde

tijdens de opening van het Adidas MiCoach Performance Centre over 'in iets gedurfd investeren'. Hij is van mening dat Ajax creatief dient te zijn en zich niet moet vastklampen aan het oude stramien. Daarom moeten de jeugdtrainers gaan werken met de informatie die de medische en wetenschappelijke staf van clubarts Edwin Goedhart produceert. Deze futuristische hersenschimmen staan haaks op de plannen van Crujff. Hij wil terug naar het voetbal, naar de essentiële functie van de trainers die de jeugd weer gaan opleiden voor het eerste elftal en eventueel voor de stap naar een Europese topclub. Ik wil de waarde van wetenschappelijk onderzoek niet bagatelliseren, maar Ajax heeft voetbaltechnisch zó veel in te halen dat er de komende jaren andere prioriteiten zijn. En het is opnieuw een schrijnende vorm van kapitaalvernietiging dat een paar directieleden, die niet geremd worden door enige voetbalkennis, even kunnen bepalen dat de wetenschap het hunkerende Ajax weer aan een kampioenschap kan helpen. Crujff wil het perfecte positieospel er weer inslijpen, hij heeft geen tijd voor semi-wetenschappelijk geneuzel.

Ajax is niet meer de baas in Nederland en dat doet pijn in Amsterdam. De provincieclubs rukken op. AZ werd twee jaar geleden kampioen, FC Twente flikte het vorig seizoen en is nu opnieuw in de race. Dat is een terechte beloning voor een goed beleid. En een compliment voor voorzitter Joop Munsterman, die aantrad toen de club zo goed als failliet was. Onder zijn leiding werd FC Twente een voetbalbolwerk, een voorbeeld voor alle clubs die met rode cijfers kampen. De koploper heeft het geluk dat de architect van het succes een gouden handdruk kreeg bij Wegener, financieel volledig onafhankelijk is en daardoor van FC Twente zijn levenswerk maakt. Munsterman is onbezoldigd fulltime voorzitter en zijn ambitie is de traditionele grootmachten af te bluffen. Hij zal blijven bouwen aan een Europese topclub met een regiofunctie in Enschede. Munsterman zal er bovendien alles aan doen sterspeler Theo Janssen voor de gelimiteerde transfersom van 3,2 miljoen euro te verkopen. Hij moet nu cashen, anders dient hij zijn spelbepaler af te schrijven. Voor de supporters is dat moeilijk te begrijpen, maar voor de club is het de enige oplossing. Het is de vraag of trainer Michel Preud'homme de juiste man is om dat doel te realiseren. Voor een behoudend en verdedigend opgevoede Belg laat hij FC Twente opvallend aanvallend voetballen en de resultaten zijn zonder meer goed. Zijn act als dorpsidioot voor de dug-out past echter totaal niet bij de clubcultuur. FC Twente kende de reputatie van de coach, maar dacht het door middel van een goed gesprek op te lossen. In de loop van het seizoen begon de stress het gedrag van Preud'homme weer te beïnvloeden rond wedstrijden, waardoor de trainer zichzelf zó opfokt dat hij niet meer helder kan analyseren.

PSV en Fred Rutten smachtten naar de titel. De club kan financieel niet zonder inkomsten uit de Champions League en Rutten heeft een prijs nodig om geloofwaardig te blijven als coach. Zijn gemankeerde mediaoptredens maken van hem een parodie op een boegbeeld. Hij doet zijn best, maar beheerst dat onderdeel van zijn vak niet. Toch mag dat geen reden zijn hem te veroordelen of af te schrijven. Als trainer zijn de spelers lovend over hem en hij heeft dit seizoen de pech gehad dat zijn topscorer Jonathan Reis ernstig geblesseerd raakte. PSV creëerde voldoende kansen, maar Marcus Berg en Danny Koevermans faalden als afmakers. Het siert Rutten dat hij nooit zeurde over de afwezigheid van de spits die van hem een echte topcoach had kunnen maken. Voor de supporters is dat een

schrale troost en het zal het door alle medewerkers gevreesde humeur van directeur Tiny Sanders er ook niet beter op maken, maar Rutten heeft geen moment aantoonbaar gefaald.

Ik voorspel dat de provincieclubs de komende jaren aan de macht blijven. Feyenoord heeft nog even tijd nodig, maar zodra Vitesse echt goede spelers van Chelsea krijgt, kunnen er verrassende dingen gebeuren in Arnhem. En als de gefortuneerde supporter Marcel Boekhoorn zijn vader ooit een plezier wil doen en zich daadwerkelijk met NEC gaat bemoeien, is er plotseling van alles mogelijk in De Goffert. Ook SC Heerenveen is een serieuze kampioenskandidaat. In Friesland loopt de beste voorhoede van Nederland: de uitstekende spits Bas Dost, met de getructe vleugelspelers Oussama Assaidi, Roy Beerens en Luciano Narsingh. De club heeft dringend behoefte aan een goede keeper en hoeft vervolgens slechts een ervaren centrale verdediger en een spelbepalende middenvelder aan te trekken om een gooi naar de titel te kunnen doen. Ondanks het teleurstellende seizoen onder de nieuwe coach Ron Jans, ziet de toekomst van Heerenveen er opvallend rooskleurig uit. Gelukkig zijn er ook nog trainers die goed functioneren. Harm van Veldhoven van Roda JC, John van den Brom van ADO Den Haag, Pieter Huistra van FC Groningen en Gertjan Verbeek van AZ leverden vakwerk. En ik acht Alex Pastoor in staat Excelsior via de play-offs in de Eredivisie te houden. Alle clubs met financiële problemen raad ik aan zo snel mogelijk een excursie naar Almelo te organiseren, waar voorzitter Jan Smit gaarne bereid is een gastcollege te geven over de wijze waarop hij al sinds jaar en dag een betrekkelijk kleine club op een verantwoorde wijze overeind houdt.

RBC Roosendaal vecht tegen de bierkaai

Waarom maken mensen zich zo druk over voetbal? Het is een aardige bijzaak van het leven, maar meer ook niet. Er speelden vorige week allerlei belangrijke kwesties. De dood van Osama Bin Laden en de verwachte reactie van Al-Qaida. In Syrië en Libië werden zichtbaar mensenrechten geschonden. Laurence Stassen nam namens de PVV bestuurlijke verantwoordelijkheid in Limburg. Er kwam een fusie tot stand tussen de AVRO en de TROS. De curatoren besloten de kunstcollectie van Dirk Scheringa in delen te verkopen. De kerncentrale Hamaoka in Japan was nog steeds een ongeleid projectiel. Griekenland kende financiële problemen en het kostuum van Jan Dulles van de 3JS werd omschreven als 'gedateerd'. Dagelijks maak ik mezelf wijs dat voetbal mijn leven niet bepaalt, maar afgelopen vrijdagavond betrapte ik mezelf erop dat ik tijdens het wekelijkse televisieprogramma *Voetbal International* tijdens elk reclameblok naar de redactie hobbelde om op de beeldschermen te kijken hoe de tussenstand bij het duel tussen RBC Roosendaal en FC Dordrecht was. Bayern München was met een eindsprint bezig, AC Milan werd kampioen, er speelde van alles rond Barcelona-Real Madrid, het was het weekeinde van Manchester United-Chelsea en heel Nederland liep warm voor de bekerfinale FC Twente-Ajax, maar ik maakte me zorgen over het lot van RBC. Drie dagen voor de laatste wedstrijd kreeg de club drie punten in mindering van de licentiecommissie, doordat de financiële huishouding een chaos was. Dat oordeel trek ik overigens niet in twijfel, want de beroepscommissie kwam tot hetzelfde oordeel. Daardoor werd de laatste competitiewedstrijd in de Jupiler League plotseling een finale voor RBC.

Op 31 juli 1912 werd voetbalvereniging Excelsior opgericht in Roosendaal. De clubkleuren vormden de reden na verloop van tijd verder te gaan als Oranje-Wit. Vanaf 1920 heette de club

VV Roosendaal en vanaf 1927, na een fusie met Roosendaalsche Boys, ontstond Roosendaalse Boys Combinatie. Bij de introductie van het Nederlandse betaalde voetbal in 1954 was RBC van de partij. De legendarische trainers Wim de Bois, Tinus van der Pijl en Co Stijger stonden er onder contract. Het bestuur van RBC meldde zich met frisse tegenzin aan bij de KNVB voor een rol in het betaalde voetbal. Majoor Almekinderen, een plaatselijke beroepsmilitair, benaderde de beste spelers van RBC om een wilde profclub te starten. Daardoor debuteerde RBC op 28 november 1954 met een 1-0 overwinning op het Xerxes van Coen Moulijn. De basis van de thuisclub bestond uit de lokale helden Kees Vermunt, Piet Bruijninx, Cees Cools, doelman Piet van Osta en de latere bondscoach George Knobel. RBC beschikte in de jaren vijftig al over de tropische verrassing Guus Riviera Verninas, een Indonesiër die geleverd was bij de commando's in Roosendaal. De voorzitters waren destijds notabelen, die niet werden geremd door enige kennis van zaken. Eerst beschikte RBC over een militaire arts als clubleider, later nam een rooms-katholieke broeder de voorzittershamer over. Hij was er verantwoordelijk voor dat RBC in 1971 een

van de slachtoffers werd van de grote sanering in het betaalde voetbal. De KNVB selecteerde op basis van de toeschouwersaantallen, de zogeheten doelpopulatie. De voorzitter van RBC was uitermate correct door de clubleden, die gratis entree hadden, niet mee te rekenen. Andere clubs deden dat wel, maar RBC gaf alleen de verkochte kaartjes op, waardoor het gedwongen terugkeerde naar de amateurs.

Clubicoon Kees Vermunt speelde 750 wedstrijden in het eerste elftal en was in 1983 hoofdtrainer toen zijn club terugkeerde in de Eerste Divisie. In 1986 bereikte de ploeg de bekerfinale, die het in Amsterdam met 3-0 verloor van Ajax. In 2000 promoveerde de plaatselijke trots met trainer Robert Maaskant naar de Eredivisie. Het avontuur zou slechts een jaar duren, maar in 2002 flikte Maaskant het opnieuw. Sinds 1999 heet de club officieel RBC Roosendaal, waardoor de gemeente de voetbalclub als marketinginstrument kan gebruiken. Tot 2009 was daar alle aanleiding voor, want Roosendaal werd jarenlang geterroriseerd door drugscriminelen. Door de ligging bezochten duizenden Belgische en Franse drugstoeristen wekelijks de stad om inkopen te doen in de plaatselijke coffeeshops. Uiteindelijk greep burgemeester Michiel Marijnen in en vaardigde hij een volledig verbod uit op de verkoop van softdrugs. Doordat een middelgrote provinciestad met 66 duizend inwoners niet de middelen heeft om een geldverslindende profclub te financieren, is RBC afhankelijk van de plaatselijke industrie. Roosendaal beschikt weliswaar over een indrukwekkend industrieterrein, maar de bedrijven hebben in deze moeilijke tijden andere prioriteiten, geen vertrouwen in de toekomst van het betaalde voetbal in de provincie of geen beslissingsbevoegdheid doordat de hoofdvestiging elders staat. Ook de plaatselijke politiek is huiverig om geld in RBC te steken, de politici geven de voorkeur aan investeringen in de breedtesport. De stad kent naast een profvoetbalclub ook nog vier bloeiende amateurverenigingen: BSC, DVO, RKVV Roosendaal en RSC Alliance.

Toch koketteert de stad Roosendaal graag met beroemde inwoners. Filmregisseur en Oscar-winnaar Fons Rademakers woonde er jaren, evenals wielrenner Wim van Est en de voormalige hoofdredacteur van *de Volkskrant* Harry Lockfeer. Zanger Jack Jersey kwam uit Roosendaal, acteur Joost Prinsen was zelfs de zoon van de burgemeester, VVD-politicus Ed Nijpels was er leraar, Jef Rademakers – de bedenker van het televisieprogramma *Klasgenoten* – komt er vandaan, evenals Gerard Arninkhof, die jarenlang presentator en eindredacteur was van het *NOS Journaal*. Volkszanger Frans Bauer woonde er niet, maar werd er in 1973 wél geboren. En het shirt van RBC werd gedragen door grote voetballers. De bekendste zijn ongetwijfeld Theo Laseroms en Pierre van Hooijdonk, die beiden later furore maakten bij Feyenoord en international werden.

Dankzij de strategische ligging langs de snelweg tussen de havens van Rotterdam, Antwerpen en Vlissingen profiteert Roosendaal van de transport- en logistieksector, maar dat is geen branche die veel geld uitgeeft voor het verhogen van de naamsbekendheid. De stad heeft verder een florerende detailhandel en dat zijn ook al geen structurele sponsors. De toekomst van RBC Roosendaal ziet er, in de schaduw van grote broer NAC Breda, somber uit. De afgelopen jaren hield de lokale supermarktexploitant Jan Pollemans de boel op de been, maar met passie, liefde en een tomeloze inzet is een zieltogende

provincieclub niet meer te runnen. Het gaat om structurele geldstromen. Het is geen toeval dat SVV en Hermes DVS uit Schiedam, HVC uit Amersfoort, Limburgia uit Brunssum, Fortuna Vlaardingen, RCH uit Heemstede, Haarlem en Wageningen het in vergelijkbare steden niet konden bolwerken. Misschien is het wel verstandiger niet langer tegen de bierkaai te vechten, want als de KNVB drie dagen voor de laatste competitiewedstrijd met sancties komt, is dat een teken aan de wand. In Zeist worden de jaarcijfers goed bestudeerd, de voorzitter van de raad van commissarissen Connie Kerkhof-Mos moet zich serieus afvragen of het nog zin heeft geld in het betaalde voetbal in Roosendaal te steken. Sportief gezien wist de club zich dankzij de 3-2 overwinning op FC Dordrecht te redden, maar financieel balanceert RBC nog steeds op de rand van een faillissement. De sportieve winst lijkt dan ook op uitstel van executie, want het is nog maar de vraag of de KNVB voor het nieuwe seizoen een licentie verstrekt aan de West-Brabanders. De club trok dit seizoen gemiddeld 2.021 toeschouwers, dat zijn er zeshonderd minder dan vorig jaar. De verantwoordelijke beleidsbepalers moeten zich afvragen of het verantwoord is voor een handvol trouwe supporters zo'n dure organisatie overeind te houden, aangezien je volledig afhankelijk bent van externe geldschieters. Als modale ex-voetballer koester ik het verleden. Elke keer als er een roemruchte club afhaakt, borrelen er nostalgische gevoelens op. Ik speelde op het niveau van RBC en dat had wel degelijk zijn charme. De mensen die zich gedurende al die jaren met hart en ziel voor de club hebben ingezet, verdienen respect. Beleidsbepalers die nu nog geld in een kansloze club willen pompen, moeten tegen zichzelf in bescherming worden genomen. Er leeft een weemoedig verlangen naar het verleden in mij, maar de realiteitszin moet het altijd winnen van zinloos gemijmer. Nostalgie is prachtig, maar daar kan niemand van leven. Zelfs RBC Roosendaal niet.

FC Twente moet Theo Janssen nu verkopen

In de kneuterige jaren vijftig volgde ik mijn voetbalhelden via de radio. We luisterden naar de *Bonte Dinsdagavondtrein*, Paul Vlaanderen en de *Familie Doorsnee*. Veel keus was er niet. De Duitse merken Erres en Blaupunkt hadden een goede naam, maar veel landgenoten kozen bewust voor het Nederlandse merk Philips. Een toestel waarop je Radio Luxemburg kon ontvangen werd gekoesterd, want dat was de enige Europese zender die Amerikaanse muziek uitzond. Zodra het Nederlands elftal speelde, stemde het hele land massaal af op Hilversum. Zo volgde ik mijn idool Frans de Munck. De tijd stond niet stil, de televisie deed zijn schuchtere intrede. Minister-president Willem Drees was er geen voorstander van, want televisie zou de gezinnen geld gaan kosten dat ze voor andere zaken nodig hadden. Het begon allemaal erg braaf met de keurige omroepsters Tanja Koen, Hannie Lips, Vertie Dixon, Ageeth Scherphuis en Karin Kraaykamp, die elke avond beschaafde en sullige familieprogramma's aankondigden. Maar de tv bracht ook Oranje in de huiskamers. De *Zwarte Panter* beantwoordde volledig aan mijn verwachtingen, maar ik moest al snel concluderen dat ik Faas Wilkes een veel leukere speler vond dan de nationale held Abe Lenstra. Een voetballer moet geen voorspelbare eenheidsworst zijn, creativiteit maakt het verschil en hij moet charisma hebben; ik houd van flamboyante persoonlijkheden. Als kwajongen zat ik in De Goffert te staren naar de lokale helden Hans Verhagen, Tiny van Reeken en Bennie Werts. De komst van de in de provincie verdwaalde Amsterdammer Cees Kick was een belevenis. In mijn ogen is hij nog steeds de beste speler die het NEC-shirt ooit droeg. Later vermaakte ik me met Frans Thijssen, Jan Peters en Arno Arts. De Engelse internationals Glenn Hoddle en Trevor Brooking spraken me aan, evenals de Duitse vedetten Wolfgang Overath en Günter Netzer. Johan Crujff, George Best en Willem van Hanegem waren uitblinkers en oogstrelende voetballers uit mijn generatie. Als modale speler keek ik tijdens wedstrijden en trainingen mijn ogen uit zodra Dick Schneider, Wim van der Heide, Dick Nanninga, John Metgod of Willy Brokamp aan de bal waren. Oranje beschikt tegenwoordig over de internationale vedetten Wesley Sneijder, Rafael van der Vaart en Robin van Persie. Zij zijn een lust voor het oog, maar tevens verantwoordelijk voor het feit dat mijn favoriete voetballer Theo Janssen slechts vijf interlands speelde. Janssen is dit seizoen de beste speler op de vaderlandse velden, hij beschikt over de beste trap, heeft de uitstraling van een *bad guy* en presenteert zich als onaantastbaar; hij heeft schijnbaar schijnt aan de hele wereld.

De volkswijk Het Broek was een vrijstaat met eigen wetten in het hart van Arnhem. Ik heb jaren op school gezeten in die stad, maar je fietste altijd met een grote boog om Het Broek heen. De bewoners hielden niet van buitenstaanders en pottenkijkers. Cultheld Janssen is er geboren en getogen. Evenals zijn vader zit hij onder de tatoeages. Senior komt uit een gezin van vijftien kinderen en moeder Janssen uit een gezin met elf, waardoor Theo opgroeide in een enorme familie. Op straat werd hij streetwise, hij had een gruwelijke

hekel aan school, waar hij zich aan allerlei regels diende te houden. De hersens had hij wel, maar de motivatie ontbrak. Theo maakte zich nooit zorgen over zijn toekomst, hij wist al heel vroeg dat hij zou slagen als voetballer. Als het buurtelftal van Het Broek veldslagen uitvocht met de wijken Klarendal en Presikhaaf, maakte Janssen altijd het verschil. Hij was de beste voetballer en structurele uitbinker van Het Broek. Tijdens de lessen trapte hij een balletje, want hij had spijbelen tot kunst verheven. En er gebeurde altijd wel wat in Het Broek, al werden alle problemen door de bewoners opgelost, doordat de politie ook huiverig was de wijk te betreden. Opstootjes, schiet- en vechtpartijen bepaalden het ritme van de wijk. Een aantal jaren geleden sierde Theo zelfs knokkend de voorpagina van een plaatselijke krant, nadat zijn vader het bij een amateurwedstrijd aan de stok had gekregen met supporters van de tegenpartij. De gemeente legde zelfs roadblocks aan om de achtervolgingen van de politie gemakkelijker te maken. Intussen is de wijk ingrijpend veranderd, nieuwbouw heeft de sfeer veranderd. De spectaculaire en gezellige buurtfeesten behoren tot het verleden. Daarom heeft Theo Janssen voor zijn ouders een huis gekocht in de aanpalende wijk Statenkwartier. Hijzelf vestigde zich in Arnhem-Zuid, maar dat werd geen succes. De middenvelder beschikte over een trendy ingerichte moderne woning met een tuin, maar hij miste zijn familie op de andere oever van de Rijn. Daarom vertrok hij weer uit Rijkerswoerd. Hij woont nu met zijn gezin in de wijk Schuytgraaf en geeft toe dat zijn vriendin een stabiele factor in zijn leven is. Huisje-boompje-beestje was altijd een schrikbeeld voor hem. Tegenwoordig rijdt hij na de dagelijkse training rechtstreeks naar Arnhem om zijn rol als huisman en vader te vertolken.

Na zes seizoenen Vitesse verhuurde de club Janssen, die geen basisplaats meer had, aan RC Genk. Voor iemand die aan de andere kant van de Rijnbrug al wordt gekweld door heimwee is het niet vreemd dat hij zich in België niet thuis voelde. Hij speelde vijftien wedstrijden voor de Belgische topclub en scoorde daarin twee keer. Trainer Sef Vergoossen wilde hem wel houden, maar ook hij kon Janssen geen basisplaats garanderen, waardoor de middenvelder terugkeerde naar Vitesse. Daar speelde hij zijn wedstrijden, maar belandde hij op een dood spoor. Zijn ontwikkeling stond stil en FC Twente kwam als een geschenk uit de hemel, want Janssen kon in Arnhem blijven wonen en rijdt sinds 2008 fluitend heen en weer, met Coldplay en Wouter Hamel op de autoradio. Hoewel Janssen de ultieme ster-speler van de Eredivisie is, moest hij ook bij FC Twente knokken voor een basisplaats. Trainer Steve McClaren beschikte over vier geweldige middenvelders – Kenneth Perez, Cheick Tioté, Wout Brama en Theo Janssen – waardoor er altijd een speler voor die linie sneuvelde. Janssen vond het een verschrikking. Aan niet spelen of gewisseld worden heeft hij een gruwelijke hekel, terwijl hij invallen een straf vindt. Vorig seizoen, toen FC Twente voor het eerst in de historie kampioen van Nederland werd, greep Janssen de macht en werd hij de leider van de pikorde in de kleedkamer en op het veld.

Janssen heeft zijn *roots* uit Het Broek nooit verloochend. Na een wedstrijd drinkt hij pils, bij voorkeur uit een fles. En hij steekt een sigaret op zodra hij daaraan behoefte heeft. Binnen FC Twente werd dat oogluikend toegestaan, al was de clubleiding er niet blij mee, doordat de huisregels min of meer werden geschonden. Op het moment dat hij na een

wedstrijd onder invloed van alcohol een ernstig verkeersongeluk veroorzaakte, waaraan zijn vriend Kevin Moeliker blijvend letsel overhield, liep het imago van de sterspeler een gevoelige deuk op. Ook zijn gedrag na het ongeval verdiende geen schoonheidsprijs. Hij bekommerde zich nauwelijks om het slachtoffer. En na het behalen van de titel rolde uitgerekend Janssen met een kist bier over de snelweg. Zijn ego werd ook nog eens gekrenkt door alle negatieve publiciteit rond zijn veroordeling door de rechter. Janssen keek geen televisie meer, las geen kranten en speelde met de gedachte te stoppen met voetbal, terwijl hij alleen verantwoordelijk was voor alle commotie. Hij bagatelliseerde zijn voorbeeldfunctie als profvoetballer en zadelde zijn club met een geweldig sociaal probleem op.

De slimme voorzitter Joop Munsterman wist dat de speler een clause in zijn contract had, waarin staat dat hij voor 3,2 miljoen euro mag vertrekken. Munsterman kent ook de levenswandel van zijn troetelkind. Een ietwat te zware voetballer die nooit helemaal voor zijn sport leefde en parasiteerde op zijn talent, is vroeg versleten. Zakelijk gezien moet FC Twente de publiekslieveling zo snel mogelijk verkopen, want zodra Janssen zijn contract uitdient, betekent dat kapitaalvernietiging voor de club. Het is moeilijk uit te leggen aan de supporters, maar Munsterman en Janssen zijn het er roerend over eens. FC Twente wil een transfersom incasseren om verder te kunnen bouwen, terwijl de speler een financiële klapper wil maken, ook doordat het niet is uitgesloten dat het verkeersslachtoffer Moeliker met een claim komt. Voor een voetballer die doorgaans het verschil maakt – alleen in de kampioenswedstrijd tegen Ajax was daar geen sprake van – moet zaakwaarnemer Rob Jansen een buitenlandse club kunnen vinden. Dan blijft het alleen de vraag of Janssen ver van zijn geliefde Korenmarkt opnieuw ten onder gaat aan heimwee.

Voetbal is een vermakelijke bijzaak van het leven

We klagen steen en been over het huidige niveau van de Eredivisie. En ik raad ook niemand aan van het Engelse of het Spaanse topvoetbal te zappen naar een Nederlandse wedstrijd, want dan is het verschil schrijnend, maar onze competitie is spannender dan ooit. De nivellering creëerde een wedloop tussen de lamme en de blinde, en dat blijkt topamusement op te leveren. De stadions puilen uit, de supporters weten dat hun helden van iedere tegenstander kunnen winnen, de sponsors zien er brood in, de media berichten er hijgerig over en er gebeuren in ons heerlijke kleine, complexe en flamboyante kikkerlandje voortdurend onverwachte dingen, waardoor het voetbal een bijzonder vermakelijke en boeiende bijzaak van het leven is.

Sinds 1966 beweeg ik me in de wondere wereld van het betaalde voetbal, maar ik had nog nooit zo'n gênante vertoning meegemaakt als de kinderlijke vreugdedans en de bijbehorende waterval van krokodillentranen van de Ajax-bobo's na het behalen van de dertigste landstitel. Die heren waren er verantwoordelijk voor dat Ajax, met de hoogste begroting in de vaderlandse competitie, sinds 2004 geen kampioen meer was geweest. In die periode had er een onverantwoorde kapitaalsvernietiging plaats en kregen allerlei passanten de volledige macht en in sommige gevallen de zeggenschap over de portemonnee van het beursgenoteerde bedrijf. In de logge en ondoorzichtige organisatiestructuur van de Amsterdamse club met trainers, directeuren, een ledenraad en een raad van commissarissen kon iedereen zich verstoppen en zodra de problemen uit de hand liepen, werd de zoveelste hoofdcoach geliquideerd. In Barcelona ergerde Johan Crujff, het beroemdste erelid, zich een ongeluk. Hij wilde geen geld, geen macht en zeker geen functie, maar hij begreep niets van al die lachwekkende paniekaankopen; voetballers die niets aan Ajax toevoegden. En hij begreep ook niet waarom er geen jeugdspelers meer doorkwamen die het positieospel perfect beheersten; voetballers met een technische bagage die in het verleden een garantie voor succes betekende. In zijn tijd wonnen zelfopgeleide spelers grote prijzen bij Ajax. De laatste jaren koketteerde de club wel met het aantal voetballers van eigen kweek in het eerste elftal, maar die slaagden er niet meer in modale provincieclubs ondersteboven te spelen.

Nummer 14 luidde de noodklok, stak zijn nek uit en wilde helpen. Elke club zou blij zijn met zo'n gebaar, maar nadat Crujff de zelfingenomen officials had laten weten dat ze totaal geen verstand van voetbal hadden, gedroegen deze heren zich als miskende kleuters met een gekrenkt ego. Ze doen er alles aan om het felbegeerde erebaantje te bemachtigen, maar in hun gulzigheid naar status houden ze er geen moment rekening mee dat een voetbalbestuurder blootstaat aan publieke beschadiging. Als vervolgens *De Telegraaf* een hetze ontketent, slaat de paniek toe. Zodra er sprake is van het publiceren van onjuiste feiten of smaad, kan iedere Nederlander zich melden bij de Raad voor de Journalistiek of

de rechter. Zo gaan volwassen mensen daarmee om. Maar bestuurslid Joop Krant wilde een adviesbureau inhuren om terug te slaan. Commercieel directeur Henri van der Aat kende directeur Kees Boef van Burson-Marsteller, een bureau dat veel geld verdient met het adviseren van dictators van bananenrepublieken die de mensenrechten schenden. Vanaf de komst van Burson-Marsteller beschikten andere media dan *De Telegraaf* plotseling over anti-Cruijff-informatie. Werkelijk alle vertrouwelijke stukken lekten heel beschaafd uit. Rik van den Boog vond het heerlijk, Uri Coronel deed alsof hij er niets van wist, maar las tijdens een persconferentie een voor Cruijff belastend persbericht voor dat was samengesteld door het ingehuurde bureau. Ineens hadden alle bobo's een gemeenschappelijke vijand. Het erelid Johan Cruijff, de grootste voetballer uit de clubhistorie, werd door een peperduur bureau bewust beschadigd, omdat hij wat falende heren van het pluche wilde duwen. Erelid Uri Coronel en zijn directie, werknemers van Ajax, gaven geld uit om een ander erelid te beschadigen en de reorganisatie van de jeugdopleiding te frustreren. Mensen die zich dusdanig misdragen, zouden niet voor het oog van de camera's hun gelijk moeten halen, met een hypocriete vreugdedans en onsamenhangende emotionele teksten. Daar was over nagedacht, de onderbuikgevoelens van de fans werden op de proef gesteld. Een paar weken eerder meldde Van den Boog nog dat Ajax geen kampioen zou worden. Als directeur wist hij Marco van Basten en Martin Jol niet bij de club te houden. Coronel schreef een rapport dat hij vervolgens zelf negeerde en de heren schreeuwden moord en brand zodra Cruijff intern, niet via de media, kritisch was. Ze werden uiteindelijk gered door de overhaast gepromoveerde jeugdtrainer Frank de Boer, die het ziertogende Ajax alsnog kampioen maakte. Coronel en Van den Boog, plus alle paladijnen, hadden zelfs niet het fatsoen die eer aan De Boer te gunnen. En ze blijven demagogisch roepen dat ze alles voor Ajax doen, want zij zijn niet belangrijk. En straks zitten ze samen op het ereterras te hopen dat het een chaos wordt met Cruijff als commissaris. Lang leve de oprechte Ajacieden.

Het boeiende aan voetbal is ook dat een goede speler bij een andere club hopeloos kan mislukken. Hetzelfde geldt voor trainers. Ik dacht ooit dat Feyenoord met Gertjan Verbeek de ideale coach binnen-haalde. Niets bleek minder waar, maar bij Heracles Almelo en AZ functioneert hij perfect. Ron Jans deed het jarenlang voorbeeldig bij FC Groningen, maar alle loftuitingen stegen hem naar zijn hoofd en bij SC Heerenveen was hij plotseling een parodie op zichzelf. Jans had geen begrip meer voor moeilijke karakters, wist zich geen raad met ego's en beoordeelde spelers totaal verkeerd, doordat hij zichzelf had wijsgemaakt dat hij een toptrainer was. Het resultaat is een verloren seizoen voor de club. Onder Jans werd de duurste aankoop Bas Drost een onzekere en gefrustreerde spits die zijn reputatie nooit waarmaakte. En de door Jans weggestuurde Geert Arend Roorda bewijst bij het bescheiden Excelsior wekelijks het ongelijk van zijn trainer en wordt begeerd door alle concurrenten van SC Heerenveen. Jans heeft intern in één seizoen al zijn krediet verspeeld, terwijl hij misschien wel over de talentvolste selectie van de hele Eredivisie beschikt. De mensen die de club groot maakten beseffen dat wel, maar Jans lijkt niet voor rede vatbaar en weet alles beter, waardoor de beste spelers er niet aan moeten denken nóg een seizoen onder de zelfbenoemde toptrainer te moeten functioneren. De passant Ron Jans heeft niets aan de club toegevoegd, van zelfverzekerde profs heeft hij

twijfelaars gemaakt.

In het topvoetbal moet je vooral je beperkingen kennen. Dat heeft niets met lafheid of flair te maken. Ton du Chatinier had bij FC Utrecht nooit de taken van Willem van Hanegem moeten overnemen. Du Chatinier is een typische tweede man, die perfect functioneert tussen de spelers en de leiding. Hij mist de persoonlijkheid om als boegbeeld leiding aan FC Utrecht te kunnen geven. Zijn ontslag is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van eigenaar Frans van Seumeren. Van hem mag je verwachten dat hij over de mensenkennis en de levenservaring beschikt om een potentiële hoofdtrainer te kunnen beoordelen. Na het vertrek van *De Kromme* moest er snel een oplossing worden gevonden en dergelijke beslissingen vallen vaak verkeerd uit. Van Seumeren moet nu een voorzitter en een hoofdtrainer aantrekken, maar dat moeten topmensen zijn, doordat technisch directeur Foeke Booy ook al niet de gedroomde leider is. FC Utrecht beschikt over redelijk spelersmateriaal, maar de club heeft vooral behoefte aan een grote persoonlijkheid in de leiding. Die man moet niet bang zijn, hij dient met Van Seumeren te kunnen samenwerken, maar moet tevens tegen hem zijn opgewassen. Van Seumeren dient iemand te halen die hem met goede adviezen en sterke argumenten behoedt voor domme en geldverslindende fouten. En daar zijn alle wijze mannen rondom de baas van FC Utrecht tot op heden niet in geslaagd.

PSV dacht zo'n man in huis te hebben. Tiny Sanders verdient voorlopig het voordeel van de twijfel, maar de kreet dat hij bezieling mist bij de spelers is een dooddoener van iemand uit het bedrijfsleven die niets snapt van de voetbalcultuur. Iedere voetballer die een bomvol Philips Stadion betreedt, doet zijn stinkende best en gaat tot op de bodem. Stanislav Manolev straalt een overdosis passie uit, maar hij blijft gewoon een miskoop die de club geen stap verder brengt. Wat technisch manager Marcel Brands ervan vindt is niet relevant, want hij zegt toch nooit wat hij echt meent. Daarom is Fred Rutten niet te benijden. Hij raakte Nordin Amrabat, Ibrahim Afellay en topscorer Jonathan Reis kwijt, terwijl Ola Toivonen door structureel wangedrag langdurig geschorst was. De overgebleven PSV-spelers bleven gedurende het hele seizoen kansen creëren, maar de dienstdoende spitsen faalden hopeloos. Zij bepaalden de status van hun trainer. Zo onrechtvaardig kan topvoetbal zijn.

Een laffe vertegenwoordiger in gebakken lucht

Er bestaan geen grotere tegenpolen dan Hans van Breukelen en ik. In mijn ogen verkondigt hij, op de toon van een dorpspastoor, voortdurend semi-intellectuele prietpraat. Hij is een notoire demagoog en probeert wanhopig als de slimme, correcte, beschaafde en integere ideale schoonzoon over te komen. De oud-doelman acteert met verve een persoonlijkheid, maar achter die façade gaat een onzekere tobber schuil. Dat merkte ik bij toeval. Toen Van Breukelen vorige zomer te gast was in het tv-programma *Voetbal International* onthulde hij op een emotionele wijze dat ik jaren van zijn leven had vergald. Sterker nog, hij had zelfs serieus overwogen er een eind aan te maken. Ik wist niet wat ik hoorde en vroeg me meteen af wat ik hem had aangedaan. Ik had hem nooit beschuldigd van drugsgebruik, dat hij het met minderjarige meisjes deed of dat hij in kinderporno handelde. Daarom heb ik hem maar gevraagd wat ik allemaal op mijn geweten had. Met een gezicht alsof hij met sterke argumenten kwam, vertelde Van Breukelen dat ik, in een periode dat hij betrokken was bij het legendarische polletjesincident in De Kuip waardoor Feyenoord in de laatste minuut 1-1 maakte tegen PSV, in het blad *Voetbal Inter-national* had geschreven dat Ajax-doelman Stanley Menzo een betere keeper was voor Oranje dan hij. En vervolgens had *VI* ook nog een enquête gepubliceerd waar Menzo beter uitkwam dan Van Breukelen. Zo, dat kun je in je zak steken, zei hij zonder woorden, maar met de zelfverzekerde grijns van een overwinnaar.

Op dat moment wist ik helemáál zeker dat ik hem nooit meer serieus zou nemen. De motivatiecoach die door het land trekt om van mensen uit het bedrijfsleven winnaars te maken, die iedere frivole voetballer aanspreekt op diens mentaliteit en de indruk wekt dat hij volledig in balans is, overwoog uit het leven te stappen doordat ik Menzo een betere doelman vond. Later zette Van Breukelen een punt achter zijn actieve carrière, doordat hij het mentaal niet meer kon opbrengen. Een man die zó onevenwichtig in het leven staat, moet eigenlijk geen groepen mensen toespreken, want hij is ongeloofwaardig en zou ook niet de wijsneus en betweter op de televisie moeten uithangen. Maar Van Breukelen negeert zijn beperkingen; hij werkt als een volleerd amateur-psycholoog aan een boek over zijn stokpaardjes en trad toe tot de raad van commissarissen bij PSV. Met het intrappen van open deuren in een correct kostuum kom je blijkbaar een heel eind in Eindhoven. Het is nu maar te hopen dat de wankelende financiële situatie van de club de commissaris niet opnieuw uit zijn evenwicht brengt. Het gekke is dat ik Van Breukelen niet eens een nare man vind. Ik mag hem eigenlijk wel. Hij zou alleen eens moeten stoppen met dat eeuwige gepreek.

In 1978 volgde ik namens dit blad het WK in Argentinië. Op 25 juni zat ik in het kolkende stadion van River Plate in Buenos Aires naar de finale tussen het gastland en Nederland te kijken. Om de hoek van het immense complex was de officiersopleiding van de

Argentijnse marine. Dat legeronderdeel speelde een belangrijke rol bij de staatsgreep die de junta op 24 maart 1976 aan de macht bracht. Tijdens het schrikbewind van het militaire regime, onder leiding van generaal Jorge Videla, verdwenen er volgens Amnesty International naar schatting dertigduizend mensen. Sindsdien protesteren de moeders van verdwenen kinderen op een belangrijk plein midden in de stad als de Dwaze Moeders van de Plaza de Mayo. In 1987 leek Videla de dans te ontspringen en er met huisarrest vanaf te komen. Pas in 2003, bij het aantreden van president Nestor Kirchner, koos de regering onvoorwaardelijk voor de slachtoffers van de junta. Kinderen die in foltercentra ter wereld kwamen, werden ter adoptie gegeven aan militairen. De moeders werden vermoord. Verder werden er structureel politieke gevangenen boven zee uit vliegtuigen gegooid, van die mensen is nooit iets teruggevonden. Ook de toenmalige minister van Economische Zaken, José Martínez de Hoz, werd vervolgd. Hij was de directe baas van Jorge Zorreguieta, die de portefeuille Landbouw beheerde. En hij is de vader van prinses Máxima. Afgelopen weekeinde liet zij in een tv-uitzending weten dat ze haar vader wel degelijk had gevraagd wat er zich in het verleden allemaal had afgespeeld, maar pappa had haar verzekerd dat hij nergens van op de hoogte was. Ze vermeldde er niet bij of hij er nog aan toevoegde dat hij als lid van de regering wel degelijk politiek verantwoordelijk was voor die schending van de mensenrechten in Argentinië.

Ik heb niets met het koningshuis, maar ik heb ook niets tégen die mensen. Zolang de meerderheid van Nederland voor een monarchie is, stel ik me op als democraat. Dat ik het een gedateerd en lachwekkend sprookje vind, is niet relevant. Ook ik had een zwak voor prins Claus, en Máxima is een vrouw met charisma, maar ik begrijp die nederige houding van veel landgenoten niet. Mensen die leden van het Koninklijk Huis devoot aanspreken met koninklijke hoogheid of majesteit; ik moet er niet aan denken. Toch ben ik blij dat Willem-Alexander niet met de dochter van Ratko Mladic thuiskwam, al mag je een dochter nooit verantwoordelijk stellen voor de misdaden van haar vader. De toenmalige premier Wim Kok zat destijds behoorlijk in zijn maag met de schoonvader van de kroonprins. Zorreguieta is weliswaar tot op heden buiten schot gebleven in Argentinië, maar hij is wel degelijk medeverantwoordelijk voor de marteling van politieke gevangenen. Vervolgens werden zij onder narcose in vliegtuigen geladen en voordat ze in zee werden gedumpt werd hun buik open-gereten. De laatste jaren is er in Argentinië een zoektocht naar de waarheid op gang gekomen en is er een begin gemaakt met de emotionele verwerking van een uitermate wrede periode in de geschiedenis van het land. In mijn ogen zou de vader van Máxima persona non grata moeten zijn in Nederland. De politiek kwam ooit met het compromis dat hij wel privé op bezoek mocht komen bij zijn dochter, maar dat hij niet welkom was bij officiële gebeurtenissen. Tijdens de verjaarsvisite in het Amsterdamse Concertgebouw flaneerden moeder Maria, broer Martin en vader Jorge Zorreguieta over de rode loper en de schoonvader van onze toekomstige koning poseerde ook trots met de complete koninklijke familie op de groepsfoto. Dat was niet de afspraak, het is zelfs te gek voor woorden, al kan ik daar nog wel mee leven. Maar nabestaanden van tijdens de junta verdwenen en vermoorde familieleden ervaren zo'n knus familieportret als een mes in de rug. Het heeft niets met Máxima te maken, maar Nederland zou zich veel nadrukkelijker moeten distantiëren van haar vader.

Mijn EO-vrienden, Feyenoord-supporter Andries Knevel en PSV-aanhanger Tijs van den Brink, hadden een in Nederland wonende Argentijnse mevrouw aan tafel zitten die tijdens het bewind van de junta een jeugdtrauma opliep, doordat haar vader door militairen uit zijn huis werd gesleept en er is nooit meer iets van hem vernomen. Zij voelde zich verraden door Nederland, want de vader van Máxima was het stralende middelpunt op een uitbundig feest. Ze verwoordde haar gevoelens uitermate beschaafd, maar in het openbaar kritiek uiten op het Koninklijk Huis is heiligschennis. Maar gelukkig zat Hans van Breukelen aan tafel. Af en toe stelde hij een overbodig vraagje, om aan te tonen dat hij midden in de maatschappij staat en overal over kan meepraten. Toen Van Breukelen eindelijk zijn mond had moeten opentrekken, stelde hij me voor de zoveelste keer teleur. Hij had zo'n respect voor Máxima en het was wél haar vader... Van Breukelen had weer begrip voor de situatie, want hij voelt feilloos aan hoe hij zich geen buil hoeft te vallen aan een moedig standpunt. Vervolgens mocht hij naar hartelust raaskallen over Edwin van der Sar, die hij voortdurend *Sar* noemde. Zoals hij René van der Gijp constant *Gijp* noemt, Ronald Spelbos spreek hij aan met *Spellie* en Ronald Koeman noemt hij *Koetje*. Hoe ik in zijn jargon heet, wil ik niet eens weten. Hij had zich bij *Knevel & Van den Brink* kunnen profileren met een duidelijk standpunt, want hij is tenslotte de man die rondtrekt met een boodschap. Maar na deze laffe en zwakke vertoning is het voor eens en voor altijd duidelijk dat Van Breukelen een oppervlakkige gladdepraatjesverkoper is. Een wanhopige mevrouw in begrijpelijke emotionele nood vroeg om wat steun. En Van Breukelen slikt een brok in zijn keel weg, als hij uitlegt dat hij de geweldige *Sar* door een moeilijke periode heeft geholpen. Hans van Breukelen is een vertegenwoordiger in gebakken lucht.

Laffe KNVB kiest voor Sepp Blatter

U moet het me maar niet kwalijk nemen, maar ik ben zo vrij u te adviseren niet langer wakker te liggen van Sepp Blatter. Hij is de belichaming van alles wat verderfelijk is in het topvoetbal. Met de door hem op gang gebrachte commercialisering haalde hij bij de FIFA tevens vriendjespolitiek, corruptie, omkoping, machtsmisbruik en fraude binnen. De befaamde Engelse onderzoeksjournalist Andrew Jennings maakte via zijn publicaties duidelijk dat Blatter zonder omkoping en fraude niet zou overleven als voorzitter van de wereldvoetbalbond. Hij noemde de bobo's in een net van intriges verstrikte boosaardige, diefachtige en leugenachtige linkmichels. Blatter is een gladder overlever. Als rechterhand van zijn voorganger João Havelange wist hij dat toenmalig UEFA-voorzitter Lennart Johansson een lastpost voor hem zou betekenen. De Zweed was een ietwat stugge en niet al te charismatische bestuurder, die als zeer integer gold en zeker niet schermde met allerlei financiële beloftes om zijn kandidatuur te ondersteunen en stemmen te kopen. Johansson wilde juist de dictatoriale macht van Havelange breken via democratie, loyaliteit en transparantie. Blijkbaar waren niet alle aangesloten FIFA-landen daarop uit, want op het laatste moment werd Blatter naar voren geschoven als tegenkandidaat. Hij stond overigens te dringen, want hij investeerde zelfs privé-geld in het project, terwijl hij zich liet sponsoren door allerlei bedrijven waarmee de FIFA later zaken deed. Voor wat, hoort wat. Johansson kreeg tachtig stemmen, Blatter na zijn succesvolle lobby 111, met als resultaat dat hij vanaf 1998 de FIFA als een dictator runt. Om te worden herkozen goochelde hij met steekpenningen voor stemgerechtigde leden uit arme landen. Tegenstanders en klokkenluiders werden geliquideerd. Zijn doel heiligde alle middelen.

In 2002 werd Blatter door een paar leden van het FIFA-bestuur aangeklaagd voor corruptie en financiële malversaties. Hij zou tijdens de campagne voor zijn herverkiezing miljoenen hebben gependeed aan giften in Afrika en het Caraïbisch gebied. Zijn vriend en rechterhand Jack Warner uit Trinidad en Tobago verkocht in 2006 grote aantallen WK-kaartjes op de zwarte markt. Het Duitse tijdschrift *Der Spiegel* onthulde dat de Duitse mediamagnaat Leo Kirch een vermogen had overgemaakt op de privé-rekeningen van FIFA-bestuurders. Ook het intussen failliet verklaarde sportmarketingbureau ISL betaalde steekpenningen aan officials van de wereldvoetbalbond. De zaak werd geseponeerd, nadat de anonieme officials het ontvangen geld hadden teruggestort. Voor de WK-toewijzing werden twee FIFA-bestuurders geschorst, doordat ze tegen undercoverjournalisten van de Engelse krant *The Sunday Times* aangaven hun stemmen te willen verkopen. Vervolgens viel de keuze van de FIFA op Rusland voor 2018 en Qatar voor 2022. *The Sunday Times* meldde vervolgens dat de golfstaat twee Afrikaanse FIFA-bestuurders 1,5 miljoen dollar betaalde en de Engelse bond onthulde dat vice-voorzitter Warner tijdens de lobby 1,7 miljoen dollar vroeg voor zijn stem. Blatter negeerde alle commotie en stelde zich op 75-

jarige leeftijd herkiesbaar voor de komende vier jaar.

Joseph Blatter werd op 10 maart 1936 geboren in het Zwitserse Visp. Als kind verdiende hij al geld met het verkopen van fruit uit eigen tuin en werkte hij als vakantiehulp in hotels. Vanaf zijn twintigste liet hij zich inhuren als komiek en conferencier. Hij was welbespraakt, had de lach aan zijn kont hangen en vond het heerlijk zich te profileren voor een zaal met publiek. In 1955 was Blatter de razendsnelle en gemakkelijk scorende spits van FC Visp, waar zijn vader voorzitter was. Twee jaar later bood FC Lausanne hem een profcontract aan, maar pa Blatter stond erop dat zijn zoon eerst diens studie afrondde. Sepp Blatter studeerde Economie en Business Management. Vervolgens werkte hij enige tijd als sportjournalist. Hij maakte handig gebruik van zijn contacten en trad als secretaris in dienst van de Zwitserse ijshockeybond. Daar profileerde hij zich als een man met charme, mediakennis, een gladde tong, een goede pen en veel zakelijk instinct. Daarom haalde horlogefabrikant Longines hem in 1968 als pr-directeur binnen. In die functie raakte Blatter in 1972 betrokken bij de Olympische Spelen in München, waar Longines verantwoordelijk was voor de officiële tijdwaarneming. Via olympische officials kwam hij in 1974 in contact met FIFA-voorzitter Havelange. Er was meteen een klik en even later trad hij in dienst als hoofd voetbalontwikkeling. Blatter produceerde rapporten over de ontwikkeling van het internationale topvoetbal en haalde tevens lucratieve sponsorcontracten binnen voor de FIFA, waardoor Havelange een tevreden voorzitter was en hem als rechterhand aanstelde. Blatter was in 1977 ook de bedenker van het WK Onder-20. Hij wilde de macht en de uitstraling van de FIFA vergroten en reisde de hele wereld af. Na drie jaar had hij al veertig Afrikaanse landen bezocht. De FIFA moest de grootste en rijkste sportkoepel ter wereld worden.

In 1981 trad Blatter uit de schaduw van Havelange, hij was de nieuwe secretaris-generaal. De Zwitser werd de spil in de almaar uitdijende en machtiger wordende wereldvoetbalbond. Vanaf dat moment hing er doorlopend een sfeer van corruptie en achterdocht rond de nieuwe FIFA-baas. In 2001 begon zijn topmedewerker Michel Zen-Ruffinen een strijd tegen diens eigen baas. Hij beschuldigde Blatter van omkoping en maakte daarvan een uitgebreid rapport. Blatter legde een verzoek tot aftreden hooghartig naast zich neer en werkte met zijn accountants koortsachtig aan zijn verweer. Hij hield een vlammend betoog in de vergadering, werd herkozen en klokkenluider Zen-Ruffinen moest vertrekken. Vervolgens ging Blatter over tot de orde van de dag.

Sinds zijn komst bij de FIFA hangt er een zweem van onbetrouwbaarheid boven de organisatie. Medewerkers van hem zijn omgekocht. Hij gedraagt zich als een onaantastbare dictator, door zijn aanwezigheid staat de integriteit van de wereldvoetbalbond ter discussie en het is diverse keren bewezen dat FIFA-officials hun macht voor eigen doeleinden misbruikten. Een voorzitter die oprechte gevoelens heeft voor zijn organisatie, zou in het belang daarvan aftreden en zich zeker niet op 75-jarige leeftijd nog een keer laten herkiesen. Daaruit blijkt dat Blatter er niet voor het voetbal zit, maar vooral voor zichzelf. Hij wil zijn luie rijke leventje nog vier jaar rekken. De wereld rondtrekken met first class tickets, zich laten vervoeren in limousines en in de suites van

de duurste hotels leven. Daartoe schuwt hij geen enkel middel. De aan zelfoverschatting lijdende potentiaat wenst met alle égards te worden ontvangen door regeringsleiders en staatshoofden, en handelt even pragmatisch als voorspelbaar. Het land dat betaalt, krijgt een prestigieus toernooi. Vooralsnog lijkt deze krasse bejaarde onuitroeibaar.

De Engelsen hebben er nu genoeg van en zijn openlijk tegen Blatter. Ik hoopte dat Nederland dit moedige standpunt zou steunen, maar alle KNVB-bobo's hopen ooit kleine Blattertjes te worden. Zodra ze de macht in Zeist hebben, begint de lobby naar de UEFA en FIFA. Van directeur Harry Been wisten we het. Hij wil dolgraag geldverslindende evenementen organiseren in Nederland, volgens hem is dat goed voor ons land. KNVB-voorzitter Michael Van Praag is ietwat baantjesziek en heeft nog slechts één doel: Michel Platini als UEFA-voorzitter opvolgen. Dus mag hij absoluut niet als een querulant worden gezien in het incestueuze bobowereldje. Heel voorzichtig hoopte ik nog dat de nieuwe directeur betaald voetbal Bert van Oostveen karakter zou tonen door een blanco stem te stimuleren, maar bij de 186 keuzes voor Blatter – van de in totaal 206 stem-gerechtigde landen – zat ook de Nederlandse stem. Als voetballiefhebber en Nederlander schaam je je dood dat de KNVB vrolijk meewerkte aan deze schijnvertoning. De heren hadden zich laten paaien door wat mooie loze beloftes van de sluwe bestuurder. Niet de leden van het uitvoerend comité, maar het FIFA-congres – dus alle 208 aangesloten landen – gaat beslissen over de toewijzing van WK's. Er komt een hervorming van de ethische commissie, dat wordt een soort rechtbank. En er komt een onderzoekscommissie, die deels wordt ingevuld door mensen van buiten de FIFA. Daarvoor is Johan Crujff kandidaat, terwijl hij totaal niet geïnteresseerd is in dergelijke baantjes. De KNVB-officials lieten zich inpakken met populistische kreten van de in het nauw verkerende Blatter en lieten vervolgens de Nederlandse publieke opinie schaamteloos in de steek. Daarom moeten we Blatter ook niets meer kwalijk nemen. Hij is een gewetenloze bejaarde, een machtswellusteling, maar mag zijn zorgvuldig opgebouwde zweem van onbetrouwbaarheid in stand houden dankzij de medewerking van onze KNVB-officials die blijkbaar zó graag in zijn voetsporen willen treden, dat ze weigeren de eer van ons trotse voetballand hoog te houden met een blanco stem. Zo wordt iedere official geleefd door zijn eigenbelangen. Laten we er maar om glimlachen. Ik heb de hoop opgegeven dat het ooit verandert.

Jan van Roessel, een roemruchte midvoor

Hij bestaat niet meer, maar ooit was hij een belangrijke en aansprekende speler, vaak zelfs een publiekslieveling. Dan heb ik het over de midvoor. Zijn functie is opgeheven door de voortdurend nieuwe tactieken bedenkende trainers. De midvoor gaat nu als spits door het leven. In de jaren vijftig was de midvoor een fysiek sterke, goed koppende en gemakkelijk scorende voetballer in de punt van de aanval. Meestal was hij afhankelijk van een klassieke links- en rechtsbuiten, maar ook dié specialisten hebben helaas plaatsgemaakt voor tactische varianten. Elke club had een midvoor, mijn generatie lepelt ze nog moeiteloos op: Joop Schuman (Heracles), Jan van Geen (Scheveningen Holland Sport), Henny Oonk (SC Enschede), Piet Kruiver (PSV), Wout Heinen (HVC), Rikkert La Crois (GVAV), Arie de Oude (DWS), Cor van der Gijp (Feyenoord), Carol Schuurman (ADO), Henk Angenent (Fortuna '54), Wim Bleijenberg (Ajax), Dick Tol (Volendam), Sietze de Vries (AGOVV), Tonny van der Linden (DOS), Coy Koopal (VVV), Noud van Melis (Eindhoven), André Roosenburg (Leeuwarden) en Jan van Roessel (Willem II).

De laatste overleed op vrijdag 3 juni op 86-jarige leeftijd. Het werd afgedaan met een klein bericht in de media, geschreven door een redacteur die waarschijnlijk nog nooit van de speler Van Roessel had gehoord. Weinig voetballiefhebbers realiseren zich dat Nederland afscheid nam van een fenomeen. Het Tilburg van na de Tweede Wereldoorlog was een voetbalbolwerk. De clubs profiteerden van de vroege bevrijding van hun regio. Terwijl de rest van Nederland probeerde te overleven tijdens de loodzware hongervinter, werkten de Tilburgse clubs voorzichtig aan hun herstel. NOAD was de vereniging voor de jongens van de gestampte pot, LONGA was de club voor de ambtenaren en de kantoorklerken, terwijl Willem II van oudsher de ploeg van de plaatselijke chic was. De notabelen die het bij *De Tricolores* voor het zeggen hadden, waren niet selectief, want ze haalden arbeidersjongens met opvallende voetbalcapaciteiten graag naar hun deftige sociëteit. Van Roessel was de topscorer van LONGA, namens die club debuteerde hij op 16 juni 1949 voor Oranje. Dankzij twee doelpunten van de midvoor won Nederland in Helsinki met 1-4 van Finland. Nadat NOAD, BVV en PSV hem al eens hadden benaderd, wilde NAC de aanvaller van LONGA overnemen, maar de Tilburgse club meldde de KNVB dat Van Roessel voor geld naar Breda ging. Het kostte de Brabander een schorsing van twee jaar, die later werd gehalveerd. En het was bijzonder hypocriet van LONGA, want ook daar ontving Van Roessel al geld. Hij revancheerde zich op de club door uiteindelijk in 1951 voor aartsvijand Willem II te gaan voetballen.

Daar trof hij de Tsjechoslowaakse trainer dr. Frantisek Fadrhonc. Deze politieke vluchteling hamerde op discipline en doceerde trainingen die bol stonden van voetbalvaardigheden. Hij was zijn tijd ver vooruit. In 1952 werd Willem II landskampioen, in de daaropvolgende twee seizoenen eindigde de club op de tweede

plaats. *De Tricolores* behoorden tot de absolute top van Nederland. De buitenlandse grootmachten stonden in de rij voor international Van Roessel. Het Franse Nice meldde zich en even later de Italiaanse clubs Sampdoria, Torino en Fiorentina. De Tilburgse volksjongen reisde naar Italië en tekende een driejarig contract bij Torino. Zijn jaarsalaris bedroeg tachtigduizend gulden – destijds een vermogen – en daarnaast ontving hij twaalfduizend gulden handgeld, overwinningspremies en een luxe woning in Turijn. Genoa ging nog een stapje verder, daar kon hij 150 duizend gulden per seizoen verdienen, maar de gezellige Tilburger twijfelde. Zou hij zonder zijn geliefde stad kunnen? En zonder de door hem zo gewaardeerde trainer Fadrhonc? Toen die vragen zijn hoofd pijnigden en hij in de binnenstad van Tilburg op zijn fiets voor een rood verkeerslicht moest stoppen, kwam Fadrhonc plotseling naast hem staan. Ze raakten in gesprek over de Italiaanse clubs en op dat moment nam de klassieke midvoor de beslissing bij Willem II te blijven, doordat hij Fadrhonc een geweldig mens vond en hem niet wilde teleurstellen.

In 1953 bedachten enkele vooraanstaande voetbalofficials in Limburg dat het amateurisme schadelijk was voor deze sport. Steeds meer Nederlandse topspelers kozen voor een buitenlands avontuur als beroepsvoetballer. Er werd een profbond opgericht en er ging een competitie met wilde profclubs van start. Toen de KNVB eindelijk zelf een profcompetitie organiseerde, sloten LONGA en NOAD zich meteen aan. Willem II was huiverig. Het leverde een bestuurscrisis op, maar op 28 november 1954 speelde de club op eigen veld haar eerste profwedstrijd, tegen Elinkwijk. De Tilburgers wonnen met 4-2. Het avontuur zou een doorslaand succes worden, want in mei 1955 werd Willem II de eerste landskampioen in het Nederlandse betaalde voetbal. Van Roessel groeide uit tot het symbool van de topploeg. De traditieclub stond bekend als het speeltje van de grote textielbaronnen uit de stad. Geld speelde geen rol. Ook in de amateur-tijd incasseerde Van Roessel wedstrijdpremies van zevenhonderd gulden. De spelers verdienden al jaren geld met hun sport. Eigenlijk was de introductie van het betaalde voetbal een stap terug, want de KNVB hanteerde verplichte salarissen van 3.600 gulden per jaar, plus premies van vijftig gulden voor een overwinning. De textielbaronnen gingen daar creatief mee om, maar het profvoetbal in de jaren vijftig was geen vetpot voor de spelers. De eerste landskampioen in het Nederlandse betaalde voetbal was nagenoeg hetzelfde elftal dat in 1952 de titel veroverde bij de amateurs. Doelman Cees Botermans was opgevolgd door de uit Woerden afkomstige Chris Feijt, voor rechtsback Janus Wagener was Jan Smolders in de plaats gekomen en verder waren Piet van Bladel, Gerrit de Wit, Nico van Elderen en Jan Brooijmans de selectie komen versterken. De complete vijfmansvoorhoede was intact gebleven met Piet de Jong, Sjel de Bruijkere, Jan van Roessel, Harry Mommers en Toon Becx. Zij vormden de succesvolle kern van Fadrhonc. Vanaf het moment dat de populaire trainer naar SC Enschede vertrok, stortte Willem II in. Twee jaar na de landstitel degradeerde de ploeg roemloos uit de Eredivisie en kwam er een eind aan de status van topclub. Hoewel de Tilburgers in het seizoen 1999/2000 onder trainer Co Adriaanse mochten deelnemen aan de Champions League, bleef de dubbele ontmoeting met Manchester United in de jaargang 1963/64 een hoogtepunt uit de clubhistorie. Willem II had in het voorgaande seizoen in de bekerfinale ADO met 3-0 verslagen en mocht daardoor deelnemen aan het toenmalige Europa Cup II-toernooi. Het Manchester United

van manager Matt Busby en de legendarische sterspelers Denis Law en Bobby Charlton was over twee duels veel te sterk. In de Rotterdamse Kuip – de eigen accommodatie was ongeschikt – hield Willem II de Engelsen op 1-1. Op Old Trafford werden *De Tricolores* met 6-1 van het veld gespeeld. Van Roessel was er toen al niet meer bij. Na het vertrek van Fadrhonc hield ook hij het voor gezien.

Jan van Roessel heeft nooit ergens spijt van gehad. De Tweede Wereldoorlog had zijn leven voor altijd kunnen verwoesten. Op de dag van de Duitse inval, 10 mei 1940, werd het huis van de Van Roessels aan de Bosscheweg in Tilburg getroffen door bommen van de bezetters. Hun bedoeling was de brug over het Wilhelminakanaal te verwoesten, maar de huizen van de families Van Roessel en Panis liepen averij op. Vanaf dat moment besloot Jan van Roessel een feest te maken van zijn leven. Hij kwam uit een echte LONGA-familie en gold als de vedette van de club. De aanvaller werd er verwend en ontzien. Toen hij werd opgeroepen voor militaire dienst en moest uitkomen voor vertegenwoordigende elftallen, stelden rijke financiers van de club een auto met chauffeur beschikbaar. De steenrijke aannemer Struijcken was nooit te beroerd de sterspeler een zakcentje toe te stoppen. Vanaf zijn veertiende had de midvoor een baan bij textielabrikant AaBe, maar op zondag verdiende hij bij LONGA veel meer dan doordeweeks bij zijn werkgever. Ook regelde de club dat hij niet naar Indië hoefde, maar zijn militaire dienstitijd in Nederland mocht doorbrengen. Voetballers werden in die jaren niet financieel onafhankelijk, maar profiteerden wel degelijk van allerlei privileges.

Het was slechts een klein bericht in de media, maar er overleed bijna twee weken geleden een groot voetballer. Hij werd geen miljonair, maar werkte de rest van zijn leven als staalwever. In 1958 maakte een knieblesure een eind aan zijn kleurrijke carrière. In 2005 liet hij zich voor het laatst zien. Samen met twaalf nog in leven zijnde spelers van het topteam uit 1955 ontving hij uit handen van de toenmalige KNVB-officials Jeu Sprengers en Henk Kesler een kampioensschaal. Op die passende wijze eerde de bond met terugwerkende kracht de eerste kampioen van het Nederlandse betaalde voetbal. Jan van Roessel was een roemruchte midvoor en Speler van de Eeuw van Willem II.

Jan van Beveren, miskend genie

Johan Crujff kan een conflict met iemand hebben en vervolgens overgaan tot de orde van de dag. Zodra hij zijn gal heeft gespuwd, is hij het kwijt en beschouwt hij de zaak als afgedaan. Hij had drie jaar geleden bij Ajax een meningsverschil over de organisatie van de jeugdopleiding met Marco van Basten. De buitenwereld dacht dat de twee gezworen kameraden voor eeuwig gebrouilleerd zouden zijn, maar niets is minder waar. Crujff ergerde zich een ongeluk aan de flegmatieke voetballer Tscheu La Ling, maar onderhoudt nog steeds een uitstekende relatie met de voormalige vleugelspeler. Als leider van de pikorde rond Oranje stoorde *Nummer 14* zich aan het gezeur van de PSV'ers in het Nederlands elftal en vond hij Jan van Beveren weliswaar een sierlijke stilist, maar geen meevoetballende doelman en ietwat laf voor zijn doel. De ruzie die daardoor ontstond, betekende het einde van de interlandcarrière van Van Beveren. Crujff lag er geen moment wakker van, hij realiseerde zich niet dat hij Van Beveren, die karakterologisch anders in elkaar zat, opzadelde met een frustratie voor het leven.

Crujff en Van Beveren; twee getalenteerde Amsterdammers, maar tevens tegenpolen. Crujff groeide op in de Akkerstraat, in de schaduw van De Meer in Betondorp. De roots van Van Beveren, geboren op 5 maart 1948, lagen in de Argonautenstraat, op een steenworp afstand van het Olympisch Stadion. In het gezin Van Beveren draaide alles om sport. Moeder Geertje was Noord-Hollands kampioen verspringen en veroverde de nationale hockeytitel met Hurley. Vader Wil was sportjournalist en een succesvol atleet. Hij werd drie keer nationaal kampioen op de honderd en tweehonderd meter, en nam in 1936 zelfs deel aan de beruchte Olympische Spelen in Berlijn. Voor de ogen van de geagiteerde Adolf Hitler wonnen de zwarte atleten Jesse Owens en Mack Robinson goud en zilver op de tweehonderd meter, Van Beveren senior werd zesde in de finale. Hoewel hij geen echte voetbalman was, nam hij zijn twee zonen Wil en Jan op zondagmiddag altijd mee naar het Olympisch Stadion, waar DWS en Blauw-Wit hun thuiswedstrijden speelden. Wil van Beveren senior verdiende de kost als redacteur van *Sport & Sportwereld*, de sportkrant van de legendarische hoofdredacteur Kick Geudeker. Daarnaast versloeg hij voor de AVRO-radio atletiekwedstrijden. In 1958 verhuisde het Amsterdamse gezin naar de provincie. Van Beveren werd chef-sport van de *Emmer Courant* en vestigde zich in de Nijkampen-eg in het Drentse Emmen.

Op 19 april 1964 liet trainer Henk Drewes de junior Jan van Beveren in het eerste elftal van het in degradatienood verkerende Emmen debuteren, tegen Rood Geel uit Leeuwarden. Broer Wil had al een basisplaats. Even later wilde Go Ahead de gebroeders Van Beveren contracteren en ook Ajax meldde zich. Vader Van Beveren was weliswaar een Ajacied, maar had een bloedhekel aan de nieuwe hoofdredacteur van *Sport & Sportwereld*, Martin Bremer, die deel uitmaakte van het Ajax-bestuur. Daardoor bleef

zoon Jan gewoon in Emmen. Maar na een handblessure van de jonge keeper koos de nieuwe trainer Arie Otten voor routinier Jan Poelman. Jan van Beveren was daar zó boos om, dat hij zijn lidmaatschap opzegde. Even later vertrokken beide broers naar Sparta en vonden ze onderdak bij de familie Van Tilburg. Op 18 december 1966 debuteerde Jan op achttienjarige leeftijd als doelman van Sparta tegen Sittardia. Trainer Wiel Coerver liet zijn ervaren vaste keeper Pim Doesburg naar PSV vertrekken, doordat hij nog nooit zo'n groot talent als Van Beveren had gezien. Na de halve finale om de KNVB-beker tegen PSV, een 0-1 nederlaag, verweet Coerver zijn doelman echter dat hij verantwoordelijk was voor het beslissende tegendoelpunt. Vervolgens hekelde Van Beveren de door Coerver uitgestippelde tactiek. Het resultaat was een vechtpartij in de kleedkamer en uiteindelijk gooiden aanvoerder Hans Eijkenbroek en de keeper hun trainer de kleedkamer uit. Ajax, Feyenoord en Anderlecht toonden belangstelling, maar Van Beveren koos uiteindelijk voor PSV.

In die periode presenteerde de toenmalige hoofdredacteur van *Voetbal International* Joop Niezen met fotograaf/cameraman Robert Collette en filmmaker Jan Schaper de documentaire *De Laatste Man*. De film toonde de 21-jarige doelman in al zijn glorie en met zijn karaktereigenschappen. De NCRV zond de documentaire twee keer uit en op het internationale filmfestival in Oberhausen won *De Laatste Man* de derde prijs. Dat was voor London Week End Television een reden de documentaire aan te kopen. Tijdens zijn periode bij Sparta werkte Van Beveren als journalist op de stads-redactie van het *Rotterdamsch Nieuwsblad*. Dat leverde voortdurend problemen op met de sportredactie. Zo publiceerde de krant dat hij was verkocht aan Feyenoord en een flat aan de Maasboulevard zou betrekken. Vervolgens praatte de in Den Haag wonende PSV-linksback Harry Vos zijn mond voorbij tegen een journalist, waardoor het *Rotterdamsch Nieuwsblad* naast de primeur over de eigen werknemer greep. De concurrentie onthulde dat de doelman een contract in Eindhoven had getekend. Voor Van Beveren was dat een reden op staande voet ontslag te nemen, waardoor er een definitief eind kwam aan zijn journalistieke carrière.

Van Beveren was een sterke persoonlijkheid. Bij Emmen, Sparta en PSV was hij de baas in de kleedkamer. Bij het Nederlands elftal werden de PSV-spelers echter niet serieus genomen. Cruijff was de baas, hij vormde een machtsblok met zijn maatje Piet Keizer en de Feyenoorders Rinus Israel en Willem van Hanegem. Als enige PSV'er liet Van Beveren zich niet monddood maken en ondersneeuwen door Cruijff, die een hekel had aan tegenspraak en dominante figuren in zijn omgeving. De doelman ergerde zich vreselijk aan de houding van de aanvoerder. Hij bewonderde de geniale voetballer, maar had geen enkel begrip voor het feit dat Cruijff zijn privé-zaken belangrijker vond dan spelen voor Oranje. Daardoor ontstond er bij Van Beveren een haat-liefdegevoel. De alleenheerschappij en dwingelandij van Cruijff en zijn paladijnen werd een steeds groter probleem voor de spelers uit Eindhoven. Op het moment dat bondscoach George Knobel zes spelers van landskampioen PSV selecteerde – Jan van Beveren, Cees Krijgh, Adrie van Kraay, Willy van der Kuijlen en Willy en René van de Kerkhof – lieten zij weten dat ze serieus genomen wilden worden en er ontstond een machtsstrijd in de selectie. Van

Kraay en Krijgh waren nieuw in de groep, de gebroeders Van de Kerkhof golden als notoire Cruijff-volgers en Van der Kuijlen was niet sterk in persoonlijke confrontaties en verhitte discussies, waardoor Van Beveren de strijd aanging met de westerlingen. Voor Cruijff was dat een reden bij de bondscoach erop aan te dringen de welbespraakte en assertieve doelman niet te selecteren. Knobels keuze Van Beveren en Van der Kuijlen toch op te roepen, schoot Cruijff in het verkeerde keelgat. De aanvoerder wilde met Jan Jongbloed en Willem van Hanegem spelen op de posities van Van Beveren en Van der Kuijlen.

Cruijff voegde er zelfs aan toe dat hij anders niet meer beschikbaar zou zijn en hetzelfde gold voor Johan Neeskens, Ruud Krol en Wim Suurbier. Er volgde een gênante bespreking in Zeist, met de twee kampen aan tafel. De vergadering escaleerde volledig en er dreigde zelfs een heus handgemeen. Uiteindelijk werd het een confrontatie tussen Van Beveren en Cruijff, alle andere spelers hielden hun mond. Cruijff legde de verantwoordelijkheid bij Knobel neer. Hij stelde dat hij zou opstappen indien Van Beveren en Van der Kuijlen bleven. Knobel reageerde gedecideerd, hij koos voor Cruijff. Waarop Van Beveren en Van der Kuijlen het KNVB Sportcentrum verlieten. Alleen René van de Kerkhof was solidair, maar werd in de hal tegengehouden door zijn oudere broer Gerard.

Jan van Beveren raakte zó gefrustreerd, dat hij afknapte op Nederland en een contract tekende met de Fort Lauderdale Strikers in Florida. Hij voelde zich miskend, doordat hij werd gepasseerd door veel minder getalenteerde keepers als Jan Ruiten, Eddy Treijtel en Piet Schrijvers. Van Beveren won met PSV onder meer de UEFA Cup in 1978, maar speelde slechts twaalf interlands namens Sparta en twintig namens PSV. Na zijn voetbalcarrière keerde hij niet terug naar zijn geboorteland, maar vestigde hij zich in Beaumont, Texas. Met Frans de Munck behoorde hij tot de beste doelmannen uit de historie van het vaderlandse voetbal. Zijn talent stond niet ter discussie, maar hij was niet opgewassen tegen de harde cultuur van het topvoetbal. Zodra hij misstanden signaleerde, zei hij daar iets van, maar dat werkte averechts. Hierdoor sleet de wonderkeeper zijn dagen, ver beneden zijn stand, als coach van recreatieve meisjesteam in Amerika. Voor Cruijff was de botsing in Zeist slechts een incident, Van Beveren ging de rest van zijn leven gebukt onder de gebeurtenissen rond Oranje. Het zegt veel over het karakter van Cruijff, maar tevens over de kwetsbare ziel van Van Beveren. Niemand had iets tegen hem, al maakte hij zichzelf wijs dat heel Nederland zijn vijand was. Op 26 juni overleed hij volkomen onverwacht in Texas. Jan van Beveren werd 63 jaar.

Het wordt weer een boeiend voetbalseizoen

Terwijl de Tour de France nog dominant aanwezig is in de media, verheug ik me al op het nieuwe voetbalseizoen. Mijn 45ste seizoen in het betaalde voetbal. De tijd is omgevlogen en het was een bijzonder boeiende periode, want in de voetballerij gebeuren dagelijks verrassende dingen. Die zwoele zomerdag in 1966 herinner ik me nog als de dag van gisteren. Die dag begon ik als contractspeler bij Go Ahead, doordat dr. Frantisek Fadrhonc en Joop Brand zich waarschijnlijk ietwat hadden verkeken op mijn kwaliteiten. Onlangs was ik in Deventer. Toen ben ik even rond De Adelaarshorst en het Jeugdinternaat aan de Brinkgreverweg gelopen en parkeerde ik mijn auto weer in de Vetkampstraat. De tijd heeft er stilgestaan, dat is geen goed teken, maar de gedateerde romantiek in Deventer spreekt me wel aan. De omgeving van De Adelaarshorst is een uniek openluchtmuseum. In Engeland tref je een dergelijke voetbalsfeer nog aan bij kleine clubs in de lagere divisies. In Nederland kun je alleen in Deventer nog de klassieke voetbalsfeer uit vervlogen tijden opsnuiven. Midden jaren twintig werd er voor het eerst een overdekte tribune gebouwd. Deze houten tribune werd in 1934 vervangen door een stenen uitvoering. Nadat Go Ahead in 1963 was gepromoveerd naar de Eredivisie, werd er meteen begonnen met de bouw van nieuwe overdekte tribunes. Met die gesloten tribunes, dicht op het veld, ontstond in de jaren zestig een karakteristiek voetbalstadion, compact en uiterst sfeervol. In Deventer ontstond die typisch Engelse sfeer, doordat het stadion middenin een oude volkswijk ligt. Voor generaties die zijn opgegroeid met moderne stadions buiten de bebouwde kom is een bezoek aan De Adelaarshorst een avontuurlijke tocht naar het roemruchte verleden van de vaderlandse topvoetbalcultuur. Voor oudere jongeren betekent een thuiswedstrijd van Go Ahead bezoeken een feest van de herkenning. Hoewel ik beseft dat je van nostalgie niet kunt leven, hoop ik dat de situatie in Deventer in lengte van jaren zo blijft. Eigenlijk zou het beschermd stadsgezicht moeten worden.

De romantiek overheerst helaas niet in het hedendaagse voetbal. Feyenoord wordt nog steeds geterroriseerd door een groep notoire onruststokers, die zich volledig ten onrechte als supporters profileren. Die groepering was verantwoordelijk voor een zwarte dag in de clubhistorie door voorzitter en boegbeeld Jorien van den Herik uit De Kuip te verjagen en staat nu weer aan de basis van het vertrek van financieel directeur Onno Jacobs. En de heren blijven bloeddorstig, want president-commissaris Dick van Well en een paar directieleden moeten ook nog geliquideerd worden. Verder heeft trainer Mario Been al zijn krediet verspeeld bij die meute. En dat, terwijl de beleidsbepalers bij Feyenoord achter de schermen keihard werken om de torenhoge schuld te saneren, waardoor de club weer een toekomst krijgt. De primitief reagerende groepering laat zich leiden door onderbuikgevoelens en zorgt juist voor de onrust die de club in deze fase helemaal niet kan gebruiken. Die schreeuwende menigte laat zich opstoken door een paar volksmenners binnen het supporters-legioen. Dat zijn gevaarlijke mensen rond de noodlijdende club. Zij

hunkeren naar macht en misbruiken gefrustreerde supporters om hun doel te bereiken. Zij halen hun ultieme genot uit de macht, waarin zij zich wentelen zodra ze bij de daadwerkelijk verantwoordelijke mensen aan tafel zitten. Om aan alle bedreigingen en intimidaties een eind te maken, heeft de clubleiding ooit besloten een delegatie vanuit de supporters als gesprekspartner aan tafel te tolereren, maar dat blijkt nu een pijnlijke fout. Echte supporters hebben begrip voor de financiële situatie waarin de club verkeert. Supporters steunen de club in goede en slechte tijden. Daar is in Rotterdam-Zuid geen sprake van. Een kleine groep ongeleide projectielen slurpt ongekend veel energie op van de beleidsbepalers, terwijl die mensen wel andere prioriteiten hebben. En het treurige is, dat het grootste deel van de indrukwekkende aanhang zich wel gedraagt als voorbeeldige supporters. Intussen blijft het een herhaling van zetten in De Kuip. Na de schandalige en onrechtvaardige afrekening met Jorien van den Herik, werd technisch directeur Leo Beenhakker als een kwajongen bij het oud vuil gezet. Hier waren de supporters niet verantwoordelijk voor, maar ook binnen de groep sponsors zitten machtswellus-telingen die zich laten leiden door persoonlijke rancunes. Twee integere en bevlogen clubmensen werden door de zittende beleids-bepalers opgeofferd, doordat deze lafaards wilden overleven door hun oren te laten hangen naar verderfelijke pseudo-supporters en op macht beluste sponsors. Ik vraag me af, wie het volgende slachtoffer wordt en wat Feyenoord er mee opschiet.

De officials van de belangenvereniging Coaches Betaald Voetbal verschijnen regelmatig met een verontwaardigd hoofd in beeld om hun ongenoegen uit te spreken over de gang van zaken rond een ontslagen trainer. Soms terecht, vaak is het selectieve verontwaardiging. Als een trainer, een lid van de CBV, zich misdraagt, hoor ik niets. ADO Den Haag-trainer John van den Brom feestte vrolijk mee, toen een paar spelers in het supportershome na een overwinning op Ajax onbeschaafde en kwetsende liedjes zongen. Hij nam er zelfs geen afstand van. Vervolgens ging hij in het geniep, achter de rug van de club die hem een kans gaf om zich te profileren, onderhandelen met Vitesse. Beide partijen hadden al een overeenkomst gesloten, terwijl de Haagse beleidsbepalers nog nergens van op de hoogte waren. Zowel Van den Brom als Vitesse-directeur Paul van der Kraan zijn volwassen mensen die heel goed wisten dat de trainer nog een doorlopend contract had bij ADO Den Haag. Maar het doel heiligt blijkbaar alle middelen en er is slechts één belang dat telt, het eigen belang. Hoe kunnen leidinggevende mensen binnen clubs, die zich zo onbeschaafd gedragen, van hun werknemers en supporters eisen dat zij de fatsoensnormen wel in acht nemen? Succetrainer Van der Brom werd helemaal ongeloofwaardig toen hij voor de tweede keer moeiteloos het boetkleed aantrok. Vitesse is dus gewaarschuwd. De club heeft een naïeve trainer binnengehaald, die de domste streken uithaalt en vervolgens roept dat het allemaal heel stom was en dat hij er erg veel spijt van heeft, om over te gaan tot de orde van de dag. Zo'n trainer zou een ambitieuze club juist niet moeten aantrekken.

Een voetbalclub runnen is wel degelijk een vak. Daar weten ze bij SC Heerenveen intussen alles van. Riemer van der Velde maakte die club groot en het kan geen toeval zijn, dat het sinds zijn vertrek een chaos is bij de club. Riemer geniet met zijn Annie van

een welverdiende oude dag, maar veel plezier heeft het duo niet. Ze zien het voetbalbolwerk SC Heerenveen afbrokkelen, doordat allerlei uitvinders de macht naar zich toetrekken en er vervolgens achterkomen dat een voetbalclub runnen iets anders is dan het leiden van een bedrijf of een scholengemeenschap. Door de soap rond het functioneren van coach Ron Jans heeft de clubleiding zichzelf een brevet van onvermogen opgespeld. Jans deed het uitstekend bij FC Groningen, waar directeur Hans Nijland hem inspireerde, steunde en aan de handrem trok. Daardoor dacht Jans dat hij de voetbalwijsheid in pacht had en was hij verantwoordelijk voor een verloren seizoen bij SC Heerenveen. Hij adviseerde de club Bas Dost te kopen voor een vermogen, om hem vervolgens al zijn zelfvertrouwen af te nemen. Iedere club in Nederland wilde de spits binnenhalen, maar hij was niet goed genoeg voor een basisplaats onder Jans. Geert Arend Roorda was ook niet goed genoeg, maar groeide bij Excelsior uit tot een van de meest begeerde middenvelders van Nederland. Verder botste Jans met allerlei spelers binnen zijn selectie. Het gedisciplineerde Friese publiek zwaaide zelfs met witte zakdoekjes, waardoor de directie iets moest doen. Jans was zichzelf niet meer. De grapjes makende televisiepersoonlijkheid had plaatsgemaakt voor een nare, miskende coach die met een rood hoofd van nijd zijn frustraties de vrije loop gaf. Ik zal nooit voor het ontslag van een trainer pleiten, maar de oplossing die de directie van SC Heerenveen bedacht, had ik na 45 jaar ervaring in de wereld van het emotiemanagement niet durven bedenken. Alle problemen binnen de club werden opgelost door assistent-trainer Raymond Libregts te ontslaan en de club weer een Friese identiteit te geven door Henk Herder als assistent-trainer aan te stellen. Niet hoofdtrainer Jans was verantwoordelijk voor het verloren seizoen, maar zijn rechterhand Libregts. We weten nu in ieder geval dat Jans weinig karakter heeft, want hij liet zijn trouwe assistent, met wie hij ook bij FC Groningen samenwerkte, barsten om zelf te kunnen overleven. Ik verzeker u, dat het weer een boeiend voetbalseizoen wordt. Soms denk ik, dat ik alles wel heb meegemaakt, maar niets is minder waar.

Tscheu La Ling, tegenpool van Johan Cruïjff

‘Bij FC Den Haag was ik het zogenaamde talentje. Als jongen van zeventien jaar debuteerde ik in het eerste elftal. Ik voetbalde maar wat. Van opdrachten en in het belang van het elftal spelen had ik nog nooit gehoord. Zodra ik de bal kreeg, ging ik pas voetballen. Voor mezelf en voor het publiek. Gewoon lekker pingelen. De pers schreef me groot, Cor Coster ging mijn zaken behartigen. Via hem kreeg ik contact met Español. Er werd onderhandeld en ik kon daar destijds zeven ton netto in drie jaar verdienen. Dat was een vermogen. Dat kon je in Nederland nooit verdienen. Ze zouden nog één keer komen kijken, daarna zou alles afgerond worden. We speelden thuis tegen Haarlem. Ik begon erg sterk, ik zag mijn directe tegenstander niet staan. Maar na een minuut of tien begon die linksback te schoppen als een gek. Ik werd er vreselijk nerveus van en raakte geen bal meer. Toen viel ook het licht in Het Zuiderpark nog uit. Daarna mislukten al mijn acties en die gek bleef maar schoppen. Español blies de transfer af. Weg drie jaar zon in Spanje. Weg zeven ton schoon.’

Ik kende mijn beperkingen als voetballer, van mij gingen er dertien in een dozijn, maar ik was die avond wel de linksback van Haarlem die de Haagse publieksliefeling Tscheu La Ling volledig uitschakelde. Hij ging dus niet naar Español, maar Hans Kraay senior haalde hem wel naar Ajax. 36 jaar later is Ling in de ogen van Johan Cruïjff de beste en enige geschikte kandidaat om directeur te worden bij Ajax. Heel verrassend, want Cruïjff en Ling konden als voetballers nooit met elkaar opschieten. De professionele *Nummer 14* stoorde zich aan het flegmatieke gedrag van zijn Haagse medespeler, maar Ling trok zich daar niets van aan. Iedereen respecteerde de autoriteit van Cruïjff, maar Ling diende hem ooit in het spelershome van replek: ‘Als je nou je bek niet houdt, dan krijg je een biljartkeu in je reet.’ In 2004 zei Ling over Cruïjff in *Voetbal International*: ‘Ik vind Johan de beste speler van de wereld. Maar als je goed kunt voetballen, moet je niet denken dat je overal verstand van hebt. Als mensen het achter de ellebogen hebben, kan ik heel giftig worden. Dat had Johan. Tijdens de beroemde wedstrijd tussen Ajax en FC Twente in 1980 kwam hij van de tribune. Hij zou de wedstrijd omgegooid hebben. Onzin. Leo Beenhakker zat op de bank. “Ling eruit”, zei Cruïjff. Dat weet ik, doordat ik ’s avonds in *Studio Sport* het bord met nummer 9 zag. Beenhakker weigerde dat en draaide de wissel terug. Prompt scoorde ik en we wonnen uiteindelijk met 5-3. Wat is verstand van voetbal? De volgende dag ontkende Cruïjff alles.’

Tscheu La Ling werd op 6 januari 1956 geboren in Den Haag. Hij groeide op in de ’s Gravenzandelaan en later in de Obrechtstraat. Zijn Chinese grootvader kwam begin jaren twintig van de vorige eeuw naar Nederland en werd de eerste pindaverkoper in Den Haag. Hij trouwde met een Nederlandse boerin en startte een bamifabriek, die later door de vader van Tscheu La werd overgenomen. Eigenlijk heet de ex-voetballer Ling Tshen La. *Als je*

in het oosten van het bos geboren bent onder een gunstige wind, is de letterlijke betekenis van die naam. In Nederland verbasterde die naam tot Tscheu La Ling. Hij is voor een kwart Chinees, werd op school flink gediscrimineerd, maar had desondanks een leuke jeugd in Den Haag. Op twaalfjarige leeftijd werd hij op straat ontdekt door een jeugdleader van ADO. Maar hij had geen trek om een paar keer per week twintig minuten naar Het Zuiderpark te fietsen. Trainer Rob Baan begreep daar niets van, maar vader Ling, een gerespecteerd gewichtheffer en bokser, steunde zijn zoon. Vervolgens werd Tscheu La lid van Texas/DHB, waar zijn vrienden speelden. Op veertienjarige leeftijd kwam hij bij de selectie van het eerste elftal, waardoor ADO hem opnieuw scoutte. Martin Jol werd zijn maatje, maar Aad Mansveld en Ton Thie waren de baas. Het was vooral Mansveld een doorn in het oog, dat de blaag Ling hem tijdens trainingen steeds dolde. Dat leverde voortdurend spanningen op, maar desondanks haalde Ajax het talent naar De Meer. Nadat Rinus Michels de ontslagen Kraay was opgevolgd, voorspelde *De Generaal* dat Ling binnen twee jaar in de top zou spelen, maar dan moest hij wel goed luisteren. En daar had Ling juist moeite mee. Michels probeerde het met straftrainingen en boetes, waardoor Ling zelfs overwoog om er helemaal mee te stoppen.

Ling had structureel problemen met trainers. Ook met Kurt Linder klikte hij niet. Linder vond hij een Duits sprekende mafketel en Aad de Mos stond hem tegen, doordat hij Crujff altijd in zijn kont kroop. Behalve met Michels, Linder en De Mos werkte Ling in Nederland met Vujadin Boskov, Tomislav Ivic, Cor Brom, Leo Beenhakker, Stefan Kovacs, Jan Zwartkruis en Ernst Happel. Alleen van Beenhakker en Ivic stak hij iets op. Na zeven seizoenen Ajax vertrok hij in 1982 naar het Griekse Panathinaikos. Via Olympique Marseille keerde hij in Nederland terug bij Feyenoord, om zijn actieve carrière in 1987 af te sluiten bij FC Den Haag. Ling eindigde zijn prachtige voetballoopbaan totaal berooid op een klein huurflatje in Den Haag. Zijn zakelijke belangen had hij door adviseurs laten regelen, hij dacht financieel onafhankelijk te zijn, maar stond op zijn dertigste voor een miljoen gulden in het rood. Om het drama compleet te maken, haalden deurwaarders zijn hele huis leeg, al wist hij een faillissement te voorkomen. De man die veertien keer voor Oranje uitkwam, begon een winkeltje in gezondheidsvoeding. Hij knokte terug en de vader van zes kinderen is intussen de vermogend eigenaar van het bedrijf Fitshape Professional Fitness. Hij levert voedingssupplementen aan de grootwinkelbedrijven Perry Sport, Sport2000 en Intersport en is mede-eigenaar van de Slowaakse voetbalclub AS Trencín. Hij bood eerst zijn diensten aan bij ADO Den Haag, toen de beleidsbepalers geen interesse toonde, bouwde hij het noodlijdende AS Trencín van de grond af weer op.

Het levensverhaal van Ling sprak Crujff wel aan. Ook hij had in zijn leven met zakelijke tegenslagen te maken. Hij wil alleen de technische verantwoordelijk bij Ajax naar zich toetrekken, indien hij alle posities mag invullen. In de ledenraad en de raad van commissarissen rukten de ex-voetballers al op. De jeugdopleiding en de technische staf rond het eerste elftal zijn tot volle tevredenheid van Crujff gereorganiseerd en nu moet er alleen nog een technisch directeur komen met een voetbalachtergrond. Het siert de beste Ajacied uit de geschiedenis dat hij al het oud zeer en de incidenten, die hij met Ling had, een gepasseerd station vindt en totaal niet relevant in relatie tot de actuele problematiek.

Cruijff ziet in Ling de ideale technisch directeur voor Ajax. Gelouterd als topvoetballer en door schade en schande wijs geworden als zakenman. En Ling is er blijkbaar klaar voor, want hij reageert verrassend enthousiast op zijn eventuele terugkeer in de voetballerij. Voordat hij is begonnen, wordt hij al in diskrediet gebracht door het anti-Cruijff-kamp, dat er alles aan doet om het erelid zo snel mogelijk uit De Arena te verdrijven. Die groepering hoopt nu dat Cruijff opstapt, als Ling door de nieuwe raad van commissarissen wordt afgewezen als technisch directeur. Een paar doortrapte en gefrustreerde Ajacieden weten heel goed dat Cruijff alleen de verantwoordelijkheid op zich neemt, indien hij alle posities mag invullen. En het is wel erg laf om Cruijff als een weg-loper te typeren, terwijl hij nooit zijn eigen mensen mocht benoemen op belangrijke technische posities.

Het getuigt van moed, dat Cruijff bij de eigenwijze Ling uitkomt. De Hagenaar is allerminst een ja-knikker of meeloper. In 2009 zei hij in *Voetbal International*: ‘Als speler ergerde ik me vreselijk aan Johan en hij stoorde zich aan mij. Ik offerde me niet op voor meneer Cruijff. Ik was populair en had zelfs mijn eigen tribunevak. Ik liep Johan als het ware in de weg. Mede daarom moest ik weg bij Ajax. Maar het enorme respect voor de voetballer Johan Cruijff heb ik altijd gehouden. We speelden eens een oefenpotje op Aruba. Na de training ging ik lekker naar het strand. Ik had een geweldig bruine kop, maar tijdens de wedstrijd lukte er niets en na een half uur werd ik gewisseld. Dat deed me niets. Voor dat wedstrijdje, dat helemaal nergens om ging, zat Cruijff op zijn nagels te bijten van de zenuwen. Dat typeerde zijn winnaarsmentaliteit, zijn egoïsme en drive om altijd de beste te willen zijn. Als ik die mentaliteit had gehad, was ik waarschijnlijk ook een wereldster geworden.’

De levenservaring heeft zelfs van Johan Cruijff een democraat gemaakt. Naar verluidt vinden zijn collega-bestuurders kandidaat Ling te licht voor Ajax. En Johan stapt niet op. Nu gaat het echt goed komen.

Wie is de baas bij Feyenoord?

Er heerst anarchie in De Kuip. En het lijkt structureel te zijn. Falende leiders, huisregels worden genegeerd en van fatsoensnormen is helemaal geen sprake. Door middel van een door gevaarlijke volksmenners geleide hetze werd boegbeeld Jorien van den Herik uit De Kuip en zelfs uit Rotterdam verjaagd. De heren verscholen zich achter een Feyenoordhart, noemden zichzelf geheel ten onrechte supporters, maar vochten louter persoonlijke vetes uit. De peperdure routiniers, die de club volgens de planning naar de Champions League hadden moeten brengen, waren ontevreden over de trainingsmethode van Gertjan Verbeek. Het was een publiek geheim, iedereen wist het, behalve algemeen directeur Eric Gudde. Toen Kevin Hofland, namens die spelers, achter de rug van de trainer en de directeur ging klagen bij president commissaris Dick van Well, escaleerde de situatie en verliet Verbeek, gefrustreerd maar met opgeheven hoofd, De Kuip. Leo Beenhakker moest een technisch beleid voeren met een lege portemonnee. Volgens een paar sponsors had hij een te grote mond. Zij waren er verantwoordelijk voor dat *Don Leo*, met een geweldige staat van dienst in het internationale topvoetbal, als een kwajongen op straat werd gezet. Financieel directeur Onno Jacobs, geen beleidsbepaler, maar slechts een veredelde boekhouder, was de intimidaties van een kleine groep pseudo-supporters zat en stapte op. Om het drama compleet te maken, stemden wat overbetaalde blagen, die eerder miljonair dan volwassen zijn, trainer Mario Been weg. De directie dronk een glas, deed een plas en alles bleef zoals het was. De ridicule situatie bij Feyenoord doet me denken aan mijn oude trainer bij SC Cambuur. Jan Bens, nota bene een ex-Feyenoorder, was een wijs man. ‘Zodra de soldaten de baas worden, is de oorlog verloren’, zei hij altijd.

De huidige generatie voetballers verdient onverantwoord veel geld. Ze dragen petjes, zonnebrillen en ze twitteren. Communiceren is ouderwets, ze sluiten zich van de buitenwereld af door middel van een *iPod* en een dominante koptelefoon. Ze koesteren de lusten van hun bestaan en hebben geen boodschap aan de lasten. En zodra er iets gebeurt wat niet in hun kraam te pas komt, schermen ze met het magische woord ‘respect’. Kritiek, een in hun ogen te lage contractaanbieding of de status van de door de club beschikbaar gestelde auto, worden afgedaan als een gebrek aan respect. Door de zorgelijke financiële situatie van Feyenoord spelen er eigenlijk louter spelers in De Kuip die hun handen moeten dichtknijpen. Leroy Fer is een talent en Stefan de Vrij heeft zich na een aarzelend begin als rechtsback aardig ontwikkeld als centrale verdediger. Maar al die andere nobody's moeten dolblij zijn, dat ze dankzij de problemen bij de club het klassieke Feyenoord-shirt mogen dragen en zich in dat prachtige stadion mogen profileren, voor het trouwste publiek van Nederland. Darley en Erwin Mulder zijn matige keepers, Diego Biseswar heeft zijn waanzinnige salaris, zeven ton, nooit waargemaakt en dat geldt ook voor de als een ster speler binnengehaalde Karim El Ahmadi. Cor van der Gijp, Coen Moulijn, Willem van Hanegem, Wim Jansen, Bennie Wijnstekers, John de Wolf, Ed de

Goey, Pierre van Hooijdonk en Robin van Persie, dat waren echte Feyenoorders. Publiekshelden die een rol van betekenis speelden. Dat geldt niet voor Bart Schenkeveld, Jerson Cabral, Adil Auassar, Kelvin Leerdam, Ricky van Haaren en Bruno Martins Indi. Door gebrek aan beter, mochten ze af en toe even aan het eerste elftal ruiken, maar ze speelden nooit een rol van betekenis. Het was dan ook een verontrustende vorm van zelfoverschatting, dat deze onbeduidende gemankeerde spelers in het trainingskamp samenschoolden en hun trainer met een motie van wantrouwen opzadelden. Een krachtige leider zou het geneuzel van deze omhooggevallen lichtgewichten niet serieus nemen, maar aanvoerder Ron Vlaar greep de borrelpraat aan om zichzelf als de nieuwe leider van de pikorde te manifesteren. Vlaar is een bruikbare verdediger, waar Feyenoord nog weinig plezier aan beleefde, doordat hij constant geblesseerd was. Hij zou zich helemaal op zijn comeback moeten concentreren en hij had als een echte aanvoerder tegen die opgewonden oproerkraaiers en gekrenkte ego's moeten zeggen, dat ze geen enkel recht van spreken hadden en dat ze hun grieven met Been moesten bespreken. Nee, Vlaar faalde als aanvoerder, liet zich meeslepen door de emotie en stapte niet naar zijn trainer, maar dacht te scoren bij technisch directeur Martin van Geel. Dat schatte hij wel goed in. Van Geel is zo glad als een aal en belust op macht en persoonlijke roem. Het was hem een doorn in het oog, dat Been nog altijd met Beenhakker dweept en contact onderhoudt. Voor de schijn sputterde hij nog even tegen om vervolgens Been met de dodelijke stemming onder zijn spelers te confronteren. Van Geel viel met zijn actie hopeloos door de mand. Hij had meteen een vergadering moeten beleggen met Been en de spelers en dan hadden die klagende wijsneuzen hun trainer maar eens met de keiharde feiten en drogredenen om de oren moeten slaan.

Dat risico wilde hij blijkbaar niet lopen. Hij liet Been opgefokt vertrekken en belegde een persconferentie. Daarin wilde hij heel hypocriet een heldenrol spelen, maar het werd een vernederende afgang. Vanaf de eerste dag in De Kuip liet Van Geel voortdurend weten, dat hij verantwoordelijk was voor alle technische beslissingen. Na het vertrek van Been wiste hij plotseling zijn handen in onschuld. Hij was het niet eens met de actie van de spelers, distantieerde zich ervan, betreurde het en liet Vlaar een paar van te voren ingestudeerde open deuren intrappen. Algemeen directeur Gudde zat erbij alsof hij van een andere planeet kwam, maar daar kijkt intussen niemand meer van op. De twee directeuren acteerden teleurstelling en ongenoegen, maar ze deden er niets aan om deze onrust te voorkomen, waardoor Feyenoord een zwalkend schip is, zonder kapitein en stuurman. De supporters, sponsors en spelers bepalen het personeelsbeleid en de verantwoordelijke directeuren proberen te overleven.

Beenhakker en Been waren de ideale mensen om Feyenoord door een financieel moeilijke periode te loodsen. Vorig seizoen eindigde Been met zijn elftal in de middenmoot, meer zat er niet in. Desondanks was er geen enkele waardering voor de twee oer-Feyenoorders. Een paar op macht beluste sponsors liquideerden Beenhakker, en Been werd geslachtofferd door de spelers met wie hij zich moest behelpen. Het is onbeschaafd onrechtvaardig en de club schiet er niets mee op, al krijg ik de indruk dat er alleen eigen belangen een rol spelen in De Kuip. Een trainer met fatsoensnormen stapt er niet in, een

trainer met karakter weigert met deze druiloren, die een collega wegstuurden zonder relevante argumenten, te werken. En geen enkele trainer behaalt met deze spelers betere resultaten dan Been. Om alle onrust de kop in te drukken zou Van Hanegem in deze situatie heel functioneel zijn. Hij heeft zich al eerder aangeboden, maar werd geheel ten onrechte door Been buiten de deur gehouden. Met zijn komst keert de rust terug en concentreert de publiciteit zich volledig op *De Kromme*. Hij kan met leden van de huidige technische staf een periode overbruggen. Voor Willem is het een eervolle afsluiting van zijn carrière en het geeft de saneerders rust en tijd om de club weer gezond te maken. Intussen worden de wedstrijden van Feyenoord extra boeiend, want ik ben razend benieuwd of die zelfingenomen spelers, zonder het juk van Been, de tegenstanders wel van de mat spelen. Een grote mond opzetten op een hotelkamer in de provincie, zonder tegengas, is geen verdienste, maar in een volle Kuip die grote mond waarmaken is een ander verhaal.

Feyenoord begint met een zichzelf schromelijk overschattende en laffe spelersgroep de competitie. Die spelers zijn zo beperkt, dat het eigenlijk niet uitmaakt welke trainer er wordt aangesteld, doordat bijna iedere trainer zo goed is als het beschikbare materiaal. De aanvoerder heeft geen enkele invloed op de groep en de directeuren acteren wanhopig krachtige leiders. Gudde zit dankzij een paar sponsors midden in de broodnodige sanering, als boegbeeld stelt hij niets voor. En Van Geel, die zich zo graag als een autoriteit presenteert, heeft deze zinloze spelersopstand dusdanig uit de hand laten lopen, dat hij niet meer serieus te nemen is. Intussen vraag ik me af wie werkelijk de baas is in De Kuip. Voorlopig is Feyenoord het enige bedrijf in Nederland, waar de directieleden zich distantiëren van belangrijke beslissingen.

Feyenoord-topscoorer Cor van der Gijp, 80 jaar

Toevallige voorbijgangers keken afgelopen zondag hun ogen uit in het centrum van Dordrecht. Het wemelde er van de roemruchte internationals en Feyenoorders. De clubtopscorer aller tijden, Cor van der Gijp, vierde in het etablissement De Pontonnier zijn tachtigste verjaardag. De technisch bekwame en kopsterke midvoor maakte in 233 duels voor Feyenoord 177 doelpunten. De op 1 augustus 1931 geboren goaltjesdief speelde dertien interlands, drie namens Emma, tien als Feyenoorder. En hij maakte in 1952 deel uit van de Oranje-selectie die deelnam aan de Olympische Spelen in Helsinki. Begin jaren vijftig was Emma uit Dordrecht wereldberoemd in Nederland, dankzij de vier broers Van der Gijp. Freek, Janus, Wim en Cor vormden een unieke voetbalfamilie en waren een bezienswaardigheid op de vaderlandse velden.

Begin jaren negentig was Cor van der Gijp twee jaar technisch coördinator bij Feyenoord, onder technisch directeur Hans Kraay. In die periode knapte hij af op de in De Kuip heersende cultuur. Iedereen probeerde de slechte resultaten op anderen af te schuiven. Medewerkers maakten elkaar het werken onmogelijk, iedereen liep ontevreden rond. En de spelers kwamen in opstand, doordat de Europa Cup-premies op recettebasis tegen vielen. De spelers toonden geen enkel verantwoordelijkheidsgevoel, maar werden recalcitrant en wilden het premiestelsel anders invullen. Er stonden meer deurwaarders dan seizoenkaarthouders op de stoep en Carlo de Swart was allerminst een krachtige voorzitter. Daarbij moest Van der Gijp ook nog de onervaren trainer Pim Verbeek uit de wind houden, want die was niet bestand tegen de druk. De toenemende invloed van makelaars en sponsors zat Van der Gijp dwars en na elk teleurstellend resultaat werd de vijfde colonne groter. Door alle onrust kwam hij niet eens toe aan beleidvoeren. En toen Kraay plotseling vertrok, hield ook Van der Gijp het voor gezien. Sindsdien komt hij niet meer voor het voetbal in De Kuip, maar voor de gezelligheid. De vedetten van weleer vormen nog steeds een hecht team, waardoor iedere thuiswedstrijd van Feyenoord een gezellige reünie is.

In 1973 nam Veendam mij over van SC Cambuur. Op De Lange-leepte trof ik de in het betaalde voetbal als trainer debuterende Van der Gijp. Ik respecteerde hem zeer als voetballer, en Albert van der Weide en ik waren de enigen die zijn gevoel voor humor waardeerden. De autochtone Veenkolonials reageerden gepikeerd op grappen als: 'Ze zijn hier weliswaar blank, maar je verstaat ze niet.' Of: 'Wat jullie vooral goed beheersen, is slecht voetballen.' In een interview zei Van der Gijp ooit: 'Als je de verkeerde vrouw trouwt, ga je mooi naar de kloten. Als je als voetballer de verkeerde trainer treft, kun je het ook wel schudden.' In dat kader ben ik nog steeds blij dat ik Van der Gijp op mijn pad vond. Ook hij kon van mij geen goede voetballer maken, maar zijn levenslessen waren boeiend, realistisch en nuttig. Hij was een potentiële toptrainer, maar zijn lange carrière,

bij Emma, Feyenoord en Blauw-Wit, eisten hun tol. Na twee jaar Veendam moest hij afhaken met een versleten heup. In die periode ontdekte hij ook nog even spits Dick Nanninga bij de Groningse amateurclub Oosterparkers. FC Groningen zag Nanninga over het hoofd, maar een paar jaar later, in 1978, scoorde hij namens Oranje in de WK-finale tegen Argentinië. Van der Gijp adviseerde Feyenoord de kopsterke spits van Veendam over te nemen, maar de technisch verantwoordelijke mensen in De Kuip hoonden dat advies weg. Een speler van Veendam kon nooit een versterking voor de club uit Rotterdam-Zuid zijn.

Als jongen van acht jaar melde Cor van der Gijp zich aan bij Emma, waar zijn oudere broers Freek, Janus en Wim al voetbalden, terwijl neef Jur ook lid was. Voetbal was in die jaren voor Dordtse straatboefjes het enige vertier. De jongste telg debuteerde in de zomer van 1950 naast zijn broers en neef in het eerste elftal. De vroegere Feyenoord-trainer Richard Dombi regeerde als een dictator, maar had een zwak voor Cor. De geboren Oostenrijker, die later tot Hongaar was genaturaliseerd, was apetrots toen zijn protégé op 7 maart 1954 in De Kuip zijn Oranje-debuut maakte tegen Engeland. En de trainer treurde, toen zijn oogappel op 1 mei 1955 tijdens de uitwedstrijd tegen Ierland met afgescheurde kniebanden moest uitvallen. Toen Feyenoord succetrainer Dombi terughaalde, nam hij de geblesseerde Van der Gijp mee. Op 31 juli 1955 zette Cor zijn handtekening onder een contract bij Feyenoord. Hij kreeg een basissalaris van 3.600 gulden per jaar, zeventig voor een overwinning, veertig voor een gelijkspel en twintig bij een nederlaag. Feyenoord betaalde achttienduizend gulden transfersom aan Emma. De zoon van een kabellasser bij de PTT groeide uit tot een fenomeen in Rotterdam. Met Coen Moulijn, Henk Schouten en Cor van der Gijp speelde Feyenoord in de jaren vijftig en zestig droomvoetbal. Volgens de midvoor was Moulijn de beste linksbuiten uit de historie. De twee aanvallers voelden elkaar feilloos aan en maakten optimaal gebruik van elkaars kwaliteiten. Ook buiten het veld waren zij vrienden. In 1961 en 1962 leverde die samenwerking de landstitel op. Na negen seizoenen bij Feyenoord verliet de topscorer De Kuip. Keith Spurgeon, destijds de Engelse trainer van Blauw-Wit, lokte de 33-jarige spits naar het Olympisch Stadion. Daar realiseerde Van der Gijp zich pas hoe belangrijk Moulijn voor hem was geweest. Zijn koptechniek was nog steeds uniek, maar in Amsterdam kreeg hij nauwelijks goede voorzetten.

Ooit was Dordrecht een voetbalbolwerk met drie clubs, Emma, DFC en EBOH, in het betaalde voetbal. DFC was de deftige club, de gegoede middenstand zat bij EBOH en Emma was de volksclub. De thuiswedstrijden van Emma werden door twaalfduizend mensen bezocht. En de club was een landelijke sensatie, doordat er vier broers Van der Gijp in de voorhoede speelden. De oudste broer Freek was de beste voetballer en de natuurlijke leider van het elftal, hij speelde als Willem van Hanegem. Hij werd geen international doordat zijn carrière werd onderbroken door de oorlog. Later was hij dertien jaar achtereen trainer van de Haagse amateurclub VUC. Janus was de losbol van de familie, hij speelde in zijn nadagen nog bij DHC in Delft. Later runde hij in Dordrecht een café. Wim was de serieuze broer. Hij werd international en was jaren de steunpilaar van Sparta. De vader van René van der Gijp werkte als stempeltekenaar bij Lips en was

succesvol als trainer van amateurclubs. Cor was de jongste, de brutaalste, maar ook de succesvolste. Hij werd de beste midvoor uit de historie van Feyenoord. Ook zijn zonen Dennis (NAC, Dordrecht'90 en Excelsior) en Michel (NAC) speelden profvoetbal. Cor was de man met flair, de sfeerbepaler, hij had en heeft nog steeds het hoogste woord.

Nadat Cor in 1955 naar Feyenoord was gegaan, vertrok Wim naar Sparta, Janus naar DHC en stopte Freek met voetballen. Vanaf dat moment ging het snel bergafwaarts met Emma en in 1958 keerde de club terug naar de amateurs. Cor en Wim ontmoetten elkaar twee keer per jaar in de Rotterdamse derby. Ex-international Tinus Bosselaar speelde bij Feyenoord en bij Sparta. Bosselaar: 'Als die twee tegen elkaar speelden, leek het wel of ze een bloedhekel aan elkaar hadden. Tjonge, wat konden de twee tegen elkaar tekeergaan. Maar na afloop was het altijd reuze gezellig. Bij Feyenoord heb ik Cor goed leren kennen. Hij is de tegenpool van Wim. Cor is een man met humor, Wim was altijd bloedserieus.'

Henk Schouten en Cor van der Gijp werden bij Feyenoord *Snip & Snap* genoemd. Tot een minuut voor de wedstrijd werd er gelachen in de kleedkamer. Daarna werd er voor winst gestreden. In 1965 werd het elftal afgedroogd door Real Madrid, dankzij de aanwezigheid van Alfredo Di Stéfano, Paco Gento en Ferenc Puskás. Daarom is de oude en inmiddels wijze Van der Gijp ervan overtuigd dat drie topaankopen van het zieltogende Feyenoord een uitstekend elftal maken. Ook in zijn glorietijd werden Jo Walhout, Reinier Kreijermaat, Jan Klaassens, Eddy Pieters Graafland, Kees Rijvers, Coen Moulijn, Pummy Bergholz, Frans Bouwmeester en Rinus Bennaars gekocht. En dus heeft hij nog steeds vertrouwen in betere tijden in De Kuip.

Broer Janus overleed in 1988, Wim in 2005 en Freek in 2006. De topscorer aller tijden lijkt iedereen te overleven, maar de midvoor met de grote mond heeft slechts een klein hartje. Op zijn tachtigste verjaardag miste hij vooral Coen Moulijn. Hij geeft het zelf toe: 'Sinds er links en rechts familieleden en vrienden wegvallen, ben ik zo sentimenteel als een klein kind.'

IJdeltuit is het brein achter FC Groningen

De Eredivisie is misschien wel de boeiendste competitie van Europa. De voorspelbare jaren dat Ajax, Feyenoord en PSV elkaar afwisselden als kampioen lijken voorbij. AZ en FC Twente toonden de afgelopen seizoenen aan dat ook provincieclubs de beste van Nederland kunnen worden. Met een doordacht beleid en gerichte aankopen doen AZ, FC Twente, SC Heerenveen, Vitesse, FC Utrecht, Roda JC en FC Groningen mee aan de titelrace.

Op zaterdag 17 juli 1971 debuteerde FC Groningen in het Duitse Wilhelmshaven, waar Regionalliga-club TRS Olympia met 0-6 werd afgedroogd. Op 26 april van dat jaar was de gemeenteraad akkoord gegaan met de oprichting van de Stichting FC Groningen. De gemeente was de structurele financiële nood van GVAV zat, begreep dat de stad in het kader van citymarketing een profclub nodig had, maar wilde op een verantwoorde wijze een nieuwe start maken en dat resulteerde in een nieuwe club: FC Groningen.

Bij de start van het betaalde voetbal in Nederland telde Groningen vier profclubs. Het elitaire Be Quick speelde in Stadion Esserberg in het mondaine Haren. De arbeidersclub Velocitas beschikte over het Stadspark, terwijl GVAV en de veredelde buurtclub Oosterparkers het Oosterpark Stadion deelden. GVAV was de club van de ambtenaren. In het elftal dat zich opwerkte tot een nationale topploeg wemelde het van de PTT-werknemers. Voorzitter Jan Hekman had een topfunctie bij het toenmalige staatsbedrijf, maar ook de spelers Abel Alting, Jaap van Oosten, Siep Benninga en Johnny de Grooth stonden bij de PTT op de loonlijst. Be Quick, Velocitas en Oosterparkers overleefden de saneringen in het betaalde voetbal niet, waardoor GVAV als enige profclub overbleef.

In het begin van de jaren zestig verhuisde ik met mijn ouders vanuit Gelderland naar Drenthe. Als opgroeiende puber vond ik dat niet leuk, maar het voetbal in het noorden was aantrekkelijker dan het marginale geploeter van mijn club NEC en de regionale concurrenten Wageningen en Vitesse. Veendam had mijn jeugdidool Frans de Munck aangetrokken en GVAV was een gerenommeerde club in de Eredivisie, waardoor ik om de veertien dagen op De Langeleegte en in het Oosterpark Stadion bivakkeerde. In dat prachtige, sfeervolle stadion stond ik altijd achter het doel van de karakteristieke keeper Otto Roffel. De op 6 juni 1927 in de Gerbrand Bakkerstraat in Groningen geboren Roffel had niet het charisma en de flamboyante levensstijl van De Munck, maar hij was jarenlang tweede doelman achter *De Zwarte Panter* bij Oranje. Roffel was een gentleman in het strafschoopgebied, in een smetteloos witte trui, met een kolderiek sportbrilletje en klassieke kniebeschermers. Hij verdedigde tussen 1947 en 1964 het doel van GVAV. Met verdediger Henk Drewes was Roffel in 1954 tegen een avontuur in het betaalde voetbal. Maar voorzitter Hekman was ambitieus en streefde naar een topclub in Groningen. Hij praatte

de twee dwarsliggers om, waardoor Roffel naast zijn baan als buitendienstmedewerker van J.B. Wolters, een uitgeverij van schoolboeken, plotseling ook geld verdiende met voetballen. Roffel: 'Ik was een penaltykiller. Ik vermoed dat ik zeker vijftig procent van de strafschoppen heb gestopt. Tijdens een oefenwedstrijd tussen Noord-Duitsland en Noord-Nederland stopte ik er twee, van Karl-Heinz Schnellinger en Helmuth Rahn. Toch was ik geen lijnkeeper. Ik beschouwde het strafschoopgebied als mijn domein.' Na zijn voetbalcarrière werd hij directeur van het Olympisch Stadion in Amsterdam, waar Blauw-Wit, DWS en later FC Amsterdam hun thuiswedstrijden afwerkten en waar Ajax belangrijke competitie- en Europa Cup-duels uitvocht. Sinds zijn pensioen geniet Roffel van een welverdiende oude dag in Amstelveen.

Vorige week stond ik plotseling oog in oog met de legendarische doelman. Hij is intussen 84 jaar, maar nog topfit en geen spat veranderd. Het was een eer hem het eerste exemplaar van het schitterende boek *40 jaar FC Groningen* te mogen aanbieden. Dat bevat ruim vijfhonderd pagina's informatie over het roemruchte verleden en het heden van een unieke provincieclub. Bladerend door het standaardwerk beland je in een nostalgische droom. De beroemde Russische doelman Lev Yashin speelde in het Oosterpark Stadion, evenals de Duitse topscorer Uwe Seeler, de Engelse *Wizzard of Dribble* Stanley Matthews en de Braziliaanse legende Pél . Rikkert La Crois, Klaas Nuninga, Otto Bonsema, de op 14 juni 1971 bij een verkeers-ongeluk om het leven gekomen keeper Tonny van Leeuwen, Hugo Hovenkamp, Wim van der Heide, Martin, Erwin en Ronald Koeman, Johan Neeskens en de kleurrijke Milko Djurovski passeren de revue. Jubileum- en gedenkboeken blinken zelden uit door een feitelijk juiste geschiedschrijving van de periode tijdens de Tweede Wereldoorlog. In twee eerder uitgekomen jubileumboeken werd er nauwelijks aandacht aan besteed, maar auteur Matty Verkamman produceerde een prachtig verhaal over GVAV-doelman, arts en oorlogsheld Jan Jonkmans en Hennie van Groningen á Stuling, die tijdens de oorlogsjaren een kwalijke rol speelde.

Publiekslieveling en sterspeler Piet Fransen is de onbetwiste *Mister FC Groningen*. Als kwajongen ging ik voor hem naar het stadion, later respecteerde ik hem als tegenstander en introduceerde hij me in het befaamde Groningse nachtleven, en het is nog steeds een feest hem af en toe ergens te ontmoeten. Fransen is een kind van de Oosterparkwijk. Hij werd op 5 juli 1936 geboren in de Horten-sialaan, op een steenworp afstand van het Oosterpark Stadion. Zijn vader was de steunpilaar van Velocitas en dat lag gevoelig in de Oosterparkwijk, waar iedereen lid was van Oosterparkers. Ook Piet debuteerde op vijftienjarige leeftijd in het eerste elftal van Velocitas en tekende er een contract. Toen trainer Otto Bonsema van Velocitas overstapte naar GVAV, nam hij zijn oogappel Fransen mee. Hoewel hij elke thuiswedstrijd uitblonk in een uitverkocht Oosterpark Stadion, moest hij gewoon werken voor de kost. Fransen was melkboer. 'Iedere morgen haalde ik bij de fabriek alle producten op', vertelt hij. 'Daarna trok ik met mijn SRV-wagen door de wijk. Trap op, trap af. Het was zwaar werk. Om een uur of drie ging ik terug naar de fabriek, dan maakte ik de wagen schoon, snel even naar huis en vervolgens trainen.' Feyenoord haalde hem in 1965 naar De Kuip, hij debuteerde in Oranje, maar na anderhalf jaar keerde Fransen terug naar Groningen, doordat zijn vrouw werd gekweld door heimwee. Hij kon bij 1. FC Köln een vermogen verdienen en op de Nederlandse Antillen aan de slag als

trainer/speler. Maar Piet Fransen bleef FC Groningen altijd trouw en speelde in 1973 zijn afscheidswedstrijd tegen Club Brugge.

In januari 1989 was FC Groningen groot nieuws. De FIOD dook in de boeken van de club en constateerde dat voorzitter Renze de Vries met creatief boekhouden zijn club runde. De lokale zakenman Wim Everards, zwager van SC Heerenveen-voorzitter Riemer van der Velde, nam de leiding over en haalde Hans Nijland als nieuwe directeur binnen. Nijland was succesvol in het bedrijfsleven. Met een vriend stampte hij de sportuitgeverij Adrem uit de grond. De twee begonnen op een zolderkamertje met een ouderwetse typemachine van veertig gulden. Onder de bezielende leiding van Nijland groeide Adrem uit tot een florerend bedrijf met 250 werknemers en vestigingen in Nederland en België, met een jaaromzet van dertig miljoen gulden. Op 1 januari 1996 verkocht Nijland zijn bedrijf, waardoor hij financieel onafhankelijk werd. In een kroeg kwam hij voorzitter Everards tegen, die van hem de wind van voren kreeg vanwege zijn gevoerde beleid. Everards werd zó kwaad dat hij hem ter plaatse een baan als directeur aanbood, die Nijland meteen accepteerde.

Vanaf dat moment werd er voor het eerst sinds jaren weer een degelijk beleid gevoerd in het Oosterpark Stadion. Hans Nijland werd het hart van de club, hij nam de beslissingen, weigerde spelers waanzinnige salarissen te betalen en nam geen onverantwoorde financiële risico's. Nijland was slim en creatief. Jeugdspeler Arjen Robben brak door, Luis Suarez kwam vanuit Uruguay naar Groningen en de directeur realiseerde het nieuwe stadion Euroborg. Ook het aantrekken van trainer Ron Jans was een schot in de roos, al was dat toeval. Frans Adelaar, die destijds werkte bij het Griekse Akrotiros, was de gedroomde nieuwe coach, maar hij eiste een jaarsalaris van vier ton in euro's. Dat was voor Nijland een reden Jans, op dat moment assistent bij Emmen, te contracteren. Na het vertrek van de succesvolle trainer naar SC Heerenveen koos Nijland opnieuw niet voor een grote naam, maar kreeg Pieter Huistra een kans.

Hans Nijland is het brein achter het succes van FC Groningen, al is het ietwat irritant dat hij het daar roerend mee eens is. Hij vindt dat hij de club veel heeft gebracht, maar hij is ontwapenend eerlijk over zijn motivatie. 'Ik zit bij FC Groningen, doordat ik het mooi en interessant vind om in de publiciteit te staan', zegt Nijland. 'Ik ben ijdel. Daar durf ik gerust voor uit te komen.'

Een intellectueel en een dwaas

Zou Johan Crujff dat geneuzel, gezanik, gezeur en gemekker nooit eens zat zijn? Zijn probleem is dat hij van twee clubs houdt. Hij volgt het topvoetbal afstandelijk en professioneel, maar zodra het over Barcelona of Ajax gaat, spelen zijn onderbuikgevoelens plotseling een rol. Dan bemoeit hij zich met de benoeming van een voorzitter of trainer in Barcelona, of wil hij zijn stokpaardje – de jeugdopleiding in Amsterdam – reorganiseren. Crujff is geen geweldige democraat, die vaardigheid leerde het leven hem niet. Hij voerde al op jeugdige leeftijd de pikorde aan. Crujff was de baas, de natuurlijke leider tijdens de training, de wedstrijd en in de kleedkamer. En hij was de woordvoerder namens de spelers tegenover officials. In zijn wereld, de voetbaljungle, werd hij zó serieus genomen dat hij bij alle belangrijke beslissingen betrokken was of ze zelf nam. Crujff was en is voetbal. Over zijn specialiteit zegt hij nooit onverstandige dingen. Zodra het over voetbal gaat, is hij iedereen een paar stappen voor.

In grote voetballanden worden dergelijke specialisten en boegbeelden met respect behandeld en wordt er dankbaar gebruik gemaakt van hun expertises. In Nederland probeert iedereen Johan Crujff buiten de deur te houden. Sterke persoonlijkheden met kennis en een visie worden als bedreigend ervaren. Crujff bood zich drie keer aan als bondscoach. Hij wilde alleen zijn eigen staf kunnen benoemen. Rinus Michels, die hem het succes misgunde, greep dat aan om Leo Beenhakker voor het WK van 1990 aan te stellen, terwijl de spelers om *De Verlosser* vroegen. Vier jaar later verenigden de lichtgewichten in Zeist zich, toen ze door kregen dat Crujff eigen mensen wilde meenemen naar het WK. De ondernemingsraad van de KNVB kwam in opstand en de gedroomde bondscoach haakte af. De derde keer was Karel Jansen, lid van het sectiebestuur betaald voetbal, degene die dwarslag. Als vakbondsman van de VVCS stonden er nog wat oude rekeningen open bij het kamp Crujff. Tijdens het bewind van Marco van Basten zou mentor Crujff de jeugdopleiding van Ajax ook al reorganiseren, maar zijn protégé greep in, omdat hij de plannen van Crujff te rigoureuus vond. Met andere woorden: er dreigden ook wat vriendjes van Van Basten te sneuvelen. Voordat hij was begonnen, keerde Crujff al terug naar Barcelona. Vervolgens ergerde hij zich zó aan de technische vaardigheid en de schrijnende middelmaat bij Ajax, dat hij opnieuw zijn nek uitstak. Je hoeft niet hoogbegaafd te zijn om te weten dat Crujff alleen bruikbaar is zodra hij carte blanche krijgt bij de benoeming van technische functies. Nu Ajax eindelijk de weg heeft vrijgemaakt voor de voetbalvisie van Crujff, ligt het pas aangetreden knapste jongetje van de klas, prof. dr. mr. Steven ten Have, dwars als voorzitter van de raad van commissarissen. Vanwege die indrukwekkende rij titels denkt Ten Have geheel ten onrechte dat hij ook het voetbal wetenschappelijk kan analyseren, waardoor hij eigenlijk zegt dat de aanwezigheid van Crujff alleen zin heeft als *Nummer 14* naar zín pijpen danst.

In het verleden kwamen bestuursleden uit de schoot van Ajax. Het waren mensen die zeer emotioneel bij de club betrokken waren.

Later werd het geprobeerd via een headhuntersbureau, wat geen succes was. Daardoor zochten Rob Been junior, Keje Molenaar, Cees Vervoorn, Cees van Oevelen en Mark Geestman als benoemings-commissie in hun eigen netwerk. Edgar Davids was een verrassende keus, aangezien hij gedurende zijn hele carrière gedrag vertoonde dat niet bij een commissaris van een beursgenoteerd bedrijf paste. Paul Römer was hoofd amusement bij de Tros en bekleedde leidinggevende functies bij Endemol. Tegenwoordig is hij algemeen directeur van de publieke omroep NTR. Zijn toegevoegde waarde ontgaat me, of Ajax moet streven naar weggooiamusement. De komst van Marjan Olfers heeft ongetwijfeld te maken met het feit dat ze evenals Van Oevelen en Molenaar aan de Vrije Universiteit studeerde. De financiële portefeuille is bij haar in goede handen. Ook voorzitter Ten Have komt van de VU. De Master of Science rondde aan de Universiteit van Utrecht de studies Rechten en Psychologie af. Daarna haalde hij zijn doctoraal Bedrijfskunde aan de Universiteit Nyenrode en promoveerde hij aan de Technische Universiteit Twente op een proefschrift over strategische veranderingen bij grote ondernemingen. Hij is nog steeds hoogleraar en kerndocent aan de VU in Amsterdam en heeft daarnaast allerlei commissariaten. Volgens zijn ontdekker Molenaar is Ten Have een hoogintelligente en integere man, op wie geen enkel vlekje zit. Toch kwam dezelfde Ten Have meteen na zijn aanstelling met onverstandige opmerkingen over vergoedingen en declaratiemogelijkheden voor commissarissen en het volgen van cursussen. Een cursus *ongeschreven voetbalwetten* zou voor hem geen overbodige luxe zijn, want de *Willie Wortel* van De Arena is in allerlei richtingen afgestudeerd, maar hij begrijpt blijkbaar niets van de wondere wereld van het topvoetbal.

Ten Have denk Cruijff de mond te snoeren door hem lid van de raad van commissarissen te maken. Hij denkt dezelfde Cruijff te verplichten voor allerlei vergaderingen in Amsterdam aan te schuiven en realiseert zich niet dat Cruijff wordt afgerekend op de resultaten, terwijl die de in zijn ogen juiste mensen niet mag aanstellen. Dit kan niet goed aflopen. *De Telegraaf* zal alle jeugdzonden van Ten Have publiceren en het *AD* zal als reactie Cruijff in een kwaad daglicht stellen. Molenaar blijft achter als de grote *loser*. Keje bedoelde het zo goed. Hij maakte zich sterk voor de komst van Cruijff, maar haalde met Ten Have het Paard van Troje binnen.

Intussen geeft Cruijff geen krimp. Voor de zoveelste keer krijgt hij niet de ruimte zijn visie in de praktijk te brengen, doordat er altijd wel een paar onbeduidende pionnen zijn, niet geremd door enig voetbalverstand, die hun ego's camoufleren met het gewichtig klinkende algemeen belang. Tscheu La Ling is niet de eerste naam waaraan ik denk als Ajax een technisch directeur nodig heeft, maar als Cruijff in hem de juiste man ziet, vind ik het op z'n minst vreemd dat een meneer en een mevrouw van de VU hem te licht vinden voor een functie waarvan ze totaal geen benul hebben. Daarom vraag ik me af wat er nog moet gebeuren voordat Cruijff definitief afhaakt en ongetwijfeld de hoon van Nederland over zich heen krijgt. En dat allemaal doordat een paar intellectuelen zich zo nodig met Ajax

moeten bemoeien.

En alsof het gezever van al die nieuwlichters nog niet genoeg is, heeft Cruijff, zodra hij zich in het openbaar vertoont, ook nog te maken met de zich als een dwaas gedragende oudere broer Henny. Wat de man bezielt, is me een raadsel. In de roddelbladen haalt hij voort-durend onbeschaafd uit naar zijn schoonzoon Ruud Gullit, zijn schoonzus Danny Cruijff, haar overleden vader Cor Coster en zijn eigen broer Johan. Als een medium een schandaalverhaal over de familie Cruijff wil, is Henny altijd bereid met emmers modder en onsmakelijke familiedetails te smijten. Het lijkt wel een obsessie, maar het gezin van zijn succesvolle broer moet worden beschadigd en het liefst vernietigd. Het wordt pas vervelend als ook serieuze media deze non-valeur, die tegen zichzelf in bescherming moet worden genomen, de ruimte geven. Het weekblad *HP/De Tijd* heeft te kampen met een schrikbarend teruglopende oplage. Dan moet er met grof geschut aan de losse verkoop worden gewerkt. Het resultaat was de coverstory *Het secreet achter Cruijff*. De redactie van het blad gaf de raaskallende Henny Cruijff, die in Barcelona al jaren niet meer welkom is, alle ruimte zijn schoonzus met de grond gelijk te maken. ‘Het is een schandaal dat zo’n mevrouw de weg die Johan had kunnen bewandelen voor een deel geblokkeerd heeft’, zegt hij. ‘Danny is een ramp voor de Nederlandse sport gebleken. Als mijn broer een voetbalvrouw had gehad, dan was Nederland met een vinger in de neus twee keer wereldkampioen geworden. Dat huwelijk is en blijft een historische vergissing. Voor mijn broer en voor Nederland.’ Dat durft Henny Cruijff te zeggen over zijn broer die al sinds 1968 met Danny Coster is getrouwd en een gezin heeft waarnaar het CDA al jaren streeft.

Het is helemaal onsmakelijk om wijlen Cor Coster nog eens uit te maken voor een oorlogsmisdadiger. Ruim twintig jaar geleden bracht het weekblad *Hervormd Nederland* de schoonvader van Johan Cruijff in diskrediet, maar journalist Frits Barend zocht het uit en ontdekte dat Coster alleen in een werkkamp in Letland had gezeten, maar nooit lid van de SS was en dus na de Tweede Wereldoorlog ook niet is veroordeeld.

Ik kan me nauwelijks voorstellen dat Cruijff het nog kan opbrengen pro deo zijn nek uit te steken voor zijn grote liefde Ajax. Die ijdele hoogbegaafde prof. dr. mr. Ten Have zou, hoe gek dat ook klinkt, zijn verstand eens moeten gebruiken. En zichzelf respecterende media dienen ervoor te zorgen dat die gekke broer geen podium meer krijgt. Professionele hulp zou meer op z’n plaats zijn. Sterkte, Henny.

Clint Eastwood is een verademing op tv

Het Nederlandse topvoetbal heeft behoefte aan kleurrijke trainers, aan *characters*. De televisiekijker wordt rond wedstrijden doorlopend getrakteerd op *talking heads*, die inhoudelijk eigenlijk niets te melden hebben. Met een gezicht alsof ze revolutionaire dingen zeggen, spuwen ze wat obligate teksten in de camera, waardoor heel Nederland zich afvraagt waarom die verbale onzin nog wordt uitgezonden. Mensen die iets te melden hebben of een standpunt durven innemen, maken de nababbel soms leuker dan de wedstrijd. Daarom mis ik de zelfingenomenheid van Louis van Gaal. Dat is bijna kunst. Toen links nog aan de macht was, kon je daarvoor subsidie aanvragen. Ook de op zijn emoties levende Dick Advocaat was een bezienswaardigheid. Hij kan binnen een minuut lachen én huilen, en dat is nog oprecht ook. Guus Hiddink doet alles weloverwogen. Hij is aardig als hem dat uitkomt. De laatste tijd maakte hij wat fouten. Zo wees hij Manchester City hooghartig af, terwijl de bomen daar tot in de hemel groeien. Vervolgens tekende Hiddink een lucratief contract met de Turkse voetbalbond, doordat hij er geen rekening mee hield dat Chelsea zou vrijkomen. Eigenlijk moet hij zo snel mogelijk naar Ajax. Dan kan hij dagelijks op de fiets of de motor vanuit de grachtengordel naar De Arena en bestaat er geen meningsverschil meer tussen Johan Crujff en de andere commissarissen. Crujff moet natuurlijk ook blijven, zeker nu hij zijn voorzitter van de raad van commissarissen, prof. dr. mr. Steven ten Have, heeft laten weten dat hij totaal niet gevoelig is voor titels, aangezien hij met Ajax en Barcelona, als speler en als trainer, er dertig veroverde. Martin Jol mis ik ook. Niemand anders dan deze Scheveninger kan op zo'n knap geacteerde wijze zeggen wat hij eigenlijk niet meent. Daarom ben ik ook zo blij met de terugkeer van Co Adriaanse. Hij kan zijn visie goed verwoorden, is inhoudelijk sterk en elk gesprek met hem krijgt een verrassende wending. Andries Ulderink, Maurice Steijn, John Lammers, Ruud Brood en John van den Brom zullen ongetwijfeld vakkundige trainers zijn, maar zodra zij in beeld verschijnen, trappen ze hoofdzakelijk open deuren in. Voor dergelijke trainers is het een afgang dat Wouter Bos, Andries Knevel, Peter R. de Vries, Jan Marijnissen en Erik Dijkstra onderhoudender over voetbal praten dan de gediplomeerde en zelf benoemde voetbalprofessoren.

De mooiste karikatuur van een trainer is natuurlijk Gertjan Verbeek. Hij gedraagt zich als een vermakelijke hork met een hart van goud, een nors kijkende stugge provinciaal die bezeten is van zijn vak. Verbeek verdient een dagelijkse docusoap. Hij maakte indruk bij SC Heerenveen, waar de toenmalige voorzitter Riemer van der Velde een haat-liefdeverhouding met hem had. Door zijn eigenwijze gedrag prees Verbeek zichzelf uit de markt en moest hij eerst wat levenslessen bij andere clubs opdoen, voordat hij ooit als een volleerd trainer mag terugkeren in Friesland. Bij Heracles Almelo was Verbeek op zijn plaats. Hij leek de ideale coach voor Feyenoord, maar daar verloor hij de prestigiestrijd met de routiniers, die de gedrevenheid van hun trainer niet apprecieerden en hem een mes

in de rug staken. Dat was niet correct, al had Verbeek ook weinig begrip voor de argumenten van de oudere spelers. Bij AZ haalt hij zijn ultieme revanche als vakman. Na het vertrek van suikeroom Dirk Scheringa moest er worden gesaneerd in Alkmaar. Verbeek zag Mounir El Hamdaoui, Héctor Moreno, Graziano Pellè, Stijn Schaars, Gill Swerts, Nick van der Velden, Jonathas en Kolbeinn Sigthórsson vertrekken en gaf geen kik. Stoïcijns ging hij aan het werk en maakte hij van het gecastreerde AZ een topfitte en goed voetballende ploeg.

Gertjan Verbeek werd op 1 augustus 1962 in Deventer geboren. Zijn vader was een dominante, norske en introverte man, wiens communicatieve vaardigheden verre van optimaal waren. Moeder Verbeek was een schat van een vrouw uit Rotterdam. Gertjan groeide op in Enschede, waar zijn vader actief was bij de buurtclub Zuid Eschmarke. De trainingsvelden lagen naast Het Diekman, het toenmalige stadion van FC Twente. Voor iedere jongen waren Willem van Hanegem en Johan Crujff in die jaren idolen, maar Gertjan adoreerde FC Twente-keeper Piet Schrijvers. En hij was in die tijd, na het zien van de film *Turks Fruit*, tot over zijn oren verliefd op hoofdrolspeelster Monique van de Ven. Clint Eastwood is zijn ultieme held en voorbeeld, maar na het zien van een andere film, *Gladiator*, besloot hij naast voetballen ook te gaan boksen. Als lidnummer 12991 van de Nederlandse Boks Bond kwam Verbeek in 22 officiële wedstrijden uit. Op 30 maart 1979 versloeg hij zijn eerste tegenstander, van de bokssvereniging Bowi uit Winschoten. Daarna volgden nóg negen overwinningen en evenveel nederlagen. Drie partijen eindigden onbeslist. Op 2 januari 1981 sloeg de Arnhemse krachtpatser Holthuis hem knock-out. Jaren later had hij nóg zo'n ervaring, toen hij in zijn woonplaats Jubbega botste met de plaatselijke smid, die ook een maatje te groot bleek voor de gewichtsklasse van Verbeek. Op school was Gertjan Verbeek geen gemakkelijke jongen, maar ondanks wat incidenten schopte hij het tot de mts. Om die studie te kunnen afronden, vroeg vader Verbeek voor zijn zoon zelfs uitstel aan van militaire dienst. Plotseling wilde Gertjan echter vervroegd in dienst, zodat hij daarna het CIOS kon gaan doen. Tijdens dié opleiding, in Heerenveen, maakte hij kennis met de docenten Hans Westerhof en Foppe de Haan. Zij hielden hem een paar keer de hand boven het hoofd, want zijn fanatisme viel helemaal verkeerd bij de leiding en zijn medestudenten. Om Verbeek door zijn studie heen te loodsen, nam docent Leo de Vries hem zelfs in huis. Tot groot vermaak van SC Heerenveen-voorzitter Van der Velde stond Verbeek na schooltijd zijn traptechniek te oefenen tegen een transformatorhuisje aan de rand van het trainingsveld of hij struikelde over de kapwegingen van Wiel Coerver die hij onder de knie wilde krijgen. Van der Velde besloot de fanatieke jongeman een kans te geven. Op 22 november 1984 debuteerde Verbeek, als invaller, in het eerste elftal van Heerenveen en hij bleef tot 1994 als contractspeler aan de Friese club verbonden. Maar Verbeek wist van geen ophouden, want op een bepaald moment trainde hij ook de landelijke jeugd, hij was scout, sportmasseur, judo-, boks-, handbal- en atletiektrainer, en runde hij zijn eigen sportschool in Heerenveen.

Verbeek acteert graag *Rambo*. Zijn verwilderde imago lijkt hij bewust in stand te houden. Hij is nog steeds vrijgezel, maar zelden alleen en in zijn boerderij in Jubbega, die hij jaren geleden als een bouwval kocht, is geen föhn te vinden. Het is intussen een woonpaleis met

een vijver, een veranda en een barbecue. Verbeek verbouwde alles zelf en na vijftien jaar klussen kocht hij meteen een andere oude boerderij om weer van voren af aan te beginnen. De huidige trainer van AZ heeft ook een lieve en sociale kant, die hij redelijk goed verborgen houdt. Zo ontfermde hij zich over de jeugdige Orlando Smeeke, toen de aanvaller dreigde te ontsporen. Op de boerderij in Jubbega kreeg hij Smeeke weer in het gareel. Verbeek verdiept zich nadrukkelijk in zijn stokpaardje psychologie. Zo reisde hij met een persoonlijke ontwikkelingsclub naar Spanje, hij trok zich terug in een klooster op Tenerife en verbleef in Frankrijk om zijn eigen geest onder handen te nemen en te ontwikkelen. Met bankiers, politici, succesvolle zakenmensen en intellectuelen filosofeerde hij over de onbegrensde mogelijkheden van het leven. Maar dezelfde Verbeek kan zich ook als een kwajongen gedragen. Op de wegen rond het Friese Tjalleberd heeft de politie handen vol werk aan illegale wegraces met motoren. En Verbeek reed vorig jaar ook al op een gehuurde motor in Amerika de legendarische Route 66. Een avond vrij kent hij niet. Dan rijdt hij door het land om ergens bij een amateurclub een lezing met een boodschap te geven. En na afloop verbijstert hij de organisatoren door de helft van zijn vergoeding terug te geven ten bate van de jeugdafdeling.

Gertjan Verbeek blijft een vermakelijke hork, maar wel een hork om van te houden. Zijn persoonlijke ontwikkeling is een obsessie voor hem. Hij verdiept zich dagelijks in voedingsleer, periodisering en de voordelen van mentale coaching. Waar hij de tijd en de energie vandaan haalt is me een raadsel, hij moet dag en nacht leven. Door mij gerespecteerde voetbalbestuurders als Riemer van der Velde, Jan Smit en Toon Gerbrands signaleren Verbeeks zwakke punten zoals zijn omgang met kritiek, maar ze noemen moeiteloos een hele rij positieve eigenschappen en zijn het er roerend over eens dat hij in elk geval authentiek is. Deze week ga ik er weer voor zitten. Na de gebruikelijke stoet figuranten verschijnt de Clint Eastwood van het vaderlandse trainerskorps weer in beeld. Ik verheug me erop en kan er geen genoeg van krijgen.

Co Adriaanse, kostelijk ongeleid projectiel

Louis van Gaal, Guus Hiddink en Co Adriaanse (Amsterdam, 21 juli 1947). Zij bewezen de afgelopen jaren dat voormalige goede modale voetballers, met pedagogische en didactische achtergronden, lenige sociale en communicatieve omgangsvormen en een gezond stel hersenen de beste trainers zijn. Zij winnen het overtuigend van de ex-topvoetballers die als coach verder gaan. Niet alle trainers met dezelfde achtergronden als het supertrio zijn een gegarandeerd succes, want Cor Pot, Ron Jans en Pim Verbeek zijn duidelijk een maatje kleiner. Van Gaal, Hiddink en Adriaanse zijn boeiende mensen met een gebruiksaanwijzing. Het succes heeft gespleten persoonlijkheden van hen gemaakt. Ontspannen zijn het prima kerels, maar soms is er geen land met hen te bezeilen. De stemverheffingen en *one man-shows* van Louis op bomvolle pleinen zijn befaamd. Je weet als club wie je in huis haalt. Guus kijkt eigenlijk met dedain op de voetbal-wereld neer, schurkt graag tegen semi-intellectuele relaties aan, drinkt zijn kopje koffie in een literair café en bezit al jaren een prachtig pand in de grachtengordel, maar geeft voorlopig de prioriteit aan geld verdienen in landen waarop zijn favoriete stamtafelmakers veel relevante kritiek hebben.

Ik heb altijd een zwak gehad voor Co. In 1969 ontmoette ik hem voor het eerst op Sportpark Buiksloterbanne, een ongezellig tochtgat in Amsterdam-Noord, waar De Volewijckers, na het vertrek van het knusse Mosveld, zijn thuiswedstrijden afwerkte. Op een gure zondagmiddag won SC Cambuur met 1-4 van de Amsterdammers, maar ik was onder de indruk van die felle, veel opkomende rechtsback, Co Adriaanse. Sindsdien ben ik hem blijven volgen, eerst als speler, later als trainer. Ik bewonder en respecteer Co zeer. Hij is als trainer een garantie voor succes en een bijzonder prettig mens, maar ook aan Adriaanse zit een vlekje. Hij is een ongeleid projectiel. Vroeg of laat slaat hij op tilt en dan lijkt hij even ontoerekeningsvatbaar. Het levert vaak vermakelijke incidenten, smeuije rellen en prachtige anekdotes op, maar bijna overal liquideert Co zijn eigen creatie. Dat blijkt structureel te zijn, want ook als voetballer profileerde hij zich al met die karaktereigenschap.

Co Adriaanse groeide op in de Spaarndammerbuurt in Oud-West, een echte DWS-buurt. Moeder Adriaanse kwam uit een DWS-nest, was huisvrouw en runde daarnaast het huishouden van een onderwijzersgezin. Vader Adriaanse was glasslijper, kwam uit Amsterdam-Noord, en was supporter van De Volewijckers. Co werd op zijn negende lid van HRVC, Heemskerk Rodi Vrienden Combinatie, waar zijn schoolmeester Dirk Hartog in het eerste elftal speelde. Co, zijn oudere zus en zijn jongere broer hadden een onbezorgde jeugd. Als chef van de slijperij bij Tetterode, een befaamd bedrijf waar veel kunstenaars kwamen, onder anderen Karel Appel en Jan Wolkers, had vader Adriaanse een goed inkomen. In 1956 beschikte de familie als eerste in de straat over een zwart-

wittelevisie. Er stond al snel een Opel Rekord voor de deur en jaarlijks ging de hele familie naar het Isemeer in Italië. Op zondagmiddag gingen vader en zoon met de pont over het IJ naar De Volewijckers. De hele familie woonde rond het Mosveld, daarom werden de wedstrijden gevolgd vanuit een dakkapel, ter hoogte van de middenlijn.

Op zijn veertiende ging Co zelf bij De Volewijckers voetballen. Na drie jaar debuteerde hij op zijn zeventiende in het eerste elftal. Gedurende zes seizoenen speelde hij 180 wedstrijden voor de club uit Amsterdam-Noord. De club beschikte destijds over uitstekende voetballers, die nu in de Eredivisie niet zouden misstaan. Dries Boszhardt, Jan Koppedraaijer, Co Stout, Jan Boekestein, Tonny Fens, Piet Bogaard, Nico Engelsma en Cor Peil waren trouwe clubspelers. Als leerling op de kweekschool tekende Co een contract voor 2.500 gulden per jaar. Drie keer per week ging hij op de fiets van Amsterdam-West naar Noord. Op zijn twintigste werd hij aanvoerder en bij thuiswedstrijden zat de hele familie op de tribune. Anderlecht, Telstar, DWS en ADO toonden belangstelling, maar een overgang werd steeds geblokkeerd door de transfersom. Na een teleurstellend resultaat kwam Gerben Wagenaar, Tweede Kamerlid van de CPN, langs. Voor zijn donderspeeches waren alle spelers oprecht bang. Op vrijdag kregen alle spelers een flinke biefstuk van een sponsor, waar thuis het hele gezin van genoot. Na zes seizoenen was Co het plotseling zat. Hij deelde de club per brief mee dat hij zou stoppen met voetballen, indien hij niet mocht vertrekken en ging vervolgens op vakantie. Tijdens zijn verblijf in Spanje hoorde hij van een landgenoot dat *Het Parool* de transfer naar FC Utrecht meldde. Zijn oude trainer Bert Jacobs had hem op de laatste avond van de transfer-periode gekocht. De Volewijckers vroeg 125 duizend gulden, maar nam uiteindelijk genoegen met veertigduizend gulden.

Jacobs kon bij de nieuwe fusieclub kiezen uit spelers van DOS, Elinkwijk en Velox, maar Adriaanse had meteen een basisplaats als voorstopper. Hij werd ook aanvoerder van FC Utrecht en zat in de spelersraad. Door die functie kwam hij tot de ontdekking dat bepaalde spelers veel meer verdienen dan anderen. Hij vond de verschillen te groot en onredelijk. Als hij zijn eigen contract moest verlengen was er nooit geld, maar er werden wel spelers gekocht die aanmerkelijk meer verdienden. Adriaanse was van mening dat hij zowel op als buiten het veld een grote inbreng had en dat zijn contact in geen enkele verhouding stond tot de salarissen die andere spelers opstreken. FC Utrecht bood hem daarop een jaarsalaris van zeventienduizend gulden, waaruit Adriaanse concludeerde dat de club van hem af wilde. Hij had als enige speler trainer Jan Rab verdedigd, toen die op onrechtvaardige wijze werd ontslagen. Adriaanse had de indruk dat de club hem als een lastige jongen zag.

In die periode werkte Co ook nog als gymnastiekleraar een paar ochtenden aan twee Amsterdamse scholen. En hij schreef een column voor de kranten *Het Centrum* en het *Utrechts Nieuwsblad*. Als speler nam hij met Leo van Veen en Marco Cabo deel aan een spelersstaking. Ook dat ging weer om geld. Uiteindelijk zorgde de supportersvereniging voor een oplossing door het verschil bij te passen. Na het conflict rond de ontslagen trainer Jan Rab had Co er geen trek meer in. Anderlecht en Feyenoord deden een poging hem in te lijven, maar FC Utrecht vroeg 450 duizend gulden, destijds een gigantische

transfersom. Hij woonde intussen in het dorp Neck in Noord-Holland, waardoor Telstar en Volendam interesse toonden, maar FC Utrecht hield er geen moment rekening mee dat Adriaanse in de bloei van zijn leven met voetballen zou stoppen. Dat was een misvatting, want Co vroeg overschrijving aan naar de Vierdeklasser OSV, waar ook de ex-profs Bennie Roode en Günther de Haan speelden. Later speelde hij nog jaren met veel plezier voor DRC uit Durgerdam. Daarnaast was hij fulltime gymnastiekleraar aan de Cabotschool in Amsterdam.

In 1983 hield de KNVB voor het eerst een cursus Coach Betaald Voetbal voor ex-profs. Met onder anderen Rinus Israel, Guus Hiddink, Theo Vonk, Leo van Veen en Jo Bonfrère schreef Adriaanse zich in. Vanuit Amsterdam reed hij samen met *IJzeren Rinus* naar Zeist. Doordat Israel geen type was om werkstukken te schrijven, deed Co dat ook voor hem, al stoorde het Co wel dat Israel vaak een hoger cijfer had dan hij. Co debuteerde als trainer bij de voetbalschool van AZ. Na een periode als hoofdtrainer bij de amateurclub Zilvermeeuwen, werd hij in 1984 hoofdtrainer bij PEC Zwolle, waarmee hij in 1986 naar de Eredivisie promoveerde. In 1989 herhaalde hij dat kunstje met FC Den Haag. Hij was vijf jaar hoofd jeugdopleiding bij Ajax en bracht in 1999 Willem II naar de Champions League. Als trainer van Ajax werd hij op onrechtvaardige wijze ontslagen. Bij AZ nam hij sportief revanche door de club naar Europees voetbal te loodsen. Met FC Porto won hij de dubbel, maar de clubleiding was niet gediend van zijn grillen, waardoor hij een miljoen euro boete moest betalen nadat hij contractbreuk had gepleegd. Dat verlies verdiende hij ruimschoots terug bij Metallurg Donetsk, Al-Sadd, Red Bull Salzburg, waarmee hij ook nog even kampioen van Oostenrijk werd, en het Olympisch elftal van Qatar.

Zijn komst naar FC Twente is een verrijking van het vaderlandse topvoetbal. Zonder Co is de Eredivisie niet compleet. Zoals overall wordt er onder zijn leiding goed gevoetbald. Adriaanse is de ideale trainer voor het zich snel ontwikkelende FC Twente. Maar ik hoop dat voorzitter Joop Munsterman zich realiseert dat er een dag komt waarop Co weer op tilt springt. Na de titel bij Red Bull Salzburg stopte hij, omdat hij piano wilde leren spelen. Tot dat moment beschikt FC Twente over de ultieme toptrainer, maar gelukkig zijn zelfs de incidenten rond Co kostelijk.

Miljonair met burgerlijke passies

Verbijsterd heb ik het bekeken. Het gekrenkte ego van Erwin Koeman speelde op en heel Nederland moest en zou weten dat hij zich op zijn pik getrapt voelde. De boze trainer van FC Utrecht had dankzij zijn spontane driftbui blijkbaar niet door dat hij zichzelf een brevet van onvermogen opspelde. Het wás al zo onrustig in de club en uitgerekend de man die de rust moet bewaren, trapte een mediarel. Technisch directeur Foeke Booy had zijn salaris al terugverdiend. Hij haalde voor betrekkelijk weinig geld Dries Mertens, Kevin Strootman en Ricky van Wolfswinkel, die vervolgens voor een vermogen werden verkocht. Wesley Verhoek, Jens Toornstra en Timothy Derijck waren de gedroomde vervangers, maar ADO Den Haag vroeg transferbedragen die FC Utrecht niet wilde of kon betalen. Als trainer zit je dan in een moeilijke situatie en ik begrijp ook nog wel dat Koeman niet stond te juichen toen hij de anonieme Zweden Alexander Gerndt, Johan Mårtensson en Marcus Nilsson als alternatieven in zijn selectie kreeg. Hij wist echter dat FC Utrecht tegen een veel hoger negatief resultaat aanhikte dan het seizoen daarvoor, toen de rode cijfers 3,4 miljoen euro bedroegen. Ook wist Koeman dat de clubleiding geen exorbitante salarissen wilde betalen. Hij was zelfs op de hoogte van de onderhandelingen met Rodney Sneijder, al had hij wel zijn voorkeur voor Ismaïl Aissati uitgesproken. Tijdens de voorbereiding op de uitwedstrijd tegen Vitesse bereikte Utrecht overeenstemming met Ajax over Sneijder, die afgelopen zaterdag tegen Roda JC bewees wel degelijk een aanwinst te zijn. Na de teleurstellende nederlaag in Arnhem zei Koeman niet op de hoogte te zijn en schopte hij als een verongelijkte puber, live voor de camera's, stampij. Een dag later was het zelfs nationaal nieuws. De clubleiding moest bij Koeman en zijn zaakwaarnemer op het matje komen en verzond een nederig persbericht, dat bol stond van de verontschuldigingen. Ik vraag me dan af hoe FC Utrecht-eigenaar Frans van Seumeren zo'n circusvoorstelling ervaart. Hij gaf geen kik, maar ik kan me goed voorstellen dat zijn handen jeukten. Sodemieter jij eens op met je zaakwaarnemer, koekenbakker. Voor jou tien anderen.

Ik beschik over twee netwerken: een voetbal- en een muzieknetwerk. Daardoor heb ik met Johan Crujff, Willem van Hanegem en Bert van Marwijk dezelfde relatie als met Harry Muskee, Jimmy LaFave en J.W. Roy. In mijn muziekwereld heb ik al jaren te maken met een succesvolle zakenman, die ook tot over zijn oren in het voetbal zit. Hij bezit vijftig procent van de aandelen van een profclub, is een trouwe Feyenoord-fan, heeft een grachtenpand in Amsterdam en is de adviseur en zaakwaarnemer van een van de beste spelers die ons land voortbracht. Mijn relatie met hem komt voort uit onze liefde voor de blues. Ik heb het over een unieke man, want hij blijft bewust op de achtergrond. Niemand kent hem. Hij is op zijn beurt weer een vriend en een zakenrelatie van Frans van Seumeren en daardoor volgt hij de ontwikkelingen bij FC Utrecht op de voet. Volgens hem is Van Seumeren een geniale zakenman en een geweldig mens.

Frans van Seumeren, geboren op 5 mei 1950 in Utrecht, komt uit een katholiek gezin van elf kinderen. Zijn opa was redelijk bemiddeld en bezat een aantal bedrijven. Toen hij overleed, werd vader Van Seumeren directeur van de Verenigde Utrechtse IJzerhandel. Oma verkocht het bedrijf voor een vermogen aan de Hoogovens, waardoor Van Seumeren senior een pedant directieurtje naast zich kreeg, wat voor hem een reden was in 1966 voor zichzelf te beginnen met één kraanwagen. Nadat Frans de lagere school had gevolgd in de Utrechtse volkswijk Lombok, ging hij als elfjarige jongen naar de kostschool in Amersfoort. De kostschool hoorde bij de Roomse traditie, maar Frans vond het een ramp, al voegt hij eraan toe dat hij nooit is misbruikt. Hij voelde zich later veel beter thuis op de rijks-hbs, achter de stadsschouwburg in Utrecht. Toen zijn vader voor zichzelf begon, ging Frans van school en was hij een half jaar kraanmachinist, maar dat bleek geen succes. Hij ging na een half jaar terug naar school en keerde op zijn negentiende, met een hbs-diploma op zak, terug in het bedrijf. Vier jaar later – het bedrijf groeide gestaag – werd Frans directeur. Dat hield hij bijna veertig jaar vol. In 2000 nam hij het bedrijf Mammoet over, tot dat moment zijn grootste concurrent. Een jaar later haalde het bedrijf de wereldpers met de berging van de Russische nucleaire onderzeeër Koersk. Daarvoor kreeg Van Seumeren in Rusland de Peter de Grote-prijs en ontving president Poetin hem in het Kremlin.

Van Seumeren is rijk. In de *Quote 500* staat de familie Van Seumeren op de 120ste plaats met een geschat vermogen van 237 miljoen euro. De eigenaar van FC Utrecht ontkent het niet, maar voegt er graag aan toe dat zijn leven absoluut niet wordt bepaald door geld, maar door uitdagingen. Hij woont mooi in De Meern, maar baadt niet in weelde en ook zijn auto is niet overdreven luxueus. Van Seumeren heeft geen jacht in Monaco, maar trekt zich bij voorkeur terug op Ameland. En hij heeft eenvoudige passies, zoals schaatsen. Hij reed bijvoorbeeld de laatste drie Elfstedentochten uit en in 1984 ook een alternatieve tocht in Canada. Fietsen is een andere passie van hem. Twee jaar geleden fietste hij met zijn vrouw naar Sint-Petersburg. Ook wandelen doet hij graag. In 2005 wandelde hij met zijn vrouw, met een rugzak, van Utrecht naar Athene en via Zuid-Spanje keerde hij anderhalf jaar later terug in De Meern. Al lopend genoot hij van de rust, de vrijheid en de natuur. Zijn droom is nog, opnieuw met zijn vrouw, de zogenoemde Zijderoute naar China te fietsen. Dat is de vroegere handelsroute tussen Europa en Azië: eerst naar Istanbul en vervolgens via een aantal voormalige Sovjetstaten en enkele Aziatische landen naar China. De enige buitenlandse vakantie die Van Seumeren zich permitteert, is een verblijf in een buitenhuisje aan de Wolga in Rusland. Daar kan hij heerlijk vissen in een gat in het ijs. Ook vissen is namelijk een passie van hem. Achter zijn huis ligt een natuurgebied waar hij regelmatig op snoek vist.

Als voetballer schopte Van Seumeren het tot spits van VV De Meern, waar hij sinds 2004 voorzitter is. In 2008 kocht hij voor zestien miljoen euro 63 procent van de aandelen van FC Utrecht, waardoor hij de baas is in Stadion Galgenwaard. Hij investeerde dat geld niet om het vervolgens kwijt te raken, maar beseft dat je een beetje gek moet zijn om kapitaal in een voetbalclub te steken. Van Seumeren noemt het dan ook een emotionele beslissing,

maar wel met een visie er iets van te maken. Hij wilde iets voor de Utrechtse gemeenschap betekenen. Van Seumeren versleet technisch directeur Piet Buter en de trainers Willem van Hanegem, John van Loen, David Nascimento en Ton du Chatinier, waardoor hij weinig trek had in een zinloze prestigestrijd met de gepikeerde Erwin Koeman. Intussen investeert hij in vijftien bedrijven, maar hij is er nu wel achter dat het voetbalbedrijf FC Utrecht niet te vergelijken is met het normale bedrijfsleven.

Af en toe vraag ik me af wat hem bezielt. Met zijn vermogen kan hij ook een zorgeloze oude dag hebben, zonder het gezeur van zichzelf overschattende trainers, extreme salarissen eisende kwajongens en ontevreden supporters. Van Seumeren is betrokken bij een hongerproject in Benin en steunt een school in Ghana. Hij leest graag Dostojevski, Tolstoi en Tsjechov. Ook is hij een filmliefhebber. Julie Christie is zijn favoriete actrice, terwijl *Novecento* de mooiste film was die hij ooit zag. De stoere Van Seumeren kan janken tijdens een aangrijpende film en noemde zijn dochter Larissa naar de maîtresse van Doctor Zhivago in de gelijknamige film. Hij houdt eveneens van muziek en bezoekt regelmatig concerten. Van Morrison en Steve Winwood staan in zijn platenkast. Parijs is zijn lievelingsstad, daar gaat hij elk jaar even naartoe, al gaat er niets boven Utrecht. Daarom vindt hij het niet zo erg dat FC Utrecht geld kost, want hij krijgt er ook veel voor terug. Het geloof heeft hij afgezworen. Op de kostschool moest hij elke dag naar de kerk, maar hij gelooft gewoon niet in een God. Natuurlijk heeft Van Seumeren ook tegenslagen gekend. Op zijn 32ste scheidde hij van de moeder van zijn twee kinderen, die grotendeels werden opgevoed door zijn huidige vrouw. Ook zakelijk had hij het moeilijk. De recessie in 1983 bracht zijn imperium aan het wankelen. Politiek is hij liberaal. Eerst stemde hij D66, vanwege Hans van Mierlo. Later VVD, om een paarse coalitie te voorkomen.

Deze lokale zakenman zette zijn schouders onder het zieltogende FC Utrecht. Niet voor de eer of erkenning, want alle publiciteit kan hem gestolen worden. Frans van Seumeren is een geboren Utrechter, fervent supporter van de plaatselijke FC en toevallig in de gelegenheid de helpende hand te bieden. Zo eenvoudig is dat.

Jan van Halst is eindelijk onafhankelijk

Jan van Halst neemt ontslag bij FC Twente. Het bericht kwam vorige week als een donderslag bij heldere hemel, maar insiders hielden er al enige tijd rekening mee. In zijn laatste interview in *Voetbal Inter-national* liep Van Halst al vooruit op de feiten. Toen zei hij: ‘Wat wordt de komende jaren mijn rol bij FC Twente? Ik blijf kritisch naar mezelf kijken en wil de organisatie sowieso niet in de weg lopen. Ik werk bijna tien jaar bij FC Twente en er zijn studies die zeggen dat mensen in de organisatie na tien jaar toe zijn aan een frisse wind. Ik vraag me geregeld af of ik in mijn leven nog op koers lig. Ik jakker maar door. Leef ik wel goed? Ben ik wel een goede vader? Geef ik wel genoeg liefde aan mijn gezin en vrienden? Ik heb daar grote twijfels over, dus moet ik maar eens goed over mijn toekomst nadenken.’

Eigenlijk weet ik niet hoe serieus ik deze nobele argumenten moet nemen. Van Halst lag niet goed meer binnen alle geledingen van FC Twente. Dat wist hij zelf heel goed. Hij was er een meester in de eer van succesvolle projecten op te eisen, de andere ex-voetballers in de organisatie vonden hem een baasje dat met de borst vooruit door De Grolsch Veste liep, alsof de club van hém was. De raad van commissarissen stoorde zich eraan als presentator Jack van Gelder hem in *Studio Voetbal* introduceerde als de directeur algemene zaken van FC Twente. Van Halst corrigeerde dat nooit, terwijl hij manager algemene zaken is, want de voorzitter van de rvc, Joop Munsterman, is tevens directeur algemene zaken. Trainer Co Adriaanse vond het wat overdreven dat Van Halst in interviews steeds aanhaalde dat de coach na zijn ontslag bij Ajax tegen hem zei dat hij zoveel had geleerd van de professionele instelling van zijn speler. En Adriaanse stelde het ook niet zo op prijs dat er op internet beelden verschenen van een schnabbelende Van Halst in de provincie, die de lachers op zijn hand kreeg met een parodie op een tactische bespreking van de FC Twente-trainer in de kleedkamer. Verder is er in de club veel onbegrip over de wijze waarop Van Halst vaste gast werd bij *Studio Voetbal*. Youri Mulder was al jaren aan dat praatprogramma verbonden, maar toen hij deel ging uitmaken van de technische staf van FC Twente, vond de oud-spits dat hij niet langer onafhankelijk commentaar kon geven voor de camera's en dus ongeloofwaardig werd. Op het moment dat Van Gelder diens collega benaderde, tekende Van Halst meteen een contract, zonder even te overleggen met Mulder. Hij schoof met zijn volle verstand aan in *Studio Voetbal*, maar acteerde een diplomaat en schopte wat open deuren in zodra het over FC Twente ging, want Munsterman had hem verboden kritisch over de club te zijn. Bovendien mocht hij zich niet met technische zaken bemoeien en er zeker geen commentaar op leveren. Daarom houdt Van Halst de eer aan zichzelf. Hij beseft dat hij zichzelf aan het afbranden is in de organisatie, al geeft hij daar een creatieve draai aan.

Jan van Halst, geboren op 20 april 1969 in Utrecht, groeide op in een streng gereformeerd

gezin in Zeist. De Waterigeweg was een kakbuurt, waar doktoren en notarissen woonden. Zijn vader was sportleraar, zijn moeder werkte bij een pensioenfonds. Jan van Halst heeft ook nog twee oudere zussen. Zowel zijn ouders als zijn zussen wonen tegenwoordig in Twente. Tegenover het ouderlijk huis in Zeist lagen tennisbanen en daarachter waren de velden van de christelijke voetbalclub Jonathan. Daar bracht Jan zijn zaterdagen door, op zondag ging het hele gezin trouw naar de kerk. Ook bij Jonathan stonden de normen en waarden hoog in het vaandel. Als er iemand tijdens een wedstrijd 'hi-ha-hondenlul' riep, werd hij hoogstpersoonlijk gecorrigeerd door de voorzitter, tevens de commissaris van politie in Zeist. Op zondagmiddag jokte Jan van Halst altijd tegen zijn ouders. Hij zei dat hij naar een vriend ging, maar dan fietste hij naar Stadion Galgenwaard om zijn favoriete club FC Utrecht aan het werk te zien. Zodra hij weer aanschoof voor het avondeten, vroeg hij schijnheilig aan zijn vader hoe FC Utrecht had gespeeld.

Als jongen van zeventien stapte Van Halst over naar FC Utrecht. Eerst fietste hij elke dag naar de training, later kocht hij een tweedehands brommer, die hij via een krantenwijk zelf had verdiend. Hij overwoog nog even, net als een paar vrienden, in Amerika voor een universiteitsteam te gaan voetballen, maar uiteindelijk tekende hij een contract voor twaalfduizend gulden per jaar met FC Utrecht. Assistent-trainer Willem van Hanegem had een zwak voor hem. Het probleem was dat Van Halst zichzelf een uitstekende voetballer vond. Van Hanegem adviseerde hem te gaan spelen als Jan Wouters: de bal veroveren en zo snel mogelijk inleveren bij iemand die wél kon voetballen. Na negen wedstrijden in het eerste elftal verhuurde de club hem aan FC Wageningen. Daar werd hij ontdekt door Ronald Spelbos, destijds de assistent-trainer van FC Twente. Van Halst speelde vervolgens negen seizoenen in Enschede, voordat Ajax-trainer Jan Wouters hem naar Amsterdam haalde. Na het ontslag van Wouters nam Co Adriaanse in 2000 de leiding over in De Arena. Hij liet Van Halst meteen weten dat hij geen gebruik meer van hem zou maken. Het hield in dat de middenvelder zich zelfs in kleedkamer 2 moest omkleden. Hij was nog een week op proef bij Sheffield United, maar na een paar dagen kreeg hij al heimwee. In november 2000 werd Van Halst verhuurd aan Fortuna Sittard. In 2001 keerde hij terug naar Ajax, waar hij een half jaar in het tweede elftal speelde, maar toen Ronald Koeman in de winterstop Adriaanse opvolgde, keerde Van Halst terug in het eerste. Doordat Wesley Sneijder, Rafael van der Vaart en Nigel de Jong doorbraken, stapte de inmiddels 33-jarige middenvelder over naar Vitesse. Daar hield hij het na dertien wedstrijden voor gezien. Hij was voortdurend geblesseerd en kon het fysiek niet meer opbrengen. Desondanks had de modale voetballer Van Halst het optimale rendement uit zijn carrière gehaald.

FC Twente bood hem een commerciële functie aan en voorzitter Munsterman, die zelf een drukke baan had als president-directeur van Wegener, zag in de ex-voetballer een representatieve regelneef, waardoor Van Halst de titel manager algemene zaken kreeg. Daarnaast ging hij aan de slag als analyticus op de televisie. Eerst bij TV Oost, later in Hilversum. Ook daar was Van Halst een meester in het opstrijken van de eer. Terwijl hij de sponsors van FC Twente op zondagmiddag ontving, zocht een beeldbandredacteur – met een trainersdiploma – allerlei beelden uit die Van Halst 's avonds tijdens de uitzending analyseerde, terwijl hij de wedstrijd niet eens had gezien. Die collega kreeg nooit de waardering waar hij recht op had.

Toen Munsterman nog een volle agenda had, deed hij er alles aan Van Halst status te geven. Hij kreeg een column in de Wegener-bladen en mocht in Hilversum overal aanschuiven. Daardoor werd hij een boegbeeld van FC Twente. Tegelijkertijd maakte de voorzitter hem monddood, want zijn werknemer mocht geen mening ventileren over de club, waardoor Van Halst als een correct geklede prietpraat verkondigende sprekende pop overkwam. Sinds Munsterman met een gouden handdruk opstapte bij Wegener, werkt hij fulltime voor FC Twente. Hij is van 's morgens vroeg tot 's avonds laat in het stadion, waar hij zich in toenemende mate ergerde aan het pedante haantjesgedrag van Van Halst. Eigenlijk kwam Munsterman tot de teleurstellende conclusie dat hij zijn regelneef ietwat had overschat. Op een daadwerkelijke toekomstvisie heeft hij zijn manager algemene zaken nog niet kunnen betrappen, Van Halst was een meeloper die profiteerde van de positieve flow waarin FC Twente zich bevindt. Daardoor liepen de irritaties op en Van Halst voelde heel goed aan dat er naast Munsterman geen ruimte was voor een tweede baas en dat hij altijd een loopjongen zou blijven. In dat kader begrijp ik zijn beslissing wel, die overigens even moedig als roekeloos is, want ik heb niet de indruk dat Ajax hem gaat aanstellen. Aan de andere kant heeft hij wel het enthousiaste charisma van een commerciële man, maar daar blijft het bij. FC Twente is vooral teleurgesteld in de intellectuele inbreng van de belangrijke medewerker. Daarom ligt binnen de club niemand wakker van zijn vertrek. Intussen mijmert Van Halst over een frisse start, emigreren naar Portugal, een boek schrijven en meer van dergelijke onrealistische jongensdromen. Maar misschien komt *Studio Voetbal* wel als de grote winnaar uit deze situatie. Van Halst kan nu voor het eerst onafhankelijk over voetbal praten en hoeft zich niet langer te verbergen achter het geneuzel met een computer. Ik ben erg benieuwd. Alle medewerkers van FC Twente ook, veronderstel ik.

Keeper, kruidenier, kroegbaas en kunstschilder

Het duel NEC-De Valk, uitslag 3-1, was in 1956 de eerste wedstrijd in het betaalde voetbal die ik bezocht. Mijn vader was voor Quick, mijn opa voor SCH, maar iedere Nijmegenaar was voor NEC. Na die zondagmiddag in De Goffert was ook ik NEC-supporter. En dat ben je blijkbaar voor het leven. Dat zijn je *roots*, rood-groen-zwart zit voor eeuwig in je bloed. Ik volg het op afstand en ik erger me op afstand. Vooral aan die passanten, marketingjongens en wijsneuzen, zonder clubhart, die de traditionele shirts afschaften. En ik hoop nog steeds dat Marcel Boekhoorn ooit erin stapt, er een gezonde club van maakt en de oude shirts in ere herstelt. Zo niet, dan blijf ik toch supporter.

Doordat ik later ook de uitwedstrijden van NEC bezocht, ben ik in alle krakkemikkige stadions van die legendarische clubs geweest. Hilversum, Zeist, Velocitas, Rigtersbleek, Rheden, Wilhelmina en De Valk, aan de Leenderweg in Valkenswaard. Die club had een prachtige klassieke houten overdekte zittribune en kon op de staantribunes rond het veld tienduizend toeschouwers kwijt. Noord-Brabant is de voetbalprovincie van Nederland, met PSV, FC Eindhoven, Helmond Sport, FC Den Bosch, Willem II, RKC Waalwijk, NAC Breda en FC Oss. Maar in de jaren vijftig was ook Brabantia nog even een profclub in Eindhoven. Helmond en Helmondia speelden een stadsderby, in Den Bosch waren BVV en Wilhelmina concurrenten, RBC uit Roosendaal deed nog mee en Tilburg had naast Willem II in Longa (Lichamelijke Ontspanning Na Gedane Arbeid) en NOAD (Nooit Ophouden Altijd Doorgaan) nóg twee betaalde clubs. In Bergen op Zoom was DOSKO (Door Ons Samenspel Komt Overwinning) aan het profavontuur begonnen, in Breda stond Baronie in de schaduw van NAC en in het destijds slechts zeventienduizend inwoners tellende Valkenswaard, onder de rook van Eindhoven, speelde De Valk betaald voetbal. Op de geboortedag van prinses Juliana, 30 april 1909, werd in Valkenswaard de voetbalvereniging Juliana opgericht. In 1912 trad de club toe tot de Brabantse Voetbalbond. Op dat moment werd de naam gewijzigd in De Valk. Dat had te maken met het feit dat de trekroute van de slechtvalk boven Valkenswaard lag, waardoor de stad een belangrijk centrum was van de valkenvangst. Eenmaal afgericht werden de roofvogels verkocht in heel Europa en dat leverde de stad veel rijkdom op. Zo ontstond eerst de plaatsnaam Valkenswaard en in 1912 ging de lokale vereniging verder als De Valk. Een jaar later trad de club toe tot de Nederlandse Voetbal Bond.

In 1955 maakte De Valk de overstap naar het betaalde voetbal. Op dat moment speelde Karel Theuwis al voor PSV. Hij was in 1951 van De Valk naar het Belgische Esperanza Neerpelt gegaan en daar kochten de Brabanders hem weg voor 5.773 gulden. PSV verkocht hem voor negenduizend gulden door aan Elinkwijk en hij sloot zijn voetbalcarrière af bij Eindhoven. Theuwis woonde zijn hele leven in Valkenswaard, maar keerde als voetballer niet meer terug bij De Valk. Sterspeler Jacques de Wit was de zoon

van voorzitter Harry de Wit. Toen PSV hem benaderde, ontstond er een enorme rel in Valkenswaard. De plaatselijke bevolking nam het PSV kwalijk dat de club De Wit ronselde. Vader De Wit probeerde de transfer te verhinderen en de gemoederen liepen zó hoog op, dat het complete sectiebestuur betaald voetbal naar het Oranje Hotel in Eindhoven kwam om de affaire met de besturen van PSV en De Valk in der minne te schikken. De Wit moest het seizoen afmaken bij De Valk en mocht vervolgens naar PSV. Na twee jaar keerde hij alweer terug naar De Valk, doordat hij er niet in slaagde bij PSV een basisplaats af te dwingen. Vanaf dat moment combineerde De Wit het voetballen bij De Valk met een baan als jeugdtrainer. Later zou hij als coach in het betaalde voetbal debuten bij Eindhoven. De Valk royeerde hem vervolgens als lid, doordat hij rechtsbuiten Peter Jansen wilde mee-nemen. De Wit was daarna trainer van DFC, Helmond Sport, Club Brugge, Anderlecht, KV Oostende en jeugdcoach bij PSV. Hij runde even een dierenwinkel in het Belgische Lommel en trainde nog bij Turnhout, Wezel Sport en Antwerp FC.

De spelers van De Valk voetbalden voor een minimumcontract. Ze ontvingen jaarlijks een vergoeding van zeshonderd gulden. De club bestond bij de gratie van de sigarenindustrie in Valkenswaard. Hofnar steunde de vereniging, in het eerste elftal speelden vijf sigarenmakers, maar concurrent Willem II stak alleen geld in de katholieke amateurclub VSV. Aan het eind van het seizoen 1960/61 was het afgelopen met het betaalde voetbal in Valkenswaard. Met zestien punten uit 34 wedstrijden eindigde de club als laatste in de Tweede Divisie en ontkwam zij niet aan de sanering van de KNVB. Het bestuur probeerde wanhopig geld binnen te halen en ook de nieuwe trainer Oliver Gaspar kon de vereniging niet redden. Op dat moment was Miel Pijs twintig jaar. Hij zou de enige speler van De Valk worden die international werd; Pijs speelde acht keer voor Oranje. In 1953 werd hij lid. Acht jaar later stapte hij over naar PSV. Dat leverde De Valk een vermogen op, want de Eindhovenaren betaalden 38 duizend gulden voor de lokale held. Na zes seizoenen bij PSV kreeg Pijs een conflict met coach Milan Nicolic en vertrok hij voor honderdduizend gulden naar Sparta. Trainer Wiel Coerver nam hem vervolgens mee naar NEC, waarna hij nog voor FC Den Bosch en Eindhoven uitkwam. Pijs bleef zijn geboorteplaats trouw, want hij opende in Valkenswaard een sportzaak en werd trainer van tennis-vereniging Falcones. Hij werd in 1980 technisch manager bij Eindhoven, had dezelfde functie bij Antwerp FC en ging daarna als scout aan de slag. De schooljeugd in Valkenswaard speelt jaarlijks nog een toernooi om de Miel Pijs Wisseltrofee.

Valkenswaard heeft intussen 31 duizend inwoners en niemand denkt nog met weemoed terug aan het avontuur in het betaalde voetbal. Er is een Valkerijmuseum en de tijden dat de stad ruim honderd sigarenfabrieken telde, is voorgoed voorbij. Daarvoor is het Sigarenmakerij Museum in de plaats gekomen. Ook met de voetbalclub is het gelukkig goed afgelopen. Twee jaar na het gedwongen vertrek uit het profvoetbal werd De Valk op 20 juli 1963 kampioen van Nederland bij de zondagamateurs en in 1974 slaagde de club erin de Hoofdklasse te bereiken. In 2005 sloeg de paniek toe, nadat de vereniging de degradatiewedstrijd tegen Bladella uit Bergeijk had verloren en naar de Derde Klasse degradeerde. Maar in 2009 werd het honderdjarig bestaan gevierd met de promotie naar de Eerste Klasse en in 2010 promoveerde De Valk weer naar de Hoofdklasse.

De Valk speelde slechts een marginale rol in de historie van het betaalde voetbal, maar het leverde sommige clubiconen eeuwige roem op. Theo Smolders, landelijk een anonieme speler, maakte twintig jaar deel uit van de selectie. Hij was tijdens het profavontuur de aanvoerder. Een rustige man, die nooit bij conflicten was betrokken en gedurende zijn voetbalcarrière maar één officiële waarschuwing kreeg. In mei 1959 werd Smolders gehuldigd vanwege zijn vijfhonderdste wedstrijd in het eerste elftal. Ook na de terugkeer naar de amateurs bleef hij een vaste kracht. Dick Bimmel kwam uit Rotterdam-Zuid en belandde bij toeval in Valkenswaard. Hij werkte bij het Effectenbedrijf A. Milders & Co in Rotterdam. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd hij door twaalf Duitse soldaten uit zijn ouderlijk huis gehaald en naar De Kuip gebracht. Vervolgens werd hij in Hamburg op de scheepswerf Blom & Voss tewerkgesteld. Nadat Hamburg was ingenomen door de Amerikanen, wilde Bimmel terug naar Nederland, maar alleen het zuiden was al bevrijd. Daardoor bleef hij in Valkenswaard steken tijdens zijn reis naar Rotterdam. Zijn komst naar de Brabantse plaats zou bepalend zijn voor de rest van zijn leven. Bimmel ging eerst vrijwillig in militaire dienst en nam drie jaar deel aan de politionele acties in Indonesië. Tijdens dat verblijf trouwde hij met de handschoen met Annie Dubach uit Valkenswaard en na zijn terugkeer werd hij basisspeler bij De Valk. Van zijn eerste salaris als prof kocht hij een Berini-bromfiets en in 1956 begon hij café De Toerist op de Markt, dat hij later verkocht aan motorcrosser Broer Dirks. Na zijn actieve carrière was Bimmel elftalleider en bestuurslid bij zijn club, al bleef hij tot zijn dood Feyenoord-supporter.

Keeper Cor van den Akker kwam als enige speler van De Valk uit Eindhoven. Hij speelde daar met zijn neven Jo en Frans Tebak bij de gelijknamige club, maar de Belgische gezelligheid in Valkenswaard sprak hem meer aan. Van den Akker was de zoon van een slager, runde een kruidenierszaak op het Gerardusplein in Eindhoven en exploiteerde café De Punt in Elsloo. Uiteindelijk werd hij niet beroemd als doelman, maar als kunstschilder. Als keeper won hij wedstrijden en maakte hij afschuwelijke blunders. Zijn schilderijen hangen nog steeds in diverse musea.

De tragische dood van een toptalent

Vrijdagmiddag 18 juli 2003 vertelde hij zijn vader dat hij zich nog nooit zo goed had gevoeld. Gino Weber maakte een gelukkige indruk. Hij was een groot talent geweest bij FC Twente, waar hij met onder anderen Fred Rutten en Pieter Huistra speelde, en had onder contract gestaan bij SC Heracles. Na een mislukt huwelijk, een alcoholverslaving, gokproblemen, een zelfmoordpoging, een overval op een tankstation, een gevangenisstraf en een structurele strijd met de ziekte borderline, overleed hij die middag aan een overdosis drank en medicijnen. Op tafel lagen een lege whiskyfles en een leeg antidepressivadoosje. Volgens de arts sliep Weber rustig in en merkte hij niets van de dood die daarop volgde.

Jo en Stien Weber runden een bakkerij in Glanerbrug. Op 13 juli 1967 werd hun zoon Ben geboren en op 25 september 1969 zag Gino het levenslicht. De broers werden lid van voetbalvereniging VOGIDO (Voor Ons Genoegen Is Dit Opgericht). In die periode vertoonde Gino voor het eerst afwijkend gedrag. Hij had concentratieproblemen op school en tijdens een picknick in het bos speelde hij met vuur, waardoor de brandweer moest uitrukken om een grote bosbrand te voorkomen. De broers droomden ervan profvoetballer te worden. Daarom volgden ze elke middag de trainingen van FC Twente. Ze keken huizenhoog op tegen Epy Drost, Kick van der Vall en Frans Thijssen. Gino kon vooral goed opschieten met Martin Jol. Nadat de Scheveninger was verkocht aan West Bromwich Albion, beloofde hij Gino dat die in Engeland mocht komen logeren. Die belofte kwam Jol na in de paasvakantie. Terug in Nederland kreeg Weber een aanbieding van Go Ahead Eagles en een uitnodiging voor het Nederlands jeugdelftal. In die periode zorgde hij thuis voor opschudding door voor de auto van zijn vader te gaan liggen, waardoor die over zijn benen reed, al viel de schade mee. In Zeist maakte Weber zó veel indruk op Johan Crujff, dat die hem meteen uitnodigde voor zijn televisieprogramma *Crujff & Co*. Samen met Frank en Ronald de Boer, Richard Witschge en Bryan Roy speelde Gino Weber een hoofdrol.

Issy ten Donkelaar en Epy Drost haalden de getalenteerde broers naar FC Twente. Manager Ton van Dalen contracteerde Ben voor twee seizoenen en de jongere Gino kreeg een driejarig contract om zich te kunnen ontwikkelen tot een volwaardige prof. Sportief gezien deden de broers het uitstekend, maar de jongste was voortdurend in het nachtleven van Enschede te vinden en stopte wekelijks voor een vermogen in gokkasten, totdat de politie hem van zijn bed lichtte. Hij had het spelershome van de club leeggeroofd, wegens geldgebrek. Na zijn vrijlating schorste FC Twente hem meteen. Nadat Gino Weber alle spelers een excuusbrief had geschreven en zijn gokprobleem had uitgelegd, ontfermde trainer Kees Rijvers zich over het talent. Ben tekende een contract met Heracles, maar Gino dook het nachtleven weer in. Hij rookte, gebruikte drugs en was kind aan huis in de

plaatselijke nachtkroegen. Uiteindelijk gaf FC Twente de moed op en vertrok ook Gino naar Heracles, waar hij als een vedette werd binnengehaald. In Almelo greep de clubleiding even later in, omdat de spelers om onverantwoordelijk hoge bedragen zaten te kaarten tijdens de reis naar een uitwedstrijd en na de trainingen. Gino Weber verloor een vermogen en kon zijn schulden niet meer compenseren met zijn voetbalsalaris. Daarom vroeg hij zijn broer Ben voortdurend geld om boodschappen te kunnen doen. Ook belde hij midden in de nacht zijn ouders, die intussen in Zeeland woonden. Hij zou naar Zierikzee rijden, maar werd in Wassenaar gearresteerd wegens dronkenschap achter het stuur. De volgende dag werd hij gedwongen opgenomen in het Johannes Wierhuis in Enschede, een crisisopvang voor verslaafden aan alcohol en drugs.

Gino had alleen zijn vriendin Monique nog. Tijdens zijn vrijgezellenfeest werd hij stomdronken, maar de bruiloft verliep zonder incidenten. Ben werkte intussen in het Medisch Spectrum Twente in Enschede op de afdeling radiodiagnostiek, maar Gino kwam bij iedere werkgever in de problemen vanwege zijn alcoholprobleem. Hij kreeg professionele hulp, een psycholoog als vertrouwenspersoon, maar hij begon steeds meer te drinken. Weber kwam dronken thuis of bleef nachten weg. Hij klaagde over stemmen in zijn hoofd en leefde op alcohol, pillen, maar vooral op leugens. Het werd van kwaad tot erger. Op een dag overviel hij een tankstation. Hij bedreigde de bediende met een broodmes en eiste geld en sigaretten. Met een druk op de knop werden alle deuren hermetisch afgesloten, waarna de politie de overvaller inrekende. Weber kreeg een half jaar gevangenisstraf en moest naar het huis van bewaring in Zwolle. In de periode werd zijn vrouw Monique geconfronteerd met onbetaalde rekeningen en torenhoge schulden, doordat haar man bij allerlei figuren geld had geleend. Ze besloot daarop echtscheiding aan te vragen. Gino was nog maar net uit de gevangenis, toen hij in een kroeg stomdronken met een pistool stond te zwaaien. Dat wapen had hij in Duitsland gekocht, om zijn werkgever, die hem had ontslagen, te vermoorden. Even later vroeg hij Ben hem op straat dood te rijden. Toen zijn broer dat weigerde, probeerde Gino met een mes zijn polsen door te snijden.

Weber kon zijn ex-vrouw Monique niet vergeten en niet met rust laten. Zelfs de politie moest eraan te pas komen. Vervolgens werd hij in de psychiatrische inrichting in Rekken onderzocht. Hij bleek borderline te hebben. Een ziektebeeld dat wordt gekenmerkt door voortdurende instabiliteit van stemmingen, relaties en zelfbeeld wat tot uiting komt in affectabiliteit, dreiging met zelfdoding, impulsief gedrag, ongecontroleerde woedeaanvallen, wisselvallige relaties, onzekere identiteit, leegtegevoel, sterk verstoorde ik-functies, primitieve afweermecanismen, geringe frustratietolerantie, diffuse angsten, ontwikkelingsstoornissen ten gevolge van de opvoedsituatie in de vroegere jeugd met als gevolg psychose, achtervolgingswaan, manische depressiviteit, schizofrenie, zelfverminking, alcohol- en medicijnverslaving, het verschil tussen realiteit en fantasie niet meer kunnen onderscheiden, negatieve aandacht vragen en liegen alsof het gedrukt staat.

Een nieuwe vriendin wilde Gino wel helpen. Tijdens hun eerste weekeinde in een hotel ging het al mis. Gino had gedronken en stapte vervolgens in een bad met kokend heet

water. Er ontstond ruzie en hij sloeg de hele hotelkamer kort en klein, wat meteen het einde van de relatie betekende. Even later vond broer Ben hem met veertig tabletten paracetamol, een paar flessen wijn en de nodige antidepressiva in zijn lichaam. Deze zelfmoordpoging mislukte, doordat zijn broer in een ziekenhuis zijn maag liet leegpompen. Daarop werd hij opnieuw in de psychiatrische inrichting opgenomen, maar stemmen in zijn hoofd en de hunkering naar drank dreven hem naar huis. Na een korte periode bij een andere vriendin, trok hij in bij een eveneens aan drugs en alcohol verslaafde vriend. Even later werd Weber bewusteloos opgenomen in een ziekenhuis met een promillage van 3,8. Tijdens het onderzoek vonden de artsen meer afwijkingen, zoals een alvleesklierontsteking. Er werd een CT-scan gemaakt en daarop werd duidelijk zichtbaar wat voor schade de alcohol had aangericht. Tegen zijn vader zei Gino huilend dat hij veel liever kanker had; daar kon misschien iets aan worden gedaan.

Ben Weber schreef een indrukwekkend boek over het leven en de uiteindelijke dood van zijn broer. Hij gaf het in eigen beheer uit, maar nu is *Mijn Broer Gino En Ik* ook door een uitgeverij op de markt gebracht. De familie lag nog tijden krom om alle schuldeisers te betalen. Op 22 juli 2003 werd Gino in stilte gecremeerd, doordat hij zich schaamde voor zijn leven. Hij had het gevoel dat hij heel veel mensen pijn had gedaan. Er werd daarom geen advertentie in de kranten geplaatst. 'Het was een sombere, maar ook een blije dag', zegt Ben Weber. 'Ik was blij dat Gino uit zijn lijden verlost was, maar ik had tevens verdriet, doordat mijn broer, een jonge vent van 33 jaar, niet meer bij ons kon zijn. De angst dat Gino iets vreselijks zal overkomen, is niet meer.' De urn met de as van Gino Weber werd door zijn ouders verstrooid op de plek aan de Oosterschelde in Zeeland, waar hij altijd zat te vissen. Eigenlijk het enige plekje op aarde waar hij rust vond en genoot van het leven.

Slappe politici beschermen hooligans

Soms voel ik me een bekrompen mopperige rechtse oudere jongere. Ik erger me dagelijks aan de verruwing van de maatschappij, de toenemende verhuftering van de samenleving. Door de oprukkende onbeschoftheid is zelfs de Tweede Kamer al een afspiegeling van onze samenleving. Daarom mag ik helemaal niet vreemd opkijken, dat mensen in de voetbalwereld zo grof en respectloos met elkaar omgaan. De onderbuikgevoelens winnen het steeds vaker van het gezonde verstand. Totaal onschuldige mensen worden geïntimideerd. Van het Continu Onderzoek Burger Perspectieven van het Sociaal Cultureel Planbureau wordt een modale burger, zoals u en ik, niet vrolijk. De verloedering van onze voetbalwereld lijkt niet af te stoppen. Ik zal nooit vergeten dat de vrouw van Louis van Gaal aan een slopende ziekte overleed en dat volwassen mensen daar een paar dagen later kwetsende liedjes over zongen. Hoe kunnen voetballiefhebbers, met hun volledige verstandelijke vermogens, sissende gas-kamer geluiden maken zodra Ajax het veld betreedt? Dat is even onbeschaafd en ziek als het gedrag van de Ajax-supporters die de ernstig geblesseerde PSV-keeper Przemyslaw Tyton dood wensten.

Ik weet hoe het werkt en dat supporters heel primitief kunnen reageren. Doordat ik een mening heb over voetbal, ben ik met de dood bedreigd, werd ik in en rond stadions geïntimideerd en heb ik thuis politiebescherming gehad. Daarom had ik te doen met de beleids-bepalers van Feyenoord toen De Kuip werd bestormd door semi-criminele die verslaafd zijn aan zinloos geweld, agressie en vandalisme. Die gevaarlijke groepering probeert misdadige trekjes te camoufleren met hypocriete en geacteerde clubgevoelens. Hoewel er nauwelijks argumenten waren, organiseerde het tuig een protestmars die ontaardde in een veldslag met de politie. De beelden van politieagenten met getrokken pistolen gingen de hele wereld over en zullen niet wervend werken op potentiële sponsors. De hooligans, die zich geheel ten onrechte supporters noemen, hadden de zittende clubleiding de oorlog verklaard. Financieel directeur Onno Jacobs moest vertrekken, maar even later moest de hele clubleiding oprotten. Via internet werd een heuse hetze gevoerd, inclusief vervalste salarisstroken van de Feyenoord-werknemers.

De gewelddadigste groep binnen Het Legioen liet zich leiden door frustratie, haat en extremisme en kreeg de publieke opinie van heel Nederland tegen zich. Niets menselijks is mij vreemd. Ik was het roerend eens met burgemeester Ahmed Aboutaleb toen hij besloot, met toestemming van de hoofdofficier van justitie, om de beelden van de hooligans te publiceren. Ik ergerde me zelfs een ongeluk aan een verdwaalde, publiciteitsgevoelige jurist die op televisie begon te neuzelen over het recht op privacy. Terwijl ik de beelden van de hooligans op internet bekeek, keerde de nuance weer ietwat terug. Ik vroeg me af of ik die beelden als hoofdredacteur zou publiceren in dit blad en vervolgens woog ik af, wat ik zou doen als ik een hooligan zou herkennen. Betekent

aangifte doen bij de politie, dat je een goede burger bent of ben je een NSB'er? Door alle commotie vergeten we overigens, dat er die avond tegen De Graafschap ook 41 duizend brave burgers in De Kuip zaten die zich als voorbeeldige supporters gedroegen.

Protesteren moet altijd waardig gebeuren. Zodra het uit de hand loopt, schieten de organisatoren aan hun doel voorbij. En een protestdemonstratie moet natuurlijk voortkomen uit een met relevante argumenten gestaafde onvrede. Daar was in Rotterdam geen sprake van. De militante hooligans worden opgestoot door volksmenners, die een hele kudde meelopers voor hun karretje wisten te spannen. Er moeten blijkbaar koppen vallen. Algemeen directeur Eric Gudde is de kop-van-jut. De integere Gudde had zo verstandig moeten zijn om hartelijk te bedanken voor de eer, toen Feyenoord hem benaderde. Maar hij is een man uit het amateurvoetbal die zelfs niet aan het profvoetbal mocht ruiken en de bekende jongensdroom doemde uit het niets op. Als topambtenaar bij de gemeente Rotterdam had hij een zorgeloos leven kunnen hebben. Gudde koos voor het grote avontuur en maakte, zoals iedere nieuweling, alle beginnersfouten die hij kon maken. Daarnaast had hij de mediadruk en het feit dat de baas van Feyenoord publiek bezit is onderschat. Gudde is geen boegbeeld, geen man met charisma en een voorraad oneliners. Gudde is een wat saaie, noeste werker achter de schermen en moet zo weinig mogelijk in de spotlights verschijnen, want daar ligt zijn kracht niet.

Hij kon er niets aan doen dat de fiscus met een naheffing van een kleine tien miljoen euro kwam. Hij verklaarde trainer Gertjan Verbeek heilig, doordat zijn technisch directeur Peter Bosz hem voortdurend vertelde dat er geen problemen waren in de spelersgroep. Erwin Koeman stapte zelf op bij Feyenoord en Bert van Marwijk kreeg een aanbieding van de KNVB om bondscoach te worden. Het vertrek van Mario Been was wel gênant, maar dat werd geregisseerd door technisch directeur Martin van Geel. Gudde was niet verantwoordelijk voor die schuld van 43 miljoen euro. Hij kreeg wel de opdracht om te saneren en weer een gezonde club van Feyenoord te maken. Hij had de pech dat de transfermarkt instortte, de totale economie in elkaar zakte en tv-inkomsten sterk terugliepen. Hij moest saneren, alle economische tegenslagen en recessie het hoofd bieden en het elftal aansprekende resultaten laten behalen. Dat is volstrekt onmogelijk. Supporters met normale verstandelijke vermogens hebben daar begrip voor, maar een groep hooligans eist het hoofd van de man die al een eind op weg is om Feyenoord te redden. Onrechtvaardiger kan het haast niet.

Toen hij aan zijn avontuur begon, werd hij geconfronteerd met doorlopende spelerscontracten en uit iedere kast die hij opende viel een lijk. Nu hij daar schade en schande wijs is geworden, zou het heel onverstandig zijn om met de algemeen directeur te breken, doordat een paar idioten dat eisen. Omdat Feyenoord het onder trainer Ronald Koeman ook sportief boven verwachting goed doet, is het onbeschofte gedrag van de notoire onruststokers helemaal ongeloofwaardig. Als een van de weinige clubs wist Feyenoord Luc Castaignos, Georginio Wijnaldum en Leroy Fer, plus een paar jeugdspelers, te verkopen, waardoor de club alweer dertien miljoen euro dichterbij de zwarte cijfers kwam. Zoals de situatie nu is, mag Feyenoord in de zomer van 2012 de

gevaencategorie 1 verlaten, waardoor er voor het eerst sinds jaren weer beleid gevoerd kan worden, zonder toestemming van de KNVB. Als stank voor dank wordt de algemeen directeur niet alleen in De Kuip, maar ook in zijn privé-omgeving geterroriseerd door hooligans die het gezin Gudde eigenlijk zouden moeten verrassen met een bloemetje.

Sinds vorig jaar september bestaat er in Nederland een Voetbalwet. In Engeland was de *Hooligan Act* een doorslaand succes, waarmee de rust in en rond de stadions terugkeerde. In Nederland nam de KNVB het initiatief, met de hulp van specialisten van de Vrije Universiteit werd er een voetbalwet ontworpen die door politiek Den Haag afgezwakt, genuanceerd en herschreven werd. Veel politici waren zelfs van mening dat de bestaande wetgeving uitermate geschikt was om de hooligans te bestrijden. De KNVB, clubs, burgemeesters en de politie weten nu dat de Voetbalwet een papieren tijger is. Er mogen pas maatregelen getroffen worden als er een dossier is aangelegd van een hooligan. Ook de stadionverboden blijken een wassen neus, want die hooligans gaan vrolijk naar een andere club of weten toch een plaats elders in het stadion te bemachtigen. Zelfs van de in Engeland zo succesvolle meldingsplicht komt in Nederland weinig terecht. De KNVB wil de wet aanscherpen naar Engels model, maar stuit daarbij voortdurend op politici die alleen de publiciteit zoeken na incidenten, maar niet meewerken aan een structurele oplossing. Dat heeft dan weer te maken met het Nederlandse rechtssysteem, dat gebaseerd is op resocialisatie, ook hooligans moeten een tweede kans krijgen. Bovendien moeten de stadionverboden in de pas lopen met de straffen die de rechters uitspreken. Het slappe Haagse compromis, waarmee de gezagsdragers zich nu mee moeten behelpen voldoet op geen enkele wijze aan de eisen en geeft alle dwazen rond het voetbal de ruimte zich te misdragen zonder consequenties. Misschien kunnen de heren in de Tweede Kamer, zodra ze klaar zijn met hun onderlinge gekijf en gekibbel, zich eens buigen over de terreur rond het grootste volksvermaak van dit land. Alle voetballiefhebbers hunkeren naar een duidelijke en harde voetbalwet.

©2011, Voetbal International, Gouda

AUTEUR: Johan Derksen

EINDREDACTIE: Marieke Derksen

VORMGEVING: Remy Best

FOTO COVER/ACHTERFLAP: Voetbal International

DRUK: HooibergHaasbeek, Meppel

DRUKWERKBEGELEIDING: Geert Gortzak

BEWERKING: Veronica Litho bv

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN: 978 90 71359 94 1

NUR: 489